

Statsrevisorerne Endelige betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006

København 2008

Henvendelse vedrørende denne publikation rettes til:

Statsrevisorerne
Christiansborg
Prins Jørgens Gård 2
1240 København K
Telefon: 33 37 55 00
Fax: 33 37 59 95
E-mail: statsrevisoratet@ft.dk
Hjemmeside: www.ft.dk/statsrevisorerne

Yderligere eksemplarer kan købes ved henvendelse til:

Schultz Information
Herstedvang 12
2620 Albertslund
Telefon: 43 63 23 00
Fax: 43 63 19 90
E-mail: schultz@schultz.dk
Hjemmeside: www.schultz.dk

Indholdsfortegnelse

Indledning	IX
Afgivelsesbemærkning	X
Statsrevisorernes besigtigelse af statslig virksomhed mv.	XIV
Oversigt over Statsrevisorernes bemærkninger	XVI

Afsnit 1

Fortsatte beretninger vedrørende 2000

§ 21 Kulturministeriet

Nr. 12	<i>Det Danske Filminstituts opbevaring af film og billeder</i>	
	Rigsrevisors notat	2
	Statsrevisorbemærkning	3

Fortsatte beretninger vedrørende 2001

§ 7 Finansministeriet

Nr. 6	<i>Statens Ejendomsinformationssystem (SE)</i>	
	Rigsrevisors notat	4

§ 28 Transportministeriet

Nr. 7	<i>Trafikministeriets overdragelse af statshavnene til kommunerne</i>	
	Rigsrevisors notat	5

Fortsatte beretninger vedrørende 2003

§ 9 Skatteministeriet

Nr. 3	<i>Skattemyndighedernes information og vejledning af virksomheder</i>	
	Rigsrevisors notat	10

§ 28 Transportministeriet

Nr. 4	<i>Jernbanetilsynet</i>	
	Rigsrevisors notat	13

Fortsatte beretninger vedrørende 2004

§ 28 Transportministeriet

Nr. 3	<i>Ørestads- og Metroprojektet (nr. 2)</i>	
	Rigsrevisors notat	17
	Statsrevisorbemærkning	24

	Flere ministerier	
Nr. 8	<i>Helsinki-konventionens bestemmelser om forurening af havmiljøet</i>	
	Rigsrevisors notat	25
	Statsrevisorbemærkning	30
	Rigsrevisors notat nr. 2	31
	Statsrevisorbemærkning nr. 2	34
§ 12	Forsvarsministeriet	
Nr. 9	<i>Rekruttering til hærens reaktionsstyrker</i>	
	Rigsrevisors notat	36
§ 17	Beskæftigelsesministeriet	
Nr. 12	<i>Løntilskudsordningen</i>	
	Rigsrevisors notat	40
	Flere ministerier	
Nr. 15	<i>Visumadministration på danske ambassader og generalkonsulater</i>	
	Rigsrevisors notat	45
§ 8	Økonomi- og Erhvervsministeriet	
Nr. 17	<i>Finanstilsynets virksomhed</i>	
	Rigsrevisors notat	48
	Alle ministerier	
Nr. 18	<i>Revisionen af statsregnskabet for 2004</i>	
	Rigsrevisors notat	51
	Fortsatte beretninger vedrørende 2005	
	Flere ministerier	
Nr. 5	<i>Vedligeholdelse af statens bygninger</i>	
	Rigsrevisors notat	53
§ 21	Kulturministeriet	
Nr. 8	<i>Flerårsaftalen for Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner 2003-2006</i>	
	Rigsrevisors notat	56
§ 18	Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	
Nr. 10	<i>Udlændingestyrelsens tildeling af studie- og erhvervsopholdstilladelser samt forretningsvisa</i>	
	Rigsrevisors notat	61
§ 12	Forsvarsministeriet	
Nr. 15	<i>Forsvarets anskaffelse og afvikling af Tårnfalken</i>	
	Rigsrevisors notat	71
	Statsrevisorbemærkning	72
	Flere ministerier	
Nr. 18	<i>Revisionen af statsregnskabet for 2005</i>	
	Rigsrevisors notat	73

Afsnit 2

Beretninger vedrørende 2006

Flere ministerier	
Nr. 1	<i>Sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet</i>
	Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse 78
	Transport- og energiministerens redegørelse 80
	Rigsrevisors notat 83
Flere ministerier	
Nr. 2	<i>Statens køb af juridisk bistand</i>
	Finansministerens redegørelse 85
	Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse 89
	Socialministerens redegørelse 90
	Miljøministerens redegørelse 91
	Familie- og forbrugerministerens redegørelse 92
	Transport- og energiministerens redegørelse 93
	Rigsrevisors notat 94
§ 28	Transportministeriet
Nr. 3	<i>Anskaffelsen af IC4-tog</i>
	Transport- og energiministerens redegørelse 98
	Rigsrevisors notat 101
§ 24	Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Nr. 4	<i>Fødevarekontrollen</i>
	Familie- og forbrugerministerens redegørelse 103
	Rigsrevisors notat 107
§ 7	Finansministeriet
Nr. 5	<i>Ansættelsesformer i staten</i>
	Finansministerens redegørelse 109
	Rigsrevisors notat 112
§ 28	Transportministeriet
Nr. 6	<i>Offentlige forpligtelser betalt af energiforbrugerne</i>
	Transport- og energiministerens redegørelse 114
	Rigsrevisors notat 115
	Statsrevisorernes bemærkning 115
Flere ministerier	
Nr. 7	<i>Effekten af regelforenklingsindsatsen</i>
	Finansministerens redegørelse 116
	Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse 118
	Skatteministerens redegørelse 120
	Justitsministerens redegørelse 123
	Socialministerens redegørelse 124
	Rigsrevisors notat 126

§ 6	Udenrigsministeriet	
<i>Nr. 8</i>	<i>Udenrigsministeriets administration af NGO-bistanden</i>	
	Udviklingsministerens redegørelse	129
	Rigsrevisors notat	131
§ 28	Transportministeriet	
<i>Nr. 9</i>	<i>Forbedringer af Svendborgbanen</i>	
	Transport- og energiministerens redegørelse	133
	Rigsrevisors notat	134
	Flere ministerier	
<i>Nr. 10</i>	<i>Statens køb af konsulenttydelser</i>	
	Finansministerens redegørelse	135
	Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse	137
	Skatteministerens redegørelse	138
	Justitsministerens redegørelse	140
	Forsvarsministerens redegørelse	141
	Undervisningsministerens redegørelse	142
	Miljøministerens redegørelse	143
	Transport- og energiministerens redegørelse	144
	Rigsrevisors notat	145
§ 6	Udenrigsministeriet	
<i>Nr. 11</i>	<i>Udenrigsministeriets investeringsfonde, IFU og IØ</i>	
	Udenrigsministerens redegørelse	148
	Udviklingsministerens redegørelse	149
	Rigsrevisors notat	150
	Statsrevisorbemærkning	151
§ 28	Transportministeriet	
<i>Nr. 12</i>	<i>Tilsynet med luftfarten</i>	
	Transportministerens redegørelse	152
	Transportministerens supplerende redegørelse	154
	Rigsrevisors notat	157
	Statsrevisorbemærkning	159
§ 21	Kulturministeriet	
<i>Nr. 13</i>	<i>Forvaltning af kulturarven</i>	
	Kulturministerens redegørelse	160
	Rigsrevisors notat	163
§ 8	Økonomi- og Erhvervsministeriet	
<i>Nr. 14</i>	<i>Økonomi- og Erhvervsministeriets engagement i de internationale investeringsbanker</i>	
	Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse	166
	Rigsrevisors notat	168

§ 20	Undervisningsministeriet	
<i>Nr. 15</i>	<i>Undervisningsministeriets takstfastsættelse og –regulering på AMU-området</i>	
	Undervisningsministerens redegørelse	170
	Rigsrevisors notat	173

Afsnit 3

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

§ 5	Statsministeriet	
	Statsministerens redegørelse	176
§ 6	Udenrigsministeriet	
	Udenrigsministerens redegørelse	177
	Udviklingsministerens redegørelse	178
§ 7	Finansministeriet	
	Finansministerens redegørelse	179
§ 8	Økonomi- og Erhvervsministeriet	
	Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse	184
§ 9	Skatteministeriet	
	Skatteministerens redegørelse	185
§ 11	Justitsministeriet	
	Justitsministerens redegørelse	189
§ 12	Forsvarsministeriet	
	Forsvarsministerens redegørelse	190
§ 15	Ministeriet for Velfærd og Ligestilling	
	Velfærdsministerens redegørelse	193
§ 16	Ministeriet for Sundhed- og Forebyggelse	
	Sundhedsministerens redegørelse	194
§ 17	Beskæftigelsesministeriet	
	Beskæftigelsesministerens redegørelse	195
§ 18	Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	
	Integrationsministerens redegørelse	197
§ 19	Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling	
	Videnskabsministerens redegørelse	199
§ 20	Undervisningsministeriet	
	Undervisningsministerens redegørelse	205

§ 21	Kulturministeriet	
	Kulturministerens redegørelse	207
§ 22	Kirkeministeriet	
	Kirkeministerens redegørelse	208
§ 23	Miljøministeriet	
	Miljøministerens redegørelse	209
§ 24	Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	
	Fødevareministerens redegørelse	211
§ 28	Transportministeriet	
	Transportministerens redegørelse	212
§ 29	Klima- og Energiministeriet	
	Klima- og energiministerens redegørelse	215
	Rigsrevisors notat	216
	Indstilling til Folketingets beslutning	226

Indledning

I henhold til lov om statsrevisorerne og folketingsbeslutning om statsrevisorernes valg og virksomhed valgte Folketinget i sit møde den 9. maj 2006 følgende til statsrevisorer og stedfortrædere for tiden fra 1. oktober 2006 til 30. september 2010:

Statsrevisorer

Peder Larsen (udpeget af SF)

Henrik Thorup (udpeget af DF)

Helge Adam Møller (KF)

Johannes Lebech (Udpeget af RV)

Svend Erik Hovmand (V)

Mogens Lykketoft (S)

Stedfortrædere

Flemming Øberg Palsøe (udpeget af SF)

Kristian Thulesen Dahl (DF)

Carina Christensen (KF)

Pia Gjellerup (S)

Kim Andersen (V)

Klaus Hækkerup (S)

Statsrevisorerne konstituerede sig den 11. oktober 2006 med Peder Larsen som formand og Henrik Thorup som næstformand. Dette valg af formand og næstformand gælder fortsat og er senest bekræftet ved Statsrevisorernes konstitution den 10. oktober 2007.

Folketingets formand meddelte den 30. januar 2007, at medlem af Folketinget Carsten Hansen (S) i stedet for Pia Gjellerup var udpeget som ny stedfortræder for statsrevisor Johannes Lebech (RV). Folketinget valgte i sit møde 13. april 2007 medlem af Folketinget Pia Christmas-Møller (KF, nu UFG) som stedfortræder for statsrevisor Helge Adam Møller for den resterende del af funktionsperioden i stedet for medlem af Folketinget Carina Christensen. Folketinget valgte i sit møde 8. januar 2008 Manu Sareen (RV) som statsrevisor i stedet for Johannes Lebech i den resterende del af funktionsperioden.

Sekretariatschef Gitte Korff er leder af Statsrevisorernes Sekretariat med souschef Jens Frederik Rasmussen som stedfortræder.

Statsrevisorerne afgiver hermed Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006 med indstilling af regnskabet til Folketingets godkendelse.

Statsrevisorerne, den 9. april 2008

Peder Larsen   Henrik Thorup   Helge Adam Møller

Svend Erik Hovmand   Mogens Lykketoft   Manu Sareen

Afgivelsesbemærkning

Om indholdet af Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006

Med Statsrevisorernes Endelige betænkning 2006 forelægges statsregnskabet til Folketingets beslutning.

Endelig betænkning 2006 indeholder

- Ministrenes redegørelser til Statsrevisorerne for de foranstaltninger og overvejelser, som årets beretninger har givet anledning til
- Rigsrevisors bemærkninger til ministerredegørelserne
- Rigsrevisors opfølgning på fortsatte beretningssager fra tidligere år og Statsrevisorernes evt. bemærkninger hertil
- Statsrevisorernes afgivelsesbemærkning til Folketinget vedrørende godkendelse af statsregnskabet for 2006
- Afrapportering af Statsrevisorernes besigtigelser af statslig virksomhed og andre aktiviteter.

Statsrevisorerne har løbende afgivet enkeltberetninger for 2006 med deres bemærkninger til Folketinget. Emnerne for disse enkeltberetninger er dels en følge af Statsrevisorernes anmodninger om undersøgelser og dels resultatet af Rigsrevisionens revisionsplanlægning.

Endelig betænkning 2006 følger op på disse beretninger på grundlag af ministrenes § 18-redegørelser og Rigsrevisionens opfølgende notater. Statsrevisorerne har således løbende behandlet disse opfølgninger og vurderet, om sagerne kunne afsluttes eller fortsat skulle følges op. Statsrevisorernes eventuelle bemærkninger til de enkelte sager er optrykt efter hver sag.

Stillingtagen til om beretningssager afsluttes eller fortsat følges op

Under behandlingen af sager til denne betænkning følger Statsrevisorerne det princip, at der er knyttet statsrevisorbemærkninger til sager, hvor kritik, henstillinger eller lignende er skønnet påkrævede eller hensigtsmæssige. Undladelse af statsrevisorbemærkning er – alt efter den pågældende sags karakter – et udtryk for, enten at den er tilfredsstillende afsluttet, at rigsrevisor fortsat følger sagen, eller at den er bragt så langt frem, som det skønnes muligt under en rimelig sagsbehandling.

Resultatet af Statsrevisorernes behandling af sager til Endelig betænkning vil enten være, at sagen afsluttes uden yderligere opfølgning eller, at sagens afslutning udsættes med henblik på en yderligere afklaring. De fortsatte sager kan fx skyldes, at der foregår et administrativt undersøgelses- eller udredningsarbejde, som skal afsluttes, før egentlige foranstaltninger kan træffes, eller at en udvikling skal holdes under observation gennem en længere periode.

Skønner nogen af statsrevisorerne, at en sag, der omtales i denne betænkning, gør det påkrævet, at Folketinget træffer en beslutning, kan Statsrevisorerne indstille dette i forbindelse med, at de afgiver bemærkning til sagen.

Oplysninger om habilitet

En statsrevisor er inhabil i en revisionssag, hvis vedkommende har en personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse. Det gælder også i de tilfælde, hvor en statsrevisors ægtefælle, beslægtede eller besvogrede, søskendebørn eller andre nærtstående har interesse i sagens udfald. Inhabilitet foreligger også, hvis en statsrevisor deltager eller har deltaget i ledelsen eller har været nært tilknyttet en offentlig myndighed, selskab, en forening eller anden privat juridisk person, der har særlig interesse i sagens udfald. Endvidere er en statsrevisor inhabil, når sagen vedrører revision af en offentlig myndighed, hvor den pågældende statsrevisor tidligere har medvirket ved en afgørelse hos

denne myndighed eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, som revisions sagen vedrører. Det kan fx være tilfældet, hvis en statsrevisor er tidligere minister. Set over en årrække er dette den hyppigste årsag til statsrevisorernes erklæringer om inhabilitet. Endelig er en statsrevisor inhabil, hvis der i øvrigt kan opstå tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Det er den enkelte statsrevisors ansvar selv at gøre opmærksom på evt. inhabilitet. Er en statsrevisor inhabil i forhold til en revisions sag, er det således fast kutyme, at han/hun ikke medvirker ved behandlingen af sagen. I praksis foregår det på den måde, at den pågældende statsrevisor forlader statsrevisormødet, mens sagen behandles. Oplysninger om inhabilitet er dels anført i afgivelsesbemærkningen til den pågældende beretning og som note til de enkelte sager i Endelig betænkning.

Særlige regnskaber

Med henblik på at sikre Folketingets indsigt i de tilfælde, hvor statslige opgaver bliver henlagt til selskaber og virksomheder uden for finansloven, men hvor staten fortsat har ansvar, har Statsrevisorerne og rigsrevisor direkte adgang til fuldt statsejede aktieselskaber og aktieselskaber, hvor staten i øvrigt har bestemmende indflydelse. For aktieselskaber, der har aktier optaget til notering på en børsfond, skal rigsrevisor indkræve regnskaberne gennem vedkommende minister.

De særligt klassificerede regnskaber for Forsvarets Efterretningstjeneste og Politiets Efterretningstjeneste har medført, at revisionen, som principielt gennemføres på samme måde som revisionen af statens øvrige regnskaber under Statsrevisorernes og rigsrevisors ansvar, foretages af en der til særlig beskikket medarbejder i Rigsrevisionen. Der redegøres for den foretagne revision over for rigsrevisor, mens der over for Statsrevisorerne kun rapporteres i klassificeret form, hvis særlige forhold undtagelsesvis nødvendiggør dette.

Statsrevisorernes særlige bemærkninger til beretninger afgivet i 2006

I beretningsåret er afgivet 16 beretninger, hvoraf 15 ikke er afsluttede i Endelig betænkning 2006.

Statsrevisorerne har i år fundet anledning til at gøre Folketinget opmærksom på følgende beretninger pga. deres kritiske og principielle karakter:

I Beretning 1/2006 om sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet kritiserede Statsrevisorerne, at sagsbehandlingstiderne var for lange i de undersøgte nævn. Statsrevisorerne fandt generelt, at sagsbehandlingen skal tilrettelægges, så borgere og virksomheder får afgjort deres klager både kompetent og hurtigt. Statsrevisorerne bemærkede også, at der bør opstilles og følges op på mål for sagsbehandlingstiderne, jf. Justitsministeriets cirkulæreskrivelse fra 1997 om mål for hurtig sagsbehandling m.v. Sagen følges fortsat op.

Beretning 3/2006 om anskaffelse af IC4-tog viste, at der er store forsinkelser i leveringen af IC4-togene. Leveringsforsinkelserne skyldtes primært projektstyringsproblemer hos leverandøren AnsaldoBreda. Statsrevisorerne fandt det beklageligt, at formålet med anskaffelsen af IC4-togene om at forbedre fjernogs- og regionaltogstrafikken således ikke var opnået. Sagen følges fortsat op.

I Beretning 4/2006 om fødevarekontrollen påtalte Statsrevisorerne, at Familie- og Forbrugerministeriet og Fødevarestyrelsen havde udformet styrelsens resultatkontrakt, så det var muligt at opfylde de forudsatte antal tilsyn i kontrakten uden, at minimumskravet om ét årligt tilsyn samtidig blev opfyldt. Statsrevisorerne påtalte endvidere, at Fødevarestyrelsen ikke havde gennemført det fornødne antal tilsyn, og at styrelsen og ministeriet ikke hurtigt og effektivt havde rettet op på forholdet. Endelig kritiserede Statsrevisorerne, at skiftende ministre ikke før foråret 2006 havde informeret Folketinget tilstrækkelig klart om tilstanden i fødevarekontrollen. Ved opfølgningen i marts 2007 var rigsrevisor tilfreds med, at alle fødevarevirksomheder var kontrolleret som forudsat i 2006, at der var skabt overensstemmelse mellem styrelsens resultatkontrakt og tilsynsfrekvensvejledningen, og at der var planer om at udarbejde et nyt og mere risikobaseret tilsynskoncept. Sagen følges fortsat op. Statsrevisorerne følger op på bl.a. det ny tilsynskoncept og gennemførelsen af kontrollen ved deres besigtigelse af fødevarekontrollen i juni 2008.

Beretning 7/2006 om effekten af regelforenklingsindsatsen viste, at effekten af regelforenklingsindsatsen over for virksomhederne har været lav. Der var arbejdet tilfredsstillende med regelforenklingsindsatsen over for virksomhederne, men den målbare effekt af indsatsen havde indtil videre været relativ lav. Hertil kom, at en betydelig del af virksomhederne endnu ikke oplevede administrative lettelser i hverdagen. Sagen følges fortsat op.

Det fremgik af **Beretning 10/2006 om statens køb af konsulentydelse**, at statens virksomheder generelt var omkostningsbevidste, når de købte konsulentydelse. Statsrevisorerne fandt, at statens virksomheder generelt burde vurdere relevansen af at købe konsulentydelse eksternt og burde foretage købene mere strategisk. Statsrevisorerne pegede på muligheden for at hente inspiration i beretningen. Sagen følges fortsat op.

I **Beretning 12/2006 om tilsynet med luftfarten** understregede Statsrevisorerne, at transport- og energiministeren, uanset delegation af tilsynsopgaven, er øverste ansvarlig på området. Statsrevisorerne fandt det utilfredsstillende, at ministeren ikke havde sørget for at have det nødvendige grundlag for at vurdere, om de uddelegerede opgaver var løst reglementeret og efter hensigten. Således var der ikke fulgt tilfredsstillende op på, at SAS siden 1999 havde foretaget ureglementerede flyvninger med fly, der formelt set ikke var luftdygtige.

Efter at beretningen blev afgivet, opstod en række uheld og havarier med SAS' Dash 8-fly, hvorefter SAS besluttede, at flytypen ikke længere skulle indgå i flyflåden. I forbindelse med opfølgningen på beretningssagen bemærkede Statsrevisorerne bl.a., at man lagde stor vægt på, at Transportministeriets tilsyn sikrede, at SAS og andre luftfartsselskaber ikke foretog ureglementerede flyvninger med risiko for passagerer og personel. Samtidig konstaterede Statsrevisorerne, at transportministeren havde iværksat en række tiltag, som skulle sikre et effektivt tilsyn med Statens Luftfartsvæsen, Skandinavisk Tilsynskontor og dermed i sidste instans bl.a. SAS. Transportministerens tiltag til at styrke tilsynet med luftfarten følges fortsat op.

Beretning 15/2006 om Undervisningsministeriets takstfastsættelse og – regulering på AMU-området viste, at Undervisningsministeriets fastsættelse og regulering af taksterne foregik på et så utilstrækkeligt grundlag, at der ikke var sikkerhed for, at taksterne afspejlede kravene til undervisningens tilrettelæggelse og dermed skolernes udgifter. Statsrevisorerne kritiserede, at ministeriet havde etableret en utilstrækkelig økonomistyring, som ikke levede op til helt basale krav om fx levering af relevante, ensartede og pålidelige regnskabsdata. Statsrevisorerne konstaterede, at Undervisningsministeriet således stadig ikke – efter mere end 10 års bestræbelser – kunne udarbejde retvisende produktivitetsopgørelser for grupper af arbejdsmarkedsuddannelser. Ministerens tiltag for at rette op på styring og datagrundlag på AMU-området følges fortsat op.

Beretning 16/2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006 indeholder resultatet af Rigsrevisionens finansielle revision og Rigsrevisionens vurdering af ministerområdernes regnskabsforvaltning.

Statsrevisorerne konstaterede, at statsregnskabet for finansåret 2006 var rigtigt og gav et retvisende billede af udgifter og indtægter i 2006 samt aktiver og passiver ultimo 2006. Hovedparten (86 %) af de udførte revisioner fik således bedømmelsen ”tilfredsstillende” eller ”meget tilfredsstillende”. Statsrevisorerne pegede på, at der blandt statens virksomheder var eksempler på velfungerende og meget tilfredsstillende regnskabsforvaltning. Revisionen havde dog også afdækket en række svagheder i regnskabsforvaltningen og fejl i regnskaberne, særligt fejl vedrørende status. Disse fejl og svagheder skulle især ses i sammenhæng med statens overgang til omkostningsbaseret regnskab.

Ved opfølgningen på beretningen i marts 2008 vurderede rigsrevisor, at ministrene har fulgt tilfredsstillende på hovedparten af sagerne, hvorfor de er afsluttede. Statsrevisorerne skal fremhæve to af de sager, som fortsat følges op, og hvor regnskabsforvaltningen snarest skal forbedres. For det første Finansministeriets og Slots- og Ejendomsstyrelsens fortsatte indsats for at forbedre styrelsens regnskabsforvaltning med henblik på, at der kan aflægges rigtige regnskaber i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter. For det andet Forsvarsministeriets tiltag til styrkelse af regnskabsforvaltningen og det ledelsesmæssige fokus bl.a. med henblik på, at status ved Forsvarsministeriets myndigheder bliver rigtigt.

Statsrevisorernes særlige bemærkninger til tidligere års beretninger

Statsrevisorerne har fundet anledning til at fremhæve udviklingen i to beretningssager, som er afgivet tidligere år.

Beretning 8/2004 om Helsinki-konventionens bestemmelser om forurening af havmiljøet viste, at Helsinki-konventionens bestemmelser om beskyttelse af havmiljøet var tilfredsstillende indarbejdet i danske love og regler, men at de involverede myndigheders tilsyn, beredskab og kapacitet ikke var tilstrækkeligt effektivt og koordineret.

Opfølgningen på beretningen i maj 2007 omfattede efter aftale mellem Statsrevisorerne og rigsrevisor også opfølgning på forsvarrets flyovervågning af havmiljøet. Statsrevisorerne fandt forsvarsministerens og miljøministerens opfølgning på beretning utilfredsstillende, idet beredskabsplaner og risikoanalyser for havmiljøet ikke var udarbejdet. Samtidig ville Statsrevisorerne afvente Forsvarsministeriets og Kammeradvokatens vurdering af årsagerne til, at forsvarrets OceanEye radarer ikke blev anvendt til flyovervågning af havmiljøet, selv om det var et af formålene med anskaffelsen.

Ved den fortsatte opfølgning i marts 2008 fandt Statsrevisorerne det fortsat utilfredsstillende, at der ikke havde været en tilstrækkelig fremdrift i sagen. Statsrevisorerne konstaterede, at Forsvarsministeriet havde besluttet ikke at anvende OceanEye radarerne til flyovervågning af havmiljøet pga. manglende funktionalitet. Statsrevisorerne påtalte, at Forsvarsministeriet – som ved anskaffelse og ibrugtagning af Tårnfalken – ikke havde haft det nødvendige fokus på risikovurdering, projektstyring og kontraktindgåelse. Statsrevisorerne vil nøje følge Forsvarsministeriets initiativer med henblik på at undgå gentagelser.

Beretning 15/2005 om anskaffelse og afvikling af Tårnfalken viste, at forsvaret havde brugt mere end 8 år på at anskaffe og ibrugtage det ubemandede luftfartøj Tårnfalken, hvorefter det blev besluttet at afvikle projektet, som aldrig kom til at leve op til formålet. Opfølgningen afventede bl.a., at forsvarsministeren havde iværksat en uvildig advokatundersøgelse for at få afklaret, om der kunne placeres et ansvar.

Ifølge advokatundersøgelsen var der ikke grundlag for at rejse disciplinærsager. Ved opfølgningen i maj 2007 bemærkede Statsrevisorerne i den forbindelse, at advokatundersøgelser af embedsmænds disciplinæransvar sjældent gav grundlag for, at der blev rejst disciplinærsag. Det gav Statsrevisorerne anledning til at gentage den bemærkning, som de afgav i juni 2005 til beretningen: Statsrevisorerne kritiserede skarpt, at hærens og flyvevåbnets øverste kommandomyndigheder samt forsvarets øverste ledelse ikke havde udvist det nødvendige engagement i projektet. Statsrevisorerne udtrykte også deres tilfredshed med, at forsvarsministeren på baggrund af sagen om Tårnfalken havde iværksat en række tiltag, der skulle forbedre forsvarets anskaffelse af materiel fremover.

Sagen er afsluttet i denne Endelige betænkning, idet Statsrevisorerne fortsat følger Rigsrevisionens endelige opgørelse af tabet ved Tårnfalken-projektet. Tabet var planlagt opgjort i Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006, men kan først finde sted i Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2007.

Afgivelse af Endelig betænkning

Statsrevisorerne afgiver med disse bemærkninger den endelige betænkning over statsregnskabet for finansåret 2006 med den på side 226 optrykte indstilling af regnskabet til Folketingets godkendelse.

Statsrevisorernes besigtigelse af statslig virksomhed og andre aktiviteter

Statsrevisorernes besigtigelsesrejser indebærer ikke egentlig revision. Ved besøg på stedet ønsker Statsrevisorerne at se institutioner og realiserede og igangværende projekter for selv at kunne vurdere de forskellige aktiviteter.

Statsrevisorerne besigtigede den 13.-14. juni 2007, hvordan man på Kulturministeriets område sikrer kulturarven. Besigtigelsen omfattede besøg hos Statens Museum for Kunst, Nationalmuseet i Brede, Moesgård Museum, Statsbiblioteket i Århus' avisarkiv i Skejby og ARoS, Århus Kunstmuseum. Besigtigelserne gav Statsrevisorerne indsigt i, hvordan kulturarven forvaltes på arkiver, biblioteker og museer, herunder hvordan opgaverne vedrørende konservering, registrering, opbevaring, forskning og formidling løses. Besigtigelsen var en opfølgning på Beretning 13/2006 om forvaltning af kulturarven.

Statsrevisorerne besøgte 12.-13. september 2007 EU-Parlamentets Budgetkontroludvalg i Bruxelles og EU's Revisionsret i Luxembourg. Statsrevisorerne ønskede at drøfte perspektiverne for at udbrede afgivelsen af nationale erklæringer på EU's regnskaber. I den forbindelse præsenterede man baggrunden for og indholdet af Rigsrevisionens erklæring om rigtigheden af tilskud, afgifter og bidrag for EU-områderne. Statsrevisorerne understregede behovet for EU-fælles retningslinjer for, hvordan medlemsstaterne skulle revidere og erklære sig om EU-midler. Budgetkontroludvalget var enig i, at det var væsentligt at forbedre kontrollen med EU-midlerne, idet man samtidig bevarede en stærk europæisk revision ved Den Europæiske Revisionsret. Endvidere drøftede Statsrevisorerne Revisionsrettens årsberetning vedrørende gennemførelsen af EU's budget 2006.

På Budgetkontroludvalgets foranledning blev spørgsmålet om nationale erklæringer på EU-regnskaber fulgt op og drøftet yderligere på møde i december 2007. På samme møde debatterede EU-Parlamentet og EU-Kommissionen de fejl i regnskaberne for 2006, som Revisionsretten havde fundet. Europa-Parlamentet godkendte i marts 2008 EU's regnskaber for 2006.

Statsrevisorerne besigtigede 7.-17. februar 2008 udviklingsbistanden til Bangladesh og Bhutan. Besigtigelsen omfattede alle aspekter af udviklingsbistanden i Bangladesh og Bhutan, dvs. både besigtigelse af projekter og en række møder med relevante myndigheder i de to lande. Besigtigelsen var en opfølgning på beretning 6/2007 om udviklingsbistanden til Bangladesh og Bhutan. Det var Statsrevisorernes indtryk, at Udenrigsministeriets forvaltning af udviklingsbistanden til de to programsamarbejdslande fungerer tilfredsstillende. Gennemførelsen af sektorprogrammerne i de to lande sker i overensstemmelse med de opstillede mål om bl.a., at bistanden tilpasses landenes egne prioriteringer, at bistanden søges harmoniseret med andre donorlande, og at bistanden fokuserer på færre, overskuelige sektorer og færre komponenter.

Statsrevisorerne har afgivet et notat om besigtigelsesrejsen til Bangladesh og Bhutan i februar 2008. Det fremgår bl.a. heraf, at Statsrevisorerne i høj grad støtter bestræbelserne på, at udviklingsbistanden fokuseres på færre sektorer med færre bistandskomponenter.

I det seneste år har Statsrevisorerne endvidere:

- Deltaget i Europa-Parlamentets Budgetkontroludvalgs møde december 2007 for statsrevisorer m.fl. om medlemslandenes forvaltning og revision af EU-midler, herunder om nationale erklæringer
- Modtaget besøg af parlamentariske delegationer fra Tanzania, Bhutan, Yemen og Irak samt besøg af delegationer fra det vietnamesiske finansministerium og den albanske rigsrevision
- Modtaget besøg af de britiske statsrevisorer i maj 2007 og deltaget i afholdelse af symposium i London i anledning af de britiske Statsrevisorers 150-års jubilæum i december 2007
- Modtaget besøg af statsrevisorerne fra Tanzania som led i samarbejdsaftalen mellem Folketinget og Tanzanias parlament

- Afholdt intern temadebat om Statsrevisorernes målsætninger og initiativer i perioden 2006-2010
- Afholdt intern temadebat om ”Grænser for kontrol?” med 3 eksterne oplægsholdere.

Oversigt over Statsrevisorernes bemærkninger*Vedr. 2000*

Nr. 12	Det danske Filminstituts opbevaring af film og billeder	3
--------	---	---

Vedr. 2004

Nr. 3	Ørestads- og Metroprojekt (nr. 2).	24
Nr. 8	Helsinki-konventionens bestemmelser om forurening af havmiljøet.	30
Nr. 8	Helsinki-konventionens bestemmelser om forurening af havmiljøet.	34

Vedr. 2005

Nr. 15	Forsvarets anskaffelse og afvikling af Tårnfalken	72
--------	---	----

Vedr. 2006

Nr. 6	Offentlige forpligtelser betalt af energiforbrugerne	115
Nr. 11	Udenrigsministeriets investeringsfonde, IFU og IØ.	151
Nr. 12	Tilsynet med luftfarten	159

Afsnit 1

Fortsatte beretninger vedrørende 2000, 2001, 2003, 2004 og 2005

Nr. 12 2000

RIGSREVISIONEN
Den 16. november 2007

Beretning om Det Danske Filminstituts opbevaring af film og billeder

I. Indledning

1. Rigsrevisionen afgav den 15. august 2001 beretning nr. 12/00 om Det Danske Filminstituts opbevaring af film og billeder.

Det oplystes i beretningen, at kulturministeriet ville nedsætte en hurtigarbejdende arbejdsgruppe, der skulle analysere muligheden for at komme med forslag til etablering af et nyt magasin til opbevaring af nitratfilm.

I mit notat af 18. februar 2002 afgivet i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2000, s. 284, oplyste jeg Statsrevisorerne, at jeg ville holde mig orienteret om resultatet af arbejdsgruppens arbejde og underrette Statsrevisorerne herom.

2. Jeg har i forbindelse med tilblivelsen af dette notat afholdt møde og brevvekslet med Kulturministeriet og Slots- og Ejendomsstyrelsen (SES), ligesom der er foretaget en besigtigelse af bunkerbyggeriet til nitratfilmarkivet.

II. Det videre forløb

3. Jeg kan nu oplyse, at arbejdsgruppen afsluttede sit arbejde med en samlet rapport til kulturministeren i april 2002.

Arbejdsgruppens konklusioner var bl.a., at et forslag fra COWI A/S om et ubemandet fjernarkiv vurderedes som værende et realistisk bud på en sikkerheds- og bevaringsmæssig forsvarlig løsning.

Arbejdsgruppen konkluderede om opbevaringsforholdene, at fortsat opbevaring af Det Danske Filminstituts (DFI) nitratfilmsamling på Bagsværd Fort ville betyde, at mere end 40 % af samlingen ville være nedbrudt om 10 år.

På tidspunktet for afleveringen af arbejdsgruppens rapport var Kulturministeriet i gang med at forberede beslutningsgrundlaget for den kommende politiske filmaftale dækkende perioden 2003-2006. I aftalen, som blev indgået den 1. november 2002 af regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti, blev det fastsat, at der skulle etableres en ny arkivløsning for nitratfilmene. Ordlyden i filmaftalen er: »I forligsperioden skal der etableres en ny arkivløsning for nitratfilmene, der er sikkerheds- og bevaringsmæssigt forsvarlig... Nitratarkivet ventes at stå færdigt i 2006.«

4. På grundlag af filmaftalen 2003-2006 arbejdede DFI i samarbejde med SES som bygherre på at finde en egnet lokalitet til det nye arkiv og forberede byggeprocessen. De fandt frem til, at det bedste opbevaringssted for nitratfilmene var en bunker ejet af Beredskabsstyrelsen beliggende i St. Dyrehave, Frederiksborg Skovdistrikt ved Hillerød.

Bunkeren er blevet indrettet som et ubemandet fjernarkiv (lager) til opbevaring af nitratfilm og diverse nitratmaterialer. Den er indrettet som et stort fryseanlæg med bokse, som hver kan rumme 1 ton filmmateriale. Herudover er der indrettet celler til opbevaring af nitratmateriale fra Det Kongelige Bibliotek og Nationalmuseet.

De nærmere forhold omkring ombygning og drift af bunkeren blev fastlagt i en lejekontrakt mellem SES og DFI.

5. SES og DFI indgik lejekontrakten vedrørende filmarkivet den 6. april 2005. Rigsrevisionen har gennemgået kontrakten, hvoraf det fremgår, at den samlede byggesum blev anslået til 33 mio. kr. ekskl. moms, inkl. rådgiverydelse og byggerenter i prisniveau 2003.

Det fremgår videre af lejekontrakten, at den årlige leje udgør 2.499.750 kr. Hertil kommer leje af grund på 0,7 ha fra Skov- og Naturstyrelsen på 100.000 kr. årligt. Begge dele i prisniveau 2003.

6. SES har i en statusrapport om nitratfilmarkivet af 9. november 2006 oplyst, at DFI pr. 11. juli 2006 efter entreprenørtilbud tiltrådte, at budgetrammen for ombygningen blev fastsat til 39,6 mio. kr. ekskl. moms i prisniveau 2005.

De nye budgettal vil ifølge Rigsrevisionens beregninger give en årlig leje for bunkeren på 2.999.700 kr. eller ca. 0,5 mio. kr. mere end forudsat i lejekontrakten i løbende priser, svarende til ca. 480.000 kr. i faste priser i prisniveau 2003.

7. Flytningen af nitratfilmene blev påbegyndt medio maj 2007 og er nu afsluttet. SES har medio juli 2007 meddelt Rigsrevisionen, at byggeriet nu anses for afsluttet.

8. Primo oktober 2007 har SES opgjort den samlede udgift til byggesagen til godt 40,8 mio. kr. Af den samlede udgift på godt 40,8 mio. kr. finansierer DFI en samlet udgift på 39,6 mio. kr., mens SES i henhold til »Vejledning for administration af den statslige huslejeordning« af 7. juni 2007 skal afholde differencen på driftskontoen som tab, svarende til 1,2 mio. kr.

III. Afslutning

9. Jeg finder det tilfredsstillende, at sagen om etableringen af et nyt nitratfilmarkiv har fundet en tidssvarende løsning, men finder dog, at sagen har været længe undervejs. Forsinkelsen har betydet tab af uerstatteligt filmmateriale.

Efter den politiske filmaftale af 1. november 2002 forventedes nitratarkivet at stå færdigt i 2006, og selve byggeprojektet har således været forsinket i godt ½ år.

Sagen giver mig ikke anledning til yderligere bemærkninger, og jeg betragter hermed denne betænkningssag som afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Statsrevisorerne finder, at det har taget for lang tid at etablere en forsvarlig arkivløsning for Det Danske Filminstituts nitratfilm, da der er tale om materiale, som er i overhængende fare for nedbrydning, og hvor tidsfaktorens afgørende betydning har været kendt i mange år.

Nr. 6 2001

RIGSREVISIONEN
Den 25. april 2007

Beretning om Statens Informationssystem (SE)

Notat til statsrevisorerne

om

den fortsatte udvikling i sagen om Statens Ejendomsinformationssystem (SE) (beretning nr. 6/01)

1. Jeg anførte i mit supplerende notat af 14. marts 2005, at jeg fortsat ville følge udviklingen med at få Banedanmarks ejendomme indberettet og oprettet i SE.

Rigsrevisionens opfølgning er baseret på brevveksling vedrørende det udestående punkt samt gennemgang af materiale, som Finansministeriet har sendt til Rigsrevisionen, samt et møde med Slots- og Ejendomsstyrelsen (SES) og Banedanmark om indberetningen af data og kvalitetssikring af data i SE.

2. I januar 2005 tiltrådte Banedanmark SES' handlingsplan for registreringen og indberetningen af Banedanmarks ejendomme til SE. Planen bestod af 3 overordnede indberetningsfaser, hvor 1. fase vedrørte alle ejendomme med et bruttoetageareal på mere end 500 m² indberettet inden den 31. december 2005, 2. fase vedrørte de resterende ejendomme indberettet inden den 30. juni 2006, og 3. fase vedrørte alle arealer indberettet inden den 31. december 2006.

Finansministeriet har oplyst, at Banedanmark har indberettet alle oplysninger om sine ejendomme og arealer til SE som angivet i handlingsplanen.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Banedanmarks ejendomme og arealer nu er indberettet og oprettet i SE.

Jeg betragter hermed beretningssagen om SE som afsluttet.

Henrik Otbo

Nr. 7 2001

RIGSREVISIONEN
Den 13. november 2007

Beretning om Trafikministeriets overdragelse af statshavnene til kommunerne

Opfølgning i sagen om Trafikministeriets overdragelse af statshavnene til kommunerne (beretning nr. 7/01)

I. Indledning

1. Jeg tilkendegav i mit notat af 16. august 2002 til Statsrevisorerne, at jeg ville orientere Statsrevisorerne, når det endelige økonomiske resultat af overdragelserne af statshavnene var opgjort i 2006, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2001, s. 128-129.

2. Rigsrevisionen har til brug for udarbejdelsen af dette notat holdt møde og brevvekslet med Transport- og Energiministeriet.

3. Transport- og Energiministeriet overdrog i 2000 og 2001 en række statshavne til de kommuner, hvor havnene var beliggende. Ministeriet overdrog havnene til priser varierende fra 0 til 295 mio. kr. Kommunernes betaling bestod af en kontant indbetaling og på nær ét tilfælde optagelse af statslån. Statslånene løb over 5 år og blev benævnt risikodelingslån, da den beløbsmæssige størrelse af den endelige overdragelsessum for havnene var afhængig af den fremtidige indtjening for havnene. Staten bar 75 % af risikoen for, at den enkelte havns gennemsnitlige indtægter i 5-års-perioden ikke blev mindre end forudsat ved fastsættelsen af overdragelsessummen. Risikodelingslånene udløb den 1. april 2006.

II. Økonomisk resultat

4. Transport- og energiministeren oplyste i Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2001, s. 127, bl.a., at risikodelingslån ville kunne indebære færre indtægter til staten.

5. Transport- og Energiministeriet har oplyst, at samtlige risikodelingslån er indfriet inkl. renter og bidrag. Risikodelingslånene er blevet forvaltet og administreret af Økonomistyrelsen. Risikodelingslånene er alle indfriet inden lånenes udløb, og det særlige vilkår med fordeling af risikoen for den fremtidige indtjening i havnene blev ikke aktuelt. Det økonomiske resultat af overdragelsen af statshavnene er vist i tabel 1.

Tabel 1. Det økonomiske resultat af overdragelsen af statshavnene ekskl. Helsingør statshavn for 2000-2007 (Mio. kr.)

Havn	Kontant (1)	Lån (2)	Overdragel- sessum (3) (1+2)	Renter og bidrag (4)	Efterslæb- arbejder (5)	Økonomisk resultat (3+4-5)
Hirtshals	57,5	57,5	115	3	÷4,5	113,5
Rømø	0	0	0	0	÷3	÷3
Anholdt	0	0	0	0	÷5,5	÷5,5
Hammer	0	0	0	0	÷5,8	÷5,8
Thyborøn	7,5	7,5	15	1,6	÷2	14,6
Hvide Sande	0	0	0	0	÷8	÷8
Hanstholm	13	13	26	1,4	÷13,5	13,9
Skagen	5	5	10	1,3	÷4	7,3
Frederikshavn	147,5	147,5	295	6,9	0	301,9
Esbjerg ¹⁾	245,5	0	245,5	0	0	245,5
I alt	476,0	230,5	706,5	14,2	÷46,3	674,4

Note: Beløbene er afrundet til nærmeste 100 t.kr.

¹⁾ Ved Akt 120 10/5 2007 blev beløbet efterfølgende forhøjet med 188,5 mio. kr. fra 57,0 mio. kr. til i alt 245,5 mio. kr. Ved fastsættelsen af beløbet på 188,5 mio. kr. blev der bl.a. taget hensyn til en renteindtægt på 5,5 mio. kr., som staten allerede havde modtaget. Renteindtægten opstod ved, at Esbjerg Kommune på et tidligere tidspunkt havde indbetalt 160,7 mio. kr. til staten som en foreløbig betaling. Beløbet blev indsat på en konto i Nationalbanken, og renteindtægten herfra er blevet modregnet ved fastsættelsen af det endelige beløb.

6. Det fremgår af tabel 1, at den samlede overdragelsessum i alt udgjorde 706,5 mio. kr., hvoraf 476,0 mio. kr. blev indbetalt kontant ved overdragelsen, og de resterende 230,5 mio. kr. blev afdraget gennem risikodelingslån. Hertil kommer den særlige renteindtægt vedrørende Esbjerg Kommune. Renter og bidrag fra risikodelingslåne har udgjort 14,2 mio. kr. Efterslæbarbejderne, dvs. aftalte arbejder på havnene, fx istandsættelse af havneanlæg, som havnene påtog sig mod betaling fra staten, har udgjort 46,3 mio. kr. Statens udgifter til efterslæbarbejderne blev 9,8 mio. kr. højere end oplyst i beretningen, jf. s. 24. Det skyldes, at udgifterne hertil i Hammer Havn (5,8 mio. kr.) og Skagen Havn (4,0 mio. kr.) ikke var opgjort, da beretningen blev afgivet. Efterslæbarbejderne var en del af aftalegrundlaget mellem Transport- og Energiministeriet og de pågældende kommuner i forbindelse med overdragelsen af statshavnene.

Oprensning i Esbjerg Havn

7. Det indgik ved fastsættelsen af overdragelsessummen på oprindeligt 57,0 mio. kr. bl.a., at Esbjerg Kommune overtog forpligtelsen fra staten til oprensning i indsejlingen og i havnebassiner. Esbjerg Kommune kunne ifølge Akt 183 29/3 2000 dog kræve genforhandling om forpligtelsen til oprensning i såvel indsejling som havnebassiner. Esbjerg Kommune benyttede sig af denne mulighed til at få forpligtelsen tilbageført til staten med virkning fra 1. april 2003 mod en forhøjelse af overdragelsessummen for havnen.

Folketingets Finansudvalg tiltrådte ved Akt 120 10/5 2007, at Kystdirektoratet overtog opgaven med oprensning i og ved Esbjerg Havn med økonomisk virkning fra 1. oktober 2006. Aftalen indebærer forventede statslige udgifter i 2007 på 57,3 mio. kr. samt yderligere 29,6 mio. kr. pr. år i de følgende år. Esbjerg Kommune skal indbetale 188,5 mio. kr. i 2007 som kompensation for Kystdirektoratets overtagelse af oprensningsforpligtelsen.

8. Jeg kan konstatere, at de aftalte overdragelsessummer efterfølgende ikke blev formindsket. Risikodelingslånene er indfriet, og det særlige vilkår med fordeling af risikoen for den fremtidige indtjening i havnene er ikke blevet aktuelt. Det samlede økonomiske resultat af overdragelsen af statshavnene ekskl. Helsingør Havn og renteindtægten fra Esbjerg Kommune blev 674,4 mio. kr., når renteindtægter fra risikodelingslånene tillægges, og efterslæbarbejder fratrækkes overdragelsessummen.

Jeg kan samtidig konstatere, at Esbjerg Kommune anvendte muligheden for genforhandling, og at Folketingets Finansudvalg tiltrådte vilkårene for tilbageførsel af pligten til oprensning i såvel indsejling som havnebassiner fra Esbjerg Kommune til staten.

III. Helsingør Havn

9. Jeg redegør i det efterfølgende nærmere for overdragelsen af Helsingør Havn, fordi resultatet af overdragelsen ikke fremgik af beretningen, da forhandlingerne allerede i begyndelsen af 2000 blev sat i bero. Berostillelsen skyldtes, at konsekvenserne for Helsingør Havns fremtidige indtægter som følge af åbningen af broforbindelsen over Øresund var ukendte.

10. Forhandlingerne blev genoptaget i foråret 2003, og Folketingets Finansudvalg tiltrådte ved Akt 66 8/12 2004, at Helsingør Havn blev overdraget til Helsingør Kommune med virkning fra 1. januar 2005 for en samlet sum på ca. 50 mio. kr.

Transport- og Energiministeriet har oplyst, at der er indgået en partnerskabsaftale mellem Helsingør Kommune, Realdania og Slots- og Ejendomsstyrelsen om »Kulturhavn Kronborg Projektet«. Slots- og Ejendomsstyrelsen skal i forbindelse hermed ifølge aktstykket vederlagsfrit have overført nogle arealer over mod Kronborg Slot samt Nordre Mole fra Transport- og Energiministeriet. Ifølge partnerskabsaftalen skal det fremtidige havneopsyn, vedligeholdelse mv. reguleres mellem Helsingør Kommune, Slots- og Ejendomsstyrelsen og Realdania. Ministeriet deltager ikke i aftalen, og de eventuelle krav, der udspringer af denne aftale, kan heller ikke rettes mod ministeriet.

Ministeriet har videre oplyst, at Kammeradvokaten er ved at udarbejde og få tinglyst de nødvendige skøder mv.

Valg af anden økonomisk overdragelsesmodel

11. Transport- og Energiministeriet har oplyst, at Helsingør Kommune ikke ønskede at anvende modellen med 5-årige risikodelingslån. Ministeriet og Helsingør Kommune blev derfor enige om, at den kontante indbetaling udgjorde 60 % af overdragelsessummen, mens de resterende 40 % af overdragelsessummen skulle finansieres over en 8-årig periode (2005-2012) gennem indbetaling af halvdelen af et korrigeret driftsoverskud fra havnen.

12. Transport- og Energiministeriet har oplyst, at grunden til, at Helsingør Kommune ikke ønskede at anvende modellen med 5-årige risikodelingslån, var, at kommunen frygtede, at indtægter svarende til 90 % af havnens samlede indtægter var i fare for at forsvinde eller blive reduceret væsentligt, hvis én af bilruterne til Sverige blev nedlagt eller nedsatte frekvensen for sejlader som følge af konkurrence fra henholdsvis broforbindelsen og et konkurrerende rederi. Ministeriet deler ikke umiddelbart Helsingør Kommunes bekymring for havnens fremtidige indtægter, da et eventuelt ophør af en rute vil kunne blive erstattet af en ny rute gennem udbud. Ministeriet ser kun en risiko for, at én af de mindre ruter kan blive nedlagt med et deraf følgende begrænset indtægststab.

13. Transport- og Energiministeriet har oplyst, at både modellen med 5-årige risikodelingslån og den valgte model ved overdragelsen af Helsingør Havn begge baserer sig på de fremtidige indtægter. Selv om de 2 modeller i øvrigt ikke er direkte sammenlignelige, gælder det for begge, at en forudsætning for statens forventede provenu er, at havnenes indtægter ikke skal blive mindre end forudsat ved overdragelsen. For de havne, hvor modellen med risikodelingslån blev anvendt, indebar modellen, at staten ikke ville få del i en eventuel stigning i indtægterne i forhold til det forventede, mens et større overskud i Helsingør Havn i forhold til forventet vil give staten et større provenu. Om den ene model er mere fordelagtig end den anden, afhænger helt af udviklingen i havnenes indtægter samt for risikodelingslåene også af renteutviklingen. For Helsingør Havn er løbetiden for overdragelsen aftalt til 8 år, hvorimod løbetiden for havne med risikodelingslån var aftalt til 5 år. Forskellen på længden af løbetiden er et resultat af de politiske forhandlinger mellem transport- og energiministeren og Helsingør Kommune.

14. I Akt 66 8/12 2004 blev indtægterne fra det korrigerede driftoverskud skønnet til 3,6 mio. kr. årligt.

Helsingør Havn indbetalte 3,2 mio. kr. vedrørende overskuddet for 2005. Ifølge Transport- og Energiministeriet skyldes forskellen på 0,4 mio. kr. hovedsageligt nogle engangsudgifter i forbindelse med overdragelsen af havnen.

Helsingør Havn har indbetalt 3,3 mio. kr. vedrørende overskuddet for 2006. Der har ifølge regnskabet for havnen i 2006 været en indtægtsnedgang på 0,3 mio. kr.

15. Jeg kan konstatere, at det endelige økonomiske resultat for overdragelsen af Helsingør Havn først kan gøres endeligt op i 2013 i forbindelse med indbetaling af det korrigerede driftoverskud for 2012.

Klausul om videresalg

16. Statsrevisorerne kritiserede i deres bemærkninger til beretningen, at Transport- og Energiministeriet ved overdragelserne af havnene ikke havde forhandlet klausuler om andel af salgsprovenuet til staten ved kommunernes eventuelle videresalg af havnene.

Jeg noterede mig i Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2001, s. 129, at ministeren principielt var enig i, at klausuler om en andel af salgsprovenuet ved et eventuelt videresalg af havnene kunne have været indeholdt som betingelse for overdragelse af havnene i tilfælde af kommunernes eventuelle senere salg af havnene til anden side.

Efter min opfattelse burde klausulerne have været indeholdt i kontraktforhandlingerne som et standardvilkår.

17. Transport- og Energiministeriet har oplyst om status for de overdragne havne, at ministeriet ikke er bekendt med, at der på nuværende tidspunkt er sket et salg af hele havne. Derimod er der i nogle havne sket salg af mindre arealer samt enkelte bygninger.

18. Transport- og Energiministeriet har i Akt 66 8/12 2004 om overdragelse af Helsingør Havn oplyst, at der af hensyn til en ligestilling med andre kommunale havne ikke er stillet krav om medtagelse af en klausul for Helsingør Havn om en andel af salgsprovenuet, hvis Helsingør Kommune eventuelt videresælger havnen.

Ministeriet har oplyst, at spørgsmålet om medtagelse af en klausul i aftalen blev drøftet med Helsingør Kommune, men ministeriet valgte at frafalde kravet under hensyn til ligestilling med andre kommuner. Ministeriet har tillige peget på, at der også gør sig nogle særlige forhold gældende for Helsingør Havn, idet Slots- og Ejendomsstyrelsen bevarer nogle arealer over mod Kronborg Slot samt Nordre Mole.

IV. Sammenfatning

19. Jeg kan konstatere, at de aftalte overdragelsessummer efterfølgende ikke blev formindsket. Risikodelingslånene er indfriet, og det særlige vilkår med fordeling af risikoen for den fremtidige indtjening i havnene er ikke blevet aktuelt.

Jeg kan videre konstatere, at Esbjerg Kommune anvendte muligheden for genforhandling, og at Folketingets Finansudvalg tiltrådte vilkårene for tilbageførsel af pligten til oprensning i såvel indsejling som havnebassiner fra Esbjerg Kommune til staten.

Jeg kan endvidere konstatere, at det økonomiske resultat for overdragelsen af Helsingør Havn først kan gøres endeligt op i 2013.

Jeg kan endelig konstatere, at Transport- og Energiministeriet ved overdragelsen af Helsingør Havn til Helsingør Kommune undlod at medtage en klausul om, at en andel af salgsprovenuet for Helsingør Havn tilfalder staten, hvis Helsingør Kommune på et senere tidspunkt sælger havnen, selv om Statsrevisorerne i beretningen om overdragelse af statshavnene til kommunerne udtalte kritik af ministeriet for ikke at have medtaget en sådan klausul ved overdragelsen af de øvrige havne.

20. Jeg betragter herefter beretningssagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Beretning om Skattemyndighedernes information og vejledning af virksomheder

Opfølgning i sagen om skattemyndighedernes information og vejledning af virksomheder (beretning nr. 3/03)

I. Målopfyldelse og sagsbehandlingstid for sager om bindende svar

1. Det fremgik af mit notat til Statsrevisorerne af 1. april 2004, at Told- og Skattestyrelsen, det nuværende Hovedcenter, i 2004 havde iværksat en række initiativer for at nedbringe sagsbehandlingstiden for sager om bindende forhåndsbesked (nu benævnt bindende svar). Jeg anførte, at jeg fortsat ville følge ministeriets initiativer til nedbringelse af sagsbehandlingstiden.

I forbindelse med opfølgning i sagen har Rigsrevisionen i 2007 afholdt møde med Skatteministeriet og SKAT. På mødet blev udviklingen i målopfyldelse og sagsbehandlingstider for sager om bindende svar samt SKATs initiativer med henblik på at styrke området drøftet.

2. Indtil 1. november 2005, hvor den kommunale og statslige skatte- og inddrivelsesforvaltning blev samlet i én myndighed i staten, behandlede SKAT sager om bindende forhåndsbesked, mens kommunerne behandlede sager om bindende ligningssvar. Fra 1. november 2005, hvor sager om bindende ligningssvar overgik til SKAT, blev de 2 sagstyper slået sammen til én sagstype, bindende svar.

Virksomheder kan i sager om bindende svar søge besked hos SKAT og/eller Skatterådet, tidligere Ligningsrådet, om skattemæssige konsekvenser af dispositioner, som virksomhederne påtænker at foretage, og hvor de vurderer, at virksomheden må have sikkerhed for de skattemæssige virkninger. I disse sager er svaret bindende for den skattemyndighed, som efterfølgende skal foretage skatteansættelsen.

3. SKAT inddeler sager vedrørende bindende svar i 2 typer af sager. Principielle sager, hvor svaret vil kunne få konsekvenser for et større antal skattepligtige eller fx vedrører større økonomiske værdier i virksomheden, samt ikke-principielle sager, hvor konsekvenserne ikke rækker ud over den enkelte virksomhed. De principielle sager forelægges Skatterådet efter indstilling fra SKAT, mens behandlingen af ikke-principielle sager sker i skattecentre. Sagerne i skattecentre opdeles yderligere ud fra sagernes kompleksitet, og om sagerne er fuldt oplyste. Dette er nærmere beskrevet i pkt. 6.

4. Skatteministeren har oplyst, at det er målsætningen, at 90 % af sagerne om bindende svar skal være afsluttet inden 90 dage. Tabel 1 viser udviklingen i målopfyldelsen og sagsbehandlingstiden for sager om bindende svar i perioden 2000-2007.

Tabel 1. Udviklingen i målopfyldelsen og sagsbehandlingstider vedrørende afsluttede sager om bindende forhåndsbesked i perioden 2000-2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Andel af sager afsluttet inden 90 dage (%)	35	43	35	21	31	51	71	83
Gennemsnitlig sagsbehandlingstid ¹⁾ (dage)	151	140	181	203	221	- ²⁾	67	62 ³⁾

1) Opgørelsen over den gennemsnitlige sagsbehandlingstid viser ikke en præcis opgørelse på grund af datamæssig usikkerhed, men giver et billede af udviklingen over årene.

2) SKATs Hovedcenter har oplyst, at det på grund af både organisatorisk omlægning af Ligningsrådet til Skatterådet pr. 1. november 2005 og udskiftning af SKATs journalsystem i august 2005 ikke er muligt uden et betydeligt manuelt arbejde at opgøre den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for bindende svar i 2005.

3) Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for 2007 er beregnet på grundlag af de første 3 kvartaler, da SKAT endnu ikke har data for sagsbehandlingstiden for sidste kvartal i 2007.

Kilde: SKATs Hovedcenter.

Det fremgår af tabel 1, at SKAT i perioden 2000-2004 kun afsluttede ca. af sagerne inden 90 dage. I 2005 blev godt halvdelen af sagerne afsluttet inden 90 dage. I 2006 og 2007 blev henholdsvis ca. 70 % og 80 % af sagerne afsluttet inden 90 dage. Der kan hermed i 2006 og 2007 konstateres en forøgelse i andelen af sager, der afgøres inden 90 dage.

Det fremgår endvidere af tabellen, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i perioden 2000-2004 er på mellem 140 og 221 dage, dvs. henholdsvis godt 4½ måned og ca. 7½ måned. I 2006 og 2007 er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid faldet til henholdsvis 67 dage og 62 dage.

5. Ud over målsætningen om 90 dage har SKAT siden 2007 endvidere haft en intern målsætning om, at ukomplicerede og fuldt oplyste sager skal være besvaret inden 30 dage.

Skatteministeriet har oplyst, at 93 % af de ukomplicerede sager i 2. halvår 2007 blev afsluttet inden 30 dage. Endvidere var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på 15 dage. På grund af manglende data for 1. halvår har SKAT ikke kunnet opgøre målopfyldelsen for hele 2007.

6. Ministeriet har oplyst, at baggrunden for den forbedrede målopfyldelse i 2006 og 2007 bl.a. er, at sammensætningen af sager efter fusionen er ændret med overførslen af de kommunale sager, jf. pkt. 2. Dette har betydet, at SKAT har flere ukomplicerede sager. Sagsbehandlingstiden for disse sager er væsentligt under 3 måneder, hvilket reducerer den samlede sagsbehandlingstid. Endvidere har SKAT iværksat en række initiativer med henblik på at nedsætte sagsbehandlingstiden.

SKAT har således fra 1. halvår 2007 overført flere resurser til området. Dette gælder både i Hovedcentret og Center for Store Selskaber, hvor de principielle sager behandles, samt i skattecentre. For de ikke-principielle sager, som behandles i skattecentre, er sagspuklerne i det væsentligste blevet afviklet ved udgangen af 2007. For principielle sager er beholdningen nedbragt, men stadig ikke afviklet. Skatteministeriet forventer, at sagspuklen kan reduceres måned for måned og være nedbragt til en normal beholdning i løbet af 2008.

SKAT har tillige udviklet et nyt sagsstyringssystem, herunder indført sagsbehandlingsplaner med tidsfrister for sagerne. Formålet med planerne er at give mulighed for løbende at overvåge sagsbehandlingstiderne og herigennem skabe større fokus på overholdelse af tidsfrister både for SKAT og skatteyderen.

Endelig har SKAT iværksat et projekt med etablering af en landsdækkende elektronisk pulje af sager. Sagerne, som omfatter de ikke-principielle sager, fordeles efter kompleksitet, fagområde og efter, om sagerne er fuldt oplyste. Dette indebærer, at det bliver lettere at fordele sagerne efter medarbejdernes kompetencer, hvilket giver mulighed for en bedre og hurtigere sagsbehandling. Ligeledes bliver det muligt at operere med forskellige målsætninger for sagsbehandlingstiden ud fra sagerens kompleksitet.

SKAT vil i foråret 2008 gennemføre en analyse af sagerne fra den elektroniske sagspulje for at fastlægge en bedste praksis inden for de forskellige sagstyper. Dette vil endvidere danne grundlag for efterfølgende overvejelser om at inddrage indsatsstrategiens segmentering af virksomhederne i sagsbehandlingen og herunder eventuelt opstille mere differentierede mål for sagsbehandlingstiderne inden for de forskellige sagstyper.

7. Fra 2008 er det endvidere blevet indføjet i SKATs resultatkontrakt, at 94 % af de ukomplicerede og fuldt oplyste sager skal være besvaret inden 30 dage og mindst 99,5 % af sagerne inden 2 måneder.

Det er min vurdering, at ovennævnte initiativer tilsammen har medvirket til at forbedre SKATs målopfyldelse og reducere sagsbehandlingstiden. Jeg finder også, at de aktiviteter, som ministeriet skitserer for 2008 med differentierede mål, formentlig yderligere vil styrke behandlingen af sager om bindende svar.

8. Ved gennemgangen af sagsbehandlingstiden og målopfyldelsen har Rigsrevisionen konstateret, at SKAT udelukkende baserer opgørelserne på afsluttede sager. Det ville efter Rigsrevisionens vurdering være mere relevant, hvis opgørelsen omfattede samtlige verserende sager. Såfremt de endnu ikke-afsluttede sager ikke indgår i opgørelsen, finder Rigsrevisionen, at antallet bør oplyses i forbindelse med afrapporteringen med angivelse af aldersfordelingen på de ikke-afsluttede sager.

Skatteministeriet har oplyst, at en ændring af opgørelsen af målopfyldelsen i årsrapporten, så samtlige verserende sager medtages, vil betyde, at det ikke længere er muligt at sammenligne målopfyldelsen med tidligere år. SKAT vil i stedet overveje mulighederne for at oplyse antallet af ikke-afsluttede sager med angivelse af aldersfordelingen i forbindelse med afrapporteringen.

Ved at holde øje med sagsbeholdningen kombineret med tilgang og afgang vil SKAT endvidere kunne følge, om der sker ophobninger af sager, og dermed om sagsbehandlingstiden forøges for de sager, der ikke medtages i målingerne i forbindelse med afrapporteringen.

Jeg vil fortsat følge Skatteministeriets initiativer vedrørende opgørelsen af målopfyldelsen.

II. Afslutning

9. SKATs målopfyldelse vedrørende sager om bindende svar har i perioden 2000-2005 ligget på et utilfredsstillende lavt niveau. Jeg må dog konstatere, at en målrettet indsats i 2007 har givet forbedringer i antallet af afsluttede sager inden 90 dage, samtidig med at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er faldet markant. Endvidere blev 93 % af de ukomplicerede sager behandlet inden 30 dage i 2. halvår af 2007, hvilket jeg finder tilfredsstillende. Jeg forventer, at området fortsat vil blive prioriteret, herunder at der fortsat vil blive allokert de nødvendige resurser til behandling af sager om bindende svar.

Jeg vil fortsat følge op på SKATs initiativer til forbedring af målopfyldelse og sagsbehandlingstider for sager om bindende svar og orientere Statsrevisorerne igen, når initiativerne har virket i yderligere en periode.

Henrik Otbo

Nr. 4 2003

RIGSREVISIONEN
Den 31. marts 2008

Beretning om Jernbanetilsynet

Opfølgning i sagen om Jernbanetilsynet (beretning nr. 4/03)

I. Indledning

1. Jeg oplyste i mit notat til Statsrevisorerne af 16. april 2004 (Endelig betænkning 2003, s. 126-127), at jeg i et fortsat notat ville orientere Statsrevisorerne om resultaterne af de igangsatte initiativer for de udestående forhold vedrørende tilsyn, regeludstedelse, uheldsregister og undersøgelses håndbog i sagen om Jernbanetilsynet.

Jernbanetilsynet er efterfølgende blevet nedlagt med virkning fra 1. juli 2004. Jernbanetilsynets opgaver overgik i den forbindelse til henholdsvis Trafikstyrelsen som sikkerhedsmyndighed og Havarikommissionen for Civil Luftfart og Jernbane vedrørende ansvaret for undersøgelser af jernbaneuheld og -hændelser.

2. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på brevveksling og møder med Transportministeriet.

II. Tilsyn

3. Det fremgik af transport- og energiministerens redegørelse af 16. marts 2004, at Trafikstyrelsen skulle udarbejde en tilsynsstrategi til brug for udvælgelsen af tilsynsemner hos jernbanevirksomheder og infrastrukturforvaltere.

Transportministeriet har oplyst, at Trafikstyrelsen har opbygget en strategi, der baserer sig på 7 hovedmål. De 7 hovedmål retter sig både mod interne forhold om selve gennemførelsen og udvælgelsen af tilsyn og eksterne forhold om at synliggøre over for virksomhederne, hvad virksomhederne fremadrettet bør have fokus på, og derigennem også understøtte virksomhedernes eget arbejde med sikkerhed.

Trafikstyrelsen har på sin hjemmeside lagt en detaljeret redegørelse ud om tilsynsstrategien for jernbanesikkerhed for at skabe større synlighed om tilsyn, tilsynsmetoder og tilsynsplaner. I redegørelsen oplyses der om en række forhold af særlig interesse for branchen (jernbanevirksomheder og infrastrukturforvaltere), såsom tilsynstyper og indholdet af tilsynstyperne. I forlængelse heraf har Trafikstyrelsen også lagt de årlige tilsynsplaner ud på hjemmesiden. Tilsynsplanen indeholder oplysning om, hvilke jernbanevirksomheder og infrastrukturforvaltere der er planlagt tilsyn hos samt emne og tidspunkt for tilsynet. Tilsynsplanen bliver løbende ajourført med oplysning om status for gennemførelsen af de enkelte besøg samt oplysning om ikke planlagte tilsyn, der bliver gennemført på grund af særligt opståede forhold.

Vejledning om udstedelse af påbud og rekommandationer mv.

4. Det fremgik videre af transport- og energiministerens redegørelse af 16. marts 2004, at Jernbanetilsynet og efterfølgende Trafikstyrelsen medio 2004 skulle udarbejde en vejledning for, hvilke typer af handlinger der medfører udstedelse af påbud og rekommandationer mv.

Transportministeriet har oplyst, at jernbaneområdet er karakteriseret ved få virksomheder, der til gengæld har nogle komplicerede og forskelligartede forhold. Trafikstyrelsen har derfor lagt vægt på at orientere jernbanevirksomheder og infrastrukturforvaltere om sin praksis på forskellig vis, bl.a. gennem afholdelse af en sikkerhedskonference, intern gennemgang af udstedte påbud og forbud for bl.a. at videreudvikle ensartetheden i Trafikstyrelsens praksis. Trafikstyrelsen har desuden udarbejdet en vejledning om sin tilsynspraksis, der i lighed med tilsynsstrategien er lagt ud på Trafikstyrelsens hjemmeside. Vejledningen indeholder oplysning om formål og indhold af Trafikstyrelsens forskellige tilsynstyper samt de reaktionsmuligheder, som Trafikstyrelsen kan benytte i de tilfælde, hvor der un-

der et tilsyn bliver konstateret en afvigelse i forhold til gældende bestemmelser. Trafikstyrelsen kan i disse tilfælde udstede enten et påbud om at ændre på nogle forhold eller et forbud mod fortsat drift. Vejledningen indeholder beskrivelse og eksempler på de 2 reaktionsmuligheder, hvor forbud er Trafikstyrelsens mest indgribende reaktion.

5. Jeg kan konstatere, at Trafikstyrelsen har udarbejdet en strategi for udvælgelsen af tilsyn, ligesom Trafikstyrelsen har lagt en detaljeret redegørelse om sin tilsynsstrategi og de aktuelle tilsynsplaner ud på sin hjemmeside, så jernbanevirksomheder og infrastrukturforvaltere kan gøre sig bekendt med tilsynsstrategien og tilsynsplanerne. Jeg finder det tilfredsstillende, at Trafikstyrelsen er åben om sin tilsynsstrategi og tilsynsplaner for derved at skabe mulighed for en bedre forståelse blandt jernbanevirksomheder og infrastrukturforvaltere for de overvejelser, der ligger bag Trafikstyrelsens valg af tilsynsstrategi.

Jeg kan videre konstatere, at Trafikstyrelsen har valgt at orientere aktørerne på jernbaneområdet om sin praksis for udstedelse af påbud og forbud på flere måder. Jeg finder det tilfredsstillende, at Trafikstyrelsen har lagt en vejledning om sin praksis ud på sin hjemmeside for derigennem at medvirke til at skabe en større gennemsigtighed på området og dermed styrke retssikkerheden for jernbanevirksomheder og infrastrukturforvaltere.

III. Regeludstedelse

6. Det fremgik videre af transport- og energiministerens redegørelse af 16. marts 2004, at ministeriet havde nedsat en arbejdsgruppe under departementets ledelse, som bl.a. skulle skabe et overblik over regelgrundlaget og få prioriteret arbejdet med at opdatere regelgrundlaget.

Transportministeriet har oplyst, at moderniseringen af regelgrundlaget indgår i den trafikaftale, som regeringen indgik med Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre i november 2005.

7. Trafikstyrelsen har oplyst, at arbejdet stadig er i en opstartsfasen og forventes tidligst gennemført inden for de næste 8 år. Arbejdet er opdelt i 6 delprojekter, der tilsammen skal danne grundlaget for et samlet regelværk.

Transportministeriet har begrundet den manglende fremdrift med henvisning til forhold som opgavens størrelse og kompleksitet, vanskeligheder med rekruttering af medarbejdere med de rette kvalifikationer, andre opgaver samt manglende ledelsesmæssig kapacitet som følge af en vakant stilling som sikkerhedsdirektør i en stor del af 2007.

8. Trafikstyrelsen har dog i januar 2008 udarbejdet en handlingsplan for regelarbejdet i 2008, hvori også indgår Trafikstyrelsens forventninger for regelarbejdet i 2009-2011. Ifølge handlingsplanen vil Trafikstyrelsen i perioden frem til 2011 koncentrere regelarbejdet om implementering af TSI'er (Teknisk Specifikation for Interoperabilitet) i det danske regelgrundlag. TSI'er udspringer af EU-samarbejdet og er internationale standarder, der dækker de krav, som alle EU-lande skal leve op til på en række områder inden for jernbanedrift. Der eksisterer allerede en række TSI'er, og Trafikstyrelsen forventer, at der kommer flere til i de kommende år.

Handlingsplanen lægger hermed op til en kursændring, idet Trafikstyrelsen tidligere havde lagt vægt på først at afgøre, hvilke regler der skal være myndighedsregler henholdsvis virksomhedsregler. Denne opgave har imidlertid vist sig at være for omfattende og langsommelig at løse med de givne resurser og er derfor udskudt, til arbejdet med implementeringen af TSI'erne er tilendebragt. Det forventer Trafikstyrelsen sker i 2011. Herefter kan Trafikstyrelsen påbegynde arbejdet med at omskrive en række danske virksomhedsregler til myndighedsregler, hvilket Trafikstyrelsen tidligst forventer afsluttet i 2015.

Handlingsplanen indgår i resultatkontrakten for Trafikstyrelsen for 2008.

9. Ifølge Transportministeriet indeholder den nugældende jernbanelovgivning dog allerede som ramme betragtet i det væsentligste de elementer, der både fra EU's side og Folketingets side anses for nødvendige og tilstrækkelige i forhold til indførelse og regulering af en liberalisering i jernba-

nesektoren. Den gældende lovgivning indeholder ligeledes bestemmelser, der muliggør, at nye virksomheder i forblindelse med udbud får adgang til de tekniske forskrifter, der anvendes inden for et bestemt område.

Manglen på et opdateret regelgrundlag har endvidere ikke væsentlig betydning for Trafikstyrelsens godkendelser af rullende materiel. Det skyldes, at ibrugtagning af helt nyt materiel ofte sker efter fast praksis på baggrund af typegodkendelser gennemført i udlandet.

10. Jeg kan konstatere, at der endnu ikke eksisterer et fuldt opdateret regelsæt på området, og at projektet vil strække sig over en længere årrække.

Jeg finder det tilfredsstillende, at både Transportministeriet og Trafikstyrelsen har udarbejdet en plan for arbejdet med opdatering af regelgrundlaget, og jeg har samtidig forståelse for, at tidshorizonten for arbejdet strækker sig over en længere periode. Det indgår også i min vurdering, at arbejdet med opdateringen af regelgrundlaget ikke kan betragtes som et afgrænset projekt, da der til stadighed vil være behov for implementering af nye bestemmelser og justering af eksisterende bestemmelser i takt med fastsættelsen af fælles EU-bestemmelser.

Jeg tilkendegav i beretningen, at et liberaliseret marked forudsætter regulerede områder, da jernbanevirksomheder og infrastrukturforvaltere skal vide, hvilke regler og normer der er gældende for at kunne afgive et bud på en opgave. Jeg har derfor i tilknytning til min vurdering lagt særligt vægt på ministeriets forsikring om, at der med gældende lovgivning i dag i det væsentligste ikke er større forhold, der hæmmer vilkårene for en liberalisering.

Jeg har samtidig noteret mig, at den manglende opdatering af regelgrundlaget ikke har væsentlig betydning for Trafikstyrelsens godkendelser af materiel mv.

IV. Uhedsregister

11. Det fremgik videre af transport- og energiministerens redegørelse af 16. marts 2004, at Jernbanetilsynet medio 2004 skulle have gennemført en opfølgning på ikke-indsendte rapporter.

Transportministeriet har senest i marts 2008 oplyst, at Trafikstyrelsen har indsamlet tidligere års rapporter og lagt de indsamlede data ind i Trafikstyrelsens hændelsesdatabase.

Opfølgning på gennemførte undersøgelser

12. Det fremgik ligeledes af transport- og energiministerens redegørelse af 16. marts 2004, at arbejdet med beskrivelse af procedurer for opfølgning på gennemførte undersøgelser ville blive færdiggjort medio 2005.

Transportministeriet har oplyst, at Trafikstyrelsen har etableret procedurer for opfølgning på gennemførte undersøgelser. Trafikstyrelsen har efterfølgende udarbejdet skriftlige procedurer, der fastlægger forretningsgange for Trafikstyrelsens opfølgning på hændelser og derved også sikrer opfølgning på gennemførte undersøgelser.

13. Jeg finder det tilfredsstillende, at Trafikstyrelsen har fået indsamlet rapporterne og lagt dem ind i hændelsesdatabase.

Jeg tilkendegav i beretningen, at manglende skriftlige procedurer for opfølgning på gennemførte undersøgelser skaber risiko for en uensartet opfølgning. Jeg finder det derfor tilfredsstillende, at Trafikstyrelsen har udarbejdet procedurer for opfølgning.

V. Undersøgelseshåndbog

14. Det fremgik endelig af transport- og energiministerens redegørelse af 16. marts 2004, at Jernbanetilsynet medio 2004 skulle have færdiggjort en undersøgelseshåndbog. Undersøgelseshåndbogen skal understøtte gennemførelsen af undersøgelser gennem fastlagte procedurer og vejledninger og samtidig være et nyttigt værktøj for nye medarbejdere.

Transportministeriet har efterfølgende oplyst, at Havarikommissionen i november 2007 har færdiggjort arbejdet med at udvikle undersøgelseshåndbogen. Undersøgelseshåndbogen er imidlertid

et dynamisk værk, der løbende skal rettes til efter behov, og der vil derfor også fremover være behov for at ajourføre undersøgelseshåndbogen. Den foreliggende udgave af undersøgelseshåndbogen omfatter procedurer, regler, skemamateriale mv. til brug ved undersøgelser. Undersøgelseshåndbogen suppleres af en database, der indeholder registreringer af hændelser.

15. Jeg finder det tilfredsstillende, at der nu foreligger en undersøgelseshåndbog, som kan medvirke til at sikre, at Havarikommissionens undersøgelser foretages systematisk.

VI. Sammenfatning

16. Jeg kan konstatere, at Transportministeriet har fulgt op på de forhold, som udestod.

Forholdet omkring regelsættet er endnu ikke afsluttet, men Transportministeriet har fastlagt en ramme for det videre arbejde, der forventes at løbe til 2015, hvorefter der fortsat vil være behov for implementering af nye bestemmelser og justering af eksisterende bestemmelser i takt med fastsættelsen af fælles EU-bestemmelser.

Jeg betragter herefter beretningssagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Nr. 3 2004

RIGSREVISIONEN

Den 30. januar 2008

Beretning om Ørestads- og Metroprojektet (nr. 2)

Opfølgning i sagen om Ørestads- og Metroprojektet (nr. 2) (beretning nr. 3/04)

I. Indledning

1. Jeg oplyste i mit notat til Statsrevisorerne af 8. august 2006 om den fortsatte udvikling i sagen om Ørestads- og Metroprojektet, at jeg ville følge sagen og orientere Statsrevisorerne om status for reorganiseringen af Ørestadsselskabet I/S, om selskabets økonomi og om de nye styringsmæssige rammer for de nye selskaber.

2. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på brevveksling og møder med Transportministeriet.

II. Reorganisering af Ørestadsselskabet I/S

3. Folketinget vedtog i juni 2007 lov nr. 551 af 6. juni 2007 om Metroselskabet I/S og Arealudviklingsselskabet I/S. Loven indeholder en bemyndigelse til, at Københavns Kommune, transportministeren og Frederiksberg Kommune kan oprette de 2 nye selskaber ved en samtidig nedlæggelse af Ørestadsselskabet I/S, Frederiksbergbaneselskabet I/S og Københavns Havn A/S. De 2 nye selskaber etableres som interessentskaber.

Metroselskabet I/S

4. Metroselskabet I/S overtager den del af Ørestadsselskabet I/S, der omfatter anlæg, drift og vedligeholdelse af Metroen samt alle aktiver og passiver, rettigheder og pligter i Frederiksbergbaneselskabet I/S. Metroselskabet I/S skal endvidere forestå anlæg og drift af den kommende Cityring.

Metroselskabet I/S ejes af Københavns Kommune (50 %), staten ved transportministeren (41,7 %) og Frederiksberg Kommune (8,3 %). Ejerfordelingen er fastsat i forhold til kapitalindskuddene fra de 3 ejere og ud fra forudsætningerne om, at den både skal afspejle den hidtidige ejerbalance mellem Københavns Kommune og staten af Ørestadsselskabet I/S og den hidtidige ejerfordeling af Frederiksbergbaneselskabet I/S mellem Københavns Kommune, staten og Frederiksberg Kommune samt forholdet mellem anlægsudgiftens faktiske fordeling i de 2 kommuner.

Metroselskabet I/S ledes af en bestyrelse på 9 medlemmer. Københavns Kommune og transportministeren udpeger hver 3 bestyrelsesmedlemmer, mens Frederiksberg Kommune udpeger 1 bestyrelsesmedlem. Endelig vælger medarbejderne i Metroselskabet I/S de sidste 2 bestyrelsesmedlemmer.

Arealudviklingsselskabet I/S

5. Arealudviklingsselskabet I/S overtager Ørestadsselskabet I/S' aktiver og passiver, rettigheder og pligter vedrørende arealudviklingsaktiviteterne og skal også overtage alle aktiver og passiver, rettigheder og pligter i det tidligere Københavns Havn A/S.

Arealudviklingsselskabet I/S ejes af Københavns Kommune (55 %) og staten ved transportministeren (45 %). Ejerfordelingen svarer til den hidtidige ejerbalance mellem Københavns Kommune og staten af Ørestadsselskabet I/S.

Arealudviklingsselskabet I/S ledes af en bestyrelse på 8 medlemmer. Københavns Kommune og transportministeren udpeger hver 3 bestyrelsesmedlemmer, mens medarbejderne i Arealudviklingsselskabet I/S vælger de sidste 2 bestyrelsesmedlemmer.

6. Loven om Metroselskabet I/S og Arealudviklingselskabet I/S fastlægger også størrelsen af de indskud, som parterne skal indskyde i selskaberne.

Ved stiftelsen skal åbningsbalancerne for de 2 selskaber foreligge, dvs. en oversigt over de 2 selskabers aktiver, forpligtelser samt egenkapital på tidspunktet for påbegyndelsen af aktiviteterne. I åbningsbalancerne indgår bl.a. værdiansættelsen af den eksisterende Metro, Københavns Havn A/S, arealer mv. Åbningsbalancerne giver således grundlaget for selskabernes økonomiske status på tidspunktet for selskabernes påbegyndelse af deres virksomhed. Åbningsbalancen for Metroselskabet I/S er udarbejdet af Ørestadsselskabet I/S, og åbningsbalancen for Arealudviklingselskabet I/S er udarbejdet af Københavns Havn A/S. Åbningsbalancerne er udarbejdet med assistance af et privat revisionsfirma.

7. Åbningsbalancen for Metroselskabet I/S er revideret af Rigsrevisionen, Revisionsdirektoratet for Københavns Kommune samt Kommunernes Revision. Åbningsbalancen for Arealudviklingselskabet I/S er revideret af Rigsrevisionen og Revisionsdirektoratet for Københavns Kommune.

8. Metroselskabet I/S og Arealudviklingselskabet I/S blev stiftet den 26. oktober 2007 med virkning fra 1. januar 2007. Ved stiftelsen blev Ørestadsselskabet I/S, Frederiksbergbaneselskabet I/S og Københavns Havn A/S nedlagt.

Cityringen

9. Folketinget vedtog ligeledes i juni 2007 lov nr. 552 af 6. juni 2007 om en Cityring. Loven omhandler projektering, anlæg og drift af en Cityring i København. Metroselskabet I/S skal forestå opgaverne med projekteringen, anlægget og driften af Cityringen. Ifølge bemærkningerne til lovforslaget forventes anlægsperioden at tage 11 år, fra en bygherreorganisation er på plads. Den samlede anlægsudgift for Cityringen er i bemærkningerne til lovforslaget anslået til 15,0 mia. kr. i 2005-priser. Finansieringen af Cityringen på 15,0 mia. kr. er vist i tabel 1.

Tabel 1. Finansiering af Cityring

	Mia. kr. i 2005-priser	Fordelingsnøgle i %
Budgetteret anlægsudgift	÷15,0	100,0
Finansiering af budgetteret anlægsudgift:		
Driftsindtægter (netto)	5,4	-
Statens indskud	4,0	41,7
Københavns Kommune	4,8	50,0
Frederiksberg Kommune	0,8	8,3
Finansiering i alt	15,0	100,0

Tabel 1 viser fordelingen af den budgetterede anlægsudgift på henholdsvis forventede nettodriftsindtægter fra Metroen og kapitalindskud, som ejerne skal indbetale i det kommende Metroselskab I/S.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget om anlægsudgiften på 15,0 mia. kr., at der knytter sig en betydelig usikkerhed til den beregnede anlægsudgifts størrelse, da en række undersøgelser af undergrund mv. endnu ikke er gennemført. Anlægsudgiften er vurderet med 80 % sandsynlighed

at ligge inden for et interval på +/- 3,4 mia. kr., dvs. mellem 11,6 mia. kr. og 18,4 mia. kr. i 2005-priser.

Driftsindtægterne på 5,4 mia. kr. omfatter nettodriftsindtægter fra Cityringen i form af passagerbetalinger, renteindtægter/renteudgifter samt reinvesteringer. Vilkår omkring ejernes indskud fastlægges i et stiftelsesdokument.

10. Loven trådte i kraft den 10. juni 2007 ved bekendtgørelsen nr. 587 af 7. juni 2007 om ikrafttræden af lov om en Cityring. Ved lovens ikrafttræden var Metroselskabet I/S imidlertid endnu ikke stiftet, og selskabet kunne derfor ikke indgå kontrakter mv. vedrørende Cityringen. Transportministeren fik derfor ved Akt 171 21/6 2007 Folketingets Finansudvalgs tilslutning til, at Ørestadsselskabet I/S kunne indgå visse typer kontrakter til forberedelse af projektering og anlæg af Cityringen samt opbygning af Metroselskabet I/S med det formål, at anlægsprojektet ikke skulle afvente stiftelsen af Metroselskabet I/S. Ørestadsselskabet I/S havde ligeledes allerede ved Akt 165 1/6 2006 fået Finansudvalgets tilslutning til at afholde udgifter på indtil 17 mio. kr. til forberedende arbejder vedrørende Cityringen.

11. Jeg kan konstatere, at grundlaget for reorganiseringen af Ørestadsselskabet I/S er skabt gennem vedtagelsen af loven om Metroselskabet I/S og Arealudviklingsselskabet I/S. De 2 selskaber er stiftet i oktober 2007 med virkning fra 1. januar 2007.

III. Ørestadsselskabets I/S' økonomi

12. Jeg gennemgår i det efterfølgende 4 forhold, som har betydning for selskabets økonomi. De 4 forhold er henholdsvis deling af billetindtægterne, reinvesteringer, passagertal og voldgiftssagen. Jeg oplyser herefter om selskabets regnskabsresultat for 2006 og om budgettet for 2007.

Deling af billetindtægterne

13. Transportministeren orienterede ved brev af 13. december 2006 Folketingets Trafikudvalg om bekendtgørelse om deling af billetindtægter i hovedstadsområdet. Bekendtgørelsen udsprang af en politisk aftale fra februar 2006 om Cityringen, hvori der indgik en løsning på uenigheden i det fælles takstsamarbejde om indtægtsfordelingen for passagerer i Metroen. Ministeren havde i den forbindelse tilkendegivet, at bekendtgørelsen skulle forelægges for Folketinget, forinden indtægtsfordelingen kunne træde i kraft. Bekendtgørelsen er udstedt som nr. 1445 af 13. december 2006 og trådte i kraft den 1. januar 2007.

Transportministeriet har oplyst, at Metroen fremover modtager 8,16 kr. pr. passager i 2004-priser, idet afregningen vil være afhængig af udvikling i passagertal og provenu. Nettoprovenuet er siden 2004 steget som følge af takststigninger, og afregningsprisen pr. passager forventes på den baggrund at blive på 9,00 kr. i 2007-priser. Udvikling i rejsemønstre kan dog betyde, at afregningsprisen i fremtiden kan blive reduceret.

Transportministeriet har samtidig oplyst, at den nye bekendtgørelse medfører reducerede indtægter for DSB S-tog med 95,8 mio. kr. i 2007 og vil reducere udbyttet til staten i 2007 med 10,2 mio. kr. Ministeriet vil på den baggrund indgå en tillægskontrakt med DSB S-tog om en øget kontraktbetaling til dækning af den reducerede passagerindtægt. Ministeriet forventer ikke, at bustrafikkens økonomi i nævneværdigt omfang vil blive berørt af den nye model for deling af billetindtægterne, og ministeriet skal ikke yde nogen kompensation.

14. Jeg kan konstatere, at transportministeren har udstedt en ny bekendtgørelse om deling af billetindtægterne, som har været forelagt for Folketingets Trafikudvalg.

Den nye model indebærer en afregning til Metroen på 8,16 kr. pr. passager i 2004-priser, hvilket svarer til det niveau, der var aftalt i den politiske aftale fra februar 2006.

Jeg kan videre konstatere, at Transportministeriet kompenserer DSB S-tog for den manglende indtægt, som den nye model indebærer. Det er i overensstemmelse med bemærkningerne til lovforslaget

om Metroselskabet I/S og Arealudviklingsselskabet I/S, hvoraf det fremgår, at staten påtager sig de økonomiske konsekvenser for jernbanedriften i hovedstadsområdet som følge af den ændrede indtægtsmodel.

Reinvesteringer

15. Det var aftalt i den politiske aftale fra februar 2006, at reinvesteringer i Metroens etape 1-3 skulle finansieres af ejerne, idet likviditetsbudgettet for Metroen ikke indeholdt udgifter til reinvesteringer. Det er fastsat i § 5, stk. 1, nr. 3, i lov om Metroselskabet I/S og Arealudviklingsselskabet I/S, at Metroselskabet I/S får en fordring på 100 mio. kr. på ejerne til reinvesteringer i Metroens etape 1-3. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til lovforslaget, at reinvesteringerne til tekniske installationer til etape 1-3 er budgetteret til 400 mio. kr. Forskellen på 300 mio. kr. mellem det budgetterede udgiftsbehov og fordringen forudsættes dækket af værditilvæksten af Københavns Havn A/S, der er en følge af den bymæssige udvikling af Århusgade-området.

Transportministeriet har oplyst, at der i reinvesteringsbehovet på de 400 mio. kr. i Metroens etape 1-3 til tekniske installationer ikke indgår udgifter til tog og stationer. Begrundelsen herfor er, at reinvesteringsbehovets størrelse er usikkert, og at ejerne under alle omstændigheder er forpligtet til at foretage reinvesteringerne, i takt med at behovet opstår.

Reinvesteringer i Cityringen er indeholdt i driftsindtægterne.

16. Transportministeriet har oplyst, at reinvesteringsbehovet er beregnet af Metroselskabet I/S i 2005-priser. For Metroens etape 1-3 skønnes reinvesteringsbehovet ved en nutidsværdi pr. 2005 at udgøre 1,5 mia. kr. for perioden 2002-2052, mens reinvesteringsbehovet for Cityringen ved en nutidsværdi pr. 2022 skønnes at udgøre 1,0 mia. kr. for perioden 2019-2069.

Forskellen på beløbsstørrelsen til reinvesteringer til henholdsvis Metroens etape 1-3 og Cityringen skyldes ifølge Transportministeriet, at en del af baneanlægget til Metroens etape 1-3 i modsætning til Cityringen ikke er tunnellagt og derfor slides hurtigere i »fri luft«.

17. Jeg kan konstatere, at der indgår reinvesteringer både i den eksisterende Metro og den kommende Cityring.

Passagertal

18. Passagertallet for Metroen i 2006 blev på 37 mio. passagerer, hvilket var lidt lavere end forventet, bl.a. som følge af, at nogle stationer havde været lukket i en længere periode på grund af anlægsarbejder. Passagertallet var dog alligevel lidt højere end i 2005, hvor 36 mio. passagerer benyttede Metroen, men stadig langt fra OTM-prognoseberegningen (ØrestadsTrafikModellen) fra 2002, hvor der blev forudsat et passagertal på 61 mio. i 2006.

19. Beregningsåret for ibrugtagningen af Cityringen er i bemærkningerne til lovforslaget oplyst til 2015. Lovforslagets oplysninger om prognoser for antal passagerer og dermed indtægter fra Cityringen baserer sig derfor på en ibrugtagning i 2015. Ibrugtagningstidspunktet kan dog tidligst blive 2018, fordi anlægsperioden samtidig er oplyst til 11 år. Rigsrevisionen gjorde Transportministeriet opmærksom herpå, da ministeriet sendte lovforslaget til høring i Rigsrevisionen.

Transportministeriet oplyste til Rigsrevisionen og i et høringsnotat af 20. februar 2007 til Folketingets Trafikudvalg, at forskellen mellem årstallene vil kunne betyde ændringer i forudsætningerne for passagerprognosen, men forskellen vurderes ikke umiddelbart at have større betydning.

20. Transportministeren sendte med brev af 2. maj 2007 et notat til Folketingets Trafikudvalg om opdatering af passagerberegningen for Cityringen med OTM 5.0. Opdateringen er foretaget for 2015, og opdateringen omfatter derfor ikke årene frem til 2015. Det fremgår af notatet, at beregninger foretaget med OTM 5.0-modellen giver nogle andre resultater end beregninger foretaget med OTM 4.0-modellen, der blev anvendt ved udredningsarbejdet om Cityringen, og som ligger til grund

for de beregninger, der indgår i lovforslaget om Cityringen. For Cityringen giver beregninger med OTM 5.0 et fald i antal påstigende passagerer på 13 %, mens der for Metroens etape 1-3 er et fald på 23 %.

Transportministeren har i et svar af 27. april 2007 til Folketingets Trafikudvalg på udvalgets spørgsmål 5 bl.a. oplyst, at Cityring-projektet blev igangsat, inden OTM 5.0 forelå, da det ikke er afgørende, om resultaterne af OTM 5.0 forelå, inden lovprocessen blev sat i gang. Ministeren henviser til, at der fortsat vil være usikkerheder i forbindelse med både anlægsoverslag og finansieringsbidraget fra driften, når de første resultater fra OTM 5.0 foreligger.

21. Transportministeren oplyste i et notat af 28. september 2006 til forligskredsen bag Cityringen, at det forventes, at der vil blive foretaget en ny passagerprognoseberegning, når VVM-processen (Vurdering af Virkninger på Miljøet) er gennemført, hvilket forventes at ske primo 2009. Når VVM-processen er gennemført, ligger den endelige udformning af Cityringens banestrækning fast, hvilket giver et bedre grundlag for forudsætningerne for prognoseberegningerne.

22. Transportministeriet har konkluderet, at selv om OTM-modellen bliver opdateret, vil der stadig være usikkerhed om det forventede passagertal, da OTM-modellen i lighed med andre prognosemodeller baserer sig på nogle valgte forudsætninger, da der i sagens natur ikke kan tilvejebringes en eksakt viden om, hvordan fremtiden ser ud.

Transportministeriet har derfor sammen med Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune haft fokus på passagertallet i Metroen. Et led heri er at undersøge, om forholdet mellem bustilpasningen og Metroen er hensigtsmæssigt, herunder om busruter kan nedlægges og erstattes af henholdsvis Metroen og den fremtidige Cityring. Bestyrelsen i det nu nedlagte Ørestadsselskab I/S blev ligeledes pålagt at arbejde for at tiltrække flere passagerer, ligesom Metroselskabet I/S fremover hvert 4. år skal levere en forretningsstrategi, hvor der indgår tiltag til forøgelse af passagertallet. Metroselskabet I/S' markedsføringsstrategi har således i efteråret 2007 koncentreret sig om at gøre opmærksom på Metroens 3. etape til Københavns Lufthavn.

23. Jeg kan konstatere, at passagertallet for Metroen ligger lidt højere i 2006 end i 2005, men stadig langt fra prognoseberegningerne fra 2002.

Jeg kan samtidig konstatere, at Transportministeriet vurderer, at forskellen i årstallene i bemærkningerne til lovforslaget om Cityringen vedrørende tidspunktet for ibrugtagningen af Cityringen ikke umiddelbart har større betydning for projektets økonomi.

Jeg kan videre konstatere, at Transportministeriet forventer at foretage en fornyet opdatering af passagerprognoseberegningen, når VVM-processen er gennemført, samt at Transportministeriet sammen med Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune har iværksat forskellige initiativer til at forøge passagertallet i Metroen og den kommende Cityring.

Jeg kan endelig konstatere, at Transportministeriet vurderer, at der stadig vil være en vis usikkerhed om passagertallet og dermed grundlaget for passagerindtægterne i den kommende Cityring.

Voldgiftssagen

24. Voldgiftssagen mellem Ørestadsselskabet I/S og entreprenørselskabet COMET, hvor COMET har rejst et krav på 2 mia. kr., er fortsat ikke afgjort. Transportministeriet har oplyst, at ministeriet løbende orienteres af Ørestadsselskabet I/S om udviklingen i sagen. Voldgiftsretten har berammet møder i både 2008 og 2009, med henblik på at sikre at sagen er fuldt belyst under hensyn til sagens kompleksitet, omfattende materiale og beløbets størrelse.

25. Jeg kan oplyse, at voldgiftssagen sandsynligvis tidligst kan forventes afgjort i 2009.

Regnskabsresultatet for 2006

26. Årets samlede resultat i 2006 for Ørestadsselskabet I/S viste et overskud på 1.803 mio. kr., hvilket er en forbedring på 2.686 mio. kr. i forhold til 2005. Den væsentligste årsag til forbedringen er et øget salg af arealer i Ørestad. I 2006 udgjorde salget 2.422 mio. kr., og der er ultimo 2006 realiseret et salg på 1.601.000 etagemeter byggeret, svarende til 52 % af det samlede areal i Ørestad.

Ørestadsselskabet I/S har for 2007 budgetteret med et underskud på 774 mio. kr. Den væsentligste årsag til det budgetterede underskud er, at der ikke har været nye grundsalg i 1. halvår 2007, mens der var et meget stort salg i 2006. Efter stiftelsen af de nye selskaber vil budgetter mv. for det tidligere Ørestadsselskab I/S og Frederiksbergbaneselskab I/S blive tilpasset den nye selskabsstruktur.

Det er stadig Ørestadsselskabet I/S' forventning, at gælden forventes tilbagebetalt i 2038.

27. Jeg kan konstatere, at årets samlede resultat i 2006 for Ørestadsselskabet I/S viste et overskud på 1.803 mio. kr., mens selskabet for 2007 har budgetteret med et underskud på 774 mio. kr. Selskabets gæld forventes stadig tilbagebetalt i 2038.

IV. Nye styringsmæssige rammer

28. Loven om Metroselskabet I/S og Arealudviklingsselskabet I/S giver i §§ 13 og 21 selskaberne hjemmel til at optage lån til finansiering af selskabernes aktiviteter. Det følger videre, at finansministeren bemyndiges til at dække selskabernes finansieringsbehov gennem statslån, idet statslåne ikke må ydes på bedre vilkår, end dem staten selv kan opnå som låntager.

29. Bemærkningerne til lovforslaget indeholder ikke retningslinjer for, hvilken procedure der skal følges i forbindelse med låneoptagelse, herunder om det forventede finansieringsbehov skal lånefinansieres på én gang eller ad flere omgange.

Særligt for Metroselskabet I/S fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at Metroselskabet I/S 2 gange årligt skal orientere sine ejere om fremdriften i Cityringen i forhold til forudsætninger og milepæle. Oplysningerne fra selskabet danner grundlag for en orientering af Folketingets Finansudvalg og Folketingets Trafikudvalg samt de kompetente politiske organer i Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune.

Metroselskabet I/S er endvidere pligtig til at orientere ejerne, hvis den forventede anlægsudgift for Cityringen ændres i forhold til en tærskelværdi, der i bemærkningerne til lovforslaget foreslås fastsat til +/- 3 %. En forøgelse af anlægsudgiften på mere end 3 % medfører en pligt for ejerne til at indhente en forudgående godkendelse af den ændrede anlægsudgift fra Folketingets Finansudvalg og de kompetente politiske organer i Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune.

Metroselskabet I/S skal endelig hvert 2. år udarbejde en større oversigt, der skal lægges til grund for ejernes godkendelse af selskabets samlede økonomi.

Transportministeriets varetagelse af ejerrollen for Metroselskabet I/S sker bl.a. på kvartalsmøder med selskabet på baggrund af kvartalsrapporteringer fra Metroselskabet I/S med status for selskabets økonomi. På møderne vil der typisk indgå emner som status for anlægsprojektet, passagerprognoser mv. Herudover vil Metroselskabet I/S' årsrapport og halvårsrapport blive oversendt til Folketinget til orientering.

30. Jeg kan oplyse, at Transportministeriet har tilkendegivet, at fastlæggelsen af de nærmere bestemmelser ved lånefinansieringen for de 2 selskabers aktiviteter skal drøftes med henholdsvis Finansministeriet og bestyrelserne i de 2 selskaber. Transportministeriet forventer på denne baggrund at forelægge et aktstykke for Folketingets Finansudvalg i begyndelsen af 2008, der skal redegøre for rammerne for selskabernes optagelse af statsgaranterede lån. Ministeriet har i forlængelse heraf oplyst, at Metroselskabet I/S er stiftet med en egenkapital på ca. 10 mia. kr., og selskabet vil derfor ikke have et lånebehov de første år af anlægsfasen.

Jeg kan videre oplyse, at orienteringspligten for Metroselskabet I/S indtræder på det tidspunkt, hvor selskabet skønner, at anlægsoverslaget for Cityringen med forbehold for de usikkerheder, der

knytter sig til anlægsprojektet, ændres ud over tærskelværdien. Oplysningspligten skal ses i sammenhæng med pligten for Metroselskabet I/S til halvårligt at orientere sine ejere om fremdriften i Cityringen i forhold til forudsætninger og milepæle, der danner grundlag for en orientering af Folketingets Finansudvalg og Folketingets Trafikudvalg samt de kompetente politiske organer i Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune.

Jeg kan konstatere, at forskellen på lånerammestyningen og den fremtidige styring er, at loven om Metroselskabet I/S og Arealudviklingsselskabet I/S ifølge bemærkningerne til lovforslaget forudsætter en styring af Cityring-projektet, der både støtter sig på udviklingen af den beløbsmæssige størrelse af anlægsudgiften og på hyppigheden for selskabets og ejernes orientering om udviklingen i anlægget af Cityringen.

Jeg kan samtidig konstatere, at de nærmere rammer for lånefinansieringen endnu ikke er fastlagt.

V. Sammenfatning

31. Jeg kan sammenfattende konstatere:

- Metroselskabet I/S og Arealudviklingsselskabet I/S er stiftet i oktober 2007 med virkning fra 1. januar 2007.
- Ørestadsselskabet I/S, Frederiksbergbaneselskabet I/S og Københavns Havn A/S er nedlagt.
- Ørestadsselskabet I/S' samlede resultat i 2006 viste et overskud på 1.803 mio. kr., mens selskabet for 2007 har budgetteret med et underskud på 774 mio. kr.
- Spørgsmålet om deling af billetindtægter er løst.
- Voldgiftssagen mellem Ørestadsselskabet I/S og COMET kan sandsynligvis tidligst forventes afsluttet i 2009.
- Passagertallet for Metroen er højere i 2006 end i 2005, men stadig langt fra prognoseberegningerne i 2002.
- Der er indarbejdet reinvesteringer i likviditetsbudgetter for både den eksisterende Metro og den kommende Cityring.
- Der er en vis usikkerhed om grundlaget for passagerindtægterne i den kommende Cityring.
- De nærmere rammer for lånefinansieringen af Cityring-projektet er endnu ikke fastlagt.

32. Jeg oplyste i pkt. 10 i mit notat af 18. maj 2001 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, til Statsrevisorernes beretning nr. 2/00 om Ørestads- og Metroprojektet, at jeg ville foretage en yderligere undersøgelse af Metroprojektet, når Metroen er færdiggjort, og afgive en beretning herom til Statsrevisorerne.

Jeg planlægger i 2008 at igangsætte en undersøgelse af Metroens etape 1-3. Det er min umiddelbare opfattelse, at der er en vis usikkerhed om grundlaget for passagerindtægterne i den kommende Cityring, ligesom rammerne for lånefinansieringen af projektet endnu ikke er fastlagt. Jeg inddrager derfor de 2 forhold i den kommende undersøgelse, ligesom jeg vil orientere om rammerne for styringen af Metroselskabet I/S og Arealudviklingsselskabet I/S. Jeg vil i undersøgelsen samtidig orientere om udviklingen i voldgiftssagen mellem Ørestadsselskabet I/S og COMET, hvis voldgiftssagen er afsluttet ved beretningens afgivelse til Statsrevisorerne.

Jeg betragter herefter beretningssagen om Ørestads- og Metroprojektet (nr. 2) som afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Rigsrevisor planlægger en undersøgelse af det færdige Metroprojekt. Undersøgelsen af Metroens etape 1-3 vil bl.a. inddrage og orientere om følgende forhold:

- *grundlaget for passagerindtægterne i den kommende Cityring*
- *rammerne for lånefinansiering af Cityring*
- *rammerne for styringen af Metroselskabet I/S og Arealudviklingsselskabet I/S*
- *udviklingen i voldgiftssagen mellem Ørestadsselskabet I/S og COMET.*

På denne baggrund og på baggrund af rigsrevisors notat afslutter Statsrevisorerne sagen.

Nr. 8 2004

RIGSREVISIONEN

Den 14. maj 2007

Beretning om Helsinki-konventionens bestemmelser om forurening af havmiljøet*Notat til Statsrevisorerne**om**den fortsatte udvikling i sagen om Helsinki-konventionens bestemmelser om forurening af havmiljøet (beretning nr. 8/04)***I. Indledning**

1. Jeg anførte i mit notat til Statsrevisorerne af 2. juli 2005, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2004, s. 155ff, at jeg ville følge Forsvarsministeriets undersøgelser af risici for havmiljøet, kapaciteten vedrørende beredskabet og revurdering af beredskabsplanen for bekæmpelsen af havforurening. Jeg anførte også, at jeg ville følge udviklingen med Miljøministeriets arbejde med lokale beredskabsplaner for nødområder.

Endvidere har Statsrevisorerne efterfølgende bedt mig om i forbindelse med min opfølgning på sagen at redegøre for forsvarrets flyovervågning af havmiljøet.

Opfølgningen er baseret på gennemgang af materiale, der dokumenterer ministeriernes initiativer og resultater på de enkelte områder. Rigsrevisionen har tillige holdt møder med begge ministerier om sagen.

Notatudkastet har været forelagt Forsvarsministeriet og Miljøministeriet. Forsvarsministeriets bemærkninger er indarbejdet i notatet. Miljøministeriet har ikke haft bemærkninger til notatudkastet.

II. Forsvarsministeriets risikoanalyse for havmiljøet, undersøgelse af kapaciteten vedrørende beredskabet og revurdering af beredskabsplanen

Det fremgik af forsvarsministerens redegørelse til Statsrevisorerne, at Forsvarsministeriet havde udpeget havmiljøområdet som et særligt indsatsområde i 2005. Dette indebar bl.a., at ministeriet ville tage initiativ til at udarbejde en risikoanalyse for havmiljøet og at gennemføre en fornyet kapacitetsundersøgelse. På denne baggrund skulle havmiljøberedskabet revurderes.

Forsvarsministeriet har siden besluttet, at havmiljøet også i 2006 skulle være et særligt indsatsområde.

Forsvarsministeriet har oplyst, at risikoanalysen for olie- og kemikalieforurening af danske farvande er modtaget den 23. marts 2007 fra et konsulentfirma.

Ministeriet har videre oplyst, at tilvejebringelsen af risikoanalysen har taget forholdsmæssig lang tid. Dette skyldes:

- Ministeriet ønskede, at analysen skulle dække alle danske farvande og inddrage risikoen for både olie- og kemikalieforurening. Analysen skulle tillige inddrage alle miljømæssige aspekter.
- Ministeriet måtte gennemføre 2 udbudsforretninger.
- Konsulentfirmaet var ikke i stand til at afslutte opgaven inden for den aftalte tidsfrist.

Det er Forsvarsministeriets vurdering, at risikoanalysen er gennemført med en tilstrækkelig grundighed og dybde. Analysen skal herefter behandles som en væsentlig del af grundlaget i arbejdet med kapacitetsundersøgelsen.

4. Forsvarsministeriet har ligeledes oplyst, at ministeriet i efteråret 2005 iværksatte et arbejde med at udarbejde en kapacitetsundersøgelse sammen med ministeriets underliggende myndigheder. De

beskrivende afsnit foreligger som arbejdsudkast. Kapacitetsundersøgelsen forventes færdig i løbet af efteråret 2007.

Ministeriet afholder som led i udarbejdelsen af kapacitetsundersøgelsen et heldagssymposium den 21. maj 2007, hvor statslige, kommunale og private interessenter er inviteret med henblik på at drøfte bekæmpelse af forurening af havmiljøet.

Ministeriet har desuden oplyst, at der med henblik på at forstærke beredskabet, der kan indsættes i tilfælde af en forurening af havmiljøet, er indgået aftale med Fiskeridirektoratet om indretning af direktoratets kommende skib, Nordsøen. Endvidere har ministeriet indgået en aftale med en privat virksomhed om gensidig støtte ved bekæmpelse af forurening i forbindelse med olieudvindingen i Nordsøen.

Jeg konstaterer, at Forsvarsministeriet først 2 år efter beretningens afgivelse har modtaget risikoanalysen for olie- og kemikalieforurening af de danske farvande. Jeg konstaterer endvidere, at Forsvarsministeriet i løbet af de kommende måneder vil have bearbejdet resultaterne fra risikoanalysen samt have opstillet forslag til eventuelle justeringer af dimensionering, sammensætning og stationering af beredskabet.

5. Forsvarsministeriet har oplyst, at havmiljøberedskabsplanen løbende opdateres. Dette er sidst sket i december 2005. En ny revideret beredskabsplan forventes at foreligge senere i 2007, hvor konsekvenserne af strukturreformen vil være indarbejdet. Beredskabsplanen forventes at blive justeret på ny, når resultaterne af kapacitetsundersøgelsen foreligger.

6. Jeg vil, når en samlet redegørelse foreligger fra Forsvarsministeriet i efteråret 2007, udarbejde et nyt notat til Statsrevisorerne, hvori jeg nærmere vil redegøre for ministeriets arbejde med kapacitetsundersøgelsen samt revurderingen af havmiljøberedskabsplanen.

III. Forsvarsministeriets flyovervågning af havmiljøet

7. Forsvarsministeriet har oplyst, at forsvaret gennemfører overvågning af de danske farvande for at håndhæve loven om beskyttelse af havmiljøet. Det overordnede mål med forsvarets flyovervågning er dels ved tilstedeværelse at forebygge olieforureninger, dels at sikre beviser med henblik på retsforfølgelse. Overvågningen skal på årsbasis udgøre mindst 500 jetflyvetimer, som besluttet ved forsvarsforliget 2000-2004 og efterfølgende videreført som et internt mål i Forsvarskommandoens resultatkontrakt med Forsvarsministeriets departement.

Forsvaret anvender endvidere satellitovervågning til at opdage potentielle olieforureninger, der efterfølgende skal verificeres med et skib, et fly eller en helikopter, samt Automatic Identification System (AIS), der er installeret på land. Ministeriet har oplyst, at det overvejes, om AIS skal anskaffes til flyene. Endelig gennemføres en overvågning af havmiljøet i forbindelse med forsvarets almindelige overvågning.

Forsvarets radarer benyttet til den flybaserede havmiljøovervågning

Forsvaret råder over i alt 3 fly af typen Challenger. 2 af disse fly anvendes til at overvåge havmiljøet. Endvidere råder forsvaret over én særlig radar, Side Looking Airborne Radar (SLAR), som blev anskaffet i 1999. Denne radar flyttes således fra fly til fly. SLAR kan opdage olie på vandet såvel under nedsat sigtbarhed som i dårligt vejr. Radaren fungerer ved, at den måler den dæmpning, som en olieplø forårsager på havoverfladens bølger.

9. Challenger-flyene bruges dog også til at løse en række andre opgaver, bl.a. fiskeriinspektion. Forsvaret besluttede i september 2000, for at undgå konfigurationsskift af fly og opnå større fleksibilitet, at anskaffe en sensorpakke bestående af bl.a. en kombineret overvågnings- og olieeftersøgningsradar.

Forsvarsministeriet skrev i december 2000 kontrakt med en leverandør om anskaffelse af 3 radarer, OceanEye. Denne radar blev i beretningen om Helsinki-konventionen omtalt som SAR-ra-

daren. OceanEye-radaren er indrettet til at opdage skibe og andre overfladeobjekter og indeholder en række specielle funktioner, herunder en såkaldt Oil Slick Detection Mode, der anvendes til at opdage olie på havet. Den samlede pris udgjorde over 100 mio. kr. i prisniveau 2007, hvoraf ca. halvdelen vedrørte selve radarerne.

10. OceanEye-radarerne blev hardwaremæssigt leveret i perioden marts 2003 - november 2004. OceanEye-radarerne har dog efterfølgende været ramt af flere systemnedbrud. Årsagen til nedbruddene er lokaliseret og udbedret, og radarerne har siden maj 2006 været benyttet i forbindelse med løsningen af fiskeriinspektionsopgaven ved Færøerne og Grønland.

11. Projektet med integrationen af sensorpakken på Challenger-flyene er ifølge Forsvarsministeriet afsluttet med et tilfredsstillende resultat. Forsvaret gennemførte i marts 2007 flere test, der viste, at OceanEye-radaren kan opdage olie på havet. Resultaterne af de gennemførte tests har dog vist, at OceanEye-radaren ikke kan levere de samme valide resultater, som SLAR kan. OceanEye-radaren anvendes derfor ikke til overvågning af havmiljøet.

Forsvaret overvejer derfor i øjeblikket relevansen og hensigtsmæssigheden af fortsat at søge at optimere OceanEye-radaren i forbindelse med havmiljøovervågningen.

Forsvarsministeriet har videre oplyst, at forsvaret i samarbejde med Kammeradvokaten vil vurdere spørgsmålet om en samlet kompensation, og ikke kun kravet om bod, for hele projektføreløbet med henblik på det bedst mulige resultat i et eventuelt videre projektføreløb.

12. Jeg finder det ikke tilfredsstillende, at Forsvarsministeriet har betalt et betydeligt beløb for et system, som kun kan anvendes til det ene af de 2 formål.

Jeg vil, når Forsvarsministeriet har afsluttet sagen vedrørende leveringen af OceanEye-radarerne, udarbejde et nyt notat til Statsrevisionerne, hvori jeg nærmere vil redegøre for forsvarets vurdering vedrørende en samlet kompensation for hele projektføreløbet, og hvilke initiativer ministeriet måtte have sat i værk som en følge heraf.

Forsvarets havmiljøflyvninger 2004-2006

13. Danmark deltager i et omfattende internationalt havmiljø samarbejde med landene omkring Østersøen i det såkaldte HELCOM-samarbejde og omkring Nordsøen i det såkaldte BONN-samarbejde.

Forsvarsministeriet har oplyst, at den danske flybaserede havmiljøovervågning gennemføres i overensstemmelse med de anbefalinger, der udstedes i medfør af ovennævnte samarbejde mellem østersølandene.

Forsvarets flybaserede overvågning af havmiljøet af de danske farvande skal, som nævnt, mindst udgøre 500 jettflyvetimer om året. Endvidere skal ca. 60 % af flyvningerne foretages uden for normal arbejdstid. Overvågningen planlægges og gennemføres efter en 3-måneders-plan. Flyvningerne udføres via faste ruter i Østersøen, Nordsøen og Skagerrak og gennemføres som en del af de fælles beredskabs- og overvågningsaktiviteter, der er besluttet i de internationale samarbejder, som Danmark deltager i. Det tilstræbes, at overvågningen fordeles, så der gennemsnitligt over et år flyves 2 gange om ugen over de trafikerede skibsruter og 1 gang om ugen over områder med mindre trafik.

I tabel 1 nedenfor er gengivet forsvarets flyvetimer vedrørende havmiljøovervågningen i perioden 2004-2006.

Tabel 1. Antal flyvetimer i alt vedrørende havmiljøovervågningen i perioden 2004-2006

År	Udført flyvning i alt	Flyvning over havet	Uden for normal arbejdstid	Procentvis, uden for normal arbejdstid	Flyvning om natten
				----- Timer -----	%
2004	503	470	299	59,4	114
2005	505	481	300	59,4	117
2006	503	471	298	59,4	130

Kilde: Forsvarsministeriets redegørelser over havmiljøflyvningerne af 12. marts 2007 og 18. april 2007.

Det fremgår af tabel 1, at forsvaret i perioden 2004-2006 opfyldte kravet om 500 jetflyvetimer. Det fremgår videre, at forsvaret gennemførte næsten 60 % af flyvningerne uden for normal arbejdstid og således opfyldte kravet i hele perioden.

Olieudledning i de danske farvande i perioden 2004-2006

I tabel 2 er gengivet antal registrerede olieobservationer i de danske farvande i perioden 2004-2006.

Tabel 2. Antal registrerede olieobservationer i de danske farvande i perioden 2004-2006

Aktør	2004	2005	2006
	----- Antal -----		
Satellit	57	65	57
Danske miljøfly	80	47	64
Andre fly	34	39	41
Skibe	90	77	109
Observationer i land	40	49	66
Olieplatforme	58	57	56
Udenlandske myndigheder	96	86	83
Observationer i alt	455	420	476

Kilde: Forsvarsministeriets redegørelse vedrørende havmiljøovervågning af 3. april 2007.

Det fremgår af tabel 2, at antal olieobservationer fra danske miljøfly har været faldende fra 80 observationer i 2004 til 64 observationer i 2006, mens antal olieobservationer fra skibe og i land har været stigende fra henholdsvis 90 og 40, i alt 130 observationer i 2004, til henholdsvis 109 og 66, i alt 175 observationer i 2006. Sidstnævnte forhold kan formentlig tilskrives en større opmærksomhed fra offentlighedens side og SOK's kampagne over for fritidssejlerne om at holde øje med olieforurening og indrapportere herom.

Det er forsvarets vurdering, at den præventive effekt af den flybaserede havmiljøovervågning er et væsentligt argument for den fortsatte gennemførelse.

Jeg konstaterer, at det kun er en mindre del af olieudslippet, som opdages ved hjælp af forsvarets miljøfly.

15. Jeg finder det tilfredsstillende, at forsvaret i perioden 2004-2006 har opfyldt kravet om 500 jetflyvetimer årligt og kravet om, at 60 % af disse flyvetimer skal foregå uden for normal arbejdstid.

Jeg kan dog ikke bedømme, om den gennemførte flyovervågning er den mest effektive overvågning af havmiljøet, eller om en anden tilrettelæggelse kunne give bedre resultater.

Jeg finder, at Forsvarsministeriet bør vurdere, om gennemførelsen af det besluttede antal flyvetimer er hensigtsmæssig – herunder inddrage risikovurderingens resultater og de muligheder, en radar med flere funktioner kan give.

Jeg vil, når Forsvarsministeriet har vurderet, hvorvidt tilrettelæggelsen af flyovervågning af havmiljøet er effektiv, udarbejde et nyt notat til Statsrevisionerne, hvori jeg nærmere vil redegøre for ministeriets beslutninger om den fremtidige overvågning.

IV. Miljøministeriets udarbejdelse af beredskabsplaner for nødområder

Det fremgik af miljøministerens redegørelse til Statsrevisionerne, at Miljøministeriet i december 2004 havde etableret et tværministerielt udvalg, som skulle udarbejde et paradigme for indholdet af de lokale beredskabsplaner. Udkastet skulle i løbet af sommeren 2005 udsendes til høring hos samtlige lokale myndigheder, som havde fået udpeget et nødområde, hvorefter færdiggørelsen af de konkrete planer ville blive påbegyndt. Arbejdet forventedes afsluttet i løbet af 1. halvdel af 2006.

Miljøministeriets departement har bedt Miljøstyrelsen om at svare på Rigsrevisionens henvendelse om arbejdet med beredskabsplanerne. Miljøstyrelsen har beklaget, at den skitserede tidsplan ikke er blevet overholdt, ligesom det beklages, at styrelsen ikke har orienteret miljøministeren samt Rigsrevisionen herom.

Jeg finder det utilfredsstillende, at Miljøstyrelsen endnu ikke har fået udarbejdet lokale beredskabsplaner. Først i februar 2007 efter Rigsrevisionens henvendelse satte Miljøstyrelsen arbejdet med beredskabsplanerne i gang. Jeg konstaterer, at styrelsen efterfølgende har orienteret ministeren om situationen.

Miljøstyrelsen har ved brev af 7. maj 2007 oplyst, at der er igangsat et udredningsarbejde i et tværministerielt udvalg, der skal udarbejde en indstilling angående de erstatningsmæssige og søretsmæssige følger af, at et område udpeges til nødområde. Arbejdet afsluttes senest med udgangen af september 2007 med henblik på politisk stillingtagen til det videre i sagen.

Jeg vil udarbejde et nyt notat til Statsrevisionerne, når styrelsen har afsluttet arbejdet med beredskabsplanerne, hvori jeg nærmere vil redegøre for indholdet af beredskabsplanerne.

V. Sammenfatning

18. Jeg konstaterer, at hverken Forsvarsministeriets eller Miljøministeriets initiativer endnu er afsluttet.

Jeg finder det ikke tilfredsstillende, at der siden afgivelsen af beretningen ikke er sket større fremskridt. Jeg vil løbende holde mig orienteret om ministeriernes arbejde og snarest orientere Statsrevisionerne om den fortsatte udvikling vedrørende:

- Forsvarsministeriets udarbejdelse af en kapacitetsundersøgelse af det samlede havmiljøberedskab samt revurdering af beredskabsplanen
- Miljøministeriets udarbejdelse af lokale beredskabsplaner.

Jeg vil ligeledes følge:

- Forsvarsministeriets vurdering vedrørende en samlet kompensation for hele projektforløbet for købet af OceanEye-radaren
- Forsvarsministeriets vurdering af effekten af flyovervågningen.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Statsrevisorerne finder, at forsvarsministerens og miljøministerens opfølgning på beretningen har været utilfredsstillende.

Forsvarsministeriet har først 2 år efter, at beretningen blev afgivet, modtaget den risikoanalyse for havmiljøet, som skal danne baggrund for planerne for kapacitet og beredskab på havmiljøområdet. Forsvarsministeriet har således endnu ikke revurderet beredskabsplanen, og Miljøministeriet har endnu ikke udarbejdet lokale beredskabsplaner.

Statsrevisorerne forventer, at Forsvarsministeriets og Kammeradvokatens igangværende vurdering af projektet vil afdække, hvad der er årsag til, at OceanEye radaren tilsyneladende ikke opfylder et af formålene med anskaffelsen - og derfor ikke i øjeblikket anvendes til den flybaserede overvågning af havmiljøet.

Statsrevisorerne vil nøje følge sagen.

Nr. 8 2004

RIGSREVISIONEN
Den 5. marts 2008

Beretning om Helsinki-konventionens bestemmelser om forurening af havmiljøet

Opfølgning i sagen om Helsinki-konventionens bestemmelser om forurening af havmiljøet (beretning nr. 8/04)

I. Indledning

1. Jeg anførte i mit notat til Statsrevisorerne af 14. maj 2007, at jeg ville følge Forsvarsministeriets udarbejdelse af en kapacitetsundersøgelse af det samlede havmiljøberedskab og revurdering af beredskabsplanen, ministeriets vurdering af en samlet kompensation for hele projektførløbet for købet af OceanEye-radaren samt ministeriets vurdering af effekten af flyovervågningen. Endvidere ville jeg følge Miljøministeriets udarbejdelse af lokale beredskabsplaner, herefter kaldt planer for nød-områder.

Statsrevisorerne fandt i deres bemærkninger til notatet, at forsvarsministerens og miljøministerens opfølgning på beretningen havde været utilfredsstillende. Statsrevisorerne forventede, at Forsvarsministeriets og Kammeradvokatens igangværende vurdering af projektet ville afdække, hvad der var årsag til, at OceanEye ikke opfyldte et af formålene med anskaffelsen.

Opfølgningen er baseret på gennemgang af materiale, der dokumenterer ministeriernes initiativer og resultater på de enkelte områder. Rigsrevisionen har tillige holdt møder med begge ministerier om sagen.

Jeg har valgt at afgive dette notat på nuværende tidspunkt, da Forsvarsministeriet nu har besluttet, at OceanEye ikke skal anvendes til overvågning af havmiljøet. Min opfølgning i sagen har i øvrigt vist, at der ikke har været tilstrækkelig fremdrift i flere af de øvrige forhold.

Notatudkastet har været forelagt Forsvarsministeriet og Miljøministeriet. Ministeriernes bemærkninger er indarbejdet i notatet.

II. Forsvarsministeriets kapacitetsundersøgelse af det samlede havmiljøberedskab og revurdering af beredskabsplanen

2. Det fremgik af mit notat fra maj 2007, at Forsvarsministeriet i efteråret 2005 havde sat en kapacitetsundersøgelse af havmiljøberedskabet i gang, og at undersøgelsen forventedes afsluttet i løbet af efteråret 2007. Formålet med kapacitetsundersøgelsen var at analysere, om der er mangler i beredskabet i forhold til de risici, der blev afdækket i en risikoanalyse, som blev afleveret til Forsvarsministeriet i marts 2007.

3. Forsvarsministeriet har oplyst, at ministeriet har færdiggjort kapacitetsundersøgelsen af havmiljøberedskabet og udarbejdet en rapport herom. Rapporten indeholder en række anbefalinger, bl.a. vedrørende omplacering af skibe, indførelse af overvågningssystemer som VTS (Vessel Traffic Service), samarbejde med nabolande mv.

Rapporten behandler ikke de økonomiske konsekvenser af en gennemførelse af anbefalingerne.

4. Ministeriet har medio januar 2008 sendt rapporten i eksternt høring ved ministerier, styrelser, organisationer mfl. med en svarfrist på ca. 1 måned.

Forsvarsministeriet har oplyst, at forsvarsministeren i løbet af foråret 2008 vil fremkomme med forslag til initiativer vedrørende implementering af kapacitetsundersøgelsens anbefalinger. En justering af beredskabsplanen vil være afhængig af de beslutninger, der træffes af forligskredsen.

Jeg vil fortsat følge sagen om revurdering af beredskabsplanen, herunder hvorledes en eventuel tilpasning af beredskabet skal finansieres.

III. Forsvarsministeriets vurdering af en samlet kompensation for købet af OceanEye-radaren

5. Forsvaret besluttede i september 2000 at anskaffe en sensorpakke bestående af bl.a. en kombineret overvågnings- og olieeftersøgningsradar. Forsvaret skrev i december 2000 kontrakt med en leverandør om anskaffelse af 3 radarer kaldet OceanEye. Den samlede pris udgjorde ca. 130 mio. kr., hvoraf halvdelen vedrørte selve radarerne, mens resten vedrørte optimering af systemet til brug på Challenger-flyet. Det samlede system skulle bruges både til fiskeriinspektion og til overvågning af havmiljøet.

Tekniske forhold

6. Forsvaret fik leveret radarerne i 2003-2004, hvorefter forsvaret sammen med leverandøren søgte at optimere bl.a. radarens evne til at opdage olie på vandet.

Forsvarskommandoen har oplyst, at OceanEye ikke har samme ydelse som den hidtil anvendte radar SLAR (Side Looking Array Radar), hvorfor OceanEye ikke er et tilfredsstillende alternativ. Forsvaret anvender derfor ikke længere OceanEye til overvågning af havmiljøet. OceanEye fungerer dog tilfredsstillende i forbindelse med fiskeriinspektion.

7. Rigsrevisionen har anmodet Forsvarsministeriet om at uddybe årsagen til, at OceanEye teknisk set ikke fungerer tilfredsstillende.

Ministeriet har oplyst, at OceanEye kan opdage olie på vandet, men at forsvaret har vurderet, at det næppe er muligt at optimere OceanEye til samme ydeevne som SLAR.

Ministeriet har endvidere påpeget, at der var tale om et udviklingsprojekt, og har erkendt, at forsvaret har undervurderet de tekniske risici ved projektet.

Kontraktmæssige forhold

8. Forsvarskommandoen har oplyst, at kontrakten ikke er hensigtsmæssigt formuleret, idet den gennemgående er vanskeligt tilgængelig, kortfattet og upræcis. Udformningen af kontrakten har således gjort det besværligt at præcisere forsvarets nøjagtige retsstilling, hvilket har gjort det vanskeligt at komme igennem med krav over for leverandøren, fx om at rette op på de funktionsmæssige mangler.

9. Forsvarskommandoen har afsluttet kontrakten vedrørende OceanEye i 2007 med indgåelse af en tillægsaftale. I den forbindelse har leverandøren accepteret en nedsættelse af den samlede kontraktsum med 235.000 USD samt en udvidet garantiperiode på 18 måneder uden beregning. Leverandørens betaling for forsvarets flyvetimeforbrug til test på 150.000 USD kan modregnes, så det reelle nedslag i prisen er 85.000 USD. Hertil kommer forsvarets krav på bod på ca. 23.000 USD, hvorfor kompensationen samlet kan opgøres til ca. 62.000 USD eller lidt mere end 300.000 kr. Forsvaret har accepteret leveringen, og der kan ikke gøres yderligere krav gældende.

Kammeradvokaten har bistået forsvaret med juridisk rådgivning i forbindelse med afslutningen af kontrakten. Kammeradvokaten har især bistået med udformning af en skrivelse til leverandøren.

Samlet set vurderer Forsvarskommandoen, at afslutningen af kontrakten, der indebærer en kontant kompensation og en udvidelse af garantiperioden, er den bedst mulige løsning under de givne omstændigheder.

10. På baggrund af sagen vedrørende OceanEye og Tårnfalken har departementet indgående drøftet med forsvarschefen, hvordan ministeriet kan sikre, at der er det nødvendige fokus på forsvarets materielanskaffelser. Disse drøftelser er mundet ud i, at forsvaret umiddelbart har iværksat følgende initiativer:

- Forsvarets Materieltjeneste opretter omgående yderligere 3 juridiske specialiststillinger i handelsafdelingen.
- Forsvarets Materieltjeneste pålægges dialog med Kammeradvokaten om fremtidig og systematisk inddragelse i forbindelse med forsvarets materielanskaffelser.

- Forsvarets Materieltjeneste pålægges generelt at inddrage ekstern ekspertbistand i forbindelse med projektstyring, anskaffelser mv.

11. Jeg konstaterer, at Forsvarsministeriet finder, at afslutningen af kontrakten, der indebærer en kontant kompensation og en udvidelse af garantiperioden, er den bedst mulige løsning under de givne omstændigheder. Jeg må konstatere, at kompensationen på ca. 300.000 kr. er relativt ubetydelig, da prisen for radarerne udgjorde ca. 65 mio. kr., svarende til ca. halvdelen af den samlede pris på ca. 130 mio. kr.

Jeg konstaterer endvidere, at ministeriet har taget en række initiativer, som sammen med tidligere initiativer skal hindre en gentagelse af forløbet.

Jeg betragter hermed denne sag som afsluttet.

IV. Forsvarsministeriets vurdering af effekten af flyovervågningen

12. I mit notat fra maj 2007 konstaterede jeg, at forsvaret i perioden 2004-2006 havde opfyldt kravet om 500 jettflyvetimer årligt. Da Rigsrevisionen ikke kunne bedømme, om den gennemførte flyovervågning var den mest effektive overvågning af havmiljøet, bad jeg Forsvarsministeriet om at vurdere, om gennemførelsen af flyovervågningen var hensigtsmæssig, og redegøre for beslutninger om den fremtidige overvågning.

13. Ved et møde i Forsvarsministeriet i december 2007 med Rigsrevisionen besluttede departementet, at forsvaret senest med udgangen af januar 2008 skulle udarbejde en ramme for, hvorledes en undersøgelse af effekten af flyovervågningen kunne gennemføres, og hvornår resultaterne kunne foreligge.

Ministeriet har i februar 2008 fremlagt en foreløbig beskrivelse af en analysemodel til vurdering af effekten af flyovervågningen. Ifølge tidsplanen vil udviklingen af modellen tage ca. ½ år og afprøvning af modellen yderligere ca. 1 år.

Jeg finder, at der ikke har været tilstrækkelig fremdrift, men konstaterer, at Forsvarsministeriet nu vil iværksætte en undersøgelse og en vurdering af, hvorvidt flyovervågningen af havmiljøet er effektiv.

Jeg vil følge Forsvarsministeriets undersøgelse af flyovervågningen, og hvilke initiativer ministeriet vil tage for at sikre den mest effektive overvågning af havmiljøet.

V. Miljøministeriets udarbejdelse af planer for nødområder

14. Miljøministeriet forhåndsudpegede i februar 2004 i alt 22 foreløbige nødområder, som ifølge ministeriet siden da har været anvendt til skibe, der var ved at synke o.l. Miljøministeriet har imidlertid ikke foretaget den endelige udpegnings af nødområderne og udarbejdet planer herfor.

15. Miljøministeriet har oplyst, at der i april 2007 blev igangsat et udredningsarbejde, der skulle belyse de erstatningsmæssige og søretsmæssige følger af, at et område udpeges til nødområde.

Miljøstyrelsen har i september 2007 oplyst, at arbejdsgruppen har afsluttet sit arbejde. Efter arbejdsgruppens opfattelse vil der ikke være nye erstatningsmæssige problemer i forbindelse med den endelige udpegnings af fx en havn som nødområde.

16. Arbejdsgruppen har videre overvejet det lovmæssige grundlag og finder, at udarbejdelse af planer for nødområderne, herunder den endelige udpegnings af områderne, ikke kan foretages med hjemmel i den gældende lovgivning. Arbejdsgruppen har tillige udarbejdet et paradigme for de konkrete planer for nødområderne.

By- og Landskabsstyrelsen overtog sagen fra Miljøstyrelsen i oktober 2007. Styrelsen arbejder herefter på, at miljøministeren fremsætter forslag til ændring af havmiljøloven i overensstemmelse med arbejdsgruppens anbefalinger. Styrelsen vurderer, at det ikke vil være muligt at få udarbejdet udkast til planer for alle 22 nødområder, så planerne vil kunne foreligge samtidig med fremsættelsen af et

lovforslag i indeværende folketingssamling. Styrelsen er derfor nu gået i gang med at forberede et lovforslag til fremsættelse i starten af folketingsåret 2008/2009.

17. By- og Landsskabsstyrelsen har bedt et konsulentfirma om at udarbejde et udkast til en konkret plan for nødområdet ved Kalundborg. Styrelsen har været i kontakt med Kalundborg Kommune, der er indstillet på at deltage i projektet. Det er styrelsens forventning, at dette udkast kan fungere som prototype for de øvrige planer. Udkastet forventes udarbejdet inden udgangen af januar 2008. På baggrund af prototype-planen vil styrelsen forberede et projekt til udarbejdelse af udkast til planer for de øvrige nødområder. Projektet, der formentlig skal i EU-udbud, forventes at forløbe i perioden maj 2008 - september 2008. Det er således hensigten at sende planerne i høring, jf. høringsproceduren anført i overvågningsdirektivets artikel 20, samtidig med at miljøministeren fremsætter lovforslaget i Folketinget. I forlængelse heraf er det hensigten, at planerne vil kunne træde i kraft og finde anvendelse fra tidspunktet for ikrafttrædelsen af lovforslaget.

18. Jeg konstaterer, at der i 2007 har været nogen fremdrift i sagen om nødområderne.

Jeg finder imidlertid, at implementeringen af nødområderne har taget for lang tid, særligt henset til at overvågningsdirektivet foreskriver, at planerne for nødområderne skulle have været udarbejdet senest i februar 2004.

Jeg vil følge Miljøministeriets arbejde med lovforslaget til ændring af havmiljøloven og udarbejdelse af planerne for nødområderne.

VI. Sammenfatning

19. Jeg finder samlet, at der ikke har været tilstrækkelig fremdrift i sagen. Det fremgår af Statsrevisorernes bemærkning til mit notat af 14. maj 2007, at Statsrevisorerne nøje vil følge sagen. Hverken Forsvarsministeriet eller Miljøministeriets initiativer er dog nær en afslutning.

Jeg vil i et senere notat orientere Statsrevisorerne om

- Forsvarsministeriets revurdering af beredskabsplanen, herunder hvorledes en eventuel tilpasning af beredskabet skal finansieres.
- Forsvarsministeriets undersøgelse af flyovervågningen, og hvilke initiativer ministeriet vil tage for at sikre den mest effektive overvågning af havmiljøet.
- Miljøministeriets arbejde med lovforslaget til ændring af havmiljøloven og udarbejdelse af planerne for nødområderne.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Statsrevisorerne finder fortsat, at forsvarsministerens og miljøministerens opfølgning på beretningen er utilfredsstillende, idet der ikke har været tilstrækkelig fremdrift i sagen.

Statsrevisorerne kritiserer, at Forsvarsministeriet stadig ikke har færdiggjort arbejdet med at revurdere planen for havmiljøberedskabet. Arbejdet med at vurdere, om forsvarets flyovervågning er den mest effektive overvågning af havmiljøet, er heller ikke tilendebragt.

Statsrevisorerne finder det meget utilfredsstillende, at Miljøministeriet ikke har færdiggjort udpegningen og planerne for de nødområder, der skal anvendes til skibe, der er ved at synke o.l. Planerne for nødområderne skulle have været udarbejdet senest februar 2004, jf. overvågningsdirektivet.

Statsrevisorerne konstaterer, at Forsvarsministeriet har besluttet, at OceanEye-radarerne ikke skal anvendes til overvågning af havmiljøet, da de teknisk set ikke fungerer tilfredsstillende. Det ene af de to formål med forsvarets anskaffelse af OceanEye er således ikke opnået. Forsvarets kompensation fra leverandøren på 300.000 kr. og en forlænget garantiperiode er relativ ubetydelig set i forhold til OceanEye-radarernes pris på ca. 65 mio. kr.

Statsrevisorerne påtaler, at Forsvarsministeriet – som ved anskaffelsen og ibrugtagning af Tårnfalken – ikke har haft det nødvendige fokus på risikovurdering, projektstyring og kontraktindgåelse i forbindelse med forsvarets materielanskaffelser. Statsrevisorerne vil derfor nøje følge Forsvarsministeriets initiativer med henblik på at undgå gentagelser.

Der henvises til Statsrevisorerenes tidligere bemærkning i sagen, afgivet den 23. maj 2007.

Nr. 9 2004

RIGSREVISIONEN

Den 6. juni 2007

Beretning om rekruttering til hærens reaktionsstyrker

I. Indledning

1. Jeg oplyste i mit § 18, stk. 4-notat af 20. juni 2005, at jeg ville følge initiativerne til styrkelse af forsvarrets opfølgning på rekrutteringen og behandling af de forhold, der har betydning for rekruttering af de værnepligtige, og i et fortsat notat orientere Statsrevisorerne herom.

Dette notat er baseret på møder med og redegørelser fra Forsvarsministeriet, herunder Forsvarets Personeltjeneste, samt gennemgang af rapporter og øvrigt materiale, der dokumenterer de gennemførte initiativer.

Notatudkastet har været forelagt Forsvarsministeriet, og ministeriets bemærkninger er indarbejdet i notatet.

II. Baggrund

2. Aftale om forsvarrets ordning 2005-2009 af 10. juni 2004 (forsvarsforliget) beskriver forsvarrets ændrede opgaver. Forsvarets fokus er herefter at opstille relevante militære kapaciteter til global indsættelse inden for det fulde spektrum af opgaver samt en styrkelse af totalforsvaret. Truslernes uforudsigelighed indebærer, at forsvaret ikke længere kan indrettes efter et veldefineret trusselsbillede. Ligeledes skal styrkerne kunne udsendes med kort varsel og over store afstande.

Forsvarsforliget har betydet store forandringer for hæren. Udviklingen indebærer, at de styrker, hæren skal opstille, ikke længere i overvejende grad skal baseres på kontrakter med reservepersonel og Den Danske Internationale Brigade på reaktionsstyrkekontrakter. I fremtiden skal styrkerne i hovedsagen bestå af fast personel suppleret af en relativt mindre del på reaktionsstyrkekontrakter. Omstillingen forventes at give hæren en større robusthed i relation til udsendelse i internationale operationer også med kort varsel og over store afstande.

Forsvarsministeriet har vurderet, at når hæren ved udgangen af 2009 har gennemført omstillingen, vil der være behov for i alt ca. 2.000 personer på reaktionsstyrkekontrakt. Til sammenligning var der i 2004 før forsvarsforliget et behov for ca. 4.000 personer.

3. Værnepligten er som følge af forsvarsforliget fra 2005 omlagt, så uddannelsen sætter de værnepligtige i stand til at løse samfundsrelaterede opgaver i regi af totalforsvaret. Uddannelse af soldater til egentlige kampenheder kræver en betydelig længere uddannelse i form af en reaktionsstyrkeuddannelse af 8 måneders varighed efter afsluttet basisuddannelse.

4. Forsvarsministeriet har tilkendegivet, at forsvarsforliget har betydet, at organiseringen af forsvaret, herunder rekrutteringen og anvendelsen af hærens reaktionsstyrker, er betydeligt forandret, siden beretning nr. 9/04 om rekruttering til hærens reaktionsstyrker blev afgivet i januar 2005.

De ændrede forhold er lagt til grund for dette notat.

III. Forsvarets opfølgning på rekrutteringen til hærens reaktionsstyrker

5. Jeg anførte i mit § 18, stk. 4-notat af 20. juni 2005, at jeg ville følge op på, om den ændrede ansvarsfordeling, hvor Forsvarets Personeltjeneste centralt blev ansvarlig for rekrutteringen, ville medføre en styrkelse af opfølgningen på rekrutteringen.

6. Tabel 1 viser en oversigt over antallet af ansatte på kontrakt samt forsvarrets planlagte behov for personel til hærens reaktionsstyrker for perioden 2006-2009.

Tabel 1. Oversigt over antallet af ansatte på kontrakt samt forsvarrets planlagte behov for personel til hærens reaktionsstyrker for perioden 2006-2009 (Antal)

	Ansatte på kontrakt med hærens reaktionsstyrker	Forsvarrets planlagte behov for personel i hærens reaktionsstyrker
1. januar 2006	2.537	3.083
1. januar 2007	1.803	2.283
1. januar 2008	-	2.094
1. januar 2009	-	1.967

Tabel 1 viser, at forsvarrets planlagte behov for personel i hærens reaktionsstyrker er faldet markant. I januar 2007 var der 1.803 personer på kontrakt med hærens reaktionsstyrker, mens behovet var 2.283 eller 480 personer mere. Målet for 2009 er at have 1.967 personer på kontrakt med hærens reaktionsstyrker.

Forsvarsministeriet har oplyst, at antallet af ubesatte kontrakter både afspejler den aktuelle situation på et arbejdsmarked præget af højkonjunktur og en vis tilbageholdenhed med at tegne/gentegne reaktionsstyrkekontrakter, hvilket bl.a. kan tilskrives forsvarrets deltagelse i internationale operationer med høj intensitet. Forsvaret har, som led i opbygningen af den operative struktur, samtidig prioriteret kontrakttegning til fuldtidsansættelse frem for reaktionsstyrkekontrakt og har gennemført aktive rekrutteringstiltag for at hverve reaktionsstyrkepersonel til fuldtidsstillinger.

7. Forsvarsministeriet vurderer, at de manglende kontrakter ingen praktisk konsekvens har for den løbende varetagelse af forsvarrets aktuelle opgaveløsning og det løbende internationale engagement i det omfang, der er fastsat i forsvarsforliget. Den aktuelle mangel på 480 personer på reaktionsstyrkekontrakt vil kun komme til udtryk ved en eventuel aktivering af hele 1. Brigade og divisionstropperne i Danske Division. Forsvaret vil ved en sådan aktivering, inden for det givne beredskab på 90 dage, i givet fald kunne besætte funktionerne med personel, der kan overføres fra den øvrige del af forsvaret.

Jeg har noteret mig, at forsvaret med forsvarsforliget for 2005-2009 har ændret sin rekrutteringsstrategi fra reaktionsstyrkekontrakt til fuldtidsstillinger, og at forsvaret vurderer, at det giver mulighed for at trække på det fastansatte personel i situationer med eventuel spidsbelastning.

8. Ifølge Forsvarsministeriet er det nødvendigt at rekruttere 20 % af de værnepligtige til hærens reaktionsstyrker, hvis den ønskede kapacitet skal opnås.

Forsvarsministeriet har oplyst, at forsvaret i gennemsnit rekrutterer 23 % på de 3 værns basisuddannelser. Det betyder, at forsvaret gennemsnitligt når en højere rekrutteringsprocent, end det opstillede mål på 20 % af de værnepligtige.

Forsvarsministeriet har oplyst, at forsvaret har fulgt op på det frafald, der er fra hærens reaktionsstyrkeuddannelse, gennem interviews i forbindelse med afgang. Herudover er der indført kontrakt-pakker, så ansættelse til hærens reaktionsstyrkeuddannelse, International Operationsstyrke (INTOPS) og efterfølgende stående reaktionsstyrke (SRS) kan gennemføres samtidigt. Endvidere har en ændret orienteringsindsats i forbindelse med bl.a. åbent hus-arrangementer og over for pårørende medført, at frafaldet er gået ned.

9. Forsvarsministeriet har desuden oplyst, at værnepligtens 4 måneders varighed ikke giver de værnepligtige lang betænkningstid til at ansøge om optagelse på hærens reaktionsstyrkeuddannelse. Forsvarsministeriet finder derfor, at det er naturligt at gennemføre rekrutteringsaktiviteter målrettet mod unge, allerede inden de påbegynder deres værnepligt. Forsvaret har derfor fortsat en række rekrutteringsaktiviteter, såsom oprettelse af erhvervspraktikpladser, besøg på uddannelsesinstitutioner samt rekrutteringsaktiviteter i forbindelse med Forsvarets Dag. Disse rekrutteringsaktiviteter evalueres løbende. Endelig har Forsvarets Personeltjeneste relanceret sin rekrutteringsportal primo 2007 i samarbejde med en internetvirksomhed, der har specialiseret sig i kommunikation med unge mennesker på internettet.

10. Forsvaret har oplyst, at Forsvarsakademiet siden august 2005 har evalueret de nystartede værnepligtiges syn på værnepligten, og at forsvarret kun har konstateret behov for mindre justeringer, som vil blive gennemført fra indkaldelsen i august 2007.

11. Forsvarsakademiet har yderligere på baggrund af sine evalueringsrapporter konkluderet, at gennemførelsen af hærens basisuddannelse har levet op til kravene i uddannelsesdirektivet fra Hærens Operative Kommando med hensyn til mandskabsbehandling, menneskesyn, omgangsformer og pædagogik og har givet de værnepligtige grundlag for beslutning om eventuel kontrakttegning. Forsvarsakademiet påpeger dog, at der ved overgangen fra civil til værnepligtig, herunder mødet med det nye og de fysiske krav til den værnepligtige, fortsat er behov for forbedringer.

Opfølgningen på rapporterne er sket i de respektive værn og for hærens vedkommende i regi af Hærens Operative Kommando. Forsvarsministeriet har oplyst, at Hærens Operative Kommando anser rapporterne som tilhørende chefen for hver af værnepligtsuddannelserne, men da der er tale om en dynamisk proces, bliver der på baggrund af rapporterne halvårligt foretaget en vurdering af uddannelsens kvalitet mellem Hærens Operative Kommando og uddannelsescheferne, hvorefter det overlades til den pågældende chef at følge op på de kritiske forhold.

12. Problemstillingen var, at resultaterne af rekrutteringen ikke var helt tilfredsstillende, og at forsvarret ikke fulgte op på sine aktiviteter. Placeringen af ansvaret for rekrutteringen centralt i Forsvarets Personeltjeneste var en vigtig faktor i ministeriets initiativer i forhold til beretningen.

Jeg har noteret mig, at opfølgningen på rekrutteringen ikke alene sker gennem Forsvarets Personeltjeneste, men også via de respektive værn. Jeg forventer, at Forsvarets Personeltjeneste fremover koordinerer opfølgningen centralt i overensstemmelse med den nye struktur for forsvarret. Jeg har tillige noteret, at Forsvarsministeriet har gennemført en række aktiviteter, der styrker rekrutteringen, fx Forsvarets Dag.

Jeg finder det tilfredsstillende, at forsvarret følger mere systematisk op på rekrutteringen til reaktionsstyrkerne.

IV. Forsvarets behandling af de forhold, der kan påvirke rekrutteringen

13. Jeg anførte videre i mit § 18, stk. 4-notat af 20. juni 2005, at jeg ville følge op på, om der fremover sker en mere systematisk behandling af de forhold, der kan påvirke rekrutteringen. I beretningen var det anført, at forsvarret ikke i tilstrækkelig grad havde søgt at behandle en række af de forhold, der kunne påvirke rekrutteringen af de værnepligtige. Det drejede sig fx om de værnepligtiges egnethed, virksomhedskulturen og uddannelsesmiljøet.

14. Der blev på baggrund af forsvarsforliget i juni 2004 nedsat en arbejdsgruppe med det formål at sikre balance mellem personel- og uddannelsesstrukturen og forsvarets udvikling på længere sigt. Arbejdsgruppen bestod af en bred kreds af medlemmer fra Forsvarsministeriets departement, Forsvarskommandoen og Forsvarets Personeltjeneste.

Arbejdsgruppen afgav efter knap 3 års arbejde i marts 2007 sin første delrapport til en styregruppe, som består af bl.a. departementschefen i Forsvarsministeriet samt ledende medarbejdere i fx Undervisningsministeriet og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Delrapporten analyserer de problemer for rekruttering og fastholdelse, der findes i forsvaret og forsvarets omgivelser, fx iværksættelse af en rekrutteringsstrategi, der bl.a. omfatter branding af forsvaret som uddannelsessted, implementering af et nyt system til arbejdsklimamåling samt et kompetenceudviklings- og bedømmelsessystem, nedsættelse af »Tænketaank vedrørende fastholdelse« og nye løn- og ansættelsesvilkår.

Arbejdsgruppen forventer at afgive sin anden delrapport inden 1. juli 2007. Anden delrapport vil forventelig indeholde analyser vedrørende forhold, der har indvirkning på fx forsvarets civil ansatte, reserven, pligtig afgangsalder mv.

15. Forsvarsministeriet har bedt Forsvarskommandoen om at iværksætte de løsningsforslag og anbefalinger, som er foreslået i den første delrapport. Forsvarskommandoen skal inden ultimo maj 2007 udarbejde konkrete mål til den samlede implementeringsplan, der skal styre opfølgingsarbejdet. Endvidere skal Forsvarskommandoen halvårligt udarbejde en statusrapport om implementeringen af de iværksatte løsningsforslag og anbefalinger, der indeholder en vurdering af det fortsatte resursebehov samt eventuelle strukturelle konsekvenser.

Forsvarsministeriet finder derfor, at forsvaret med arbejdsgruppens rapport nu bedre kan følge systematisk op på og kritisk vurdere de forhold, der kan påvirke rekrutteringen, fx forhold vedrørende de værnepligtiges egnethed, virksomhedskulturen og uddannelsesmiljøet.

16. Jeg finder, at de iværksatte initiativer er tilfredsstillende, men at der fortsat er behov for løbende at vurdere, om indsatsen generelt er tilfredsstillende.

V. Sammenfatning

17. Forsvarsforliget har betydet, at vilkårene for rekrutteringen og anvendelsen af hærens reaktionsstyrker er betydeligt forandret, siden beretning nr. 9/04 om rekruttering til hærens reaktionsstyrker blev afgivet i januar 2005.

Samlet vurderer jeg, at Forsvarsministeriets initiativer i forhold til rekrutteringen til hærens reaktionsstyrker er tilfredsstillende set i lyset af denne ændrede situation, men at der fortsat er behov for løbende at vurdere, om indsatsen generelt er tilfredsstillende.

18. Jeg betragter hermed beretningen om rekruttering til hærens reaktionsstyrker for afsluttet.

Henrik Otbo

Nr. 12 2004

RIGSREVISIONEN

Den 3. august 2007

Beretning om løntilskudsordningen

Opfølgning i sagen om løntilskudsordningen (beretning nr. 12/04)

1. I mit notat af 28. juni 2005 tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge sagen om løntilskudsordningen og orientere Statsrevisorerne om udviklingen i Beskæftigelsesministeriets tiltag samt effekterne heraf.

Jeg ville mere konkret følge op på:

- ændringen af bekendtgørelsen om en aktiv beskæftigelsesindsats for så vidt angår rimelighedskravet
- resultaterne af stikprøvekontrollerne, der er et vigtigt led i Arbejdsmarkedsstyrelsens (AMS) tilsyn med administrationen af løntilskudsordningen og virkningerne af ministerens foranstaltninger
- status og eventuelle resultater af de 2 bebudede undersøgelser om fortrængningsaspektet i forbindelse med løntilskudsansættelser.

2. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på brevveksling og møde med Beskæftigelsesministeriet og AMS samt gennemgang af materiale, som dels er offentligt tilgængeligt på ministeriets hjemmeside, dels er tilvejebragt af ministeriet.

I. Ændringen af bekendtgørelsen om en aktiv beskæftigelsesindsats mv.

3. Beretningen om løntilskudsordningen viste, at lovkravet om, at der skal være et rimeligt forhold mellem antallet af ordinært ansatte og ansatte med løntilskud, ikke var klart præciseret i forhold til det offentlige ansættelsesområde. Endvidere viste undersøgelsen, at AF i en række sager havde godkendt løntilskudsansættelser, selv om virksomhederne ikke havde afgivet alle de nødvendige oplysninger, herunder oplysninger om, hvorvidt medarbejderne var blevet hørt i forbindelse med løntilskudsansættelsen, og om de ansatte var enige i, at merbeskæftigelseskravet var opfyldt. Herudover viste undersøgelsen, at AF konsekvent gav private virksomheder den højeste løntilskudssats frem for at anvende alle 3 løntilskudssatser og justere satsen undervejs i løntilskudsforløbet. Endelig viste undersøgelsen, at der var en overvægt af løntilskudsansættelser af 6 måneders varighed og mangler i forhold til udarbejdelse af jobplaner for de ledige.

4. Rimelighedskravet blev pr. 1. december 2005 præciseret i bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats på en måde, så forholdstillene, der tidligere kun gjaldt for løntilskudsansættelser i private virksomheder, nu også gælder for offentlige virksomheder. Endvidere skete der en præcisering af, at virksomheden ved vurderingen af rimelighedskravet og merbeskæftigelseskravet som udgangspunkt skal afgrænses ud fra sit produktionsnummer. Dette skal forstås således, at virksomheden herefter afgrænses i forhold til det konkrete sted, hvor en person er ansat i løntilskud – fx at virksomheden afgrænses til en filial af en større forretningskæde frem for kæden som helhed.

Herudover blev der pr. 1. april 2006 foretaget en præcisering af reglerne i bekendtgørelsen om skriftlige tilkendegivelser ved indgåelse af aftaler om løntilskud. Herefter skal en medarbejderrepræsentant nu skriftligt bekræfte, at reglerne er overholdt, herunder vedrørende rimelighedskravet og merbeskæftigelseskravet.

Med virkning fra 1. juli 2006 blev der gennemført en ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, hvorefter antallet af løntilskudssatser pr. time til ledige, der ansættes med privat løntilskud, reduceres fra 3 til 1.

Endelig vil Arbejdsmarkedsstyrelsen i 2007 udarbejde en samlet vejledning for løntilskudsordningen, hvori der bl.a. vil være en præcisering af opkvalificering og formålet med løntilskud.

5. Jeg finder det tilfredsstillende, at Beskæftigelsesministeriet med præciseringerne af lovgrundlaget har skabt større klarhed om reglerne for løntilskudsordningen. Jeg finder det endvidere positivt, at ministeriet vil udarbejde en vejledning for administrationen af løntilskudsordningen, som yderligere vil præcisere reglerne for ordningen. Endelig kan jeg konstatere, at der som følge af Rigsrevisionens kritik af AF's brug af løntilskudssatser, er sket en lovændring, så der fra 1. juli 2006 kun er én løntilskudssats.

II. Resultaterne af tilsynet

6. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at Arbejdsmarkedsstyrelsen ikke havde ført systematisk tilsyn med AF's administration af løntilskudsordningen, og at rammerne for tilsynet havde været uklare, da Arbejdsmarkedsstyrelsen aldrig havde udarbejdet retningslinjer for tilsynet.

Ministeren tilkendegav, at der ville blive udarbejdet retningslinjer for tilsynet og gennemført en årlig stikprøvekontrol mv. af løntilskudssager. I mellemtiden er beskæftigelsessystemet imidlertid ændret pr. 1. januar 2007, så der nu er 91 jobcentre i stedet for 14 AF-regioner. Betydningen heraf for initiativerne efter etableringen af jobcentrene fremgik ikke af ministerens svar.

I 2005 og 2006 har Arbejdsmarkedsstyrelsens tilsyn bestået af stikprøvekontrol samt intern revision af AF-regionerne. Der er endnu ikke udarbejdet konkrete retningslinjer for tilsynet med løntilskudsadministrationen i det nye beskæftigelsessystem.

Tilsynet i 2005

7. Beskæftigelsesministeren stillede i udsigt, at Arbejdsmarkedsstyrelsen i 4. kvartal 2005 ville indkalde et antal løntilskudssager til gennemgang. Den interne revision i Arbejdsmarkedsstyrelsen har i den forbindelse gennemgået 194 sager for at kontrollere, om der er dokumentation for, at betingelserne for løntilskud er opfyldt, og at gældende regelsæt i øvrigt efterleves. Beskæftigelsesministeren tilkendegav endvidere, at AF i 4. kvartal af 2005 ville gennemføre en landsdækkende egenkontrol af løntilskudsordningen. AF har herefter foretaget kontrol af 340 løntilskudssager, som Arbejdsmarkedsstyrelsen efterfølgende har gennemgået.

8. Gennemgangen viste, at der generelt var sket en markant forbedring i andelen af sager, hvor der er dokumentation for, at tilskudsbetingelserne er opfyldt. For så vidt angår private løntilskudssager var der dog sket et mindre fald i andelen af sager, hvor det er dokumenteret, at merbeskæftigelseskravet er opfyldt. Selv om der generelt var sket en forbedring, var der dog fortsat et mindre antal sager uden den fornødne dokumentation.

Endvidere viste gennemgangen, at der stadig var en overvægt af løntilskudsansættelser af 6 måneders varighed, og at den højeste løntilskudssats fortsat blev anvendt i næsten alle tilfælde. Det skal erindres, at gennemgangen vedrørte situationen før lovændringen 1. juli 2006, der medførte, at der herefter kun er én løntilskudssats i stedet for 3.

Tilsynet i 2006

9. I 2006 blev der foretaget endnu en stikprøvekontrol af administrationen af løntilskudsordningen omfattende 336 løntilskudssager.

Denne stikprøvekontrol viste, at der fortsat var en væsentlig forbedring af sagsbehandlingen, og at dokumentationen generelt var tilfredsstillende. I forhold til resultaterne fra 2005 var der dog, for så vidt angår dokumentationen af rimelighedskravet, sket en forringelse, især for offentlige ansættelser.

Der var sket en klart positiv udvikling med hensyn til udarbejdelse af jobplaner, der lever op til lovens krav. I 15 % af sagerne var der dog stadig ikke udarbejdet en jobplan, der præciserer formålet med løntilskudsansættelsen, men disse mangler var koncentreret i nogle få regioner.

10. Arbejdsmarkedsstyrelsen finder ikke, at der er behov for generelle initiativer på baggrund af resultaterne fra stikprøveundersøgelsen for 2006, da fejlprocenterne i sagsbehandlingen er nedbragt betydeligt. Styrelsen vil dog iværksætte initiativer over for de områder, hvor problemerne med jobplanerne er konstateret. Fx blev de nye jobcentre i april 2007 orienteret om resultaterne af stikprøveundersøgelsen, herunder problemerne med udarbejdelse af jobplaner i visse områder. Endvidere vil styrelsen i september 2007 gennemføre en undersøgelse af administrationen af jobplanerne i de jobcentre, der ligger i de tidligere AF-regioner, hvor problemerne er konstateret.

11. Arbejdsmarkedsstyrelsens interne revision har i 2006 foretaget en gennemgang af løntilskudsadministrationen som led i sin ordinære revision af AF. Den interne revision fandt, at løntilskudsadministrationen var »ikke helt tilfredsstillende«. Dette skyldtes bl.a., at der var konstateret eksempler på, at begrundelserne i de lediges jobplaner ikke gav dokumentation for, at personafhængige tilskudsbetingelser var opfyldt, at tilskudssatsen (relevant indtil lovændringen pr. 1. juli 2006) og tilskudsperiodens længde ikke var tilstrækkeligt begrundet, samt at der manglede underskrifter på løntilskudsblanketter. Der var ikke tale om, at de samme problemer gjorde sig gældende på tværs af regionerne.

Tilsynet i 2007 og det fremtidige tilsyn

12. Arbejdsmarkedsstyrelsen har oplyst, at det fremtidige tilsyn med den statslige del af jobcentrenes administration af løntilskud vil blive tilpasset den nye struktur, der følger af kommunalreformen. I den nye struktur er der ifølge styrelsen lagt vægt på, at der fokuseres på resultater og effekter af beskæftigelsesindsatsen (herunder løntilskud), ligesom der skal være gennemsigthed i systemet, så der løbende kan skaffes overblik over resultaterne og foretages de fornødne justeringer. Det tilsyn, som styrelsen fører med staten i jobcentrene, skal afspejle dette.

13. Om tilsynet med løntilskud har Arbejdsmarkedsstyrelsen endvidere oplyst, at styrelsen vil udvikle en model for det fremtidige tilsyn med jobcentrenes administration af ordningen på baggrund af resultaterne fra tilsynet for 2007, men at denne model først vil være færdig i 1. halvår af 2008. Tilsynet med løntilskudsordningen for 2007 vil lige som tilsynet for 2005 og 2006 bestå af intern revision og stikprøvekontrol. Styrelsen har i forbindelse hermed oplyst, at stikprøvekontrollen vil koncentrere sig om nogle af de største jobcentre samt enkelte mindre, og at den vil blive gennemført primo 2008.

14. I forbindelse med stikprøvekontrollen vil det blive undersøgt, hvordan stikprøveundersøgelser mest hensigtsmæssigt kan tilrettelægges i den nye struktur. Når resultaterne af denne undersøgelse foreligger, vil styrelsen tage stilling til, om der er behov for særlige undersøgelser på området fremover. Styrelsen fastslår dog, at den under alle omstændigheder vil have fokus på løntilskudsordningen, da der er tale om et område af stor betydning for beskæftigelsesindsatsen.

15. Jeg finder det tilfredsstillende, at tilsynet viser, at der generelt er sket en forbedring af løntilskudsadministrationen siden Rigsrevisionens undersøgelse. Jeg finder det dog ikke helt tilfredsstillende, at der fortsat er et antal sager, der mangler den nødvendige dokumentation, navnlig vedrørende opfyldelse af rimelighedskravet og udarbejdelsen af jobplaner.

Jeg finder det positivt, at Beskæftigelsesministeriet og AMS fortsat har fokus på tilsynet med administrationen af løntilskudsområdet, hvilket yderligere accentueres af den nye administrative struktur med 91 jobcentre i stedet for de tidligere 14 AF-regioner. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet og styrelsen er i gang med at udarbejde retningslinjer for det fremtidige tilsyn med jobcentrenes administration af løntilskudsordningen, så den positive udvikling i administrationen af ordningen kan fortsætte under den nye struktur.

III. Status for de 2 bebudede undersøgelser

16. Beskæftigelsesministeren bebudede i sin redegørelse af 10. juni 2005, at der ville blive gennemført 2 eksterne undersøgelser af mulig fortrængning af ordinært ansatte ved brug af aktivering med løntilskud. Undersøgelserne ville blive gennemført af henholdsvis konsulentfirmaet Rambøll Management og Socialforskningsinstituttet (SFI).

17. Baggrunden for Rambøll Managements undersøgelse var bl.a. den debat, der var i 2004 og 2005 om løntilskudsredskabet, samt Rigsrevisionens beretning om løntilskudsordningen, som dog ikke omhandlede fortrængningsaspektet. Undersøgelsen belyser, om aktivering med løntilskud medfører fortrængning af ordinære job i private og offentlige virksomheder.

Spørgsmålet om fortrængning er belyst ud fra, hvorvidt reglerne om merbeskæftigelseskravet og rimelighedskravet i lov om en aktiv beskæftigelsespolitik blev overholdt, når en ledig blev ansat med løntilskud. Ifølge undersøgelsens definition sker der fortrængning i forbindelse med løntilskudsansættelsen, hvis et eller begge af disse krav ikke er overholdt.

Undersøgelsens resultat var, at der skete fortrængning i 7 % af de undersøgte forløb, mens det ikke var tilfældet i 87 % af forløbene. For de resterende 6 % var det ikke muligt at afgøre, om merbeskæftigelseskravet og/eller rimelighedskravet var opfyldt. Undersøgelsen viste endvidere, at fortrængning af ordinært ansatte næsten udelukkende skete ved private løntilskudsansættelser. En årsag hertil var, at rimelighedskravet på undersøgelsestidspunktet kun var klart defineret for de private løntilskudsforløb.

18. Jeg kan konstatere, at flere af rapportens anbefalinger er gennemført. Dette gælder således anbefalingen om at præcisere lovgrundlaget i forhold til rimelighedskravet, vurderingsgrundlaget for rimelighedskravet, opkvalificeringsaspektet og formålet med løntilskud. Endvidere gælder det gennemførelsen af procedurer, som skal sikre, at medarbejderne bliver hørt i forbindelse med løntilskudsansættelser.

19. SFI's undersøgelse af fortrængningsaspektet blev i november 2004 finansieret af midler fra en pulje til »Beskæftigelsespolitisk forsøgs- og udredningsvirksomhed« under Beskæftigelsesministeriet. SFI skulle have udarbejdet en rapport om projektet og offentliggjort denne i løbet af 2006. Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at SFI medio maj 2007 udsendte et arbejdspapir indeholdende undersøgelsens resultater. Ministeriet finder imidlertid ikke, at SFI's undersøgelsesresultater er generelt gyldige, hvorfor der ikke på baggrund af undersøgelsen kan siges noget generelt om, hvorvidt der sker fortrængning på arbejdsmarkedet som følge af løntilskud. Dette skyldes bl.a., at SFI efter ministeriets opfattelse har anvendt en alt for vid definition af begrebet løntilskud, samt at undersøgelsen bygger på oplysninger fra perioden 1999-2001, hvorfor SFI's resultater heller ikke er aktuelle.

20. Jeg må på baggrund af ministeriets oplysninger konstatere, at SFI's undersøgelse ikke kan anvendes til generelt at belyse fortrængningsaspektet ved ydelse af løntilskud.

IV. Afslutning

21. Sammenfattende finder jeg ministeriets arbejde med at forbedre administrationen af og tilsynet med løntilskudsordningen tilfredsstillende. Det er positivt, at ministeriet har skabt større klarhed om reglerne for løntilskud. Endvidere viser resultaterne fra tilsynet med løntilskudsadministrationen for 2005 og 2006, at der er sket væsentlige forbedringer siden Rigsrevisionens undersøgelse.

Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet er i gang med at udarbejde en konkret model for tilsynet med løntilskudsadministrationen i de nye jobcentre. Det er vigtigt, at ministeriet også i den nye struktur fortsat vil have fokus på tilsynet med løntilskudsadministrationen, der er et vigtigt område af beskæftigelsesindsatsen. Jeg forventer derfor i en kommende undersøgelse af jobcentrene at inkludere en vurdering af jobcentrenes administration af løntilskudsordningen.

22. Jeg betragter hermed denne beretnings sag som afsluttet.

Henrik Otbo

Nr. 15 2004

RIGSREVISIONEN

Den 10. maj 2007

Beretning om visumadministrationen på danske ambassader og generalkonsulater

Notat til Statsrevisorerne

om

den fortsatte udvikling i sagen om visumadministrationen på danske ambassader og generalkonsulater (beretning nr. 15/04)

I. Indledning

1. I mit notat af 16. november 2005, der er afgivet i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, fandt jeg det positivt, at integrationsministeren og udenrigsministeren havde iværksat en række foranstaltninger med henblik på at forbedre tilsynet og kontrollen med repræsentationernes visumsagsbehandling. Jeg ville dog i et opfølgende notat orientere Statsrevisorerne på følgende punkter:

- om samarbejdsaftalen mellem Udenrigsministeriet og Integrationsministeriet i den endelig form og de ændringer af viseringsinstruksen, som beretningen har givet anledning til
- om udviklingen i de fortsatte drøftelser om sprogkundskaber med Udenrigsministeriet
- om Udenrigsministeriets og Integrationsministeriets fælles indstilling til Moskva-ambassadens omtalte visumpraksis
- om resultatet af Udenrigsministeriets undersøgelse af resurserne i visumadministrationen.

Disse forhold er drøftet på et møde med Udenrigsministeriet den 22. januar 2007. Desuden har Rigsrevisionen modtaget redegørelser både fra Udenrigsministeriet og fra Integrationsministeriet. Forholdene behandles i det følgende.

II. Samarbejdsaftalen mellem Udenrigsministeriet og Integrationsministeriet og ændringer af viseringsinstruksen

2. Det fremgik af mit notat af 16. november 2005, at Udenrigsministeriet og Integrationsministeriet havde udarbejdet et udkast til en aftale om, hvordan det faglige ansvar for og tilsynet med repræsentationernes visumudstedelse er fordelt mellem de 2 ministerier. Det fremgik videre, at Rigsrevisionen fandt, at udkastet på en tilfredsstillende måde klarlægger ansvarsfordelingen. Aftalen er trådt i kraft den 10. oktober 2006 i samme form som det udkast, Rigsrevisionen har fået forelagt.

Desuden er de ændringer af viseringsinstruksen, som beretningen har givet anledning til, trådt i kraft. Instruksen indeholder fx nye regler om dokumentation i sagerne, og der er foretaget en udbygning af reglerne for repræsentationschefernes stikprøvekontrol på visumsagsbehandlingen.

Jeg finder det fortsat tilfredsstillende, at de 2 ministerier gennem samarbejdsaftalen har skabt klarhed over fordelingen af ansvaret for og tilsynet med visumsagsbehandlingen på Udenrigsministeriets repræsentationer.

III. Sprogkundskaber hos visummedarbejdere

3. Det fremgik af mit notat, at Rigsrevisionen i beretningen pegede på, at Udenrigsministeriet burde overveje de forskellige muligheder for at forbedre visummedarbejdernes sproglige forudsætninger for at kontrollere ansøgerne.

Udenrigsministeriet har oplyst, at som et led i opfølgningen på ministeriets globaliseringsanalyse vil de sproglige kompetencer i ministeriet generelt blive styrket. I forbindelse med denne styrkelse vurderer ambassaderne, hvor stor risikoen er ved de manglende sproglige kompetencer hos bl.a. visummedarbejderne.

Udenrigsministeriet har allerede på den baggrund besluttet en markant styrkelse af de udsendte visummedarbejderes sproglige kompetencer i bl.a. arabisk og kinesisk, hvilket er blandt de sprogkunderskaber, som Rigsrevisionen efterlyste i sin beretning.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Udenrigsministeriet nu arbejder på at forbedre visummedarbejderes sproglige kompetencer i en række lande, hvor der er et væsentligt behov.

IV. Moskva-ambassadens visumpraksis

4. Beretningen viste, at ambassaden i Moskva ikke behandler individuelle ansøgninger om visum til turistformål. Desuden krævede ambassaden i Moskva ikke i alle tilfælde personligt fremmøde af visumansøgerne. Udenrigsministeriet fandt, at ambassadens praksis var i overensstemmelse med Schengenreglerne og retningslinjerne i viseringsinstruksen. Integrationsministeren havde i sin redegørelse til beretningen ikke vurderet, om Moskva-ambassadens praksis var i overensstemmelse med Schengenreglerne og retningslinjerne i viseringsinstruksen. Rigsrevisionen ville derfor afvente en fælles vurdering fra Udenrigsministeriet og Integrationsministeriet af disse spørgsmål.

Integrationsministeriet har den 15. januar 2007 meddelt, at ministeriet nu har foretaget en stikprøvekontrol af visumsagsbehandlingen ved ambassaden i Moskva. Ministeriet oplyser, at Moskva-ambassadens praksis efter Integrationsministeriets og Udenrigsministeriets opfattelse er i overensstemmelse med Schengenreglerne og i retningslinjerne i viseringsinstruksen.

Om personligt fremmøde har Integrationsministeriet desuden oplyst, at hovedreglen ved ansøgning om visum er, at en ansøgning om visum skal indgives personligt. Denne hovedregel kan imidlertid fraviges, hvis ansøgeren er kendt af ambassaden, eller hvis ansøgeren er bosat meget langt fra ambassaden, og hvis der samtidig ikke er tvivl om, at den pågældende ansøger opfylder betingelserne for at opnå visum. Det bør imidlertid fremgå af visumsagerne, hvorfor der er dispenseret fra reglen om personligt fremmøde.

Udenrigsministeriet har i denne forbindelse den 23. marts 2007 meddelt, at det på Moskva-ambassaden fremover bliver noteret på visumsagen, om ansøgningen er indleveret personligt eller via kurer, og at årsagen til en eventuel dispensation fra reglen om personligt fremmøde vil fremgå af sagen. Desuden er der iværksat tiltag til sikring af, at relevant dokumentation ligger på de enkelte sager.

Integrationsministeriet finder, at Udenrigsministeriets opfølgning er tilfredsstillende.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Integrationsministeriets undersøgelse har vist, at der er overensstemmelse mellem Udenrigsministeriets og Integrationsministeriets vurderinger på spørgsmålet om, hvorvidt Moskva-ambassadens visumpraksis er i overensstemmelse med Schengenreglerne og viseringsinstruksen. Jeg finder det i denne sammenhæng væsentligt, at det nu bliver noteret på visumsagerne, hvad der er årsagen til en eventuel dispensation fra kravet om personligt fremmøde.

V. Resultatet af Udenrigsministeriets undersøgelse af personaleresurserne i visumadministrationen

5. Af mit notat fremgik det også, at jeg fandt det positivt, at Udenrigsministeriet havde iværksat en konsulentundersøgelse af repræsentationernes personaleresurser til visumadministrationen. Jeg forventede, at ministeriet, når resultatet forelå, ville overveje, om personaleresurserne på hver enkelt repræsentation svarer til kontrolniveauet og de lokale retningslinjer for visumadministrationen.

Udenrigsministeriets undersøgelse forelå i juli 2006. Udenrigsministeriet har for 2007 taget beslutning om ændringer i personaleresurserne på de danske repræsentationer i udlandet – herunder på visumadministrationsområdet. Grundlaget for beslutningen var ifølge ministeriet især følgende forhold:

- Rigsrevisionens anbefalinger på visumområdet
- de forventede kommende nordiske repræsentationsaftaler
- repræsentationernes generelle belastning på borgerserviceområdet
- muligheder for effektivisering i repræsentationernes varetagelse af borgerserviceopgaver

- anbefalinger i Udenrigsministeriets globaliseringsrapport om samlet at omprioritere resurser fra Europa til Asien
- konsulentundersøgelsen af repræsentationernes resursebehov.

6. Jeg finder det tilfredsstillende, at såvel Rigsrevisionens anbefalinger som resultaterne af den gennemførte konsulentundersøgelse er indgået i beslutningen om ændringer i personaleresurserne på visumområdet.

VI. Sammenfatning

7. Jeg finder samlet, at Udenrigsministeriet og Integrationsministeriet har foretaget en tilfredsstillende opfølgning på beretningen.

Jeg har noteret mig, at samarbejdsaftalen mellem Udenrigsministeriet og Integrationsministeriet er trådt i kraft. Desuden har Udenrigsministeriet besluttet at styrke visummedarbejdernes sproglige kompetencer i en række lande. Herudover er der overensstemmelse mellem Udenrigsministeriets og Integrationsministeriets vurderinger af Moskva-ambassadens visumpraksis, og endelig er resultatet af Udenrigsministeriets konsulentundersøgelse af personaleresurserne i visumadministrationen indgået i beslutningen omkring prioriteringen af personaleresurserne på visumområdet.

Det kan supplerende oplyses, at Udenrigsministeriet og Integrationsministeriet har etableret et samarbejde om registrering af oplysninger, hvilket bl.a. medfører, at både ambassaderne og Udlændingsservice kan trække på informationer om personer, der har misbrugt et visum.

8. Det er min generelle vurdering, at Udenrigsministeriet nu har iværksat de tiltag, som udestod i mit § 18, stk. 4-notat af 16. november 2005.

9. Jeg betragter dermed beretningssagerne om visumadministrationen på danske ambassader og generalkonsulater som afsluttet.

Henrik Otbo

Nr. 17 2004

RIGSREVISIONEN

Den 24. januar 2008

Beretning om Finanstilsynets virksomhed

Opfølgning i sagen om Finanstilsynets virksomhed (beretning nr. 17/04)

I. Indledning

1. Jeg oplyste i mit § 18, stk. 4-notat af 2. januar 2006 til Statsrevisorerne, at jeg ville følge implementeringen af ministerens initiativer og orientere Statsrevisorerne om følgende punkter:

- implementering af både de kortsigtede og langsigtede løsninger med hensyn til henholdsvis opfølgning af påbud og projektet om tilsynets reaktionsmuligheder mv.
- om der sker den forudsatte ændring i inspektionshyppigheden for de største virksomheder
- projektet om ensartning af tilsynets produkter, ydelser og aktiviteter inden for tilsynsområdet.

2. Dette notat er baseret på møde med og redegørelse fra Finanstilsynet og Økonomi- og Erhvervsministeriet. Rigsrevisionen har gennemgået Finanstilsynets rapporter og øvrige materiale, der skal dokumentere de gennemførte initiativer.

3. Notatet har i udkast været forelagt Økonomi- og Erhvervsministeriet, og bemærkningerne er indarbejdet i notatet.

II. Baggrund

4. Finanstilsynet er reguleret ved lov om finansiel virksomhed, jf. senest lovebekendtgørelse nr. 1413 af 10. december 2007. Loven er senest ændret med virkning fra 1. juli 2007. Med lovændringen fremgår det nu direkte af loven, at Finanstilsynet skal føre et risikobaseret tilsyn. Det betyder, at Finanstilsynet skal sætte ind med størst indsats på de områder, hvor risikoen for eller konsekvenserne af overtrædelse af reglerne er størst. Finanstilsynet har fremhævet, at lovforslaget også har formaliseret, at Finanstilsynet er uafhængig i tilrettelæggelsen af den sædvanlige tilsynsvirksomhed. Finanstilsynet har som følge af lovændringen besluttet at justere sin projektplan for de dele, der vedrører forretningsgange for inspektioner.

Notatet inddrager de ændrede forhold i vurderingen.

III. Finanstilsynets opfølgning og reaktionsmuligheder

5. Statsrevisorerne fandt det kritisabelt, at Finanstilsynet ikke fulgte systematisk op på de påbud, som tilsynet havde udstedt over for pengeinstitutterne. Statsrevisorerne fandt, at systematisk opfølgning var afgørende for effekten af Finanstilsynets inspektionsvirksomhed.

Finanstilsynet har i 2005 startet et projekt om opfølgning af påbud og reaktionsmuligheder og herunder analyseret sin praksis for at give påbud over for en finansiel virksomhed.

Finanstilsynet kan give virksomhederne et påbud om at iværksætte en handling, hvis virksomheden er i gang med en lovovertrædelse. Et påbud kan fx omfatte at rette en fejl i virksomhedens regnskab eller – mindre alvorligt – at sikre, at der er underskrifter i bestyrelsesprotokollen. Projektet har medført, at Finanstilsynet i januar 2006 har udarbejdet en forretningsgang om anvendelse af påbud og opfølgning. Det er i forretningsgangen anført, at opfølgningen på et påbud afhænger af, hvor alvorligt påbuddet er, og at jo alvorligere et påbud er, desto kortere frist skal virksomhederne have til at følge op på påbuddet. Forretningsgangen anfører også, at det efterfølgende skal kontrolleres, at de forhold, der har givet anledning til et påbud, er bragt i orden.

Finanstilsynet har i starten af 2006 iværksat en central registrering af tilsynets reaktioner. Påbud bliver inddelt i 3 kategorier efter, hvor alvorlig institutionernes overtrædelser er: a) mere alvorlig, b) alvorlig og c) mindre alvorlig.

Finanstilsynet har udstedt 49 påbud af mere alvorlig grad i 2006. Primo oktober 2007 var der udstedt 15 påbud af mere alvorlig grad. Finanstilsynet har opgjort, at 95 % af alle mere alvorlige påbud, der er udstedt i 2006 og 2007, er udstedt i overensstemmelse med forretningsgangen. I ét tilfælde, hvor forretningsgangen ikke var fulgt, skyldtes det, at der ikke var anført en tidsfrist. Finanstilsynet har oplyst, at der dog var fulgt op. I 2 andre tilfælde har der været tale om et påbud, der havde virkning umiddelbart fra starten og derfor ikke indeholdt en tidsfrist. Forretningsgangen har ikke taget højde for påbud, der har umiddelbar virkning, og Finanstilsynet har oplyst, at det har indskærpet over for medarbejderne, at der altid skal fastsættes en tidsfrist.

Finanstilsynet har også gennemgået opfølgning af den mellemste kategori af påbud, dvs. de alvorlige påbud. Gennemgangen er udført ved en stikprøve af 10 påbud. Resultatet er, at forretningsgangen for opfølgning på påbud er fulgt i 9 ud af 10 gange. Finanstilsynet har oplyst, at opfølgningen i det ene tilfælde ikke var færdiggjort, men at det var i tråd med forretningsgangen. Jeg finder umiddelbart, at stikprøven er noget begrænset, og Finanstilsynet har oplyst, at det fremover vil udvide stikprøven og samtidig sikre en dækning alle de områder, hvor der er udstedt påbud. Det finder jeg tilfredsstillende.

Finanstilsynet har ikke analyseret opfølgningen af de mindre alvorlige påbud, idet disse påbud normalt følges op på næste inspektion.

6. Finanstilsynet har oplyst, at det samtidig arbejder på de mere langsigtede løsninger for opfølgning og reaktionsmuligheder. Finanstilsynet undersøger i 2008 mulighederne for at etablere hjemmel til at udstede administrative bøder ved visse overtrædelser af den finansielle lovgivning.

7. Jeg finder Finanstilsynets initiativer til at følge op på sine påbud tilfredsstillende.

IV. Ændringer i Finanstilsynets inspektionshyppighed af de største virksomheder

8. Jeg anførte også i mit notat fra 2. januar 2006, at jeg ville følge op på, om der sker en ændring i inspektionshyppigheden for de største virksomheder. Ministeren oplyste i sin redegørelse i 2006, at tilførsel af ekstra resurser bl.a. skulle sikre, at Finanstilsynets inspektion ville blive forbedret ved at øge hyppigheden af inspektionen af de største virksomheder fra hvert 4. år til hvert 3. år.

Økonomi- og erhvervsministeren oplyste, at ministeren på baggrund af kritikken havde valgt at reagere hurtigt, idet der ikke måtte herske tvivl om kvaliteten af Finanstilsynets inspektionsvirksomhed og effekten af den. Der blev derfor indarbejdet en ekstra bevilling på 6,7 mio. kr. på finansloven for 2006, som skulle finansiere de forbedringer, som Finanstilsynet ville gennemføre på baggrund af kritikken.

Finanstilsynet har oplyst i sin årsrapport for 2006, at tilsynet har haft en del vakante stillinger. Ved et møde med Rigsrevisionen i december 2007 kunne Finanstilsynet oplyse, at det i 2007 havde været endnu mere vanskeligt at besætte stillinger, idet 56 ud af knap 200 medarbejdere havde forladt tilsynet. Finanstilsynet har henført den store medarbejderomsætning til de generelle forhold på arbejdsmarkedet og i særdeleshed de gunstige vilkår for finansielle virksomheder, som Finanstilsynet i en vis udstrækning konkurrerer med arbejdskraften om. Det har samtidig betydet, at Finanstilsynet havde et fald i lønudgiften fra 2005 til 2006 på 1,4 mio. kr. I årsrapporten for 2006 har Finanstilsynet dog samtidig oplyst, at inspektionsplanen er gennemført, og aktivitetsniveauet er overholdt.

For 2007 har Finanstilsynet oplyst, at der er etableret et nyt kontor for operationel risiko, som også sætter fokus på tilsynet. Samtidig er opgaver omfordelt, så medarbejdernes kompetencer udnyttes bedst muligt, ligesom der er ansat medarbejdere med et højere kompetenceniveau end tidligere. Finanstilsynet har oplyst, at frekvensen af inspektioner er øget som forudsat i resultatkontrakten.

Finanstilsynet har samtidig været underlagt de generelle produktivitetskrav i staten på årligt 2 %, hvilket bl.a. hentes ind ved at øge fokus på det risikobaserede tilsyn. Finanstilsynet har oplyst, at det i praksis kan være vanskeligt konkret at specificere øget aktivitet i forhold til merbevillinger.

9. Finanstilsynet har oplyst, at kreditrisikoområder i store koncerner, der er under særligt tilsyn, undersøges over en 3-årig periode i stedet for over en 4-årig periode. Finanstilsynet har videre oplyst,

at ændringen er indarbejdet i forretningsgangen for undersøgelsesplanlægningen, og at ændringen også vil gælde kreditområder i de resterende store pengeinstitutter (solvensbehov over 5 mia. kr.).

Finanstilsynet har videre oplyst, at man arbejder med en ny og mere risikobaseret model for undersøgelsesplanlægning fra og med 2008. Det er hensigten at øge indsatsen over for de virksomheder, der kan have påtaget sig en højere risiko for at overtræde reglerne end andre virksomheder af samme størrelse.

10. Jeg finder det tilfredsstillende, at Finanstilsynet har øget omfanget af inspektioner for de større virksomheder og yderligere arbejder med et risikobaseret tilsyn på dette område.

V. Finanstilsynets projekt om ensartning af tilsynet

11. Jeg ville endelig følge implementeringen af projektet om ensartning af tilsynet. Baggrunden var, at Rigsrevisionen i beretning nr. 17/04 om Finanstilsynets virksomhed havde konstateret, at der på skadesforsikringsområdet manglede dokumentation, og at inspektionshåndbogen var ufærdig.

12. Finanstilsynet har oplyst, at projektet om ensartning af tilsynet løber over en 3-årig periode til og med 2008. Finanstilsynet har samtidig henvist til, at der fra lovændringen medio 2007 vil være øget fokus på områder, hvor risikoen er størst.

Finanstilsynet har udarbejdet statusskemaer, som skal bruges i tilsynet og gøre institutionerne klart, hvilke områder Finanstilsynet lægger vægt på. Skemaerne sendes på forhånd til de institutioner, der er på årets inspektionsplan, men en besvarelse træder ikke i stedet for en inspektion. Skemaerne omfatter bl.a. udvalgte krav til bestyrelse og direktionsarbejde, og Finanstilsynet henviser til, at der er svarpligt ifølge § 347 i lov om finansiel virksomhed. Skemaerne er tilpasset det enkelte område, fx skemaer til fondsmæglere og investeringsforeninger om markedsrisiko og til pengeinstitutter om udlån og garantier.

Det er tanken, at skemaerne både skal virke vejledende over for virksomhederne, så de får lettere ved at leve op til regelsættet, og sikre fokus på områder, hvor risikoen eller konsekvensen ved manglende regeloverholdelse er størst.

Finanstilsynet vil udarbejde skemaer for alle risikoområder. På enkelte områder, hvor der ikke bliver udarbejdet skemaer, vil tilsynet i stedet undersøge området på inspektionen eller bede om redegørelser fra virksomhederne, hvis der er konkret mistanke om overtrædelser, fx rejst ved en kundeklage eller omtale i pressen.

Finanstilsynet har gennemført et pilotprojekt i 2. halvår af 2007, hvor statusskemaerne er brugt på udvalgte områder ved inspektionerne. Finanstilsynet har oplyst, at det forventer at anvende skemaerne fuldt ud i løbet af 2008, og at virksomhederne er orienteret om det i et brev medio 2007. Både skemaer og brev er offentliggjort på Finanstilsynets hjemmeside.

13. Anvendelsen af skemaer vil betyde, at Finanstilsynet vil gå fra manualer for hvert område til forretningsgange for hvert risikoområde med angivelse af særlige forhold for de enkelte virksomhedsområder. Det finder jeg tilfredsstillende.

VI. Sammenfatning

14. Det er min samlede vurdering, at Finanstilsynet har arbejdet tilfredsstillende med de områder, som blev fremhævet i beretningen om Finanstilsynets virksomhed og i Statsrevisorernes bemærkninger hertil.

15. Jeg betragter hermed beretningssagen om Finanstilsynets virksomhed som afsluttet.

Henrik Otbo

Nr. 18 2004

RIGSREVISIONEN
Den 4. marts 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2004

Opfølgning i sagen om revisionen af statsregnskabet for 2004 (beretning nr. 18/04)

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 7. februar 2007 tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge Energitilsynets initiativer for at sikre et opdateret, offentligt tilgængeligt register over samtlige fjernvarmeværker, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 48. Jeg tilkendegav samtidig, at jeg forventede, at Energitilsynets stikprøveanalyse i 2006 af fjernvarmeværkerne budgetter og regnskaber ville blive fulgt op af fremtidige periodiske analyser af anlæggenes indtægts- og omkostningsforhold.

Register over fjernvarmeværker

2. Energitilsynet har i december 2007 oplyst, at det elektroniske register EnergiData Online ved udgangen af oktober 2007 indeholdt varmepriser på fjernvarme for 413 af de 464 fjernvarmeværker. Dermed dækker registret omkring 90 % af samtlige fjernvarmeværker mod knap 60 % i januar 2007. Energitilsynet oplyste videre, at de resterende fjernvarmeværker løbende rykkes for elektronisk anmeldelse og tilbydes hjælp og vejledning hertil.

3. Rigsrevisionen har medio februar 2008 konstateret, at varmepriserne pr. 6. juli og 31. oktober 2007 er offentliggjort på Energitilsynets hjemmeside. Energitilsynet har oplyst, at hjemmesiden opdateres 3-4 gange årligt.

4. Jeg finder Energitilsynets initiativer for at sikre et opdateret, offentligt tilgængeligt register over fjernvarmeværkerne tilfredsstillende.

Fjernvarmeværkerne budgetter og regnskaber

5. Energitilsynet fører efter varmforsyningsloven tilsyn med fjernvarmeværkerne varmepriser. Tilsynet sker bl.a. på baggrund af fjernvarmeværkerne indberetninger af dels budgetanmeldelser af varmepriserne, dels regnskabsanmeldelser, der efterviser de budgetterede varmepriser. Dette vil sige, at Energitilsynet ved året afslutning med udgangspunkt i regnskaberne kontrollerer, om fjernvarmeværkerne budgetterede varmepriser har været korrekte.

6. På baggrund af stikprøveanalysen i 2006 gennemførte Energitilsynet i 2007 en screening af fjernvarmeværkerne opsparring. Undersøgelsen viste mangler ved 97 % af fjernvarmeværkerne budget- og regnskabsanmeldelser til Energitilsynet. Manglerne vedrørte de poster, der indeholdt opsparringsmuligheder, dvs. henlæggelser, afskrivninger, fondsmidler, likvide midler samt egenkapitalopgørelser.

7. Den høje fejlprocent kan ifølge Energitilsynet skyldes, at fjernvarmeværkerne eller – hvis opgaven er overdraget til en revisor – fjernvarmeværkerne revisorer har taget udgangspunkt i regnskaber aflagt efter årsregnskabsloven til eftervisning af de budgetterede varmepriser og ikke har vurderet fjernvarmeværkerne prisfastsættelse efter varmforsyningslovens prisbestemmelser.

8. Energitilsynet har i december 2007 besluttet at foretage en gennemgang af budgetter og regnskaber hos de værker, hvor screeningen viste problemer. Energitilsynet forventer en tilbagebetaling fra en række fjernvarmeværker til kunderne, i de tilfælde hvor fejlene har ført til opsparring af kapital.

I andre tilfælde forventer Energitilsynet, at gennemgangen udelukkende vil føre til en korrektion af budget- og regnskabsanmeldelserne.

Energitilsynet planlægger herudover en drøftelse af resultaterne med Dansk Fjernvarme og et samarbejde om udbredelse af information omkring varmforsyningslovens prisbestemmelser.

9. Energitilsynet har oplyst, at der i foråret 2008, som en del af et forslag til ændring af varmforsyningsloven for Folketinget, ventes at blive fremsat forslag, der åbner mulighed for, at fjernvarmeværkerne får pligt til, at deres regnskabsanmeldelser til Energitilsynet forsynes med revisor-erklæring om, at prisfastsættelsen er i overensstemmelse med varmforsyningsloven. Energitilsynets anmeldelsesbekendtgørelse vil – hvis Folketinget vedtager ændringen – efterfølgende blive ændret i overensstemmelse hermed.

10. Jeg finder det yderst velbegrunder, at Energitilsynet på baggrund af den høje fejlprocent i værkernes regnskaber nu foretager en fuldstændig og grundig analyse heraf. Jeg forventer, at Energitilsynet også fremover via periodiske analyser sikrer, at værkernes indtægts- og omkostningsforhold er i overensstemmelse med varmforsyningsloven, og at fejlprocenten reduceres markant.

11. Jeg vil fortsat følge Energitilsynets gennemgang af fjernvarmeværkernes fejlbehæftede budgetter og regnskaber, herunder Energitilsynets arbejde med at sikre varmeprisernes korrekthed.

Henrik Otbo

Nr. 5 2005

RIGSREVISIONEN
Den 29. november 2007

Beretning om vedligeholdelse af statens bygninger

Opfølgning i sagen om vedligeholdelse af statens bygninger (beretning nr. 5/05)

1. I mit notat af 18. maj 2006 tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge sagen om vedligeholdelse af statens bygninger. Jeg ville derfor orientere Statsrevisorerne om forsvarets initiativer med henblik på at skabe et opdateret overblik over bygningernes vedligeholdelsesmæssige stand, og desuden ville jeg følge arbejdet med en langsigtet plan for nedbringelse af det vedligeholdelsesmæssige efterslæb på Kriminalforsorgens bygninger.

2. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på brevveksling og møde med Forsvarsministeriet og Kriminalforsorgen. Desuden har Rigsrevisionen gennemgået, Forsvarsministeriets undersøgelse af bygningernes vedligeholdelsesmæssige stand, forsvarets foreløbige plan for nedbringelsen af efterslæbet og Kriminalforsorgens rapport »Status og analyse af Kriminalforsorgens bygninger, 2007«.

I. Forsvarsministeriet

3. Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste iværksatte i 2006 en undersøgelse af vedligeholdelseefterslæbet på forsvarets bygninger med assistance fra private rådgivningsfirmaer. Undersøgelsen skulle desuden give et skøn over udgifterne til de kommende 10 års planlagte vedligehold. Den blev gennemført i 2 parallelle forløb, hvor den ene del omfattede Nyboder, og den anden del omfattede resten af forsvaret. Resultaterne af undersøgelsen er blevet samlet i en database, der vil blive ajourført, efterhånden som vedligeholdelsen skrider frem.

På baggrund af undersøgelsen er det bygningsvedligeholdelsesmæssige efterslæb opgjort til ca. 650 mio. kr., heraf udgør efterslæbet vedrørende Nyboder ca. 200 mio. kr. Hertil skal lægges ca. 20 % på grund af usikkerhed ved udgiftsskønnet. Forsvaret skønner på den baggrund, at det samlede vedligeholdelseefterslæb udgør 750-800 mio. kr. i priseniveau 2006.

4. Jeg finder det tilfredsstillende, at Forsvarsministeriet nu har skabt et opdateret overblik over bygningernes vedligeholdelsesmæssige stand.

5. Det fremgik af beretningen, at Forsvarsministeriet havde oplyst, at der i forligsperioden 2005-2009 ville blive anvendt 250 mio. kr. årligt til dækning af almindeligt vedligehold og indhentning af det vedligeholdelsesmæssige efterslæb. Forsvaret har efterfølgende fundet det nødvendigt at tilføje yderligere 40 mio. kr. årligt fra 2008 til vedligeholdelse for ikke at opbygge et yderligere efterslæb. Jeg finder det vigtigt at følge anvendelsen af de samlede afsatte midler. Jeg har derfor igangsat en undersøgelse, der bl.a. vurderer administrationen af vedligeholdelsesmidlerne.

Jeg påregner at afgive beretning om forsvarets administration af vedligeholdelses- og byggesager i løbet af 2008.

II. Justitsministeriet

6. Kriminalforsorgen har udarbejdet rapporten »Status og analyse af Kriminalforsorgens bygninger, 2007« i samarbejde med et privat arkitektfirma, og der er i forbindelse med udarbejdelsen afholdt bygningssyn af forsorgens bygninger. Resultatet af dette arbejde er en status over det aktuelle behov for vedligehold og opretning i de enkelte institutioner under forsorgen. Vedligeholdelsesstanden af bygningerne er blevet indberettet i en database, der vil blive ajourført, efterhånden som bygningerne bliver vedligeholdt.

De gennemgående problemer for vedligeholdelseefterslæbet vedrører væsentligst forsyningsledninger i terræn (kloakker), belægninger, terrænmure, klimaskærme (tage, vinduer og facader) og tekniske installationer (el- og vvs-anlæg). Det fremhæves bl.a. i rapporten, at Københavns fængsler skiller sig markant ud som de mest nedslidte og omkostningstunge i gruppen for de lukkede fængsler.

7. Tabel 1 viser Kriminalforsorgens skønnede udgifter til afvikling af vedligeholdelseefterslæbet over en 10-årig periode. Udgiftsskønnet er udgangspunktet for Kriminalforsorgens plan for afvikling af vedligeholdelseefterslæbet.

Tabel 1. Afvikling af bygningsvedligeholdelseefterslæbet i Kriminalforsorgen i perioden 2008-2017 (Mio. kr.)

År/fordeling	Lukkede fængsler	Arrest-huse	Åbne fængsler	Andre institutioner	Alle institutioner
2008	15,5	12,7	6,8	0,4	35,4
2009	21,7	5,9	15,8	1,0	44,4
2010	33,4	11,9	11,8	1,7	58,7
2011	9,7	1,7	9,5	1,1	22,0
2012	49,0	3,7	11,8	1,9	66,4
I alt 2008-2012	129,3	35,9	55,7	6,2	226,9
2013-2017	37,9	21,5	16,3	1,8	77,5
I alt 2008-2017	167,2	57,4	72,0	8,0	304,5

Det fremgår af tabel 1, at det samlede bygningsvedligeholdelsesmæssige efterslæb er opgjort til 304,5 mio. kr., og at der skal bruges flest resurser på de lukkede fængsler. Vedligeholdelseefterslæbet vil efter 5 år stadig udgøre ca. 25 % af det samlede efterslæb. Strækkes afhjælpningen af efterslæbet over mere end de 10 år, vil dette ifølge Kriminalforsorgen medføre yderligere nedbrydning.

8. Derudover viser forsorgens undersøgelse, at der over en 5-årig periode bør afsættes 145,7 mio. kr. pr. år til almindeligt bygningsvedligehold.

9. Endelig oplyser Kriminalforsorgen, at der foregår indledende drøftelser med Justitsministeriets departement om indholdet af en eventuel ny flerårsaftale for forsorgen. I disse drøftelser er medtaget et ønske om at tilvejebringe midler til nedbringelse af det vedligeholdelsesmæssige efterslæb på forsorgens bygninger. Resultatet af drøftelserne beror på de kommende politiske drøftelser om en eventuel ny flerårsaftale.

10. Jeg finder det tilfredsstillende, at Kriminalforsorgen har gennemført en undersøgelse af bygningernes tilstand, og at forsorgen har udarbejdet en langsigtet plan for nedbringelsen af det vedligeholdelsesmæssige efterslæb.

III. Afslutning

11. Sammenfattende finder jeg det tilfredsstillende, at både Forsvarsministeriet og Kriminalforsorgen nu har gennemført undersøgelser af deres bygningers vedligeholdelsesmæssige stand.

På Forsvarsministeriets område påregner jeg i 2008 at afgive beretning til Statsrevisorerne om forsvarets administration af vedligeholdelses- og byggesager.

12. Med afgivelsen af dette notat betragter jeg beretningssagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Nr. 8 2005

RIGSREVISIONEN
Den 28. februar 2008

Beretning om flerårsaftalen for Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner 2003-2006

Opfølgning i sagen om flerårsaftalen for Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner 2003-2006 (beretning nr. 8/05)

Indledning

1. Jeg tilkendegav i mit notat til Statsrevisorerne af 14. marts 2006, afgivet i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, at jeg ved udløbet af flerårsaftaleperioden for Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner 2003-2006 samlet ville gennemgå og vurdere ministeriets forvaltning af flerårsaftalen. Dette kom sig af, at Rigsrevisionens beretning nr. 8/05 var en midtvejsundersøgelse. Det fremgik af mit notat, at jeg særligt ville have fokus på Center for Designforskning og indsatsområdet om beskæftigelse. Jeg ville ligeledes vurdere, i hvilket omfang Kulturministeriet har inddraget erfaringerne fra den første flerårsaftale i udmøntningen af en eventuel ny flerårsaftale.

2. Rigsrevisionens opfølgning er baseret på dialog og brevveksling med Kulturministeriet samt gennemgang af dokumenter, rapporter mv.

Kulturministeriets forvaltning af flerårsaftalen 2003-2006

3. Kulturministeriet har udmøntet flerårsaftalen 2003-2006 gennem uddannelsesinstitutionernes resultatkontrakter. Rigsrevisionens beretning viste, at Kulturministeriet ikke havde foretaget en selvstændig opfølgning på aftalens indsatsområder. Opfølgningen på flerårsaftalen indgik derimod i ministeriets almindelige opfølgning i form af gennemgang af årsrapporter, der én gang årligt drøftedes med den enkelte institution ved virksomhedsmøder, samt årlige møder med institutionens ledere. Beretningen viste endvidere, at ministeriets dokumentation for opfølgningen på flerårsaftalen i flere tilfælde var sparsom.

4. Kulturministeriet har oplyst, at ministeriet har inddraget beretningens anbefalinger i forvaltningen i den sidste del af flerårsaftaleperioden 2003-2006. Således har ministeriet på baggrund af de enkelte institutioners målopfyldelse udarbejdet et skema over den samlede målopfyldelse for flerårsaftalens indsatsområder, jf. tabel 1. De 6 indsatsområder omfatter i alt 387 resultatkrav i institutionernes resultatkontrakter i perioden 2003-2006. Kulturministeriet beregner hvert år i årsrapporten den enkelte institutions målopfyldelse i forhold til hvert af de 6 indsatsområder. Den samlede målopfyldelse for flerårsaftalens indsatsområder i tabel 1 er således beregnet som et gennemsnit af institutionernes målopfyldelse i årsrapporterne fra 2003 til 2006.

Tabel 1. Samlet målopfyldelse for flerårsaftalens indsatsområder (%)

Indsatsområde i flerårsaftalen 2003-2006	Gennemsnitlig målopfyldelse
Styrket it-niveau	94
Styrket efter- og videreuddannelse	87
Styrket designforskning	85
Geografisk spredning og mere specialiserede faglige miljøer	85
Øget fokus på beskæftigelsesmulighederne i kulturerhvervene	84
Indførelse af 3+2-struktur og styrket internationalisering	81

Note: 3+2-struktur omfatter et 3-årigt bachelorforløb og 2-årigt kandidatforløb.

Det fremgår af tabel 1, at indsatsområdet om styrket it-niveau har den højeste målopfyldelse på 94 %, mens indførelse af 3+2 struktur og styrket internationalisering har den laveste målopfyldelse på 81 %. Kulturministeriet har oplyst, at ministeriet finder målopfyldelsen tilfredsstillende. Kulturministeriet vurderer, at de enkelte indsatsområder i flerårsaftalen alle er opfyldt i løbet af perioden. Når den samlede beregnede målopfyldelse ikke er 100 %, skyldes det primært forsinkelser i opfyldelsen af visse resultatkrav i et enkelt år, hvorefter resultatkravet er opfyldt senere i aftaleperioden.

Ministeriet har tillige udarbejdet skemaer over de enkelte institutioners målopfyldelse i aftaleperioden i forhold til flerårsaftalens 6 indsatsområder. Kulturministeriet har oplyst, at ministeriet på den baggrund følger op på afvigelser i målopfyldelsen på institutionsniveau gennem årsrapporten og de årlige virksomhedsmøder med de respektive institutioner. Vedrørende spørgsmålet om dokumentation for opfølgningen på flerårsaftalen har Kulturministeriet oplyst, at ministeriet har sikret større skriftlighed ved de årlige virksomhedsmøder.

5. Den økonomiske ramme for flerårsaftalen 2003-2006 udgjorde omkring 283 mio. kr. Kulturministeriet har oplyst, at uddannelsesinstitutionerne har udnyttet den samlede økonomiske ramme samt brugt af den videreførelse, som de gik ind i aftaleperioden med.

6. Jeg finder det tilfredsstillende, at Kulturministeriet på baggrund af Rigsrevisionens beretning har taget initiativ til at forbedre opfølgningen på resultaterne af flerårsaftalens indsatsområder, bl.a. gennem en samlet målopfyldelse og forbedret dokumentation. Jeg vil nedenfor særskilt gennemgå og vurdere Kulturministeriets forvaltning i forhold til Center for Designforskning og indsatsområdet om beskæftigelse.

Ny flerårsaftale

7. Rigsrevisionen anbefalede i beretningen, at Kulturministeriet ved en eventuel kommende flerårsaftaler kunne styrke sammenhængen mellem aftalens indsatsområder og resultatmålene yderligere ved at udarbejde en udmøntningsplan.

8. Der er indgået en ny flerårsaftale for Kulturministeriets videregående uddannelser for perioden 2007-2010. Formålet med flerårsaftalen er bl.a. at videreføre den udvikling, der er påbegyndt med flerårsaftalen 2003-2006. Samtidig skal aftalen sikre, at regeringens strategi på uddannelsesområdet

i forlængelse af Globaliseringsrådets arbejde naturligt indgår i udviklingen på Kulturministeriets ivaretagelse af uddannelser, hvor det er relevant.

På den baggrund indeholder aftalen indsatsområderne:

1. Større og mere bæredygtige faglige miljøer.
2. Højere kvalitet i uddannelserne.
3. Øget fokus på beskæftigelse.
4. Styrket internationalisering.

9. Kulturministeriet har oplyst, at Rigsrevisionens beretning også er inddraget i forhold til udmøntningen af flerårsaftalen 2007-2010. Kulturministeriet har i overensstemmelse med Rigsrevisionens anbefalinger udarbejdet en udmøntningsplan. Udmøntningsplanen indeholder en oversigt over flerårsaftalens målsætninger, den nærmere proces for, hvordan målet opfyldes, samt status og frist for målopfyldelsen.

10. Den økonomiske ramme for Kulturministeriets uddannelser i aftaleperioden 2007-2010 indebærer, at udgiften pr. studerende til uddannelse og forskning kan fastholdes på samme niveau som i 2006. Bevillingerne fra 2007 er tilpasset det nedsatte aktivitetsniveau, som er en konsekvens af flerårsaftalen for 2003-2006, hvor optagelsestallet blev nedsat.

11. Kulturministeriet fastlægger institutionernes rammebevilling ud fra et forventet antal aktive studerende og takster herfor. Rigsrevisionens undersøgelse af flerårsaftalen for 2003-2006 viste enkelte eksempler på uddannelsesinstitutioner, hvor antallet af aktive studerende afveg væsentligt i forhold til det antal, der blev forudsat ved fastsættelsen af bevillingen, uden at det fik økonomiske konsekvenser for institutionerne. Kulturministeriet har oplyst, at 2 uddannelsesinstitutioner havde et lavere aktivitetsniveau i flerårsaftaleperioden 2003-2006 end forudsat ved udmøntningen af aftalen i foråret 2003. Det drejede sig om Danmarks Biblioteksskole og Nordjysk Musikonservatorium, der begge efter aftaleperiodens udløb har fået reduceret deres bevilling. Resultatkontrakterne for 2007-2010 indeholder nu mål for institutionernes aktivitetsniveau i perioden, ligesom det fremgår af kontrakterne, hvilken konsekvens et lavere aktivitetsniveau vil have for institutionernes bevilling.

12. Jeg finder det tilfredsstillende, at Kulturministeriet har inddraget erfaringerne fra den første flerårsaftale i forbindelse med flerårsaftalen for 2007-2010, bl.a. ved at udarbejde en udmøntningsplan og opstille mål for institutionernes aktivitetsniveau i resultatkontrakterne 2007-2010.

Center for Designforskning

13. I bemærkningerne til beretningen fandt statsrevisorerne det mindre tilfredsstillende, at Kulturministeriet ikke havde fulgt tilstrækkeligt op på etableringen af Center for Designforskning. Kulturministeren oplyste i sit ministersvar, at fremdriften i Center for Designforskning ville blive sikret via en ekstern formand for centrets styregruppe, ligesom man ville følge Rigsrevisionens anbefaling om at følge centret tæt, indtil det er veletableret.

14. Kulturministeriet indsatte en ekstern formand for styregruppen pr. 1. februar 2006. Samtidig blev der igangsat en intern strategiproces. Sideløbende med dette arbejde blev der iværksat en midtvejsevaluering af Center for Designforskning. Den færdige evaluering forelå i august 2006. Strategiprocesen og evalueringen pegede på, at centrets rolle i forhold til arkitekt- og designskolerne har været uklar. Center for Designforskning blev etableret som et samarbejde om designforskningen på 4 uddannelsesinstitutioner, henholdsvis Arkitektskolen Aarhus, Danmarks Designskole, Designskolen Kolding og Kunstakademiets Arkitektskole. Hensigten var at styrke forskningsmiljøet på designområdet, herunder skabe grundlag for at udbyde forskningsbaseret uddannelse på designskolerne. Evalueringen pegede på flere u hensigtsmæssigheder ved konstruktionen:

- De 4 uddannelsesinstitutioner har haft vidt forskellige incitamenters til at indgå i samarbejdet i Center for Designforskning. Dette har betydet manglende ejerskab til centret på alle 4 uddannelsesinstitutioner.
- Der har hersket uklarhed og uenighed om, hvorvidt centret skal have karakter af et sekretariat, der koordinerer og initierer forskningsprojekter i samspil med de tilknyttede uddannelsesinstitutioner, eller om centret skal bedrive selvstændig forskning.
- Der har ikke været sammenhæng mellem centrets forskningsstrategi og de 4 uddannelsesinstitutioners forskningstraditioner.
- Det har været vanskeligt at gennemskue centrets kriterier for tildeling af forskningsmidler.

Den interne strategiproces og evalueringen resulterede i, at styregruppen vedtog en ny struktur i november 2006. Centret skal fremover ikke længere drive forskning. I stedet skal centret fokusere på at koordinere, kommunikere og formidle de forskningsaktiviteter, som design- og arkitektskolerne gennemfører. Derudover er der nu nedsat et rådgivende forskningspanel af udefrakommende forskere, der anbefaler fordelingen af forskningsmidler efter ansøgning fra skolernes forskere. De reviderede vedtægter trådte i kraft 1. januar 2007.

15. Kulturministeriet har oplyst, at ministeriet er i løbende kontakt med den eksterne formand for styregruppen. Det er formandens vurdering, at centret er inde i en positiv udvikling efter rekonstruktionen, som bl.a. har indebåret ansættelse af ny centerledelse samt en klargøring af centrets formål og platform.

16. Jeg finder det tilfredsstillende, at Kulturministeriet med indsættelsen af en ekstern formand har igangsat en intern strategiproces i forhold til at afklare centrets fremtidige profil.

Indsatsområdet om beskæftigelse

17. Ifølge flerårsaftalen for 2003-2006 skulle der være øget fokus på beskæftigelsen i Kulturerhvervene. Kulturministeriet havde på den baggrund gennem resultatkontrakterne pålagt institutionerne at udarbejde en årlig rapport, der viser sammenhængen mellem uddannelsestilbuddet, beskæftigelsessituationen og arbejdsmarkedets behov. Rigsrevisionens undersøgelse viste, at den første beskæftigelsesrapport ikke viste dette. Statsrevisorerne fandt dette mindre tilfredsstillende.

18. Kulturministeriet oplyste i ministersvaret til beretningen, at ministeriet har pålagt institutionerne fremover at indhente oplysninger, der viser sammenhængen mellem uddannelsestilbuddet, beskæftigelsessituationen og arbejdsmarkedets behov. Institutionerne skal sikre denne viden gennem selvstændige undersøgelser af de færdiguddannedes beskæftigelsessituation. Ifølge Kulturministeriet gennemførte institutionerne i løbet af 2006 disse undersøgelser. Fx har Arkitektskolen Aarhus gennemført en kandidatundersøgelse i 2006 og en aftagerundersøgelse i 2007. Kandidatundersøgelsen indeholder bl.a. en analyse af sammenhængen mellem kandidaternes uddannelse og job samt tilegnede og efterspurgte kompetencer. Aftagerundersøgelsen supplerer kandidatundersøgelsen, idet den belyser arbejdsmarkedets behov. Kulturministeriet har oplyst, at undersøgelserne indgik i virksomhedsmøderne med de enkelte institutioner med henblik på at drøfte både selve undersøgelsesernes kvalitet og den konkrete beskæftigelsessituation.

Jeg har noteret mig, at Kulturministeriet har sikret, at uddannelsesinstitutionerne har undersøgt sammenhængen mellem uddannelsestilbuddet, beskæftigelsessituationen og arbejdsmarkedets behov, som var forudsat i institutionernes resultatkontrakter.

19. Ifølge beretningen var den gennemsnitlige ledighed for kandidater dimitteret i 1997-2001 på 17,9 % i 2002 og 16,3 % i 2003. Den seneste beskæftigelsesrapport fra 2007 viser, at den gennemsnitlige ledighed for kandidater dimitteret i 1997-2004 var 15,9 % i 2005 og 11,2 % i 2006.

20. Kulturministeriet har oplyst, at ministeriet hvert år forelægger beskæftigelsestallene for kulturordførerne med henblik på en politisk vurdering af ledighedsgraden. Det indgår i denne vurdering,

at Kulturministeriets uddannelser uddanner til særegne arbejdsmarkeder, hvor korte projektansættelser og freelancearbejde spiller en væsentligere rolle end på det almindelige arbejdsmarked.

Kulturministeriet fremhæver, at ledigheden på alle områder er faldet i perioden. Det gælder både den samlede ledighed, når man følger den enkelte årgangs indtrængen på arbejdsmarkedet, og når man sammenligner årgangene på tværs på samme tidspunkt i karrieren. Ministeriet konstaterer samtidig, at færdiguddannede fra Kulturministeriets uddannelser generelt har en højere ledighed end færdiguddannede fra andre videregående uddannelser.

Herudover fremhæver Kulturministeriet, at der med flerårsaftalerne er iværksat tiltag, som endnu ikke haft effekt på beskæftigelsesgraden. Et eksempel er det reducerede optag på arkitektskolerne, som er indfaset fra 2003 til 2006. På de 5-årige uddannelser vil en begyndende effekt for dimittenderne kunne ses i 2008.

21. Jeg finder det tilfredsstillende, at Kulturministeriet har fokus på arbejdsløsheden hos kandidater fra kulturuddannelserne. Jeg kan konstatere, at der tillige med den nye flerårsaftale for 2007-2010 fortsat er fokus på at forbedre de færdiguddannedes beskæftigelse. Ifølge den nye flerårsaftale skal der fx etableres aftagerpaneler ved uddannelsesinstitutionerne. Panelerne skal sikre dialog med aftagerne om uddannelsernes kvalitet og relevans og deltage i udviklingen af uddannelserne.

Afslutning

22. Samlet finder jeg det tilfredsstillende, at Kulturministeriet har styrket opfølgningen på og forvaltningen af flerårsaftalen 2003-2006, særligt i forhold til Center for Designforskning og indsatsområdet om beskæftigelse. Jeg finder det endvidere tilfredsstillende, at ministeriet har inddraget erfaringerne fra den første flerårsaftale i udmøntningen af den nye flerårsaftale for 2007-2010.

Jeg betragter hermed beretningssagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Nr. 10 2005

RIGSREVISIONEN

Den 3. marts 2008

Beretning om Udlændingestyrelsens tildeling af studie- og erhvervsopholdstilladelser samt forretningsvisa

Opfølgning i sagen om Udlændingestyrelsens tildeling af studie- og erhvervsopholdstilladelser samt forretningsvisa (beretning nr. 10/05)

I. Indledning

1. Jeg oplyste i mit notat til Statsrevisorerne af 10. maj 2006, at jeg ville følge Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations handlingsplan for den daværende Udlændingestyrelse (nu Udlændingesservice) samt en række initiativer til at styrke Udlændingesservices tildeling af studie- og erhvervsopholdstilladelser samt forretningsvisa. De initiativer, jeg ville følge, omfattede kontrol af opholdsgrundlag og selvforsørgelse, it-systemer og forretningsgange, organisering af sagsbehandlingen, kvalitet i sagsbehandlingen samt sagsbehandlingstider. Jeg vil gennemgå handlingsplanen og initiativerne i de følgende afsnit.

2. I notat til Statsrevisorerne af 11. januar 2007 om opfølgning på beretning om Udlændingestyrelsens opgavevaretagelse på asyl- og opholdsområdet (beretning nr. 9/02) oplyste jeg, at jeg fortsat ville følge sagen om implementering af et elektronisk sags- og dokumenthåndteringssystem (ESDH) i Udlændingesservice og iværksættelse af tiltag, der samlet skal medvirke til at give Udlændingesservice en bedre indsigt i sagsbehandlingstider for de forskellige sagsområder. Jeg vil behandle dette spørgsmål i afsnit VIII, hvor jeg også vil inkludere den del af opfølgningen på beretning nr. 10/05, der vedrører it-systemer i Udlændingesservice.

3. På Statsrevisorernes møde den 28. marts 2007 bad Statsrevisorerne mig om, at jeg i forbindelse med den fortsatte behandling af beretning nr. 10/05 fulgte op på Udlændingesservices tildeling af forretningsvisa. Jeg vil behandle spørgsmålet om Udlændingesservices sagsbehandling af forretningsvisa uddybende i afsnit IX.

4. Opfølgningen har omfattet mange punkter. Rigsrevisionen har i forbindelse med opfølgningen afholdt møder og korresponderet med Integrationsministeriet og Udlændingesservice vedrørende de udestående forhold samt gennemgået det materiale, ministeriet og Udlændingesservice har sendt som dokumentation for udviklingen på de enkelte områder. Endvidere har Rigsrevisionen foretaget en fornyet, mindre sagsgennemgang på erhvervs-, studie- og forretningsvisumområdet, med henblik på at undersøge hvordan ministeriets og Udlændingesservices initiativer er slået igennem i sagsbehandlingen.

II. Gennemførelsen af handlingsplanen for Udlændingestyrelsen

5. I marts 2006 introducerede Integrationsministeriet en handlingsplan for nyorientering af Udlændingestyrelsen. Handlingsplanen havde et bredt sigte og omfattede en lang række områder og initiativer. En stor del af initiativerne var rettet mod en række af de forhold, som Rigsrevisionen påpegede i beretning nr. 10/05.

Handlingsplanen er nu gået over i en strategifase, og Udlændingesservice har oplyst, at den medio 2007 har taget initiativ til udarbejdelsen af en strategi- og udviklingsplan for Udlændingesservice frem mod udgangen af 2008. Formålet med planen er dels at samle trådene i relation til eller i forlængelse af handlingsplanen, dels at sætte nye strategiske mål for organisationen.

III. Kontrol af opholdsgrundlag og selvforsørgelse

Ministeriets tiltag med at styrke kontrollen på studieområdet

6. Det fremgik af beretning nr. 10/05, at ministeriet ikke i alle tilfælde havde sikret en tilstrækkelig kontrol af opholdsgrundlag og selvforsørgelse på studieområdet.

Ministeriet har oplyst, at ministeren har gennemført en lovændring med henblik på at forenkle og smidiggøre sagsbehandlingen og skabe et værn mod misbrug på studieområdet. Ved en lovændring pr. 1. februar 2007 blev en reform af studieområdet gennemført. Som en følge af loven skal uddannelsesinstitutionerne fremover indberette til Udlændingesservice, hvis en udenlandsk studerende ikke er studieaktiv, og kommunerne skal indberette, hvis en studerende modtager offentlig hjælp til forsørgelse under sit ophold.

Udlændingesservice har desuden gennemført en lang række yderligere initiativer med henblik på at styrke sagsbehandlingen i studiesagerne. Initiativerne omfatter bl.a. indførelse af sagsstyringsark, udarbejdelse af nye ansøgningskemaer og udarbejdelse af retningslinjer for repræsentationernes test og interview af udenlandske studerende.

7. Den fulde effekt af ændringerne af studieområdet er endnu ikke slået igennem bl.a. fordi en række tiltag først for nyligt er trådt i kraft. Imidlertid viste Rigsrevisionens sagsgennemgang, at der allerede er sket klare positive ændringer i sagsbehandlingen.

Det er samlet min vurdering, at lovændringen og de gennemførte initiativer på studieområdet giver Udlændingesservice bedre muligheder for at kontrollere opholdsgrundlag og selvforsørgelse og understøtter en mere effektiv sagsbehandling. Initiativerne er et direkte svar på en lang række af de konkrete kritikpunkter, der blev rejst i beretningen i relation til sagsbehandlingen på studieområdet. Jeg finder ministerens initiativer tilfredsstillende.

Ministeriets tiltag vedrørende oplysningsgrundlaget, kontrollen af opholdsgrundlaget samt brugen af standardskemaer og tjeklister i erhvervs- og forretningsvisumsagerne

8. Det fremgik af mit notat af 10. maj 2006, at der var behov for at styrke oplysningsgrundlaget og kontrollen af opholdsgrundlaget samt brugen af standardskemaer og tjeklister i erhvervs- og forretningsvisumsagerne.

Erhvervsområdet

9. Udlændingesservice har oplyst, at der er indført sagsstyringsark i alle erhvervsager, hvoraf det bl.a. fremgår, hvilke overvejelser sagsbehandleren har gjort sig med hensyn til procedurer i sagsbehandlingen. Rigsrevisionens sagsgennemgang har bekræftet, at sagsstyringsarkene anvendes i erhvervsagerne, og at det er med til at styrke sagsbehandlingen og oplysningsgrundlaget i sagerne.

I relation til kontrollen af opholdsgrundlaget på erhvervsområdet har Udlændingesservice oplyst, at det er præciseret i sagsbehandlingsvejledningerne, at et arbejdsforhold skal være dokumenteret med kopi af et ansættelsestilbud eller på anden måde nærmere beskrivelse af de tilbudte løn- og ansættelsesvilkår. Dokumentationskravet indgår endvidere i den interne stikprøvekontrol i Udlændingesservice og sikres i øvrigt via sagsstyringsark. Rigsrevisionens sagsgennemgang har bekræftet, at dokumentationen i erhvervsagerne generelt er forbedret.

10. Det er min vurdering, at kombinationen af brugen af sagsstyringsark, en præcisering af sagsbehandlingsvejledningerne og interne stikprøvekontroller har medvirket til at forbedre sagsbehandlingen, oplysningsgrundlaget og kontrollen af opholdsgrundlaget i forbindelse med Udlændingesservices afgørelser på erhvervsområdet. Jeg finder ministerens tiltag tilfredsstillende.

Forretningsvisumområdet

11. I relation til oplysningsgrundlaget i forretningsvisumsagerne har Udlændingesservice oplyst, at der er planlagt en ændring i det elektroniske sagsbehandlingssystem, der anvendes i forbindelse

med afgørelser i forretningsvisumsager. Ændringen gennemføres i forbindelse med en udskiftning af det nuværende system i starten af 2008. Ændringen gør det muligt at notere sagsbehandlers skøn og vurderinger i forbindelse med afgørelsen af en sag, med henblik på at sikre at disse fremgår af sagen. Udlændingesservice har oplyst, at det nye system er taget i brug på 2 pilotrepræsentationer i januar 2008, og at nye notatprincipper er implementeret i forbindelse med det nye systems ikrafttræden.

I relation til kontrollen af opholdsgrundlaget i forretningsvisumsager har Udlændingesservice oplyst, at der løbende foretages opdateringer af den information, der er tilgængelig for ansøger og de danske forretningsforbindelser om kravene til visumansøgninger. Formålet er at sikre, at Udlændingesservice modtager fyldestgørende oplysninger til brug for sagsbehandlingen.

12. Det er min vurdering, at implementeringen af nye notatprincipper samt den løbende opdatering af informationen til den danske forretningsforbindelse er relevante tiltag med henblik på at forbedre oplysningsgrundlaget og kontrollen heraf i forretningsvisumsagerne. Rigsrevisionens sagsgennemgang viste, at kontakten med og informeringen af de danske forretningsforbindelser generelt er forbedret, og at sagsfremstillingen i sagerne er god. Jeg finder ministerens initiativer tilfredsstillende.

IV. Forretningsgange

Udarbejdelsen af vejledninger samt om vejledningerne på studie-, erhvervs- og forretningsvisumområdet understøtter sagsbehandlingen

13. Det fremgik af beretning nr. 10/05, at Udlændingesservice ikke havde haft fyldestgørende sagsbehandlingsvejledninger.

Ministeriet har oplyst, at Udlændingesservice har udarbejdet en ny struktur for sagsbehandlingsvejledningerne. Vejledningerne er udarbejdet i flere niveauer med forskellig detaljeringsgrad, der henvender sig til forskellige medarbejdere, der løser forskellige opgaver. Nye sagsbehandlingsvejledninger er endvidere udarbejdet eller er under udarbejdelse, bl.a. for visum, erhverv, au pair og studie.

14. Rigsrevisionens sagsgennemgang viste, at den nye struktur for sagsbehandlingsvejledningerne samt de nye vejledninger i langt højere grad understøtter sagsbehandlingen. Jeg finder ministerens tiltag tilfredsstillende.

V. Organisering af sagsbehandlingen

Etableringen af en godkendelsesprocedure for uddannelser og kurser

15. Det fremgik af mit notat af 10. maj 2006, at jeg ville følge etableringen af en godkendelsesprocedure for uddannelser og kurser for udlændinge, der skal have opholdstilladelse som studerende.

Ministeriet har med bekendtgørelse 904 af 4. juli 2007 udsendt en vejledende liste over godkendte uddannelser og kurser, som kan danne grundlag for tildeling af opholdstilladelse til at studere i Danmark. Med udgangspunkt i denne bekendtgørelse skal normalt kun uddannelser og kurser, der er godkendt af det relevante ressortministerium, kunne danne grundlag for opholdstilladelse. Jeg finder etableringen af en vejledende liste over godkendte uddannelser og kurser tilfredsstillende.

Udlændingesservices varetagelse af tilsynsopgaven over for de øvrige stikkerudstedende myndigheder

16. Stickers er de selvkøbende mærkater, som sættes i ansøgers pas ved tildeling af en opholdstilladelse eller et visum. Det fremgik af mit notat af 10. maj 2006, at jeg ville følge Udlændingesservices varetagelse af tilsynsopgaven over for de øvrige stikkerudstedende myndigheder, der omfatter de danske repræsentationer, statsforvaltningerne og politiet.

Udlændingesservice har orienteret mig om resultaterne af den uanmeldte revision, der foretages i overensstemmelse med de nye retningslinjer. Resultaterne af revisionsbesøgene viser, at retningslinjerne generelt følges. I relation til de øvrige stikkerudstedende myndigheder har Udlændingesservice fremsendt retningslinjer til de relevante myndigheder, kontrolleret deres anvendelse samt i øvrigt taget skridt til at sikre en mere ensartet håndtering af stickers.

17. Jeg finder samlet set Udlændingesservices tiltag i relation til stikkeradministrationen tilfredsstillende.

Udformningen og gennemførelsen af stikprøvekontrol af styrelsens sager

18. Det fremgik af beretning nr. 10/05, at der lå en risiko i, at den enkelte sagsbehandler havde mulighed for på egen hånd at træffe en afgørelse, uden at der blev foretaget en kvalitetssikring af afgørelsen.

Udlændingesservice har på den baggrund som et nyt initiativ i 2006 indført en ordning med 2 årlige stikprøvekontroller af afgørelser inden for udvalgte områder, der er karakteriseret ved, at der er truffet en begunstigende afgørelse, og at én medarbejder alene har truffet afgørelsen. Udlændingesservice har oplyst, at resultaterne af disse stikprøvekontroller generelt var tilfredsstillende, og at de fejl, som blev fundet, hovedsageligt var sagsbehandlings- og procedurefejl.

19. Jeg finder, at stikprøvekontrollen er med til at mindske risikoen i tilladelsessager afgjort af én medarbejder, og at kontrollen har et vigtigt præventivt sigte. Jeg finder ministerens tiltag tilfredsstillende.

VI. Kvalitet i sagsbehandlingen

20. Det fremgik af mit notat af 10. maj 2006, at jeg ville følge ministeriets arbejde med at udvikle kvalitetsmålingerne, gennemføre målrettede stikprøver samt arbejdet i Kontrol- og Analyseenheden med afdækning af mulige risikoområder på alle sagsområder.

Ministeriets arbejde med at udvikle kvalitetsmålingerne

21. Det fremgik af beretning nr. 10/05, at styrelsens egne kvalitetsmålinger ikke i tilstrækkeligt omfang understøttede en sikker sagsbehandling.

Ministeriet udarbejdede i 2006 en handlingsplan for kvalitetssikring af Udlændingestyrelsens kvalitetsmålinger. Udlændingesservice foretog i forlængelse heraf en revision af kvalitetsmålingskonceptet og genindførte 2 halvårslige kvalitetsmålinger. Ministeriet har oplyst, at revisionen af kvalitetsmålingskonceptet bl.a. medførte indførelse af nye målepunkter vedrørende vurdering af dokumentation i erhvervs- og studiesager og god sagsbehandlingsskik til imødegåelse af konkrete kritikpunkter i beretning nr. 10/05. Revisionen medførte endvidere en styrkelse af opfølgningen på resultaterne af kvalitetsmålingen.

22. En gennemgang af afrapporteringen af de seneste kvalitetsmålinger i Udlændingesservice efter indførelsen af det nye kvalitetsmålingskoncept bekræfter, at der er sket en væsentlig styrkelse af kvalitetsmålingen, og især den styrkede opfølgning er med til at understøtte en mere sikker sagsbehandling. Jeg betragter ministerens tiltag som tilfredsstillende.

Ministeriets arbejde med målrettede stikprøver

23. Det fremgik af beretning nr. 10/05, at styrelsen burde iværksætte risikoundersøgelser og risikobaserede stikprøver med henblik på at undgå misbrug og sikre, at grundlaget for en opholds-tilladelse er til stede i hele opholdsp perioden.

Ministeriet har oplyst, at der fra 2007 er indført målrettede stikprøvekontroller. Ved stikprøverne udtages et antal sager til nærmere undersøgelse – i visse tilfælde baseret på risikoprofiler. Den målrettede stikprøvekontrol har til formål at kontrollere opholdsgrundlaget løbende i opholdsp perioden

og supplerer dermed den vilkårskontrol (dvs. kontrol af opholdsgrundlaget), der foregår i forbindelse med den almindelige sagsbehandling.

Stikprøverne i 2007 er gennemført som et pilotprojekt, omfattende sager vedrørende opholdstilladelse til arbejdstagere fra de nye EU-lande og sager vedrørende opholdstilladelse til au pair-personer på erhvervs- og studieområdet. Fra 2008 vil et større antal sager på flere sagsområder blive udtaget til kontrol.

Udlændingesservice udarbejder for hvert kalenderår en kontrolplan, hvori angives, hvilke sagsområder og hvor mange sager der forventes at indgå i kontrollen, herunder en minimumsstandard for kontrollens karakter for de enkelte sagsområder. Kontrolplanen indgår fra 2008 i Udlændingesservices resultatkontrakt med Integrationsministeriet.

24. Det er min vurdering, at gennemførelsen af målrettede stikprøver forbedrer kontrollen af opholdsgrundlaget i hele opholdsperioden, og at den målrettede kontrol er et godt supplement til den vilkårskontrol, der finder sted i forbindelse med den almindelige sagsbehandling. Anvendelsen af målrettede stikprøver er stadig i en indkøringsfase. Ministeriet har således oplyst, at kontrolplanen for 2008 er udarbejdet i lyset af resultaterne af pilotprojektet, og at ministeriets Kontrol- og Analyseenhed skal evaluere erfaringerne med den målrettede vilkårskontrol med henblik på videreudvikling heraf. Endvidere vil den målrettede kontrol gradvist omfatte yderligere sagsområder.

Den målrettede stikprøvekontrol skal udvikles yderligere i lyset af de indledende erfaringer, men det er min vurdering, at ministeriets arbejde med målrettede stikprøver er godt på vej, og at tiltaget vil modvirke misbrug og medvirke til at sikre, at grundlaget for en opholdstilladelse er til stede i hele opholdsperioden. Jeg betragter ministerens tiltag som tilfredsstillende.

Arbejdet i Kontrol- og Analyseenheden med afdækning af mulige risikoområder

25. Det fremgik af mit notat af 10. maj 2006, at det er afgørende for at sikre en mere betryggende sagsbehandling, at ministeriet og styrelsen fremover på alle områder systematisk undersøger, hvor der er risiko for misbrug og for, at opholdsgrundlaget ikke er til stede i hele opholdsperioden.

26. Integrationsministeriet har oplyst, at der er gennemført eller planlægges gennemført en række initiativer, der har til formål at styrke den løbende afdækning af risici. Initiativerne omfatter bl.a. en arbejdsgruppe vedrørende styrket ægthedskontrol, samarbejde med politiets DocuCenter i Københavns Lufthavn vedrørende bl.a. dokumentkontrol, udarbejdelse af risikoprofiler, styrket overvågning af udviklingen i ansøgerfeltet med henblik på at identificere indrejsemønstre samt overvejelse af mulighederne for ved ændring af udlændingeloven at tilvejebringe hjemmel til samkøring af registre i kontroløjemed.

Indsatsen gennemføres i samarbejde med Integrationsministeriets Kontrol- og Analyseenhed, hvis formål bl.a. er at styrke den systematiske kontrol med overholdelse af udlændingelovens regler, bl.a. ved at gennemføre undersøgelser på de områder, hvor der især kan være mistanke om misbrug og snyd, og ved at komme med forslag til nødvendige opstramminger af procedurer og samarbejdsrelationer med andre myndigheder.

27. Et konkret eksempel på, at Udlændingesservice i højere grad end tidligere arbejder aktivt med at identificere og afdække risikoområder, er gennemførelsen af en undersøgelse af rekrutteringen af studerende fra Kina. På baggrund af bl.a. en fact-finding-mission til Kina har Udlændingesservice deltaget i udarbejdelsen af en rapport om rekruttering af kinesiske studerende. Rapportens formål er bl.a. at sikre et grundlag for at vurdere mulige risikoområder i relation til kinesiske studerende. Det er min vurdering, at rapporten er et godt eksempel på, hvordan Udlændingesservice systematisk kan undersøge et risikoområde med henblik på at undgå misbrug. I lyset af at baggrunden for beretning nr. 10/05 var et antal sager vedrørende kinesiske studerende, der var afgjort på et tilsyneladende forfalsket grundlag, finder jeg Udlændingesservices arbejde med at undersøge rekrutteringen af studerende fra Kina meget tilfredsstillende.

Et andet konkret eksempel er gennemførelsen af en undersøgelse af praktik i de ukrainske landbrugsuddannelser. Baggrunden var en mistanke om, at der var problemer med dokumentationen i sagerne. På baggrund af en fact-finding-mission til Ukraine har Udlændingesservice indhentet oplysninger om de ukrainske landbrugsuddannelser og udstedelsen af uddannelsesdokumenter. Oplysningerne kan bruges direkte i sagsbehandlingen af ukrainske praktiksager og kontrollen af opholdsgrundlaget.

28. Det er samlet min vurdering, at ministeriet i højere grad end tidligere arbejder aktivt med afdekning af mulige risikoområder på alle sagsområder, og at der er en række gode eksempler på initiativer, der medvirker til at styrke kontrollen og risikohåndteringen. Jeg finder ministerens tiltag tilfredsstillende.

VII. Sagsbehandlingstider

Udviklingen i sagsbehandlingstiderne på studie-, erhvervs- og visumområdet og initiativerne omkring indførelse af servicemål og øget kundeorientering

29. Det fremgik af beretning nr. 10/05, at styrelsen og Integrationsministeriets departement ikke havde sikret en tilfredsstillende udvikling i sagsbehandlingstiderne. I mit notat af 10. maj 2006 tilkendegav jeg, at jeg ville følge udviklingen i sagsbehandlingstiderne samt ministeriets initiativer omkring indførelse af servicemål og øget kundeorientering.

30. Udviklingen i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i Udlændingesservices erhvervs-, visum- og studiesager i perioden 2005-2007 fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Gennemsnitlige sagsbehandlingstider 2005-2007
(Antal dage)

	Erhverv		Visum		Studie	
	Førstegangsansøgninger	Forlængelser	Førstegangsansøgninger	Forlængelser	Førstegangsansøgninger	Forlængelser
2005	112	79	44	23	67	80
2006	65	81	49	32	64	84
2007	65	82	38	15	74	193

Note:Tallene for 2007 er opgjort pr. januar 2008, men er foreløbige.

Kilde:Opgørelser fra Udlændingesservice samt resultatkontrakter for Udlændingesservice 2006 og 2007.

Tabel 1 viser, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for førstegangsansøgninger på erhvervsområdet er nedbragt væsentligt siden 2005, mens den er steget lidt i forlængelsessager. Samtidig er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i visumsager faldet fra 2005 til 2007, idet der dog var en generel stigning i 2006. Endelig er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i studiesager steget over perioden 2005-2007 fra henholdsvis 67 dage for førstegangsansøgninger og 80 dage for forlængelsessager til 74 dage for førstegangsansøgninger og 193 dage for forlængelsessager.

I relation til den stigende sagsbehandlingstid på studieområdet har Udlændingesservice oplyst, at der i 2007 er iværksat en række tiltag, som skal sikre en nedbringelse af sagspuklerne på studieområdet, herunder opdeling af studiekontoret i 2 kontorer samt Lean-organisering med særlige tiltag for at nedbringe sagspukler.

31. I 2007 udmeldte Udlændingesservice nye afgørelsesfrister i form af servicemål for en række sagstyper på både studie-, erhvervs- og forretningsvisumområdet. Servicemålene på de enkelte områder angiver, hvor lang tid det maksimalt må tage at behandle sagerne, og gælder for sager, der fra begyndelsen er fuldt oplyst fra ansøgers side.

Udlændingesservice har oplyst, at der i 2007 er fokuseret på overholdelse af de udmeldte servicemål og i mindre grad på at overholde målene for den gennemsnitlige sagsbehandlingstid. Fokus på servicemålene, der oplyser ansøger om den maksimale sagsbehandlingstid, er en del af Udlændingesservices øgede kundeorientering.

32. De udmeldte servicemål på erhvervs-, visum- og studieområdet og andelen af sager, der er behandlet inden for den maksimale sagsbehandlingstid, fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Servicemål og målopfyldelse 2007

	Mål 2007	Andel sager behandlet inden for servicemål (%)
Erhvervs-sager		
Jobkort	1 mdr.	79
Arbejdstagere fra de nye østeuropæiske EU-lande, almindelige ansøgninger	25 dage	89
Anmeldelser vedrørende ansættelse af arbejdstagere fra de østeuropæiske EU-lande hos en forhåndsgodkendt arbejdsgiver	35 dage	18
Studiesager		
Praktikanter	2 mdr.	91
Studerende	2 mdr.	87
Forskere	1 mdr.	90
Au pair	2 mdr.	90
Visumsager		
Forretningsvisum	1 mdr.	94

Note: Resultaterne for 2007 er foreløbige.

Kilde: Opgørelser fra Udlændingesservice samt nyidanmark.dk.

Tabel 2 viser, at en høj andel af sagerne behandles inden for servicemålene for samtlige sagstyper på nær anmeldelsessagerne, hvor kun 18 % af sagerne i 2007 blev behandlet inden for servicemålet. Udlændingesservice har oplyst, at den samlede tilgang af EU-sager blev langt større end forudsat, og derfor fokuserede Udlændingesservice på opfyldelse af servicemålet for de almindelige ansøgninger. Denne prioritering forekommer rimelig, da arbejdstageren hos en forhåndsgodkendt arbejdsgiver har lov til at påbegynde arbejdet, når ansættelsesforholdet er anmeldt. For en række af de øvrige sagstyper har Udlændingesservice endvidere oplyst, at andelen af sager, der behandles inden for servicemålene, har været stigende i 2. halvdel af 2007.

33. Indførelsen af servicemål er bl.a. på studieområdet koblet med en såkaldt selvbetjeningsmodel, der har til formål at sikre, at ansøgningerne indeholder de nødvendige oplysninger og dokumenter. Modellen skal medvirke til, at både ansøgere, uddannelsesinstitutioner, praktiksted og værtsfamilie

motiveres til i højere grad at tage ansvar for sagernes oplysning. På studieområdet medfører modellen bl.a., at kommunikationen i højere grad foregår direkte mellem uddannelsesinstitutionen og Udlændingesservice. Formålet med selvbetjeningsmodellen på studieområdet er at lette og forkorte sagsbehandlingen og sikre et bedre grundlag for at kontrollere opholdsgrundlaget i sagerne.

34. Det er samlet min vurdering, at udviklingen i sagsbehandlingstiderne er relativt positiv. Det øgede fokus på servicemål er samtidig med til at sikre, at ansøgerne får en mere præcis vejledning om den forventede sagsbehandlingstid. Jeg betragter ministerens tiltag som tilfredsstillende.

VIII. It-systemer

35. I mit notat af 10. maj 2006 oplyste jeg, at jeg ville følge fremdriften i ministeriets arbejde med et elektronisk sags- og dokumenthåndteringssystem (ESDH), og om det bliver rettidigt implementeret. Jeg forudsatte samtidig, at ministeriet nu vil prioritere digitaliseringen, så ministeriets sagsbehandling hurtigst muligt bliver it-understøttet med henblik på at opnå en mere betryggende sagsbehandling på alle områder. Efterfølgende oplyste jeg i mit notat af 11. januar 2007 om opfølgning på beretning om Udlændingestyrelsens opgavevaretagelse på asyl- og opholdsområdet (beretning nr. 9/02), at jeg fortsat ville følge sagen om implementering af et ESDH-system i Udlændingesservice og iværksættelse af tiltag, der samlet skal medvirke til at give Udlændingesservice en bedre indsigt i sagsbehandlingstider for de forskellige sagsområder.

Fremdriften i ministeriets arbejde med et ESDH-system i Udlændingesservice og om det bliver implementeret rettidigt

36. Integrationsministeriet anmodede i Akt 144 22/5 2007 Finansudvalget om tilslutning til at iværksætte en revideret handlingsplan for ministeriets fremtidige digitaliseringsarbejde. Ministeriet har bl.a. på baggrund af erfaringerne fra den oprindelige digitaliseringshandlingsplan fra 2004 udarbejdet en ny digitaliseringsstrategi og -handlingsplan, hvor bl.a. tidsplan, økonomi og den overordnede styringsramme er blevet revideret. Den nye digitaliseringshandlingsplan løber 2 år længere end den hidtidige plan og definerer 4 indsatsområder med underliggende projekter, der skal gennemføres fra 2007 til og med 2010. Ét af indsatsområderne i den nye digitaliseringshandlingsplan omfatter indførelse af et koncernfælles ESDH-system.

Ministeriet har oplyst, at ESDH-forberedelsen er gennemført i 2007, og at udvikling og implementering forventes gennemført i perioden 2008-2010. Med den nuværende tidsplan forventes udrulning af et nyt ESDH-system påbegyndt 2. kvartal 2008, og udrulningen forventes at pågå etapevis over en ca. 2-årig periode.

37. Med den reviderede digitaliseringshandlingsplan har ministeriet et grundlag for at arbejde videre med digitaliseringen af ministerområdet. Ministeriets arbejde med et ESDH-system er i gang, men jeg kan konstatere, at først fra 2010 vil sagsbehandlingen på hele udlændingeområdet være understøttet af et ESDH-system. I relation til at sikre fremdriften i digitaliseringen, der ad flere omgange har været forsinket i forhold til de oprindelige planer, har ministeriet bl.a. anført, at der i den nye digitaliseringshandlingsplan i højere grad er taget højde for, at indsatsområderne skal gennemføres sideløbende med en række andre større digitaliseringsprojekter, der følger af ny lovgivning mv., herunder projekter som allerede er kendt i dag og projekter, som kan forventes løbende at komme til.

Jeg vil fortsat følge ministeriets arbejde med at implementere et ESDH-system.

Iværksættelse af tiltag, der samlet skal medvirke til at give Udlændingesservice en bedre indsigt i sagsbehandlingstider

38. Ministeriet arbejder fortsat med iværksættelse af tiltag, der skal medvirke til at give Udlændingesservice en bedre indsigt i sagsbehandlingstider for de forskellige sagsområder. Som oplyst i mit notat af 11. januar 2007 er implementering af ESDH i Udlændingesservice imidlertid en forud-

sætning for, at der kan foretages opgørelser af liggetid, og indførelsen heraf forventes nu først endeligt gennemført i løbet af 2010.

Ministeriet har oplyst, at det i forbindelse med valg af løsninger til EDSH-systemet og ledelsesinformationssystemet på de enkelte sagsområder løbende vil blive vurderet, om der skal investeres i tilpasninger af ESDH-systemet med henblik på at kunne levere brutto- og nettosagsbehandlingstider. Ministeriet har endvidere oplyst, at implementeringen af ESDH-løsninger skal koordineres med ministeriets Lean-initiativer, der bl.a. giver et detaljeret indblik i årsager til liggetider på de enkelte sagsområder.

39. Ministeriet har derudover oplyst, at fra en brugersynsvinkel og som styringsredskab for Udlændingesservice er overholdelsen af servicemålene for den samlede sagsbehandlingstid af afgørende betydning.

40. Jeg kan konstatere, at ministeriet først i takt med implementeringen af ESDH-systemet og et nyt samlet ledelsesinformationssystem vil kunne tage stilling til den konkrete udformning af opgørelserne af sagsbehandlingstiden. Jeg vil fortsat følge ministeriets arbejde med at fastlægge behovet for ledelsesinformation om sagsbehandlingstider. Dette kan ske i forbindelse med Rigsrevisionens fortsatte opfølgning på ministeriets implementering af et ESDH-system.

IX. Udlændingesservices sagsbehandling af forretningsvisa

41. I forlængelse af Statsrevisorernes omtale af sagsbehandlingen af forretningsvisa på deres møde den 28. marts 2007 har jeg i forbindelse med opfølgningen på beretning nr. 10/05 uddybende behandlet spørgsmålet om Udlændingesservices sagsbehandling af forretningsvisa. Jeg skal bemærke, at visumadministrationen på danske ambassader og generalkonsulater blev behandlet i beretning nr. 15/04.

42. Samlet set afgøres et stort antal sager om forretningsvisum direkte på repræsentationerne og resulterer i en tilladelse. I 2007 blev der indgivet i alt ca. 25.700 ansøgninger om forretningsvisum, hvoraf ca. 23.900 blev afgjort direkte på repræsentationerne med en tilladelse. Derudover er der en mindre gruppe af sager, der af repræsentationerne vurderes som mere risikofyldte og derfor ikke kan afgøres med en tilladelse på repræsentationerne. I 2007 var der tale om ca. 1.700 sager, svarende til ca. 7 %. Disse sager skal behandles af Udlændingesservice, og der er ofte behov for at indhente yderligere oplysninger fra den danske forretningsforbindelse med henblik på at kontrollere opholdsgrundlaget yderligere. Som en følge heraf vil det ofte tage længere tid og være mere kompliceret at sagsbehandle denne gruppe af sager. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for samtlige ansøgninger om forretningsvisum var 5 dage i 2007, mens sager afgjort af Udlændingesservice blev afgjort på gennemsnitligt 37 dage. Hovedparten af de ansøgninger om forretningsvisum, der behandles i Udlændingesservice, resulterer i en tilladelse, i alt ca. 80 %.

43. Ministeriet har oplyst, at der for sager om forretningsvisa i 2007 er indført et nyt servicemål med en afgørelsesfrist på 1 måned i Udlændingesservice. I 2007 blev i alt 94 % af sagerne behandlet inden for dette mål.

En arbejdsgruppe om visumadministrationen, der var nedsat af ministeriet, har i december 2007 offentliggjort en rapport, som indeholder en række forslag, der har til hensigt at nedbringe sagsbehandlingstiden, smidiggøre processerne og generelt højne serviceniveauet på repræsentationerne og hos udlændingemyndighederne i Danmark i forbindelse med visumansøgninger. Rapporten indeholder bl.a. forslag om en forhåndsgodkendelsesordning af virksomheder i Danmark. Ordningen skal gøre det hurtigere og lettere at få visum med henblik på besøg hos de pågældende virksomheder. Rapporten indeholder endvidere forslag til nedbringelse af sagsbehandlingstiden, herunder at begrænse antallet af sager, der fremsendes til afgørelse hos Udlændingesservice. Ministeriet har oplyst, at rapportens forslag forventes at medføre bedre service og hurtigere sagsbehandling, og at det er hensigten, at samtlige anbefalinger er gennemført eller iværksat inden udløbet af 2008.

44. Det er samlet min vurdering, at de sager om forretningsvisum, der afgøres i Udlændingesservice, er mere risikofyldte, og at der i disse sager derfor vil være et større kontrolbehov og deraf følgende længere sagsbehandlingstid. Samtidig har ansøgeren og virksomheden her i landet en berettiget forventning om hurtig sagsbehandling. På den baggrund er det relevant, at ministeriet har indført en kort afgørelsesfrist i sager om forretningsvisum, samt at ministeriet vil gennemføre arbejdsgruppens forslag til smidiggørelse af visumsagsbehandlingen til gavn for ansøgerne og de danske forretningsforbindelser. Jeg finder ministerens tiltag hensigtsmæssige.

X. Afslutning

45. Det er min samlede vurdering, at Udlændingesservice er nået langt siden lanceringen af handlingsplanen for en nyorientering af styrelsen. Der er gennemført en lang række initiativer, og Udlændingesservice har gennemført mange positive ændringer som svar på en række kritikpunkter i beretning nr. 10/05. Særligt på studieområdet er der bl.a. med den gennemførte lovændring introduceret mere enkle og pålidelige forretningsgange. Samtidig har Udlændingesservice gennemført en række kontroltiltag, der samlet er med til at styrke kontrollen på styrelsens sagsområder.

46. I mit notat af 10. maj 2006 tilkendegav jeg, at det var afgørende, at ministeriet i forbindelse med den nyorientering, der blev lagt op til med handlingsplanen, og de foreslåede initiativer havde fokus på at sikre kvaliteten i sagsbehandlingen og gennemførelsen af digitaliseringen af styrelsen med henblik på at sikre en mere betryggende sagsbehandling.

Som en central del af handlingsplanen for en ny Udlændingesservice introducerede Integrationsministeriet bl.a. Lean-optimering med henblik på at effektivisere Udlændingesservices sagsgange på tværs af alle styrelsens sagsområder, og Lean-processen har været en vigtig del af Udlændingesservices forandringsproces.

På baggrund af den gennemførte opfølgning er det generelt mit indtryk, at Integrationsministeriet og Udlændingesservice har haft fokus på både at effektivisere og forenkle sagsbehandlingen og på at sikre kvaliteten i sagsbehandlingen, bl.a. med udgangspunkt i et øget fokus på borgeren.

47. Generelt er der sket store positive ændringer i Udlændingesservice, og styrelsen har været – og er fortsat – i udvikling. På hovedparten af de områder, hvor jeg ville følge udviklingen, finder jeg ministerens tiltag tilfredsstillende.

Jeg vil fortsat følge:

- udviklingen i ministeriets arbejde med at implementere et elektronisk sags- og dokumenthåndteringssystem
- ministeriets arbejde med at fastlægge behovet for ledelsesinformation om sagsbehandlingstider i forbindelse med implementeringen af det elektroniske sags- og dokumenthåndteringssystem og orientere Statsrevisorerne herom i et notat.

Henrik Otbo

Nr. 15 2005

RIGSREVISIONEN
Den 11. maj 2007

Beretning om forsvarets anskaffelse og afvikling af Tårnfalken

Notat til Statsrevisorerne

om

den fortsatte udvikling i sagen om forsvarets anskaffelse og afvikling af Tårnfalken (beretning nr. 15/05)

I. Indledning

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 28. september 2006 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, vedrørende beretning nr. 15/05 om forsvarets anskaffelse og afvikling af Tårnfalken oplyste jeg, at forløbet omkring Tårnfalken havde givet anledning til en advokatundersøgelse med henblik på at få afklaret, om der var grundlag for at rejse tjenestemandssag mod de embedsmænd, der var inddraget i projektet. Jeg ville på den baggrund orientere Statsrevisorerne om, hvilke initiativer forsvarsministeren agtede at tage på baggrund af resultaterne af advokatundersøgelsen. Undersøgelsen blev igangsat i august 2006 og afsluttet i februar 2007.

Endvidere lovede jeg i forbindelse med årsrevisionen at redegøre for revisionen af det endelige projektregnskab og opgørelsen af det endelige tab vedrørende projektet. Jeg vil give denne redegørelse i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006.

II. Bemærkninger vedrørende advokatundersøgelsen

2. Advokatundersøgelsens sigte har været at foretage en juridisk vurdering af, om der er grundlag for at rejse disciplinærsager mod de embedsmænd, der har været inddraget i Tårnfalken-projektet. Formålet har således været at afdække, om der forelå skriftlig dokumentation, der kunne lægges til grund for en tjenestemandssag, samt om det var vurderingen, at der var et tilstrækkeligt grundlag for at føre en sådan sag.

Advokatundersøgelsen bygger på det skriftlige materiale, advokaten har fået udleveret af forsvaret.

3. Forsvarsministeren har på baggrund af resultaterne af advokatundersøgelsen meddelt Rigsrevisionen, at der ikke er grundlag for at rejse disciplinærsager, og at ministeren således ikke finder anledning til at iværksætte yderligere initiativer end dem, han allerede har omtalt i sin redegørelse til beretningen, jf. mit notat til Statsrevisorerne af 28. september 2006.

4. Advokaten gennemgår i sin rapport de forhold, der blev fremført i beretningen, og jeg kan konstatere, at advokaten generelt er enig i Rigsrevisionens vurderinger og Statsrevisorernes bemærkninger. Advokatens vurderinger vedrørende kontrakten med Sagem samt beslutningen om at hjemtage Tårnfalken kan dog læses, som om der sættes spørgsmålstejn ved Rigsrevisionens vurderinger.

5. Hvad angår kontrakten med Sagem, konstaterer advokaten, at der efter en samlet bedømmelse ikke er grundlag for at betegne kontrakten som uafbalanceret, og at kontraktens indhold ikke kan give anledning til kritik.

Jeg er enig i, at kontrakten indeholder de sædvanlige bestemmelser og aftaler, der kan forventes i en almindelig indkøbskontrakt. Jeg har dog videre lagt til grund, at der var tale om nyudviklet materiel, hvor erfaringerne med hensyn til drift og vedligeholdelse var beskedne.

Jeg finder derfor fortsat, at kontrakten – henset til den erkendte risiko ved projektet – burde have indeholdt bestemmelser om leveringstider på reservedele og tidsfrister for udbedring af mangler.

6. Hvad angår forsvarrets beslutning om at hjemtage Tårnfalken efter den fejlslagne test ved fabrikken i oktober 2001, vurderer advokaten, at de negative virkninger af at acceptere fabrikstesten må afvejes over for forsvarrets interesse i at sikre fremdriften i projektet. Advokaten vurderer videre, at denne afvejning beror på et skøn, og at forsaret skønnede, at testen skulle accepteres. Advokaten anser derfor, at beslutningen er forsvarlig, og at den således ikke kan give anledning til kritik.

Rigsrevisionen har i sin bedømmelse af hjemtagelsen lagt vægt på, at testen ved fabrikken afdækkede en lang række fejl og mangler ved systemet, herunder kritiske forhold, som medførte, at testen måtte forkastes. Efter Rigsrevisionens vurdering var forsvarrets beslutning om at hjemtage Tårnfalken derfor baseret på viden om, at der var væsentlige risici forbundet med systemet.

7. Advokaten har tilkendegivet over for Rigsrevisionen, at han i beretningen om advokatundersøgelsen har vurderet, om de foreliggende faktuelle oplysninger giver grundlag for at indlede disciplinærsager mod berørte embedsmænd. Han har ikke søgt at vurdere, om hjemtagelsen af Tårnfalken eller andre forhold vedrørende projektet kan give anledning til kritik på grundlag af en anden bedømmelsesstandard end den retlige norm for disciplinæransvar for embedsmænd.

Det skal desuden bemærkes, at Rigsrevisionens undersøgelse har haft et langt bredere formål end advokatens undersøgelse. Således har formålet med Rigsrevisionens undersøgelse været at undersøge og vurdere de organisatoriske, ledelsesmæssige, bevillingsmæssige, tekniske og juridiske forhold i projektet. I den forbindelse har Rigsrevisionen gennemført interviews med de myndigheder og embedsmænd, der har deltaget i projektet, som supplement til den skriftlige dokumentation.

III. Sammenfatning

8. Selv om der ifølge advokatundersøgelsen ikke er grundlag for at rejse disciplinærsager, er det fortsat min vurdering, at de forhold, der omtales i beretningen, og som forsvarsministeren har taget til efterretning i sin redegørelse til beretningen, var rigtige og relevante.

Med dette notat betragter jeg beretningssagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Statsrevisorerne skal bemærke, at advokatundersøgelser af embedsmænds disciplinæransvar sjældent giver grundlag for, at der rejses tjenestemandssag.

Statsrevisorerne finder det derfor på sin plads at gentage deres – ikke juridiske, men politiske holdning – fra bemærkningen til beretningen:

Statsrevisorerne kritiserer skarpt, at hærens og flyvevåbnets øverste kommandomyndigheder samt forsvarrets øverste ledelse ikke har udvist det nødvendige engagement i projektet.

Statsrevisorerne ønsker også at gentage, at de med tilfredshed har bemærket, at forsvarsministeren på baggrund af sagen om Tårnfalken har iværksat en række tiltag, der skal forbedre forsvarrets anskaffelse af materiel fremover. Sagen er hermed afsluttet, idet Statsrevisorerne følger den endelige opgørelse af tabet ved Tårnfalken-projektet i Beretningen om revisionen af statsregnskabet for 2006.

Nr. 18 2005

RIGSREVISIONEN
Den 27. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2005

Opfølgning i sagen om revisionen af statsregnskabet for 2005 (beretning nr. 18/05)

1. I mit notat til Statsrevisorerne af 28. februar 2007, pkt. 75, tilkendegav jeg, at jeg fortsat ville følge 18 sager, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 252.

De 12 sager omtalt i notatets pkt. 4, 5, 17, 20, 23, 24, 25, 26, 38, 57, 59 og 60 er fulgt i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006, jf. beretningens pkt. 54, 55-59, 150, 157, 159-161, 167-169, 148-173, 175-178, 305, 452, 455 og 457. Jeg betragter derfor sagerne som afsluttet i relation til beretning om revisionen af statsregnskabet for 2005.

De øvrige 6 sager er fulgt nedenfor.

Ad beretningens kap. III.E. § 9. Skatteministeriet, pkt. 102

2. I mit notat til statsrevisorerne af 28. februar 2007, pkt. 12, tilkendegav jeg, at jeg ville følge SKATs oprydning i angivelserne i Importsystemet for 2005 og 2006, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 243-244.

Skatteministeriet har oplyst, at oprydningen i Importsystemet for 2005 og 2006 er sket ved, at virksomhedernes ufærdige angivelser løbende er blevet fjernet fra systemet af en automatisk oprydningssrutine, som er sammensat efter nøje vurderede faglige kriterier. Inden de ufærdige angivelser fjernes fra systemet, sendes lister over dem til skattecentre, der så ud fra en konkret faglig vurdering kan anvende listerne til eventuel opfølgning. Det er dog endnu ikke lykkedes at få den automatiske oprydningssrutines program til at opfylde de faglige kriterier fuldt ud, og der ligger derfor stadig et antal ufærdige angivelser i systemet.

Skatteministeriet forventer, at oprydningssrutinen er komplet i løbet af ganske kort tid. Skatteministeriet har endvidere oplyst, at SKAT har iværksat foranstaltninger, der i løbet af 1. kvartal 2008 vil sikre en løbende opfølgning på virksomhedernes ufærdige angivelser.

Jeg vil fortsat følge sagen.

Ad beretningens kap. III.G. § 12. Forsvarsministeriet, pkt. 135

3. I mit notat til Statsrevisorerne af 28. februar 2007, pkt. 19, tilkendegav jeg, at jeg ville følge og redegøre for udviklingen i sagen om afstemninger og kontroller i Forsvarsministeriets departement, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 244.

Ved den afsluttende revision af departementet i 2007 konstaterede Rigsrevisionen, at Forsvarsministeriets afstemninger og kontroller i forbindelse med udarbejdelse af regnskabet for 2006 nu var tilfredsstillende.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Ad beretningens kap III.J. § 17. Beskæftigelsesministeriet, pkt. 191

4. I mit notat til Statsrevisorerne af 28. februar 2007, pkt. 30, tilkendegav jeg, at jeg ville følge sagen om Arbejdstilsynets årsrapport, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 246.

Rigsrevisionen har ved bevillingskontrollen for 2006 gennemgået Arbejdstilsynets årsrapport. Rigsrevisionen finder, at der er sket en forbedring af målrapporteringen i årsrapporten. For så vidt angår resultatkontrakten har Arbejdstilsynet oplyst, at den senest indgåede resultatkontrakt med Beskæftigelsesministeriet er udarbejdet efter Beskæftigelsesministeriets nye koncept, så resultatkontrakten for 2007 er reduceret til 9 resultatkrav mod 46 i 2005. Rigsrevisionen finder, at resultatkon-

traktens færre resultatkrav bl.a. giver bedre mulighed for en styrket afrapportering, hvor resultaterne sammenholdes med tidligere år, og hvor det fx fremgår, om der er medgået færre resurser til den pågældende aktivitet end forudsat.

Rigsrevisionen har i forbindelse med revisionen i 2007 bedt Arbejdstilsynet om at dokumentere opfyldelsen af udvalgte resultatkrav, der i Arbejdstilsynets årsrapport for 2006 var rapporteret som opfyldte. Gennemgangen viste en tilfredsstillende dokumentation for opfyldelse af de udvalgte resultatkrav i årsrapporten.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Ad beretningens kap. III.M. § 20. Undervisningsministeriet, pkt. 251

5. I mit notat til Statsrevisorerne af 28. februar 2007, pkt. 40, tilkendegav jeg, at jeg ville følge ministeriets arbejde med en regnskabsmodel, som skulle sikre en bedre regnskabsaflæggelse og mere ensartet praksis for Folkeuniversitetets enheder, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 247.

Som nævnt i notatet havde ministeriet udarbejdet en regnskabsmodel, som i udkast blev sendt til høring hos Rigsrevisionen. Rigsrevisionen anbefalede, at modellen for opstilling af regnskaber blev indarbejdet i en egentlig regnskabsvejledning, ligesom Rigsrevisionen foreslog ændringer i modellen.

I februar 2007 oplyste ministeriet, at den ændrede regnskabsmodel, som i det væsentlige fulgte Rigsrevisionens anbefalinger, var videregivet til Folkeuniversitetsnævnet, så enhederne kunne implementere modellen. Endvidere havde ministeriet udarbejdet en mere fyldestgørende regnskabsvejledning for Folkeuniversitetet, som ligeledes har været til høring hos Rigsrevisionen. Ministeriet har oplyst, at den endelige udgave af regnskabsvejledningen, som har virkning fra den 1. januar 2008, er fremsendt til Folkeuniversitetet.

Rigsrevisionen forventer, at den nye regnskabsmodel og -vejledning vil sikre en mere ensartet regnskabspraksis for Folkeuniversitetets enheder og dermed en bedre regnskabsaflæggelse for den samlede folkeuniversitetsvirksomhed.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Ad beretningens kap. III.N. § 21. Kulturministeriet, pkt. 267

6. I mit notat til Statsrevisorerne af 28. februar 2007, pkt. 44, tilkendegav jeg, at jeg ville følge Nationalmuseets it-anvendelse, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 248.

Nationalmuseet fik i juni 2007 foretaget en ekstern vurdering af museets parathed i forhold til implementering af de relevante dele af Dansk Standard (DS) 484. Undersøgelsen viste, at museet ikke kunne anses som fuldt parat til at implementere DS 484 i den daglige drift. Det var dog vurderingen, at forholdene overordnet set kunne betegnes som betryggende i forhold til den daglige drift af et museum.

Museet oplyste i december 2007, at museet var færdig med at tilrettelægge it-sikkerheden efter DS 484. Samtidig konstaterede Rigsrevisionen ved en gennemgang i december 2007, at museet havde fulgt op på Rigsrevisionens seneste anbefalinger.

Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Ad beretningens kap. III.P. § 23. Miljøministeriet, pkt. 299

7. I mit notat til Statsrevisorerne af 28. februar 2007, pkt. 50, tilkendegav jeg, at jeg ville følge Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) arbejde med at opdatere sikkerhedsinstruksen, etablere de nødvendige brugerroller til at sikre tilstrækkelig funktionsadskillelse og præcisere vejledningen vedrørende DMU's Aktivitets- og Ressourcestyringssystem (ARS), jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2005, s. 249.

Rigsrevisionen har fået oplyst, at DMU har indført en forretningsgang som kompensation for den manglende funktionsadskillelse i ARS, samt at ARS-vejledningen nu er færdig og bliver ajourført løbende. For så vidt angår sikkerhedsinstruksen oplyste DMU i februar 2008, at denne vil være opdateret medio marts 2008.

Jeg vil fortsat følge DMU's arbejde med opdatering af sikkerhedsinstruksen.

Afslutning

8. Jeg vil fortsat følge sagerne omtalt i notatets pkt. 2 og 7.

Jeg betragter de øvrige sager som afsluttet.

Henrik Otbo

Afsnit 2

Beretninger vedrørende 2006

Nr. 1 2006

ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTEREN

Den 19. december 2006

Beretning om sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet

Redegørelse vedrørende statsrevisorernes beretning nr. 1/2006 om sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet

I anledning af statsrevisorernes beretning nr. 1/2006 om sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet samt i ledsagende statsrevisorbemærkninger af d. 11. oktober 2006 vil jeg i det følgende – under henvisning til § 18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber m.m. – redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Tilrettelæggelse af sagsbehandlingen i nævnene

Statsrevisorerne kritiserer sagsbehandlingen i de 6 nævn omfattet af beretningen. Sagsbehandlingen bør således tilrettelægges væsentlig bedre i Ankenævnet for Patenter og Varemærker og i Erhvervsankenævnet, men kan også tilrettelægges bedre i de øvrige 4 nævn. Statsrevisorernes kritik og anbefalinger tager såvel jeg som nævnene til efterretning.

Ankenævnene vil på baggrund af beretningen revurdere tilrettelæggelsen af deres sagsbehandling. Ankenævnet for Patenter og Varemærker har allerede udarbejdet en intern politik for håndhævelse af frister og rykkerprocedurer i forhold til såvel sagens parter og for nævnsmedlemmernes voteringer som for udarbejdelse af den endelige kendelse.

Effektivisering af området

Økonomi- og Erhvervsministeriets nævn er kendetegnet ved at være meget små. Som det også fremgår af beretningen, beskæftiger ingen af nævnene mere end 2 årsværk i deres sekretariater og deres årlige antal sager spænder fra 6 til 51. Nævnenes ringe størrelse gør at sagsbehandlingen let påvirkes af tunge enkeltsager, personaleudskiftninger osv.

Økonomi- og Erhvervsministeriet har derfor allerede sammenlagt tre mindre nævn på søfartsområdet, og har igennem nogen tid arbejdet med at analysere mulighederne for et nærmere samarbejde mellem de af ministeriets egne nævn, der behandler erhvervmæssige klager. Dette arbejde har resulteret i et forslag om at undersøge mulighederne for at lade et samarbejde omfatte andre ministeriers klagenævn, som også behandler erhvervmæssige klager.

Økonomi- og Erhvervsministeriet tog i september 2006 initiativet til at påbegynde en tværministeriel undersøgelse af grundlaget for et nærmere samarbejde mellem de erhvervsrettede nævn på Transport- og Energiministeriets, Videnskabsministeriets, Miljøministeriets og Økonomi- og Erhvervsministeriets områder.

Et tættere samarbejde vil blandt andet kunne styrke kvaliteten af sekretariatsbetjeningen for dermed at opnå kortere sagsbehandlingstider, effektivisere ressourceforbruget, skabe synergieffekter samt tiltrække og fastholde kvalificeret arbejdskraft, da mulighederne for at arbejde med mere varierende og nye arbejdsopgaver forøges.

Mål for sagsbehandlingstider og opfølgning herpå

Økonomi- og Erhvervsministeriet havde en resultatkontrakt med Energiklagenævnet om bl.a. sagsbehandlingstider, da energiområdet var under ministeriets ressort. Ministeriet har imidlertid ikke fundet det hensigtsmæssigt at udarbejde resultatkontrakter mellem de øvrige nævn og departementet på grund af nævnenes ringe størrelse. De administrative omkostninger til udarbejdelse, forhandling og løbende opfølgning på kontrakterne kunne risikere at overstige de ressourcer, der anvendes på sagsbehandling i nævnssekretariatet.

Såfremt der etableres et tværministerielt sekretariat for nævnene på Transport- og Energiministeriets, Videnskabsministeriets og Økonomi- og Erhvervsministeriets områder vil det imidlertid være oplagt at udarbejde en resultatkontrakt for nævnssekretariatet, der inkluderer mål for sagsbehandlingstiderne.

Uanset udfaldet af undersøgelsen om sammenlægning af nævnssekretariaterne vil Økonomi- og Erhvervsministeriet fortsat arbejde på at effektivisere arbejdsgangene i nævnene. Der vil blive opstillet mål for sagsbehandlingstiderne, som departementet løbende vil modtage afrapportering på.

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisor, St. Kongensgade 45, 1264 København K.

Med venlig hilsen

Bendt Bendtsen

Nr. 1 2006

TRANSPORT- OG ENERGIMINISTEREN
Den 19. december 2006

Beretning om sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet

Redegørelse for foranstaltninger og overvejelser i anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 1/2006 om sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet

Statsrevisorerne har ved brev af 19. oktober 2006 fremsendt ovenstående beretning og har anmodet om en redegørelse for beretningens indhold og konklusioner. Den ønskede redegørelse følger her.

Denne beretning er udarbejdet som en opfølgning på statsrevisorernes bemærkninger vedr. sagsbehandlingstider mv. i visse statslige nævn i beretning nr. 11/2005 om sagsbehandlingstider i 6 statslige nævn.

Denne beretning omhandlede oprindeligt kun statslige nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet i perioden 2001-2005. I februar 2005 blev Energiklagenævnet ved kongelig resolution overført til Transport- og Energiministeriet, hvorfor nævnet er omfattet af denne beretning. Øvrige nævn under Transport- og Energiministeriet er ikke omfattet af denne beretning.

Statsrevisorernes bemærkninger

Jeg noterer med tilfredshed, at statsrevisorerne fremhæver, at en målrettet indsats i forbindelse med ledelsesmæssig fokus på effektivisering af arbejdsgange og ydelse af bedre service, har givet positive resultater i Energiklagenævnet.

Statsrevisorernes øvrige bemærkninger vedr. tilrettelæggelsen af sagsbehandlingen i nævnet og opfølgningen på mål for sagsbehandlingstiderne, vil jeg redegøre nærmere for nedenstående i forbindelse med Rigsrevisionens bemærkninger.

Rigsrevisionens bemærkninger

Rigsrevisionen inddeler sagsbehandlingen i nævnene i følgende 5 faser:

1. Modtagelse og oprettelse
2. Sagsoplysning
3. Forberedelse efter endt sagsoplysning
4. Nævnsmedlemmernes behandling af sager
5. Udarbejdelse af kendelse

Fase 1 – Modtagelse og oprettelse

Rigsrevisionen har ikke haft bemærkninger til nævnenes sagsbehandlingstider på 1-2 uger i forbindelse med modtagelse og oprettelse af klagesager. Imidlertid bemærker Rigsrevisionen, at nævnene generelt ikke oplyser om den forventede sagsbehandlingstid ved modtagelse af klagen.

Jeg tager Rigsrevisionens bemærkning til efterretning, idet jeg samtidig bemærker, at der allerede er taget en række initiativer til at forbedre sagsgangen, jf. senere afsnit.

Fase 2 – Sagsoplysning

Rigsrevisionen har fundet, at nævnene generelt har givet mange fristforlængelser i forbindelse med sagsoplysningen, og at nævnene bør have en fast rykkerprocedure, hvis sagsoplysningen trækker i langdrag. Rigsrevisionen bemærker, at forhold i sagsoplysningen i Energiklagenævnet har været tilrettelagt mindre tilfredsstillende.

Jeg tager Rigsrevisionens bemærkninger om tilrettelæggelsen af sagsoplysningen til efterretning. Der er allerede taget en række initiativer til at forbedre sagsbehandlingen, jf. senere afsnit.

Fase 3 – Forberedelse efter endt sagsoplysning

Rigsrevisionen bemærker, at Energiklagenævnet har liggetid i sagsbehandlingen inden nævns-mødet.

Jeg tager Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning. Energiklagenævnet har oplyst, at liggetidsproblemerne har hængt sammen med en sagspukkel, som er opstået pga. manglende medarbejderressourcer og øget tilgang af sager. Der er imidlertid allerede taget en række initiativer til at forbedre sagsbehandlingen, jf. senere afsnit.

Fase 4 – Nævnsmedlemmernes behandling af sager

Rigsrevisionen finder, at Energiklagenævnets medlemmer gennemfører behandlingen af sager med et passende tidsforbrug.

Jeg noterer i denne sammenhæng med tilfredshed Rigsrevisionens bemærkning.

Fase 5 – Udarbejdelse af kendelse

Rigsrevisionen finder, at sagsbehandlingstiden vedr. udarbejdelse af en kendelse for de undersøgte nævn generelt er tilrettelagt tilfredsstillende.

Jeg noterer i denne sammenhæng med tilfredshed Rigsrevisionens bemærkning.

Foranstaltninger og overvejelser i anledning af beretningen

Jeg bemærker som nævnt i beretningen, at der er taget en række initiativer, både i departementet og i Energiklagenævnet selv, som har været medvirkende til en positiv udvikling i Energiklagenævnets sagsbehandlingstider.

Med Folketingets vedtagelse af FL07 tilføres der Energiklagenævnet ekstra lønressourcer.

Departementet og Energiklagenævnet har ligeledes i samarbejde strømlinet Energiklagenævnets organisation, så den daglige sekretariatsdrift nu ledes af en sekretariatschef og samtidig er adskilt fra formandens opgave med at kvalitetssikre nævnets afgørelser.

Herudover har Energiklagenævnet selv iværksat en række initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne og sikre kvaliteten af nævnets afgørelser:

- Der er indført et aktivt sagsstyringssystem - et såkaldt milestonesystem. Hver sagsbehandler drøfter sine sager med sekretariatschefen efter henholdsvis 1, 3, 6 og 12 måneder regnet fra sagens modtagelse. Målet er at sikre, at sagerne forberedes hurtigt og effektivt, herunder at der løbende foretages relevante sagsbehandlingsskridt i den enkelte sag, og at sagsbehandleren får mulighed for faglig sparring.
- De svarfrister, som sekretariatet meddeler parter og andre for afgivelse af hørings svar eller anden information til brug for sagsforberedelsen, afkortes og standardiseres. Målet er, at den del af sagsbehandlingstiderne, der angår sagerens oplysning, nedbringes.
- Der har været en stor stigning i sagstilgangen i 2005, som navnlig skyldes liberaliseringen af elforsyningsmarkedet. Der er således i 2005 oprettet 84 såkaldte priskontrolsager mod ca. 5 lignende sager året før. Der er tale om juridisk og økonomisk meget komplekse sager, hvor parterne er repræsenteret ved advokat. Den økonomiske sagsgenstand er meget stor, og det må forventes, at Energiklagenævnet vil være eksponeret for et betydeligt antal potentielle sagsanlæg, hvis parterne ønsker sagerne videreført ved domstolene. Fra juni 2006 er disse sager blevet behandlet af et særligt sagsbehandler team, der består af 1 sagsbehandler og sekretariatschefen. Målet er en hurtig, effektiv og smidig sagsbehandling på et højt juridisk niveau.
- Af øvrige tiltag kan nævnes, at sekretariatet jævnligt afholder møder, hvor sagsbehandlere drøfter generelle juridiske spørgsmål i tilknytning til sagerne og udveksler erfaringer. Endvidere iværksættes en række tiltag for at fastholde og tiltrække dygtige medarbejdere. Målet er at opbygge det juridiske vidensgrundlag i sekretariatet inden for det relativt specialiserede fagområde, som Energiklagenævnet virker indenfor.

Der henvises også til min redegørelse i anledning af beretning nr. 11/2005 om sagsbehandlingstider i 6 statslige nævn.

Sammen med Økonomi- og Erhvervsministeriet, Videnskabsministeriet og Miljøministeriet af søges desuden mulighederne for et mere omfattende samarbejde mellem klagenævnene på de forskellige områder.

Uagtet udfaldet af disse drøftelser er departementet også i gang med at indføre en tilpasset kontraktstyring til ministerområdets mindre institutioner, herunder Energiklagenævnet.

./ Min redegørelse fremsendes til Statsrevisoratet i 15 eksemplarer.

Samtidig fremsendes 1 eksemplar til Rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Flemming Hansen

Nr. 1 2006

RIGSREVISIONEN
Den 15. januar 2007

Beretning om sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport og Energiministeriet

Notat til statsrevisorerne i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 1/06 om sagsbehandlingstider i 6 nævn under Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriet

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse af 19. december 2006
Transport- og energiministerens redegørelse af 19. december 2006

I. Indledning

1. Statsrevisorerne kritiserede generelt nævnenes sagsbehandlingstider og fandt, at tilrettelæggelsen af sagsbehandlingen bør forbedres, navnlig i Ankenævnet for Patenter og Varemærker og i Erhvervsankenævnet. Ministerierne bør opstille og følge op på mål for sagsbehandlingstiderne, ligesom der bør være større ledelsesmæssig opmærksomhed på at effektivisere arbejdsgange, som bl.a. kan sikre kortere sagsbehandlingstider.

II. Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse

2. Økonomi- og erhvervsministeren skriver i sin redegørelse, at ankenævnene nu vil revurdere tilrettelæggelsen af deres sagsbehandling, og at Ankenævnet for Patenter og Varemærker allerede har udarbejdet en intern politik for håndhævelse af frister og rykkerprocedurer i forhold til såvel sagens parter som nævnsmedlemmernes voteringer og for udarbejdelse af den endelige kendelse.

3. I forlængelse af tidligere overvejelser om at etablere et tættere samarbejde mellem ministeriets klagenævn tog ministeriet i september 2006 initiativ til at undersøge grundlaget for et nærmere samarbejde mellem visse nævn under Transport- og Energiministeriet, Videnskabsministeriet, Miljøministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet, herunder de nævn, som nærværende notat omhandler. Med en eventuel oprettelse af et fælles nævnssekretariat forventer ministeriet, at der kan opnås en effektivisering i form af bl.a. kortere sagsbehandlingstider.

4. Ministeriet har hidtil ikke fundet det hensigtsmæssigt at udarbejde resultatkontrakter for de omhandlede nævn grundet deres beskedne størrelse. Ministeren finder dog, at det vil være nærliggende at udarbejde en resultatkontrakt for et eventuelt kommende fælles nævnssekretariat, herunder mål for sagsbehandlingstiderne.

Uanset om der finder en sammenlægning af nævnssekretariaterne sted, vil ministeriet dog som led i en løbende effektivisering af arbejdsgangene sikre, at der for nævnene under ministeriet opstilles mål for sagsbehandlingstiderne og følges op herpå.

5. Jeg finder, at økonomi- og erhvervsministerens initiativer vedrørende en nedbringelse af sagsbehandlingstider i nævnene under ministeriet er tilfredsstillende og vil følge gennemførelsen heraf.

III. Transport- og energiministerens redegørelse

6. Transport- og energiministerens redegørelse vedrører Energiklagenævnet, som i februar 2005 blev overflyttet fra Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Statsrevisorerne anførte i deres bemærkninger, at en øget opmærksomhed fra departementets side om Energiklagenævnet havde givet positive resultater.

Ministeren nævner i sin redegørelse, at der nu er indført et sagsstyringssystem, som skal sikre en hurtig og effektiv sagsforberedelse, ligesom frister for svar til brug for sagsbehandlingen vil blive afkortet og standardiseret. Endvidere forøges bevillingen til Energiklagenævnet i 2007 for at sikre, at en stigende sagsmængde ikke medfører en øget sagsbehandlingstid.

7. Uanset om den omtalte sammenlægning af nævnssekretariaterne gennemføres, jf. pkt. 3, vil ministeriet indføre en tilpasset kontraktstyring af ministeriets mindre institutioner, herunder Energiklagenævnet. Disse kontrakter vil gælde for en 4-årig periode og vil indeholde færre mål og resultatkrav end for de større institutioner.

8. Jeg finder, at transport- og energiministerens initiativer vedrørende en nedbringelse af sagsbehandlingstider i Energiklagenævnet er tilfredsstillende, og vil følge gennemførelsen heraf.

IV. Afslutning

9. Jeg finder samlet redegørelserne fra økonomi- og erhvervsministeren og transport- og energiministeren tilfredsstillende. Jeg vil følge:

- Økonomi- og Erhvervsministeriets gennemførelse af initiativer vedrørende en effektivisering af sagsgangene i nævnene, særligt i Ankenævnet for Patenter og Varemærker og Erhvervsankenævnet
  - Økonomi- og Erhvervsministeriets opstilling af mål for sagsbehandlingstiderne og opfølgning herpå
  - Økonomi- og Erhvervsministeriet og Transport- og Energiministeriets initiativer vedrørende en sammenlægning af nævnssekretariater
  - Transport- og Energiministeriets initiativer vedrørende en effektivisering af sagsgangen i Energiklagenævnet, herunder erfaringerne med det indførte sagsstyringssystem.
- Jeg vil orientere statsrevisorerne om udviklingen.

Henrik Otbo

Nr. 2 2006

FINANSMINISTEREN
Den 12. december 2006

Beretning om statens køb af juridisk bistand

Jeg vil nedenfor give mine kommentarer til beretning 2/06 om statens køb af juridisk bistand samt statsrevisorernes bemærkninger hertil. Udover bemærkninger til beretningens del om Finansministeriets ansvar i forhold til kammeradvokatorordningen, har jeg også bemærkninger til beretningens del om institutionernes opgaver ved køb af juridisk bistand.

Aftaleindgåelse

Indgåelse af kammeradvokataftalen

Som det fremhæves i beretningen, har Finansministeriet på statens vegne indgået en rammeaftale med Kammeradvokaten om køb af juridisk bistand til 2/3 af sædvanligt advokatsalær. Denne ordning har, som det også fremhæves, aldrig været i udbud. Jeg noterer mig i den forbindelse, at Rigsrevisionen, som det fremgår af beretningens konklusioner, er enig i Justitsministeriets konklusion om, at kammeradvokataftalen ikke er omfattet af EU's regler om udbudspligt. Rigsrevisionen er endvidere enig i Finansministeriets vurdering af, at kammeradvokataftalen ikke umiddelbart er udbudsregnet i forhold til de nationale udbudsregler.

Rigsrevisionen fremhæver, at i forbindelse med ændringer eller fornyelse af aftalen kan det overvejes, hvorledes en afsøgning af markedet kunne tilrettelægges. Dette tager jeg til efterretning.

Afgrænsning af hvilke statsinstitutioner, der kan benytte Kammeradvokaten, og hvilke typer af opgaver Kammeradvokaten kan benyttes til

Det fremhæves endvidere i beretningen og i statsrevisorernes bemærkninger, at der bør skabes fuld klarhed over, hvilke statsinstitutioner der skal benytte kammeradvokaten. Dette er jeg enig i.

Jeg skal hertil bemærke, at anvendelsesområdet for kammeradvokataftalen er »samtlige statsinstitutioner«, og at dette begreb fra tid til anden har givet anledning til tvivl i forhold til specielt selvejende institutioner under staten. Rigsrevisionens gennemgang har dog givet anledning til at fastslå, at begrebet »statsinstitutioner« i kammeradvokataftalen skal forstås som institutioner, der ikke har en fra statskassen adskilt formue. Aftalen omfatter således alle dele af den statslige forvaltning, hvad enten institutionen er undergivet en ministers instruktionsbeføjelse, eller institutionen ledes af et uafhængigt nævn, råd eller lignende.

Herudover vil aftalen kunne benyttes af selvejende institutioner, foreninger og fonde mv., hvis udgifter dækkes ved statstilskud eller lignende eller som modtager kapitalindskud eller anden støtte fra staten, såfremt kapitalindskuddet mv. har væsentlig betydning for institutionen. De selvejende institutioner mv. er dog frit stillet, om de vil benytte aftalen eller ej.

På samme måde kan aftalen med Finansministeriets godkendelse benyttes af institutioner, der på anden måde har nær tilknytning til staten, samt af aktie- og andre selskaber, hvori staten har en bestemmende indflydelse.

Udover afklaringen af, hvilke institutioner, der er omfattet af ordningen, er jeg enig i Rigsrevisionens vurdering af, at det også skal afklares, hvilke opgavetyper ordningen omfatter.

Advokatopgaver omfatter alle opgaver, hvortil en statsinstitution ønsker at antage eksternt advokat, hvad enten det sker direkte eller gennem mellemlid, f.eks. en konsulent. Endvidere omfattes opgaver, der traditionelt udføres af advokat, såsom retssager, udformning af kontrakter, udbud, responsa, køb og salg af fast ejendom, selskabsretlige dispositioner, repræsentation i insolvente boer og anden juridisk rådgivning. Advokatopgaver omfatter ikke indhentelse af juridiske responsa eller bistand til udarbejdelse af lovforslag hos andre end advokater samt bistand til udformning af tekniske og kommercielle vilkår i kontrakter.

Aftalen begrænser ikke statsinstitutionernes adgang til at udføre juridiske opgaver ved egne ansatte, medmindre det får et omfang, der ændrer aftalens forudsætninger.

Disse præciseringer vil blive indarbejdet i Økonomistyrelsens vejledning om anvendelse af Kammeradvokaten og offentliggjort på styrelsens hjemmeside samt i Økonomisk-administrativ Vejledning (ØAV).

Om efterspørgslen og udbuddet af juridisk ekspertise

I beretningen anføres det desuden i flere sammenhænge, at Finansministeriet skal tilegne sig større viden om, hvilken juridisk ekspertise staten har behov for, og hvilken juridisk ekspertise Kammeradvokaten kan tilbyde.

Det er min opfattelse, at ministeriet har tilstrækkelig mulighed for at vurdere kammeradvokatordningens hensigtsmæssighed gennem administrationen af kammeradvokataftalen, herunder behandlingen af ønsker fra andre ministerier om anvendelse af anden advokatbistand end Kammeradvokaten, gennem foreliggende brugertilfredshedsundersøgelser og på baggrund af den formodning, at andre ministerier i øvrigt vil rette henvendelse til Finansministeriet, hvis kammeradvokataftalen ikke lever op til det, der forventes, og i øvrigt ikke er hensigtsmæssig.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at kammeradvokataftalen forudsætter, at Kammeradvokaten til stadighed opretholder en juridisk ekspertise inden for alle forekommende områder, og at Finansministeriets muligheder for selvstændigt at efterprøve dette er begrænsede. Noget sådant ville formentlig forudsætte en gennemgang af Kammeradvokatens sagsbehandling foretaget af en uafhængig instans, hvilket ikke forekommer realistisk. I den forbindelse noterer jeg mig, jf. næste afsnit, Rigsrevisionens fremhævelse af, at Finansministeriet ikke nødvendigvis selvstændigt skal efterprøve Kammeradvokatens juridiske ekspertise, men sikre sig et grundlag for at kunne vurdere kvaliteten af Kammeradvokatens ydelser fx ved regelmæssige brugerundersøgelser.

Kvaliteten af Kammeradvokatens ydelser

I beretningen, såvel som i statsrevisorernes bemærkninger fremhæves det, at Finansministeriet på grund af Kammeradvokatens eneret systematisk bør vurdere kvaliteten af Kammeradvokatens ydelser.

Det er i den anledning hensigten at indlede tilbagevendende kundeundersøgelser blandt statens institutioner med det formål at afdække institutionernes tilfredshed med kvaliteten af Kammeradvokatens ydelser, priser, sagsbehandlingstid etc.

For så vidt har Rigsrevisionen i forbindelse med gennemgangen af området allerede gennemført en undersøgelse blandt udvalgte kunder i 2006, som viste generel tilfredshed med Kammeradvokatens ydelser. Finansministeriet ved Økonomistyrelsen agter herudover at foretage en kundeundersøgelse i samarbejde med Kammeradvokaten blandt de største brugere af Kammeradvokatordningen primo 2007.

Kontrol med aftalen

Af beretningens konklusioner om kontrol med aftalen, og af statsrevisorernes bemærkninger fremgår det, at Finansministeriet bør styrke kontrollen af, at Kammeradvokaten yder den aftalte 2/3-rabat på salærerne. For at styrke kontrollen vil Finansministeriet, som det også fremgår af beretningens konklusioner, fremover benytte sig af kammeradvokataftalens mulighed for at få grundlaget for beregningen af Kammeradvokatens gennemsnitssalær bekræftet af en statsautoriseret revisor.

Som det fremgår af beretningens konklusioner, så fører Finansministeriet dog årligt kontrol med, at Kammeradvokatens salærer under ét ikke har oversteget 2/3 af sædvanligt advokatsalær. Finansministeriets kontrol med salærerne har vist, at staten i gennemsnit ikke betaler mere end 2/3 af sammenligneligt advokatsalær.

Jeg er enig i Rigsrevisionens vurdering af, at kammeradvokataftalens 2/3-regel i praksis kan være vanskelig at kontrollere for den enkelte sag. Gennem årene har Økonomistyrelsen dog anvendt 2/3-dels reglen som et praktisk redskab til at konstatere, om ordningen fortsat må anses for fordelagtig

for staten, og da det gennemsnitlige timevederlag stedse har holdt sig under 2/3-dels grænsen for sagerne set under et, har det også været formodningen, at grænsen så meget desto mere har været overholdt i de enkelte sager. Det vil imidlertid ikke kunne afvises, at Kammeradvokatens gennemsnitlige timevederlag - fx i et år med mange principielle sager - kan komme til at overskride 2/3-dels grænsen, men til trods herfor fortsat må anses for økonomisk fordelagtigt og i overensstemmelse med kammeradvokataftalen. Skulle et sådant tilfælde opstå ville Økonomistyrelsen dog indlede en nærmere undersøgelse.

Rigsrevisionen bemærker, at Finansministeriets anvendelse af Skatteministeriets årlige redegørelse om det gennemsnitlige advokathonorar for skattesager giver Finansministeriet mulighed for at vurdere, om niveauet for Kammeradvokatens salærer lever op til 2/3-reglen. Herudover vurderer Rigsrevisionen, at Finansministeriet i højere grad end i dag bør supplere sin kontrol med 2/3-reglens overholdelse med analyse af Kammeradvokatens opgørelser over anvendt tid fordelt på medarbejdergrupper.

Jeg er enig i at kontrollen med Kammeradvokatens salærer kan styrkes, og som beskrevet vil Finansministeriet fremover inddrage en statsautoriseret revisor i vurderingen af grundlaget for beregningen af Kammeradvokatens gennemsnitssalær. Det kan også, principielt set, være relevant at analysere tid fordelt på medarbejdergrupper. Sådanne analyser kan dog desværre vise sig ufrugtbare i relation til opgaven, der i praksis består i kontrol af overholdelsen af 2/3-dels reglen under sammenligning med salærkravene hos øvrige, sammenlignelige advokatkontorer. Den slags analyser ville forudsætte en viden om medarbejdersammensætningen og vægtningen mellem grupperne hos øvrige advokatkontorer, og denne viden har vi ikke p.t. Skatteministeriets årlige oversigter over godtgørelser i skattesager, som Rigsrevisionen i øvrigt anser for at udgøre det bedste sammenligningsgrundlag, indeholder fx ikke en opdeling af anvendt tid og salærer på de forskellige medarbejdergrupper. Finansministeriet ville derfor i givet fald ikke kunne sammenholde sådanne analyser med tilsvarende analyser af andre advokatkontorers praksis.

Administration af aftalen

Jeg har noteret mig beretningens påpegning af, at flere institutioner uden godkendelse har anvendt anden juridisk bistand end Kammeradvokatens. Det fremhæves, at årsagen til dette i de fleste tilfælde bundes i såvel tvivl, om den enkelte opgave er omfattet af ordningen, som i en manglende viden om, at Finansministeriets godkendelse er påkrævet. Hertil kommer tilfælde, hvor enkelte institutioner bevidst har undladt at leve op til ordningens forpligtelser, hvilket Rigsrevisionen kritiserer. Jeg er meget enig i denne kritik.

Finansministeriet har i juni 2006 udsendt en vejledning om kammeradvokataftalen, som bl.a. indskærper kravet om, at institutionerne skal søge Finansministeriet om godkendelse til at benytte anden juridisk bistand end Kammeradvokatens. Vejledningen er optaget i Økonomisk Administrativ Vejledning, den er placeret på Økonomistyrelsens hjemmeside og er desuden udsendt til alle ministerier, styrelser og direktorater.

Det konkluderes endvidere, at Finansministeriets dokumentation af ansøgninger om køb af anden juridisk bistand har været mangelfuld. I den forbindelse kan jeg oplyse, at alt materiale, herunder begrundelser mv., fremover registreres ved henvendelser om køb af anden juridisk bistand end Kammeradvokatens. Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Det er i øvrigt Finansministeriets praksis, at ansøgninger om brug af anden juridisk bistand end Kammeradvokaten rutinemæssigt forelægges Kammeradvokaten til udtalelse, inden afgørelsen træffes. Rigsrevisionen påpeger hertil, at Finansministeriet bør foretage en selvstændig vurdering af, hvad der er statens interesse i den pågældende sag.

Det er vigtigt at vurdere statens interesser, men en sådan vurdering begrænses dog af kammeradvokataftalens status som en gensidigt forpligtende aftale. Der er tale om en aftale som ikke åbner fri adgang for statsinstitutionerne til at antage anden advokatbistand, og som heller ikke giver Finansministeriet adgang til at betvivle Kammeradvokatens kvalifikationer inden for et konkret sagsområde mod Kammeradvokatens udsagn herom. I det tilfælde, at Finansministeriet kommer til at modtage flere ansøgninger om brug af anden juridisk bistand end Kammeradvokatens vil Finans-

ministeriet dog holde øje med, hvis begrundelserne fx har at gøre med mistro til Kammeradvokatens ekspertise indenfor specifikke områder.

Institutionernes opgaver ved køb af juridisk bistand

Det er med tilfredshed, jeg læser beretningens konklusion om, at institutionernes køb af juridisk bistand for hovedpartens vedkommende er velfunderet, for så vidt angår at institutionerne har gjort sig fornuftige overvejelser om indkøbet såvel som processerne omkring købet af juridisk bistand.

Jeg er enig i Rigsrevisionens vurdering af, at når institutionerne køber juridisk bistand fra Kammeradvokaten til økonomisk store sager og i sager af principiel karakter af hensyn til sikker forvaltning, bør institutionerne dokumentere beslutningsgrundlaget for at inddrage juridisk bistand, udarbejde en ydelsesbeskrivelse for indkøbet samt indhente et prisoverslag.

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen finder det hensigtsmæssigt, at Finansministeriet i vejledning af 22. juni 2006 opfordrer institutioner til at indhente et prisoverslag fra Kammeradvokaten, når det er muligt. Finansministeriet har endvidere pr. 1. juli 2006 udstedt nye retningslinjer for afregning med Kammeradvokaten. Jeg noterer mig endvidere, at Rigsrevisionen finder retningslinjerne hensigtsmæssige.

Jeg er også enig i, som Rigsrevisionen påpeger, at institutionerne ved køb af juridisk bistand fra andre end Kammeradvokaten, udover at indhente Finansministeriets godkendelse, altid bør udarbejde en kontrakt, en rammeaftale e.l.

Med venlig hilsen

Thor Pedersen

Nr. 2 2006

ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTEREN
Den 19. december 2006

Beretning om statens køb af juridisk bistand

Ministerredegørelse vedrørende statsrevisorernes beretning nr. 2/2006 om statens køb af juridisk bistand

I anledning af statsrevisorernes beretning nr. 2/2006 om statens køb af juridisk bistand samt ledsagende statsrevisorbemærkning af d. 11. oktober 2006 vil jeg i det følgende – under henvisning til § 18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber m.m. – redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Institutionernes køb af juridisk bistand

Statsrevisorerne finder det positivt, at statsinstitutionerne er tilfredse med kvaliteten af Kammeradvokatens bistand og finder ordningen velfungerende. Dette finder jeg naturligvis tilfredsstillende.

Rigsrevisionen vurderer, at når institutionerne køber juridisk bistand fra Kammeradvokaten til økonomisk store sager og i sager af principiel karakter, bør institutionerne dokumentere beslutningsgrundlaget for at inddrage juridisk bistand, udarbejde en ydelsesbeskrivelse for indkøbet samt indhente et prisoverslag.

Økonomi- og Erhvervsministeriet har taget de gældende retningslinier for køb af ekstern juridisk bistand op til revision. Det har medført, at nye procedurer for køb af ekstern juridisk bistand er under udarbejdelse.

Der lægges i de nye procedurer for Økonomi- og Erhvervsministeriet blandt andet op til, at beslutningen om køb af ekstern juridisk bistand skal tages på direktionniveau på baggrund af en skriftlig indstilling. Ligeledes vil der ved henvendelser til Kammeradvokaten i større økonomiske sager blive udarbejdet en ydelsesbeskrivelse, hvori Økonomi- og Erhvervsministeriet specificerer rådgivningen og beder herefter Kammeradvokaten vende tilbage. Det forventes, at de nye procedurer vedtages og træder i kraft primo 2007.

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisor, St. Kongensgade 45, 1264 København K.

Med venlig hilsen

Bendt Bendtsen

Nr. 2 2006

SOCIALMINISTEREN

Den 19. december 2006

Beretning om statens køb af juridisk bistand

Redegørelse vedr. statsrevisorernes Beretning nr. 2/2006 om statens køb af juridisk bistand
Beretningen giver ikke anledning til bemærkninger. Jeg kan i øvrigt oplyse, at vi som opfølgning på beretningen vil indskærpe de gældende regler over for ministerområdet.

Redegørelsen er samtidig sendt i 1 eksemplar til Rigsrevisor, St. Kongens-gade 45, 1264 København K.

Med venlig hilsen

Eva Kjer Hansen

Nr. 2 2006

MILJØMINISTEREN
Den 19. december 2006

Beretning om statens køb af juridisk bistand

Vedrørende beretning nr. 2/2006 om statens køb af juridisk bistand

Jeg har med statsrevisorernes brev af 19. oktober 2006 modtaget Rigsrevisionens beretning nr. 2/2006 om statens køb af juridisk bistand.

I henhold til § 18, stk. 2 i lov om revisionen af statens regnskaber m.m. skal jeg bemærke følgende:

Institutionernes opgaver ved køb af juridisk bistand

I beretningen kommer Rigsrevisionen med en række anbefalinger vedr. dokumentation, ydelsesbeskrivelse og vidensdeling i forbindelse med køb af juridisk bistand fra Kammeradvokaten samt fra andre end Kammeradvokaten.

På baggrund af Rigsrevisionens anbefalinger vil jeg bede Miljøministeriets departement udarbejde interne retningslinier for køb af juridisk bistand. Retningslinierne vil naturligt omfatte en henvisning til Finansministeriets vejledning om kammeradvokatordningen af 22. juni 2006.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Connie Hedegaard

Nr. 2 2006

FAMILIE- OG FORBRUGERMINISTEREN

Den 21. november 2006

Beretning om statens køb af juridisk bistand

Ministerredegørelse i forbindelse med Statsrevisorernes beretning nr. 2/2006 om statens køb af juridisk bistand

Statsrevisoratet har i brev af 19. oktober 2006 fremsendt beretning nr. 2/2006 om statens køb af juridisk bistand.

Med henvisning til lov om revisionen af statens regnskaber m.m. § 18, stk. 2, afgiver jeg hermed følgende redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til.

Indledningsvis vil jeg tilslutte mig Rigsrevisionens opfattelse af, at institutionernes køb af juridisk bistand for hovedpartens vedkommende er velfunderet og bygger på fornuftige overvejelser om indkøbet såvel som processerne omkring købet af juridisk bistand.

Jeg kan endvidere tilslutte mig Rigsrevisionens betragtninger om behovet for øget fokus på, at juridisk bistand er omkostningsfuld og skal bruges med omhu, og at institutionerne af hensyn til en sikker forvaltning bør dokumentere begrundelsen for deres beslutning om at købe juridisk bistand.

Jeg noterer mig derfor med tilfredshed, at Forbrugerstyrelsen i forbindelse med »Bistand på forbrugerklageområdet« foretog en konkret økonomisk vurdering, og besluttede at få afviklet en sagspukkel ved hjælp af juridisk bistand, idet omkostningerne ved at løse opgaven internt var for store.

I relation til Rigsrevisionens bemærkninger om institutionernes opgaver ved køb af juridisk bistand kan jeg ligeledes tilslutte mig vigtigheden af det faglige hensyn, at institutionen skal vurdere, hvilke juridiske kompetencer, der er nødvendige for at løse en juridisk problemstilling, og om opgaven bedst løses internt eller eksternt.

Jeg vil desuden gerne pointere væsentligheden af ydelsesbeskrivelsen og prisoverslaget som styringsredskab, samt vigtigheden af hensigtsmæssige arbejdsgange, der understøtter samarbejdet med de eksterne juridiske rådgivere, og samtidigt giver institutionen løbende orientering om fremdriften i sagen samt mulighed for juridisk videnopsamling.

På denne måde sikres et bedre og mere validt grundlag for den endelige afregning med advokaten.

Det er mit klare indtryk, at Familie- og Forbrugerministeriets institutioner i forvejen lever op til kravet om fornuftig anvendelse af eksternt juridisk bistand. Dette ændrer dog ikke ved, at processerne i forbindelse med indkøbet og benyttelsen af eksternt juridisk bistand kan optimeres.

Jeg vil derfor for Familie- og Forbrugerministeriets institutioner foranstalte, at Rigsrevisionens anbefalinger vedr. køb af juridisk bistand indarbejdes i de fremtidige procedurer og sagsgange på ministerområdet.

Anbefalingerne kan især anvendes i forbindelse med sager af stor økonomisk eller principiel betydning, men også i relation til »anden rådgivning« eksempelvis ved udarbejdelse af kontrakter mv.

Der kan dog i visse tilfælde være tale om sager, der dels er meget komplekse, og dels skal løses i stor hast, hvor det ikke altid er muligt at følge alle standardretningslinier.

Jeg har noteret mig Statsrevisorernes bemærkninger vedrørende kammeradvokataftalen mv., og finder det ganske fornuftigt, at kvaliteten af Kammeradvokatens ydelser løbende vurderes, samt at der følges op på, at Kammeradvokaten yder de aftalte rabatter.

Lars Barfoed/

Annelise Fenger

Nr. 2 2006

TRANSPORT- OG ENERGIMINISTEREN
Den 23. november 2006

Beretning om statens køb af juridisk bistand

Redegørelse for foranstaltninger og overvejelser i anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 2/2006 om statens køb af juridisk bistand

Statsrevisorerne har ved brev af 19. oktober 2006 fremsendt ovenstående beretning og har anmodet om en redegørelse for beretningens indhold og konklusioner. Den ønskede redegørelse følger her.

Indledningsvis skal det bemærkes, at den ene halvdel af beretningen omhandler Finansministeriets håndtering mv. af kammeradvokatordningen. Jeg har naturligvis ingen bemærkninger i relation til denne del af beretningen. Den anden del omhandler andre statsinstitutioners opgaver og processer ved køb af juridisk bistand, både indenfor og udenfor kammeradvokatordningen. Det er i denne sidste del, at Transport- og Energiministeriet indgår i beretningen.

Statsrevisorernes bemærkninger

Statsrevisorerne har ikke haft bemærkninger til Rigsrevisionens undersøgelse om forhold vedrørende Transport- og Energiministeriet.

Jeg noterer dog, at statsrevisorerne generelt finder det positivt, at statens institutioner er tilfredse med kvaliteten af Kammeradvokatens bistand, samt at statens institutioner finder kammeradvokatordningen velfungerende.

Rigsrevisionens bemærkninger

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen fremhæver departementets Lovsekretariat og Selskabscenter som eksempler på enheder, der vidensopsamler og vidensdeler juridisk information på tværs af departementet og ministeriet.

Visse institutioner på ministerområdet har ikke til fulde levet op til kammeradvokatordningens forpligtigelser. Jeg noterer, at de relevante institutioner har oplyst, at procedurerne for brug af Kammeradvokaten nu er blevet indskærpet internt i disse institutioner.

Rigsrevisionens anbefalinger

I beretningen oplister Rigsrevisionen en række anbefalinger i relation til statsinstitutionernes håndtering af køb af en ydelse hos Kammeradvokaten. Anbefalingerne omhandler bl.a. statsinstitutionernes fordele ved at udarbejde en beskrivelse af den opgave, som Kammeradvokaten skal løse, og et estimat over de omkostninger, der er forbundet med løsningen af opgaven.

Rigsrevisionens anbefalinger er indarbejdet i de retningslinjer, som gælder for departementets brug af Kammeradvokaten.

I relation til det øvrige ministerområde, vil konklusioner og anbefalinger fra Rigsrevisionens beretning blive videreformidlet gennem ministerområdets relevante faglige netværk.

Min redegørelse fremsendes til Statsrevisoratet i 15 eksemplarer.

Samtidig fremsendes 1 eksemplar til Rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Flemming Hansen

Nr. 2 2006

RIGSREVISIONEN
Den 15. januar 2007

Beretning om statens køb af juridisk bistand

Notat til statsrevisorerne i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning 2/06 om statens køb af juridisk bistand

Familie- og forbrugerministerens redegørelse af 21. november 2006

Transport- og energiministerens redegørelse af 23. november 2006

Finansministerens redegørelse af 12. december 2006

Miljøministerens redegørelse af 19. december 2006

Socialministerens redegørelse af 19. december 2006

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse af 19. december 2006

I. Indledning

1. Beretningen handler om statens køb af juridisk bistand, herunder særligt at staten siden 1936 har købt størstedelen af sin juridiske bistand hos Kammeradvokaten.

Statsrevisorerne anførte i deres bemærkninger til beretningen, at de fandt det positivt, at statsinstitutionerne er tilfredse med kvaliteten af Kammeradvokatens bistand, og at institutionerne finder ordningen velfungerende.

Statsrevisorerne fandt dog, at Finansministeriets indsats i forhold til indgåelse, kontrol og administration af aftalen med Kammeradvokaten kunne forbedres. Statsrevisorerne tilkendegav, at Finansministeriet burde skabe fuld klarhed over, hvilke statsinstitutioner der skal benytte kammeradvokataftalen og til hvilke typer af opgaver. Grundet Kammeradvokatens eneret burde Finansministeriet endvidere systematisk vurdere kvaliteten af Kammeradvokatens ydelser, ligesom ministeriet burde styrke kontrollen af, at Kammeradvokatens salærer ikke overstiger af sædvanligt advokatsalær.

2. Jeg behandler først finansministerens redegørelse vedrørende ministeriets ansvar i forhold til kammeradvokatorordningen. Dernæst redegøres der for de specifikke initiativer, de 6 undersøgte ministerier har taget med henblik på at forbedre deres køb af juridisk bistand. Denne del omfatter også finansministerens redegørelse, da Finansministeriet, ud over at være ansvarlig for kammeradvokataftalen, også indgik i undersøgelsen som bruger af ordningen.

II. Finansministeriets ansvar i forhold til kammeradvokatorordningen

3. Finansministeriet varetager administrationen af kammeradvokataftalen på statens vegne og har således det overordnede ansvar for at sikre, at ordningen giver staten et godt og økonomisk fordelagtigt udgangspunkt for køb af juridisk bistand.

4. Det fremgår af finansministerens redegørelse, at ministeren er enig i, at der bør skabes fuld klarhed over, hvilke statsinstitutioner der skal benytte kammeradvokataftalen.

Finansministeren har i sin redegørelse oplyst, at Rigsrevisionens undersøgelse har givet anledning til at fastslå, at begrebet »statsinstitutioner« i kammeradvokataftalen skal forstås som institutioner, der ikke har en formue, som er adskilt fra statskassen. Ifølge ministeren omfatter aftalen således alle dele af den statslige forvaltning, hvad enten institutionen er undergivet en ministers instruktionsbeføjelse, eller institutionen ledes af et uafhængigt nævn, råd e.l.

Herudover fremgår det af redegørelsen, at selvejende institutioner, foreninger og fonde mv. frit viligt kan benytte kammeradvokataftalen, såfremt de modtager tilskud mv. fra staten, og den stats-

lige finansiering har væsentlig betydning for institutionen. Endvidere oplyser ministeren, at institutioner, der på anden måde har nær tilknytning til staten, samt aktieselskaber og andre former for selskaber, hvor staten har en bestemmende indflydelse, med Finansministeriets godkendelse kan benytte aftalen.

5. Finansministeren er tillige enig med Rigsrevisionen i, at det også skal afklares, hvilke opgavetyper kammeradvokataftalen omfatter.

Ministeren oplyser i sin redegørelse, at advokatopgaver omfatter alle opgaver, hvortil en statsinstitution ønsker at antage en ekstern advokat, hvad enten det sker direkte eller gennem et mellemed, fx en konsulent. Endvidere omfattes opgaver, der traditionelt udføres af advokater. Advokatopgaver omfatter ikke indhentelse af juridiske responsa eller bistand til udarbejdelse af lovforslag hos andre end advokater samt bistand til udformning af tekniske og kommercielle vilkår i kontrakter.

6. Det fremgår endvidere af finansministerens redegørelse, at Finansministeriet vil sikre kendskab til ovennævnte definitioner af, hvilke institutioner og hvilke opgavetyper der er omfattet af aftalen, ved at indarbejde disse definitioner i Økonomistyrelsens vejledning om anvendelsen af Kammeradvokaten. Denne vejledning findes på styrelsens hjemmeside og i Økonomisk Administrative Vejledning (ØAV).

Jeg finder finansministerens initiativer tilfredsstillende.

7. Finansministeren oplyser i sin redegørelse, at det er Finansministeriets hensigt at indlede tilbagevendende kundeundersøgelser blandt statens institutioner med det formål at afdække tilfredsheden med kvaliteten af Kammeradvokatens ydelser, priser, sagsbehandlingstider mv. Ministeriet agter i samarbejde med Kammeradvokaten primo 2007 at foretage en kundeundersøgelse blandt de største brugere af kammeradvokatordningen.

Ministeren oplyser herudover, at hvis Finansministeriet fremover kommer til at modtage flere ansøgninger om køb af juridisk bistand fra andre end Kammeradvokaten, vil ministeriet være opmærksom på, om ansøgningerne begrundes med fx tvivl om Kammeradvokatens ekspertise inden for specifikke sagsområder.

Jeg finder finansministerens planlagte initiativer tilfredsstillende.

8. Det fremgår af beretningen, at Finansministeriet årligt har ført kontrol med, at Kammeradvokatens salærer under ét ikke har oversteget af sædvanligt advokatsalær. Ifølge finansministerens redegørelse er ministeren dog enig i, at kontrollen med Kammeradvokatens salærer kan styrkes. Finansministeriet har således taget initiativ til, at grundlaget for beregningerne af Kammeradvokatens gennemsnitssalær fremover bliver bekræftet af en statsautoriseret revisor. Ministeren anfører samtidig, at det ikke kan afvises, at Kammeradvokatens salærer, fx i et år med mange principielle sager, kan komme til at overstige -grænsen, men at aftalen til trods herfor fortsat må anses for økonomisk fordelagtig. Ministeren oplyser videre, at såfremt Kammeradvokatens salærer overstiger -grænsen, vil Økonomistyrelsen indlede en nærmere undersøgelse af årsagerne hertil.

Jeg finder finansministerens tiltag for at styrke kontrollen med Kammeradvokatens salærer tilfredsstillende.

III. Institutionernes opgaver ved køb af juridisk bistand

9. Beretningen viste, at institutionerne, inden for de 6 undersøgte ministerområder, for hovedpartens vedkommende købte juridisk bistand på et velfunderet grundlag.

Rigsrevisionen fandt dog, at institutionerne ved køb af juridisk bistand fra Kammeradvokaten i økonomisk store sager og i sager af principiel karakter burde dokumentere beslutningsgrundlaget for at inddrage juridisk bistand, udarbejde en ydelsesbeskrivelse for indkøbet samt indhente et prisoverslag.

10. Det fremgår af *familie- og forbrugerministerens* redegørelse, at ministeren tilslutter sig, at institutionerne bør dokumentere begrundelsen for deres beslutning om at købe juridisk bistand. Ministeren finder endvidere anledning til at pointere væsentligheden af ydelsesbeskrivelser og prisoverslag som styringsredskab, og at disse sammen med hensigtsmæssige arbejdsgange kan understøtte ministeriets samarbejde med eksterne juridiske rådgivere. Ministeren vil derfor foranstalte, at anbefalingerne vedrørende køb af juridisk bistand indarbejdes i de fremtidige procedurer og sagsgange på Familie- og Forbrugerministeriets område.

11. Det fremgår af *transport- og energiministerens* redegørelse, at beretningens anbefalinger er blevet indarbejdet i de retningslinjer, som gælder for Transport- og Energiministeriets departements brug af Kammeradvokaten. Inden for det øvrige ministerområde vil beretningens konklusioner og anbefalinger blive videreformidlet gennem de relevante faglige netværk.

Herudover fremgår det af redegørelsen, at ministeren har noteret sig, at visse institutioner på Transport- og Energiministeriets område ikke til fulde har levet op til kammeradvokatorдningens forpligtelser. Ministeren anfører, at de relevante institutioner har oplyst, at procedurerne for brug af Kammeradvokaten nu er blevet indskærpet internt i disse institutioner.

12. Det fremgår af *finansministerens* redegørelse, at ministeren er enig i Rigsrevisionens vurdering af, at institutionerne ved køb af juridisk bistand fra Kammeradvokaten i økonomisk store sager og i sager af principiel karakter af hensyn til sikker forvaltning bør dokumentere beslutningsgrundlaget for at inddrage juridisk bistand, udarbejde en ydelsesbeskrivelse for indkøbet samt indhente et prisoverslag.

Tillige er ministeren enig i, at institutionerne ved køb af juridisk bistand fra andre end Kammeradvokaten altid bør udarbejde en kontrakt e.l. samt indhente Finansministeriets godkendelse af købet.

13. Det fremgår af *miljøministerens* redegørelse, at ministeren med udgangspunkt i beretningens anbefalinger har bedt Miljøministeriets departement udarbejde interne retningslinjer for køb af juridisk bistand. Ministeren oplyser videre, at ministeriets retningslinjer kommer til at omfatte en henvisning til Finansministeriets vejledning om kammeradvokatorдningen.

14. Det fremgår af *socialministerens* redegørelse, at de gældende regler for statens køb af juridisk bistand vil blive indskærpet på Socialministeriets område, og at beretningen derudover ikke giver anledning til bemærkninger.

15. Det fremgår af *økonomi- og erhvervsministerens* redegørelse, at Økonomi- og Erhvervsministeriet har taget ministeriets retningslinjer for køb af ekstern juridisk bistand op til revision, og at dette har medført, at nye procedurer for køb af juridisk bistand er under udarbejdelse.

Ifølge ministerens redegørelse lægges der i de nye procedurer bl.a. op til, at beslutninger om køb af juridisk bistand skal tages på direktionsniveau ud fra en skriftlig indstilling. Ligesom der ved henvendelser til Kammeradvokaten i større økonomiske sager vil blive udarbejdet en ydelsesbeskrivelse, hvori Økonomi- og Erhvervsministeriet specificerer behovet for rådgivning. Ministeren oplyser, at det forventes, at de nye procedurer vedtages og træder i kraft primo 2007.

16. Jeg finder det tilfredsstillende, at de 6 ministerier, for så vidt angår forholdene om dokumentationskrav og kontraktindgåelse ved køb af ekstern bistand, generelt har tilsluttet sig Rigsrevisionens anbefalinger. Jeg finder det ligeledes tilfredsstillende, at ministerierne enten har indarbejdet eller vil indarbejde anbefalingerne i deres retningslinjer for køb af juridisk bistand.

IV. Sammenfatning

Jeg finder sammenfattende, at ministrenes redegørelser er tilfredsstillende. Jeg har således med tilfredshed noteret mig finansministerens initiativer for at forbedre Finansministeriets administration og

kontrol af kammeradvokataftalen. Det er min vurdering, at initiativerne vil forbedre Finansministeriets grundlag for mere aktivt at varetage rollen som administrator af kammeradvokatordningen på statens vegne. Endvidere har jeg med tilfredshed noteret mig, at de undersøgte ministerier har tilsluttet sig Rigsrevisionens anbefalinger for så vidt angår forholdene om dokumentationskrav og kontraktindgåelse ved køb af juridisk bistand, samt at disse vil blive lagt til grund for ministeriernes fremtidige køb af juridisk bistand.

Med dette notat betragter jeg beretningssagen som afsluttet.

Henrik Otbo

Beretning om anskaffelsen af IC4-tog

Redegørelse til statsrevisorerne vedr. beretning 3/06 om anskaffelse af IC4-tog

Under henvisning til brev af 22. december 2006 fra Statsrevisoratet fremsender jeg hermed en redegørelse for de foranstaltning og overvejelser, som beretning 3/06 om anskaffelsen af IC4-tog giver anledning til.

1) Transport- og Energiministeriets kontrakt med DSB og ansvaret for leje af erstatningsmateriel.

Rigsrevisionen anbefaler i beretningen, at Transport- og Energiministeriets kontrakter med DSB fremover udformes, så de i højere grad fremmer DSB som en forretnings- og kundeorienteret virksomhed. Jeg har forstået, at denne anbefaling primært begrundes med, at den nugældende kontrakt ikke pålægger DSB at leje erstatningsmateriel i tilfælde af forsinkelser i leverancen af nyt materiel, hvilket efter Rigsrevisionens opfattelse ville have været hensigtsmæssigt. På den baggrund vil jeg i løbet af første halvår 2007 drøfte med DSB og ordførerne fra forligspartierne (V, K, R og DF), om man bør foretage ændringer i kontrakterne med DSB – og i givet fald hvilke ændringer der bør foretages – så kontrakterne i endnu højere grad fremmer DSB som en forretnings- og kundeorienteret virksomhed og så DSB bliver pålagt at leve op til det i kontrakten fastlagte trafikomfang ved forsinkelser i materielle leverancerne.

Det er dog min umiddelbare vurdering, at det vil være uhensigtsmæssigt at pålægge DSB at leje erstatningsmateriel ved leveranceforsinkelser uden på forhånd at vide, hvad prisen for denne leje ville være. Man vil risikere, at den forpligtigelse, der pålægges DSB, vil være uforholdsmæssig dyr i forhold til de forbedringer i trafikken, der opnås.

I den forbindelse skal der henvises til Statsrevisorernes bemærkninger, hvoraf det fremgår, at man finder det utilfredsstillende, at DSB's vurderinger af AnsaldoBredas leveringsplaner har været for optimistiske, da det har medvirket til, at Folketinget i 2004 besluttede ikke at leje erstatningsmateriel med deraf følgende dårligere betjening af togpassagererne.

Det er min vurdering, at DSB vanskeligt vil kunne basere sig på andet end de leveringsplaner, man var enige med den italienske leverandør AnsaldoBreda om. Såfremt ministeriet - på baggrund af oplysninger fra DSB – havde vurderet, at AnsaldoBredas leveringsplaner ikke var realistiske, og på den baggrund havde anbefalet Folketinget at leje erstatningsmateriel, så ville incitamentet for AnsaldoBreda til at levere i henhold til leveringsplanerne selvsagt blive formindsket væsentligt. Alene af den årsag ville det kunne have været uhensigtsmæssigt at betvivle AnsaldoBredas leveringsplaner.

Vedr. tilførsel af midler til DSB:

Det fremgår af statsrevisorernes bemærkning til beretning 3/06, at: »Statsrevisorerne kritiserer endvidere Transport- og Energiministeriets håndtering af de økonomiske konsekvenser af leveringsforsinkelserne, som har været for favorabel over for DSB. DSB har bl.a. fået overført 104 mio. kr. til dækning af renter og afskrivninger på IC4-togene, selv om udgifterne ikke var afholdt, ligesom DSB har beholdt leverandørens bod på 225 mio. kr. uden at skulle betale for fx ekstra udgifter til leje af tog.«

Det er korrekt, at DSB har modtaget betalingen på 104,2 mio. kr. til dækning af renter og afskrivninger i forbindelse med kontrakten for perioden 2000-2004 og jeg er enig i, at der burde være indarbejdet en klausul i denne kontrakt, der korrigerede kontraktbetalingen ved forsinkelser i IC4 leverancen.

Der skal i den forbindelse gøres opmærksom på, at da DSB har modtaget 104,2 mio. kr., så bidrager dette beløb også til DSB's overskud. Da halvdelen af DSB's overskud efter skat udbetales

til staten som ordinære udbytte betyder det, at under forudsætning af en skattebetaling på 30 %, så har staten modtaget ca. 36,5 mio. kr. af kontraktbetalingen på 104,2 mio. kr. som ordinært udbytte og 31,3 mio. kr. i skat svarende til i alt 67,8 mio. kr.

Dertil kommer at der i regnskabet for 2004 (det sidste år af første trafikkontrakt) blev betalt et ekstraordinært udbytte på 404 mio. kr.

På den baggrund mener jeg ikke, at der er grundlag for at antage, at DSB har opnået og beholdt en uberettiget berigelse.

For så vidt angår den foreløbige godtgørelse på 225 mio. kr., som DSB har fået af AnsaldoBreda, skal det bemærkes, at denne bod overføres til staten via udbyttebetaling. Dette sker som led i Trafikaftalen for 2007, hvor boden medgår til finansiering af genopretning af skinnenettet. Det fremgår således af finansloven for 2007, at: *»I forbindelse med ændringsforslaget er der foretaget en fornyet vurdering af den forventede udbytte fra DSB blandt andet på baggrund af den foreløbige bod, DSB i november 2005 har modtaget fra AnsaldoBreda på grund af den forsinkede levering af IC4- og IC2-tog samt forventet ejendoms- og arealsalg. Der er budgetteret et øget ordinært udbytte på 142,0 mio. kr. i 2007, 20,7 mio. kr. i 2008 og 7,8 mio. kr. i 2009. Derudover er der budgetteret et øget ekstraordinært udbytte på 90 mio. kr. i 2007. Det øgede udbytte medgår til finansiering af initiativerne i Afiale om Trafik for 2007 af 26. oktober 2006 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre«.*

Baggrunden for boden er at kompensere køber, altså DSB, for meromkostninger i forbindelse med forsinkelsen.

Det er på den baggrund min opfattelse, at de midler, der omtales i statsrevisorernes bemærkninger og i Rigsrevisionens beretning, er blevet tilbageført til statskassen, og at der derfor ikke er grundlag for at antage, at DSB har opnået og beholdt en uberettiget berigelse som følge af leveranceforsinkelserne.

Vedr. orientering af Folketinget

Rigsrevisionen anfører, at min orientering af Folketinget generelt har været rettidig og dækkende, men at den i 3 tilfælde kunne have været bedre. Dette tager jeg til efterretning, idet jeg dog skal bemærke følgende:

Vedr. manglende orientering i 2003:

Det fremgår af beretning 3/06, at DSB den 30. januar 2003 oplyste Transport- og Energiministeriet om, at man havde accepteret en senere levering af de første IC4 tog til ultimo 2003. Folketinget blev dog først orienteret herom i december 2003. Rigsrevisionen finder, at denne orientering burde have fundet sted tidligere.

Jeg er enig i, at Folketinget burde have været orienteret om forsinkelserne i IC4 leverancen tidligere. Jeg skal dog gøre opmærksom på, at DSB den 30. januar 2003 alene oplyste, at man forventede, at leveringen af de første tog ville blive forsinket. Det fremgik imidlertid ikke, at forventningerne til indsættelsestidspunktet var udskudt. Der var således ikke tale om en forsinkelse, der ville få nogen reel betydning overfor passagererne, for så vidt angår serviceforbedringerne i medfør af indsættelsen af IC4 togene. Af akt 113 af 28. november 2000 om indkøb af IC4 togene fremgår det: *»at de første køreplansændringer baseret på det nye materiel kan ske primo 2004, og udmøntningen forventes fuldt implementeret primo 2006«.* Trafikudvidelserne, der fremgår af aktstykket og DSB kontrakten for 2005-2014, er netop afhængige af tidspunkterne for indsættelse af det moderne materiel, mens det i den sammenhæng er mindre relevant, hvornår de første tog leveres.

Det skal desuden bemærkes, at det bl.a. fremgår af svaret på spørgsmål 140 til Trafikudvalget af 15. januar 2003, at: *»I takt med at DSB i perioden 2003-2006 får leveret nye tog til fjerntrafikken (de såkaldte IC4 tog) vil det blive muligt at erstatte de sidste røde vogne med IC3-togsæt. Således vil der fra 2006 udelukkende blive brugt moderne tog på Sydbanen«.* Den leveringsperiode, der er angivet i dette svar, stemmer efter min opfattelse overens med DSB's oplysninger i brev af 30. januar 2003, hvoraf det fremgår, at de første tog forventedes leveret ultimo 2003.

Vedr. orientering i akt 113 af 28/11 2000

Rigsrevisionen anfører, at akt 113 af 28. november 2000 vedr. indkøb af IC4 togene burde have indeholdt uddybende vurderinger af sikkerheden for leveringstidspunktet.

Jeg skal medgive, at det havde været hensigtsmæssigt, hvis aktstykket havde indeholdt sådanne uddybende vurderinger. Jeg skal dog samtidig henlede opmærksomheden på, at der i akt 113 af 28. november 2000 er søgt taget forbehold for eventuelle forsinkelser i de angivne tidsrammer, der fremgår af aktstykket. Eksempler fra aktstykket er:

- Leverance af de første 1-2 togsæt vil tidligst kunne forventes ved udgangen af 2002.
- Resten af dieseltogsætterne forventes leveret over perioden 2003-2005.....
- .... Og udmøntningen forventes fuldt implementeret primo 2006.

Vedr. orientering i akt 112 af 24/3 2004

Rigsrevisionen anfører, at det havde været hensigtsmæssigt, hvis det havde været nævnt specifikt i akt 112 af 24/3 2004, at trafikydelsen i kontrakten mellem ministeriet og DSB for perioden 2005-2014 indeholder en udskydelse af de forudsatte trafikudvidelser som følge af forsinkelsen i IC4 leverancen.

Jeg skal hertil bemærke, at det fremgår af akt 112 af 24/3 2004, at: »*DSB's trafikbetjening vil nå sit maksimale omfang i 2006 efter indførelse af alle DSB's nye tog*«. Det fremgår endvidere: "Det indgår desuden i kontrakterne med DSB og DSB S-tog a/s, at der vil blive foretaget en regulering af kontraktbetalingen ved en eventuel forsinket levering af nyt materiel..... En eventuel reduktion i kontraktbetalingen som følge af leveranceforsinkelser tilfalder statskassen, idet det vil blive vurderet, hvorvidt de frigivne midler skal disponeres til f.eks. leje af erstatningsmateriel". Dette understøttes af af pkt. 1.3.2. i DSB kontrakten for 2005 – 2014, som i øvrigt var vedlagt akt 112 af 24/3 2004, at: »*Tabel 3 i bilag 1 angiver en udvidet trafikbetjening, som DSB skal udføre i perioden fra 11. december 2005 til 31. december 2014, men som kan falde bort efter køreplansskiftet i december 2009, jf. pkt. 1.3.3. Starttidspunktet afhænger af, at DSB råder over tilstrækkeligt mange tog, jf. leveringsplanen for nye tog omtalt i pkt. 1.10.3.*«.

Det er på den baggrund min opfattelse, at der såvel i akt 112 af 24/3 2004 som i DSB kontrakten er gjort opmærksom på, at forsinkelsen i leveringen af IC4 togene kunne medføre en udskydelse af starttidspunktet for trafikforøgelsen og en udskydelse af det maksimale trafikomfang og de økonomiske konsekvenser heraf.

En kopi af denne skrivelse er fremsendt til Rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Flemming Hansen

Nr. 3 2006

RIGSREVISIONEN
Den 28. marts 2007

Beretning om anskaffelsen af IC4-tog

Notat til statsrevisorerne i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 3/06 om anskaffelsen af IC4-tog

Transport- og energiministerens redegørelse af 1. marts 2007

1. Rigsrevisionen anbefalede i beretningen, at Transport- og Energiministeriets trafikkontrakter med DSB fremover udformes, så de i højere grad fremmer DSB som en forretnings- og kundeorienteret virksomhed.

Statsrevisorerne kritiserede på den baggrund Transport- og Energiministeriets håndtering af de økonomiske konsekvenser af leveringsforsinkelserne, som har været for favorabel for DSB.

Transport- og energiministeren oplyser i sin redegørelse, at ministeren i løbet af 1. halvår 2007 vil drøfte med DSB og ordførerne fra forligspartierne (V, K, R og DF), om man bør foretage ændringer i trafikkontrakterne med DSB – og i givet fald, hvilke ændringer der bør foretages – så kontrakterne i endnu højere grad fremmer DSB som en forretnings- og kundeorienteret virksomhed, og så DSB bliver pålagt at leve op til det i kontrakten fastlagte trafikomfang ved forsinkelser i materielle leverancerne.

Jeg vil orientere statsrevisorerne om resultat af drøftelserne.

2. Rigsrevisionen bemærkede i beretningen, at DSB's vurdering af AnsaldoBredas leveringsplan generelt havde været for optimistisk, og at dette medvirkede til, at der ikke blev lejet erstatningsmateriel for de røde regionaltog som følge af forsinkelsen af IC4-togene.

Statsrevisorerne fandt dette utilfredsstillende og konstaterede, at konsekvensen heraf blev en dårligere betjening af togpassagererne.

Transport- og energiministeren oplyser på ny bl.a., at DSB vanskeligt vil kunne basere sig på andet end AnsaldoBredas leveringsplaner.

Jeg finder stadig, at DSB's vurdering af Ansaldo Bredas leveringsplan generelt var for optimistisk, hvilket var medvirkende til, at der ikke blev lejet erstatningsmateriel for de røde regionaltog som følge af forsinkelsen af IC4-togene.

3. Statsrevisorerne konstaterede i tilknytning til beretningen, at transport- og energiministeren i perioden 2000-2006 på tilfredsstillende vis havde orienteret Folketinget om anskaffelse af IC4-tog, men at ministerens orienteringer i 3 tilfælde kunne have været bedre og mere præcise.

4. Rigsrevisionen konstaterede i beretningen om det første tilfælde, at Transport- og Energiministeriet i januar 2003 første gang modtog oplysninger fra DSB om forsinkelser i leveringen af IC4-tog, men at Folketinget først blev orienteret herom i december 2003.

Transport- og energiministeren oplyser, at ministeren er enig i, at Folketinget på et tidligere tidspunkt burde have været orienteret om forsinkelserne.

Rigsrevisionen bemærkede om det andet tilfælde, at Akt 113 6/12 2000 burde have indeholdt uddybende vurderinger af sikkerheden for leveringstidspunktet.

Transport- og energiministeren oplyser, at det havde været hensigtsmæssigt, hvis aktstykket havde indeholdt disse vurderinger.

Jeg finder ministerens redegørelse på disse 2 punkter tilfredsstillende.

Rigsrevisionen bemærkede om det tredje tilfælde, at det havde været hensigtsmæssigt, hvis det i Akt 112 24/3 2004 havde været nævnt specifikt, at trafikydelsen, som forsinkelserne af IC4-leverancen indebar, betød en udskydelse af trafikudvidelserne aftalt i kontrakten for perioden 2000-2004.

Transport- og energiministeren oplyser, at der såvel i Akt 112 24/3 2004 som i trafikkontrakten er gjort opmærksom på, at forsinkelsen kunne medføre en udskydelse af starttidspunktet for trafikforøgelsen og en udskydelse af det maksimale trafikomfang og de økonomiske konsekvenser heraf.

Ministerens redegørelse giver mig ikke anledning til bemærkninger

5. Jeg finder sammenfattende, at transport- og energiministerens redegørelse er tilfredsstillende. Jeg vil følge ministerens arbejde med kontrakten.

Kirsten Leth-Nissen

fg.

Nr. 4 2006

FAMILIE- OG FORBRUGERMINISTEREN

Den 1. marts 2007

Beretning om fødevarekontrollen ^{*)}

Rigsrevisionens beretning til statsrevisorerne om fødevarekontrollen (beretning nr. 4/2006)

Statsrevisorerne har ved brev af 22. december 2006 sendt Rigsrevisionens beretning nr. 4/2006 om fødevarekontrollen.

Rigsrevisionen har i beretningen til statsrevisorerne undersøgt omfanget af den manglende tilsynsaktivitet i Fødevarestyrelsen siden 2000 samt undersøgt Familie- og Forbrugerministeriets og Fødevarestyrelsens ledelsesmæssige håndtering af tilsynsaktiviteten, herunder familie- og forbrugerministerens information til Folketinget herom.

I beretningen er der opstillet en række spørgsmål som søges besvaret:

- Har Familie- og Forbrugerministeriets og Fødevarestyrelsens tilrettelæggelse af fødevarekontrollen sikret sammenhæng mellem det faglige grundlag for kontrolindsatsen og ressourcerne?
- Har Fødevarestyrelsen gennemført det fornødne antal tilsyn med fødevarevirksomhederne?
- Har Familie- og Forbrugerministeriet og Fødevarestyrelsen hurtigt og effektivt taget initiativ til at rette op på manglende tilsynsaktivitet i fødevarekontrollen?
- Har familie- og forbrugerministeren givet Folketinget klar og tilstrækkelig information om planlægningen og gennemførelsen af fødevarekontrollen?

I det følgende vil jeg forholde mig til beretningens indhold og konklusioner samt statsrevisorernes bemærkninger.

Har Familie- og Forbrugerministeriets og Fødevarestyrelsens tilrettelæggelse af fødevarekontrollen sikret sammenhæng mellem det faglige grundlag for kontrolindsatsen og ressourcerne?

Rigsrevisionen fremhæver i beretningen til statsrevisorerne, at der er etableret et godt fagligt grundlag for fødevarekontrollen, bl.a. i form af en tilsynsfrekvensvejledning.

Jeg er som udgangspunkt glad for, at Rigsrevisionen bringer denne anerkendelse af det faglige grundlag for fødevarekontrollen, herunder tilsynsfrekvensvejledningen.

Rigsrevisionen fremfører imidlertid også i beretningen, som vedrører perioden fra 2000 og frem til og med 2005, at Familie- og Forbrugerministeriet og Fødevarestyrelsen i den konkrete tilrettelæggelse af tilsynsaktiviteten *ikke* i tilstrækkelig grad har sikret, at der er sammenhæng mellem det faglige grundlag for kontrolindsatsen og ressourcerne.

Rigsrevisionen fremfører endvidere, at Fødevarestyrelsen ikke har gennemført det fornødne antal tilsyn med fødevarevirksomhederne i perioden 2000-2005. Tilsynsaktiviteten har således ikke levet op til tilsynsfrekvensvejledningen, på trods af at Fødevarestyrelsen siden 2003 har opfyldt de samlede mål for antallet af tilsyn, som ministeriet har opstillet i styrelsens resultatkontrakt.

På denne baggrund påtaler statsrevisorerne, »at Familie- og Forbrugerministeriet og Fødevarestyrelsen ikke har anvendt dette faglige grundlag for tilsynsaktiviteten. Den konkrete tilrettelæggelse og gennemførelse af tilsynsaktiviteten er styret ved resultatkontrakter, hvis udformning er af en sådan karakter, at det har været muligt at opfylde kontrakten, uden at minimumskravet om mindst ét årligt tilsyn har været opfyldt – et minimumskrav, som i nogle tilfælde ikke lever op til de faglige krav i tilsynsfrekvensvejledningen«.

Som minister tiltrådt efter at Statsrevisorerne d. 13. december 2006 offentliggjorde deres bemærkninger i tilknytning til Rigsrevisionens beretning tager jeg naturligvis denne kritik til efterretning.

^{*)} Statsrevisor Svend Erik Hovmand har ikke deltaget i behandlingen af denne sag.

På baggrund heraf har jeg som noget af det første efter min tiltræden bedt departementet om sammen med Fødevarestyrelsen at gennemføre de præciseringer i frekvensvejledningen og resultatkontrakten, der er nødvendige for at efterkomme Rigsrevisionens kritikpunkter så hurtigt som muligt.

2007 vil blive et overgangså, da der er lagt op til, at der som led i en samlet aftale om fødevarerekontrollen, jf. nedenfor, skal udarbejdes et helt nyt tilsynskoncept baseret på en større risiko- og behovsorientering, således som det foreslås af både Rigsrevisionen og Den uafhængige Ekspertgruppe, der blev nedsat i foråret 2006 for at belyse fødevarerekontrollen.

Indtil dette kan realiseres har jeg iværksat en række tilpasninger, så der allerede i 2007 sikres den af Rigsrevisionen efterspurgte konsistens mellem resultatkontrakt og frekvensvejledning. Jeg har endvidere sørget for, at der allerede fra starten af 2007 sker en øget risiko- og behovsorientering af kontrolindsatsen. Ved tilrettelæggelsen af tilsynsbesøgene skal fødevarerekontrollen i større omfang end hidtil målrette tilsynene mod problemvirksomhederne. Det foregår efter følgende principper:

Fødevarestyrelsen træffer efter en konkret faglig vurdering af fødevarerikkerhedsmæssige risici og specifikt kontrolbehov beslutning om, hvor mange tilsyn en konkret virksomhed skal have. Fastlæggelse af kontrolomfang for den enkelte virksomhed sker med udgangspunkt i den laveste værdi i frekvensintervallerne for brancherne beskrevet i frekvensvejledningen. Virksomheder, som har større kontrolbehov end den laveste værdi i frekvensintervallet for den pågældende branche, jævnfør nedenfor, skal have flere tilsyn end denne laveste værdi. Ligeledes kan kontrolomfanget sættes under den laveste værdi i frekvensintervallet, hvis behovet for tilsyn er mindre, som beskrevet nærmere nedenfor.

Kontrolomfanget kan dog ikke blive mindre end ét årligt tilsyn, medmindre virksomheden ligger i en af de brancher, der i henhold til frekvensvejledningen kun skal have tilsynsbesøg hvert andet år (kontrolfrekvens på 0,5). Den laveste værdi i frekvensintervallerne fungerer således som et udgangspunkt for en behovsvurdering af den enkelte virksomhed – med henblik på at der kan fastlægges en kontrol-frekvens inden for frekvensintervallet eller (for visse brancher) en kontrolfrekvens under den laveste værdi, hvis kontrolbehovet er mindre end den laveste frekvens.

Fødevarerekontrollen vil tilrettelægge kontrolindsatsen således, at der i 1. halvår 2007 sikres et ordinært kontrolbesøg på alle virksomheder, hvor resultatet af det seneste kontrolbesøg i 2006 var kontrolresultat 2, der indebærer indskærpelse, kontrolresultat 3 med påbud eller forbud, eller kontrolresultat 4, der består i bøde eller politianmeldelse. Alle detailvirksomheder og alle engrosvirksomheder uden forarbejdning, der ved tilsynet i løbet af 1. halvår 2007 får et andet kontrolresultat end det optimale kontrol-resultat 1 uden anmærkninger – dvs. virksomheder som får kontrolresultat 2, 3 eller 4 – tildeles yderligere et eller to (afhængigt af branche) ordinære kontrolbesøg i løbet af 2. halvår 2007.

Den forøgede kontrolaktivitet over for disse virksomheder kan realiseres inden for fødevarerekontrollens nugældende ressourceniveau ved at der foretages den ovenfor beskrevne omprioritering: Virksomheder i brancher med frekvensen 2-4, som har fået kontrolresultat 1 (ingen anmærkninger) ved de seneste 2, 3 eller 4 kontrolbesøg, modtager som udgangspunkt kun ét ordinært kontrolbesøg i 2007. Dette frigør ressourcer til at foretage ovennævnte ekstra besøg i problemvirksomheder, der har brug for dette.

Jeg sendte d. 2. januar 2007 et brev til Fødevarestyrelsens direktør bilagt et notat, der beskriver disse ændringer i tilrettelæggelsen af tilsynsaktiviteten i 2007. Efterfølgende er frekvensvejledningen for 2007 blevet tilpasset i overensstemmelse hermed. Og i resultatkontrakten for 2007 er resultatkravene vedr. tilsyn nu udformet, så der er fuld konsistens til frekvensvejledningen, således som det er blevet efterspurgt af Rigsrevisionen.

Det fremgår blandt andet nu specifikt, at alle fødevarerikkerheder skal have mindst 1 tilsynsbesøg per år (bortset fra de typer fødevarerikkerheder, der i henhold til frekvensvejledningen kun skal have tilsynsbesøg hvert andet år). Det er også præciseret, at der samtidig skal være mindst 100% målopfyldelse i alle kontrolafdelinger. Og endelig skal Fødevarestyrelsen ved afrapporteringen for 2007 kunne dokumentere, at der er arbejdet efter retningslinierne i frekvensvejledningen for 2007.

Som nævnt ovenfor vil 2007 dog blive et overgangså, da der er lagt op til, at der skal udarbejdes et helt nyt tilsynskoncept. Jeg har således på baggrund af Rigsrevisionens kritik og Den uafhængige

Ekspertergruppens anbefalinger i begyndelsen af 2007 nedsat en ministeriel arbejdsgruppe med deltagelse af Finansministeriet og Fødevarestyrelsen, som har fået til opgave med frist ultimo marts 2007 at udarbejde et oplæg til politisk beslutning om den fremtidige tilrettelæggelse af fødevarer kontrollen. Arbejdsgruppen skal fremlægge anbefalinger til indretning af den fremtidige fødevarer kontrol og samtidig vurdere konsekvenser for fødevarer sikkerheden, de økonomiske forudsætninger, samt tids horisonten for at gennemføre de foreslåede tiltag, herunder også vurdere eventuelle nye administrative byrder for erhvervet.

Når der som forventet i løbet af foråret 2007 indgås en politisk aftale om et nyt tilsynskoncept kombineret med en beslutning om et bevillingsmæssigt løft til Fødevarestyrelsen, vil det være muligt at gennemføre en indsats i fødevarer kontrollen, der tager hensyn til de af Rigsrevisionen anførte kritikpunkter omkring det samlede tilsynsomfang.

Har Fødevarestyrelsen gennemført det fornødne antal tilsyn med fødevarer virksomhederne?

Rigsrevisionen anfører, at Fødevarestyrelsen ikke har gennemført det fornødne antal tilsyn med fødevarer virksomhederne i perioden 2000-2005. Tilsynsaktiviteten har således ikke levet op til tilsynsfrekvensvejledningen, på trods af at Fødevarestyrelsen siden 2003 har opfyldt de samlede mål for antallet af tilsyn, som ministeriet har opstillet i styrelsens resultatkontrakt. Rigsrevisionen anfører, at et stort antal virksomheder ikke har fået noget tilsyn i hvert af årene 2000-2005. Rigsrevisionen anfører videre, at et stort antal kontrollerede virksomheder har fået færre tilsyn i hvert af årene 2000-2005, end de burde have haft i forhold til minimum i frekvensintervallerne i frekvensvejledningen.

På baggrund af Rigsrevisionens undersøgelse påtaler statsrevisorerne, »at Fødevarestyrelsen ikke har gennemført det fornødne antal tilsyn med fødevarer virksomhederne«.

Jeg vil allerførst understrege, at Rigsrevisionens undersøgelse omhandler perioden 2000-2005. Jeg vil gerne fremhæve, at det over perioden er lykkedes at gennemføre et markant større antal tilsyn, samtidig med at antallet af virksomheder, som ikke har fået tilsyn, er faldet markant. Og jeg kan ikke lade være med at glæde mig over, at 2006 blev det år, hvor stort set alle fødevarer virksomheder er blevet kontrolleret, på nær enkelte hvor kontrolbesøgene, primært af praktiske grunde, er flyttet til 2007. Det er således første gang, at stort set alle fødevarer virksomheder har fået et årligt besøg.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen lægger frekvensintervallerne i frekvensvejledningen til grund for en vurdering af det samlede tilsynsomfang, som Fødevarestyrelsen skulle have levet op til. Denne vurdering tager jeg til efterretning. Det indgår derfor i arbejdsgruppens arbejde, at der med et nyt tilsynskoncept skal sikres fuld klarhed om forholdet mellem vejledning og resultatkontrakt og kravet til den konkrete tilrettelæggelse af tilsynsaktiviteten.

Jeg skal i øvrigt henvise til mine bemærkninger ovenfor vedrørende den fremadrettede tilrettelæggelse af fødevarer kontrollen.

Har Familie- og Forbrugerministeriet og Fødevarestyrelsen hurtigt og effektivt taget initiativ til at rette op på manglende tilsynsaktivitet i fødevarer kontrollen?

Rigsrevisionen anfører i sin beretning, at Familie- og Forbrugerministeriet og Fødevarestyrelsen i flere år har haft viden om, at der ikke har været udført det fornødne antal tilsyn, men først i foråret 2006 har taget initiativ til at sikre, at alle virksomheder får mindst 1 tilsyn per år. Videre anfører Rigsrevisionen, at Familie- og Forbrugerministeriet imidlertid ikke samtidig har taget initiativ til at sikre, at tilsynsaktiviteten afspejler tilsynsfrekvensvejledningens intervaller, der er baseret på en faglig vurdering af behovet.

På baggrund af Rigsrevisionens undersøgelse påtaler statsrevisorerne, »at Familie- og Forbrugerministeriet og Fødevarestyrelsen ikke hurtigt og effektivt har taget initiativ til at rette op på manglerne i tilsynet. Dette er først sket i foråret 2006. Det absolutte minimumskrav – om at alle virksomheder skal have mindst ét årligt tilsyn – har ikke været opfyldt i perioden 2000-2005. Antallet af virksomheder der ikke har fået tilsyn, er dog faldet markant i perioden«.

Jeg har noteret mig, at ministeriet ifølge Rigsrevisionen har taget initiativ til at sikre, at alle virksomheder, der skal have mindst 1 tilsyn per år, også får et sådant tilsyn. Det vil ministeriet naturligvis også fremover sikre, jf. mine bemærkninger ovenfor vedrørende tilpasningerne i resultatkontrakten.

Med hensyn til Rigsrevisionens vurdering af behovet for at sikre, at tilsynsaktiviteten afspejler tilsynsfrekvensvejledningens intervaller, skal jeg henvise til mine bemærkninger ovenfor vedrørende arbejdet med at udvikle et nyt tilsynskoncept for fødevarekontrollen.

Har familie- og forbrugerministeren givet Folketinget klar og tilstrækkelig information om planlægningen og gennemførelsen af fødevarekontrollen?

Det er Rigsrevisionens vurdering, at familie- og forbrugerministeren har informeret Folketinget tilstrækkeligt om, at Fødevarestyrelsen ikke har gennemført det fornødne antal tilsyn, men informationen kunne i flere tilfælde have været mere klar. Ministeren har imidlertid ikke før foråret 2006 informeret Folketinget klart om planlægningen og styringen af tilsynsaktiviteten. Rigsrevisionen konkluderer endvidere, at ministerens besvarelse af enkelte præcise spørgsmål fra Folketinget ikke har været tilstrækkelig. Ministeren har således først fra foråret 2006 oplyst Folketinget klart om, at tilsynsaktiviteten planlægges ud fra minimum i intervallerne i frekvensvejledningen, og at minimum kan afviges, blot der foretages mindst 1 tilsyn årligt i hver virksomhed.

På baggrund af Rigsrevisionens undersøgelse kritiserer statsrevisorerne i deres bemærkninger, »at skiftende ministre ikke før foråret 2006 har informeret Folketinget tilstrækkeligt klart om tilstanden i fødevarekontrollen«.

Denne vurdering og kritik tager jeg naturligvis til efterretning. Jeg vil som minister bestræbe mig på at informere Folketinget klart og tydeligt om planlægningen og styringen af tilsynsaktiviteten i fødevarekontrollen.

For så vidt angår Rigsrevisionens konklusioner vedrørende svar på konkrete spørgsmål henholder jeg mig til den vurdering, som Familie- og Forbrugerministeriet fremførte i sine høringssvar til Rigsrevisionen i forbindelse med udarbejdelsen af beretning nr. 4/2006 om fødevarekontrollen:

Det er Familie- og Forbrugerministeriets vurdering, at der i besvarelserne af konkrete spørgsmål fra Folketinget indgår de oplysninger, som må anses for tilstrækkelige og nødvendige med henblik på besvarelsen af spørgsmålene, og at det under alle omstændigheder ofte beror på en skønsmæssig vurdering, hvilke oplysninger der skal medtages i besvarelsen. Familie- og Forbrugerministeriet anerkender imidlertid, at det set i tilbageblik ville have været ønskeligt, hvis oplysningerne til Folketinget om, at Fødevarestyrelsens tilsynsaktiviteter planlægges ud fra minimumsfrekvenserne i tilsynsfrekvensvejledningen, og at minimum kan afviges, blot der foretages mindst ét tilsyn årligt i hver virksomhed, tidligere på en klarere måde var blevet sammenholdt med henblik på at give Folketinget et klart billede heraf.

Med venlig hilsen

Carina Christensen

Nr. 4 2006

RIGSREVISIONEN
Den 19. marts 2007

Beretning om fødevarekontrollen

Notat til statsrevisorerne i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 4/06 om fødevarekontrollen

Ministeren for familie- og forbrugeranliggendes redegørelse af 1. marts 2007

I. Indledning

1. Beretningen handler om Familie- og Forbrugerministeriets og Fødevarestyrelsens tilrettelæggelse og gennemførelse af fødevarekontrollen i perioden 2000-2005. Beretningen handler desuden om familie- og forbrugerministerens information til Folketinget om fødevarekontrollen.

Sideløbende med Rigsrevisionens undersøgelse gennemførte en uafhængig ekspertgruppe en undersøgelse af fødevarekontrollen. Ekspertgruppen er på baggrund af undersøgelsen fremkommet med en række anbefalinger til den fremtidige tilrettelæggelse af fødevarekontrollen.

II. Tilrettelæggelsen af fødevarekontrollen

2. Det fremgår af beretningen, at Fødevarestyrelsen ved udarbejdelse af en tilsynsfrekvensvejledning har sikret et godt grundlag for tilrettelæggelsen af kontrollen med fødevarevirksomhederne.

Statsrevisorerne påtalte, at Familie- og Forbrugerministeriet og Fødevarestyrelsen ikke har anvendt dette faglige grundlag for tilsynsaktiviteten. Statsrevisorerne anførte videre, at den konkrete tilrettelæggelse og gennemførelse af tilsynsaktiviteten er styret ved resultatkontrakter, hvis udformning er af en sådan karakter, at det har været muligt at opfylde kontrakten, uden at minimumskravet om mindst 1 årligt tilsyn har været opfyldt – et minimumskrav, som i nogle tilfælde ikke lever op til de faglige krav i tilsynsfrekvensvejledningen.

3. Familie- og forbrugerministeren har i sin redegørelse oplyst, at ministeren har bedt departementet om sammen med Fødevarestyrelsen at gennemføre de præciseringer i tilsynsfrekvensvejledningen og resultatkontrakten, der er nødvendige for at efterkomme kritikpunkterne så hurtigt som muligt.

Ministeren har desuden oplyst, at 2007 vil blive et overgangså, da der er lagt op til, at der som led i en samlet politisk aftale om fødevarekontrollen skal udarbejdes et helt nyt tilsynskoncept baseret på en større risiko- og behovsorientering. Ministeren har således på baggrund af Rigsrevisionens kritik og den uafhængige ekspertgruppes anbefalinger nedsat en ministeriel arbejdsgruppe med deltagelse fra Finansministeriet og Fødevarestyrelsen, som har fået til opgave med frist ultimo marts 2007 at udarbejde et oplæg til politisk beslutning om den fremtidige tilrettelæggelse af fødevarekontrollen.

4. Det fremgår af ministerens redegørelse, at frem til det nye tilsynskoncept realiseres, har ministeren iværksat en række tilpasninger for at sikre konsistens mellem resultatkontrakten og frekvensvejledningen.

Ministeren har oplyst, at resultatkravene vedrørende tilsyn i Fødevarestyrelsens resultatkontrakt for 2007 er udformet, så der er fuld konsistens til frekvensvejledningen. Ifølge ministerens redegørelse fremgår det således nu specifikt, at alle fødevarevirksomheder skal have mindst 1 tilsynsbesøg pr. år (bortset fra de typer af fødevarevirksomheder, som i henhold til frekvensvejledningen kun skal

have tilsynsbesøg hvert 2. år). Det er også præciseret, at der skal være 100 % målopfyldelse i alle kontrolafdelinger, ligesom Fødevarestyrelsen ved afrapporteringen for 2007 skal kunne dokumentere, at der er arbejdet efter retningslinjerne i tilsynsfrekvensvejledningen.

5. Jeg finder det tilfredsstillende, at familie- og forbrugerministeren har taget initiativ til at sikre konsistens mellem resultatkontrakten og tilsynsfrekvensvejledningen. Jeg finder det desuden tilfredsstillende, at Fødevarestyrelsen ved afrapporteringen for 2007 skal dokumentere, at tilsynsfrekvensvejledningen er efterlevet.

Jeg vil gennemgå afrapporteringen vedrørende 2007 med henblik på at vurdere kontrolafdelingernes målopfyldelse og dokumentationen for, at frekvensvejledningen er efterlevet. Jeg vil desuden følge udarbejdelsen af det nye tilsynskoncept for fødevarekontrollen, herunder hvordan princippet om risiko- og behovsorientering af kontrolindsatsen bliver udmøntet.

III. Fødevarestyrelsens tilsynsaktivitet

6. Statsrevisorerne påtalte i deres bemærkninger til beretningen, at Fødevarestyrelsen ikke har gennemført det fornødne antal tilsyn med fødevarevirksomhederne. Det absolutte minimumskrav – om at alle virksomheder skal have mindst 1 årligt tilsyn – har således ikke været opfyldt i perioden 2000-2005.

7. Familie- og forbrugerministeren oplyser i sin redegørelse, at på nær enkelte virksomheder, hvor kontrolbesøgene primært af praktiske grunde er flyttet til 2007, er alle fødevarevirksomheder blevet kontrolleret i 2006.

Det fremgår videre af redegørelsen, at ministeren har noteret sig, at Rigsrevisionen lægger frekvensintervallerne i tilsynsfrekvensvejledningen til grund for en vurdering af det samlede tilsyns-omfang, som Fødevarestyrelsen skal leve op til. Ministeren har derfor ladet det indgå i arbejdsgruppens arbejde, at der med det nye tilsynskoncept skal sikres fuld klarhed om kravet til den konkrete tilrettelæggelse af tilsynsaktiviteten.

8. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeren oplyser, at næsten alle virksomheder er blevet kontrolleret i 2006. Jeg finder det desuden tilfredsstillende, at ministeren har taget initiativ til, at der skabes klarhed om kravene til tilsynsaktivitetens omfang.

IV. Information til Folketinget om fødevarekontrollen

9. Statsrevisorerne kritiserede i deres bemærkninger, at skiftende ministre ikke før foråret 2006 har informeret Folketinget tilstrækkeligt klart om tilstanden i fødevarekontrollen.

10. Det fremgår af familie- og forbrugerministerens redegørelse, at ministeren tager statsrevisorernes kritik til efterretning, ligesom ministeren vil bestræbe sig på at informere Folketinget klart og tydeligt om planlægningen og styringen af tilsynsaktiviteten i fødevarekontrollen.

11. Jeg finder ministerens tilkendegivelse tilfredsstillende.

V. Afslutning

12. Samlet finder jeg redegørelsen fra familie- og forbrugerministeren tilfredsstillende. Jeg finder det positivt, at ministeren har taget en række initiativer dels med hensyn til overgangsåret 2007, dels med hensyn til den fremtidige tilrettelæggelse af fødevarekontrollen.

Jeg vil fortsat følge udarbejdelsen og implementeringen af det nye tilsynskoncept for fødevarekontrollen samt afrapporteringen om fødevarekontrollen vedrørende 2007.

Jeg vil orientere statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Nr. 5 2006

FINANSMINISTEREN

Den 30. marts 2007

Beretning om ansættelsesformer i staten

Redegørelse om beretning nr. 5 2006 om ansættelsesformer i staten

Statsrevisoratet har ved brev af 1. februar 2007 fremsendt Statsrevisorernes Beretning nr. 5 2006 om ansættelsesformer i staten. Finansministeriet har tidligere afgivet bemærkninger til et udkast til beretningen.

Det overordnede formål med Rigsrevisionens undersøgelse har været at vurdere, hvordan Finansministeriet forvalter anvendelsen af ansættelsesformerne, herunder om Finansministeriet medvirker til, at statens institutioner anvender de forskellige ansættelsesformer strategisk, så de fremmer en sparsommelig og effektiv opgavevaretagelse.

Formålet er opdelt i følgende delformål:

- Har Finansministeriet tilvejebragt hensigtsmæssige rammer for valg af ansættelsesformer i staten?
- Har Finansministeriet tilvejebragt hensigtsmæssige rammer på tjenstemandsområdet i relation til lavere pligtig afgangsalder og rådighedsløn?
- Anvender statens institutioner de forskellige ansættelsesformer strategisk i forhold til opgavevaretagelsen?

Ansættelsesformer

Som det fremgår af beretningen er det Finansministeriet, der fastsætter rammerne for anvendelse af ansættelsesformer i staten, men det enkelte ministerium har ansvaret for den konkrete anvendelse af ansættelsesformerne.

Rigsrevisionen konkluderer i beretningen, at de overordnede rammer for valg af ansættelsesformer i staten, som Finansministeriet har fastsat, understøtter den statslige opgavevaretagelse ved at forsøge at begrænse anvendelsen af tjenstemandsansættelse og øge brugen af overenskomstansættelse, som er en mere fleksibel ansættelsesform.

Det konkluderes endvidere, at den konkrete anvendelse af ansættelsesformerne i statens institutioner er tilfredsstillende.

Rigsrevisionen finder dog, at Finansministeriet bør fastlægge de overordnede principper for, i hvilke typer af chefstillinger der bør ske tjenstemandsansættelse

Det kan i den forbindelse oplyses, at Finansministeriet har til hensigt at fastlægge nye overordnede retningslinjer for anvendelse af tjenstemandsansættelse i chefstillinger.

Da resultatet af en verserende voldgiftssag anlagt af Akademikernes Centralorganisation som omtalt i beretningen kan have betydning for, hvorledes nye principper for anvendelse af tjenstemandsansættelse kan gennemføres, vil Finansministeriet afvente udfaldet af voldgiftssagen. Finansministeriet har noteret sig, at Rigsrevisionen er enig i, at det er velbegrunderet at afvente udfaldet af voldgiftssagen.

Endvidere finder Rigsrevisionen, at Finansministeriet bør rådgive de statslige institutioner om anvendelse af *åremålsansættelse* samt fortsat overvåge anvendelsen af åremålsansættelser i staten.

Som nævnt i beretningen vil Personalestyrelsen opfordre de enkelte ministerier til nøje at overveje fordele og ulemper i forbindelse med valget mellem varig ansættelse og åremålsansættelse. Personalestyrelsen har endvidere indført forbedrede procedurer for indsamling af data om åremålsaftaler, således at Personalestyrelsen kan sikre en bedre videndeling i staten om løn- og andre vilkår ved åremålsansættelse.

Lavere pligtig afgangsalder

Rigsrevisionen konstaterer, at Finansministeriet har fokus på at udvide arbejdsstyrken, bl.a. med udmøntningen af velfærdsaftalen, hvor der lægges op til at løfte de lavere pligtige afgangsaldrer. Tekniske forhandlinger med Centralorganisationernes Fællesudvalg herom er påbegyndt primo 2007 med henblik på at emnet inddrages i overenskomst- og aftalefornyelsen på 1. april 2008.

Rigsrevisionen noterer endvidere at Personalestyrelsen fortsætter forhandlingerne om at udmønte den mulighed for individuel forlængelse af de lave pligtige afgangsaldrer, der blev aftalt ved overenskomst- og aftalefornyelsen i 2005.

Regeringen lægger stor vægt på opblødning af aldersgrænser på arbejdsmarkedet, og jeg ser Rigsrevisionens beretning som en støtte hertil.

Rådighedsløn

Rigsrevisionen har konstateret, at det kun i ganske få tilfælde lykkes at få genplaceret tjenestemænd, der afskediges med krav på rådighedsløn. Det betyder, at der udbetales betydelige beløb, hvor staten ikke får en modydelse.

Rigsrevisionen finder derfor, at Personalestyrelsen bør iværksætte en analyse af ansatte på rådighedsløn, herunder de enkelte ministeriers forsøg på genplacering, og på baggrund af analysens resultater bør overveje eventuelle nye initiativer, der kan fremme genplacering.

Det fremgår af beretningen, at de undersøgte institutioner har iværksat forskellige tiltag for at genplacere tjenestemænd på rådighedsløn. Alligevel er det kun i få tilfælde lykkedes at udlåne eller genplacere tjenestemænd på rådighedsløn. Institutionerne har derfor også valgt at begrænse anvendelsen af tjenestemænd for at undgå risikoen for at skulle udbetale rådighedsløn.

Rigsrevisionen kan på den baggrund ikke fremdrage eksempler på god praksis for genplacering.

Det er Finansministeriets opfattelse, at det incitament, der ligger i, at det enkelte ministerområde selv afholder udgiften til rådighedsløn, medfører, at mange ministerier allerede gør en væsentlig indsats for at genplacere tjenestemænd afskediget med rådighedsløn.

Som opfølgning på Rigsrevisionens beretning vil Finansministeriet indhente oplysninger fra samtlige ministerier om, hvilke procedurer de følger for at sikre genplacering af tjenestemænd på rådighedsløn i videst muligt omfang, og i hvilket omfang det er lykkedes.

Hvis svarene giver grundlag herfor, vil samtlige ministerier blive orienteret om resultatet af undersøgelsen med henblik på at inspirere til fremtidige tiltag, der kan fremme genplaceringen af tjenestemænd på rådighedsløn.

De undersøgte institutioner

Beretningen vurderer, at de undersøgte institutioner anvender de faste ansættelsesformer strategisk i forhold til opgavevaretagelsen, mens den dyrere ansættelsesform åremålsansættelse kun i mindre omfang anvendes strategisk. Ministerierne bør derfor overveje, hvad man vil opnå ved åremålsansættelse, og om brugen af åremålsansættelse sker målrettet.

Endvidere bør Finansministeriet om nogle år – når de foreligger et mere udbygget datagrundlag – vurdere, om der er en sammenhæng mellem åremålsansættelse og bedre opgavevaretagelse.

Som nævnt vil Personalestyrelsen opfordre ministerierne til nøje at overveje fordele og ulemper ved åremålsansættelse contra varig ansættelse.

Finansministeriet vil endvidere følge opfordringen om at tage åremålsansættelse op til vurdering, når datagrundlaget er mere udbygget. Vurderingen vil bl.a. skulle baseres på ministeriernes erfaringer, idet de enkelte ministerier har de bedste forudsætninger for at vurdere sammenhængen mellem åremålsansættelse og opgaveløsningen. Spørgsmålet kan under alle omstændigheder vise sig vanskeligt at besvare helt entydigt. Ansættelsesformen er kun ét blandt flere elementer, når det drejer sig om at rekruttere dygtige ledere til staten og at fastlægge en aflønning, der afspejler de krav, der stilles til lederne.

Statsrevisorernes bemærkning

Jeg har noteret med tilfredshed, at der i statsrevisorernes bemærkning peges på ansættelsesformerne som middel til at fremme effektivitet, fleksibilitet og mobilitet. Hensynet til fleksibiliteten er vigtigt ikke mindst i en tid, hvor staten gennemgår store reformer og andre omstillingsprocesser.

Jeg har i denne redegørelse peget på forskellige tiltag fra Finansministeriets side, og vi vil som også nævnt løbende følge op på ansættelsesformernes hensigtsmæssighed og anvendelighed.

Et eksemplar af denne redegørelse er samtidig sendt til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Thor Pedersen

Nr. 5 2006

RIGSREVISIONEN
Den 30. april 2007

Beretning om ansættelsesformer i staten

Notat til Statsrevisorerne i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 5/06 om ansættelsesformer i staten

Finansministerens redegørelse af 30. marts 2007

I. Indledning

1. Finansministeren anfører vedrørende statsrevisorernes bemærkning om, at fleksibilitet bør prioriteres højt ved statslige ansættelser, at ministeren har noteret dette med tilfredshed, og at hensynet til fleksibilitet er vigtigt, ikke mindst i en tid, hvor staten gennemgår store reformer og andre omstillingsprocesser.

II. Ansættelsesformer for chefer

2. Det fremgår af beretningen, at Rigsrevisionen finder, at Finansministeriet bør fastlægge de overordnede principper for, i hvilke typer af chefstillinger der bør ske tjenestemandsansættelse.

Ministeren anfører, at Finansministeriet har til hensigt at fastlægge nye overordnede retningslinjer for anvendelse af tjenestemandsansættelse i chefstillinger, men at ministeriet vil afvente udfaldet af den igangværende voldgiftssag, og at ministeren har noteret sig, at Rigsrevisionen finder en sådan udsættelse velbegrunderet.

Jeg finder dette tilfredsstillende og vil følge fastlæggelsen af de overordnede retningslinjer for anvendelse af tjenestemandsansættelse i chefstillinger.

III. Lavere pligtig afgangsalder

3. Rigsrevisionen konstaterer i beretningen, at Finansministeriet har fokus på at udvide arbejdsstyrken, bl.a. med udmøntningen af velfærdsaftalen, hvor der lægges op til at løfte de lavere pligtige afgangsaldre, samt muligheden for de individuelle forlængelser af de lavere pligtige afgangsaldre, der blev aftalt ved overenskomst- og aftalefornyelsen i 2005.

Finansministeren anfører, at regeringen lægger vægt på opblødning af aldersgrænser på arbejdsmarkedet, og jeg kan konstatere, at ministeren ser Rigsrevisionens beretning som en støtte hertil.

IV. Rådighedsløn

4. I beretningen omtales, at der udbetales betydelige beløb til tjenestemænd, der afskediges med krav på rådighedsløn, og at det kun i ganske få tilfælde er lykkedes at få genplaceret tjenestemænd. Rigsrevisionen fandt derfor, at Finansministeriet skulle iværksætte analyser med henblik på eventuelle nye initiativer, der kan fremme genplacering.

Finansministeren oplyser, at ministeriet som opfølgning til beretningen vil indhente oplysninger fra samtlige ministerier om, hvilke procedurer de følger for at sikre genplacering i videst muligt omfang, og i hvilket omfang det er lykkedes. Hvis svarene giver grundlag herfor, vil samtlige ministerier blive orienteret herom med henblik på inspiration til fremtidige tiltag, der kan fremme genplacering.

Jeg finder dette tiltag, der kan fremme videndeling og rådgivning om genplacering, for tilfredsstillende, og jeg vil følge gennemførelsen heraf.

V. Åremålsansættelse

5. Statsrevisorerne anfører, at alle institutioner bør have en politik for åremålsansættelse, og at Finansministeriet i den forbindelse bør undersøge, hvilken sammenhæng der er mellem åremålsansættelser og en bedre opgavevaretagelse.

6. Ministeren oplyser, at Finansministeriets Personalestyrelse vil opfordre de enkelte ministerier til nøje at overveje fordele og ulemper i forbindelse med valget mellem varig ansættelse og åremålsansættelser. Personalestyrelsens forbedrede procedurer for indsamling af data om åremålsaftaler kan tillige sikre en bedre videndeling.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Personalestyrelsen har etableret forbedrede procedurer til indsamling af data om åremålsaftaler, der tillige kan sikre en bedre rådgivning og videndeling i forbindelse med ministeriernes valg af ansættelsesform.

7. Ministeren anfører tillige, at når der foreligger et mere udbygget datagrundlag om nogle år, vil ministeriet tage åremålsansættelse op til vurdering. Vurderingen skal bl.a. basere sig på ministeriernes erfaringer, idet ministerierne har de bedste forudsætninger for at vurdere sammenhængen mellem åremålsansættelser og opgavevaretagelsen. Ministeren tilføjer dog, at det under alle omstændigheder kan vise sig vanskeligt at besvare dette spørgsmål entydigt.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Finansministeriet vil vurdere sammenhængen mellem åremålsansættelser og opgavevaretagelsen i den statslige administration, når datagrundlaget er tilstrækkeligt, og jeg vil følge gennemførelsen heraf. Jeg finder endvidere, at spørgsmålet om fx uhensigtsmæssig konkurrence mellem de statslige institutioner indbyrdes og forholdet til det private arbejdsmarked med fordel kan indgå i vurderingen af åremålsansættelser.

VI. Afslutning

8. Samlet finder jeg redegørelsen fra finansministeren tilfredsstillende. Jeg vil fortsat følge:

- Finansministeriets fastlæggelse af de overordnede retningslinjer for anvendelse af tjenestemandsansættelse i chefstillinger
- Finansministeriets gennemførelse af initiativet, der kan fremme ministeriernes muligheder for genplacering
- Finansministeriets vurdering af sammenhængen mellem åremålsansættelser og opgavevaretagelsen i den statslige administration.

Henrik Otbo

Nr. 6 2006

TRANSPORT- OG ENERGIMINISTEREN

Den 19. april 2007

Beretning om offentlige forpligtelser betalt af energiforbrugerne**Redegørelse vedrørende beretning nr. 6 2006 om offentlige forpligtelser betalt af energiforbrugerne**

Under henvisning til § 18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber m.m. vil jeg i det følgende redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Jeg har med tilfredshed noteret mig, at statsrevisorerne finder, at energiforbrugernes betaling til offentlige forpligtelser bliver opkrævet, kontrolleret og fordelt i overensstemmelse med administrationsgrundlaget og på en sådan måde, at forbrugernes betaling tilgår de ordninger, som Folketinget har besluttet.

Der er tale om væsentlige beløb, og derfor er det vigtigt, at regningerne til forbrugerne gøres forståelige og gennemskuelige, således det sikres, at forbrugerne får oplysning om, hvor meget der betales til varetagelse af de offentlige forpligtelser. I den forbindelse har jeg hæftet mig ved, at Energitilsynet forventer, at nye bindende faktureringsforskrifter med oplysninger om forbrugernes bidrag til offentlige forpligtelser træder i kraft senest 1. januar 2008. Jeg er endvidere blevet oplyst om, at Energitilsynet på naturgasområdet allerede har fastsat bindende regler for regningernes udformning. Disse regler trådte i kraft 1. januar 2007. På varmeområdet er forbrugernes udgifter til offentlige forpligtelser forholdsvis begrænsede. Jeg har fået oplyst, at Energitilsynet senere, sammen med branchen, nærmere vil vurdere behovet og mulighederne for at anføre forbrugernes udgifter hertil på varmeregningen.

Jeg har noteret mig, at statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at jeg fremover vil udvide min årlige redegørelse til Folketingets Energipolitiske Udvalg om væsentlige forhold vedrørende landets el- og naturgasforsyning til også at omfatte en generel status for PSO-ordningernes beløbsmæssige udvikling og en status for, hvordan formålet med ordningerne bliver udfyldt.

En kopi af denne redegørelse er samtidigt sendt til Rigsrevisor, St. Kongensgade 45, 1264 København K.

Med venlig hilsen

Flemming Hansen

Nr. 6 2006

RIGSREVISIONEN
Den 11. maj 2007

Beretning om offentlige forpligtelser betalt af energiforbrugerne

Notat til Statsrevisorerne i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 6/06 om offentlige forpligtelser betalt af energiforbrugerne

Transport- og energiministerens redegørelse af 19. april 2007

1. Statsrevisorerne bemærkede til beretningen, at der skulle arbejdes målrettet på at gøre regningerne til forbrugerne forståelige og gennemskuelige, da der er tale om flere og komplicerede ordninger samt væsentlige beløb.

Transport- og energiministeren oplyser i sin redegørelse, at det må sikres, at regningerne udformes på en sådan måde, at forbrugerne får oplysning om, hvor meget der betales til varetagelse af de offentlige forpligtelser. Ministeren henviser til Energitilsynets arbejde med bindende faktureringsforskrifter på henholdsvis naturgas-, elektricitets- og varmeområdet.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

2. Transport- og energiministeren oplyser videre i sin redegørelse, at den årlige redegørelse til Folketingets Energipolitiske Udvalg fremover også vil omfatte en generel status for den beløbsmæssige udvikling af de offentlige forpligtelser og en status for, hvordan formålet med ordningerne bliver udfyldt.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

3. Jeg betragter hermed sagen for afsluttet.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Statsrevisorerne besluttede den 8. juni 2007, at sagen ikke skal afsluttes før rigsrevisor har fulgt op på, om de nye regninger på el og naturgas bliver forståelige og gennemskuelige for forbrugerne.

Nr. 7 2006

FINANSMINISTEREN

Den 30. april 2007

Beretning om effekten af regelforenklingsindsatsen

Finansministerens redegørelse vedrørende statsrevisorernes beretning nr. 7/2006 om effekten af regelforenklingsindsatsen

Under henvisning til Statsrevisoratets skrivelse af 1. marts 2007, hvormed fulgte Statsrevisorernes beretning nr. 7/06 om effekten af regelforenklingsindsatsen skal jeg hermed – i overensstemmelse med § 18, stk. i lov om revisionen af statens regnskaber mm. – redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Statsrevisorerne konstaterer i beretningen, at effekten af regelforenklingsindsatsen fra 2001-2006 ikke kan opgøres i et samlet resultat, da forenklingssindsatsen er rettet mod både borgere, myndigheder og virksomheder, og da der kun er opstillet et kvantitativt mål for virksomhederne. Jeg har noteret mig dette.

Jeg har ligeledes noteret mig, at Rigsrevisionen konkluderer, at Finansministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet har koordineret indsatsen tilfredsstillende.

Endvidere har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen konkluderer, at der er etableret systematiske metoder til at måle virksomhedernes og kommunernes administrative omkostninger.

Jeg har også noteret mig, at statsrevisorerne konkluderer, at Finansministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet samt de øvrige ministerier har iværksat en række regelforenklingsinitiativer for at gøre nye regler enkle.

Endelig har jeg noteret mig, at statsrevisorerne i beretningen konkluderer, at der også har været positive ikke målte effekter af regelforenklingsindsatsen. Jeg vil i forlængelse heraf bemærke, at det efter min opfattelse også er et væsentligt formål med forenklingssindsatsen at skabe en kultur i ministerierne, der sikrer, at regler og administration tager hensyn til, at virksomheder, borgere og andre offentlige myndigheder bebyrdes mindst muligt. Det ligger efter min opfattelse i naturlig forlængelse af Justitsministeriets arbejde med at sikre regulering af høj kvalitet.

En overordnet konklusion i statsrevisorernes beretning er, at effekten af den målbare virksomhedsrettede indsats hidtil har været relativt lav. Jeg er enig i denne betragtning, idet den samlede reduktion i virksomhedernes administrative omkostninger i undersøgelsesperioden udgør ca. 5 pct. Jeg vil dog hertil bemærke, at målet først skal være opfyldt i 2010, og at en lignende udvikling er set i Holland, hvor resultaterne af forenklingssindsatsen først kom på et senere stadium i indsatsen. Jeg vil endvidere bemærke, at Rigsrevisionens undersøgelse bygger på tal frem til juni 2005, hvorfor den seneste udvikling altså ikke er medtaget, da det ikke har været muligt. Jeg kan dog oplyse, at de foreløbige prognoser for næste opdatering, der offentliggøres i maj i forbindelse med Økonomi- og Erhvervsministerens redegørelse til Folketinget om »Erhvervslivet og reguleringen«, peger på en væsentlig positiv udvikling.

Statsrevisorerne konkluderer i beretningen, at opfyldelse af målet om en reduktion i virksomhedernes administrative byrder med op til 25 pct. i 2010 er behæftet med en vis usikkerhed. Jeg er også enig i denne konklusion, men er dog af den opfattelse, at det endnu er for tidligt at vurdere, hvorvidt regeringens mål vil blive nået. Ministerierne har for regeringen fremlagt en handlingsplan for, hvordan målet skal nås. Handlingsplanerne indeholder i sagens natur en række usikkerheder, da det er vanskeligt at forudsige den præcise størrelse af det forenklingspotentiale, som de enkelte analyser og projekter vil resultere i.

Statsrevisorernes beretning om effekten af regelforenklingsindsatsen konkluderer, at handlingsplanerne for 2002-2004 ikke indeholdt en klar prioritering af initiativerne. Jeg er enig i denne konklusion, men bemærker, at der på det givne tidspunkt endnu ikke eksisterede en metode, hvormed det var muligt at prioritere indsatsen i forhold til størrelsen af de administrative omkostninger på de enkelte indsatsområder. Det er der nu kommet med målingen af virksomhedernes administrative

omkostninger (AMVAB-målingerne). På baggrund heraf er handlingsplanen fra 2006 også blevet prioriteret i forhold til at fokusere på de initiativer, der vil have den største forventede effekt for virksomhederne, hvilket statsrevisorerne ligeledes konkluderer.

Statsrevisorerne påpeger i beretningen, at øget datagenbrug mellem offentlige myndigheder vil kunne medføre væsentlige lettelser af de administrative omkostninger, men at forudsætningerne herfor endnu ikke er fuldt til stede i Danmark. I forlængelse heraf anbefaler Rigsrevisionen, at Finansministeriet tager initiativ til at etablere et grundlag for at genbruge oplysninger til de offentlige myndigheder. Rigsrevisionen påpeger, at det kan ske med udgangspunkt i det norske Brønnøysundregister. Jeg er enig i, at der stadig kan gøres en indsats for at forbedre mulighederne for datagenbrug i det offentlige. Som det fremgår af beretningen, har Finansministeriet overfor Rigsrevisionen derfor også tilkendegivet, at Finansministeriet vil undersøge muligheden for og relevansen af at indføre en model i Danmark, der bl.a. bygger på de gode erfaringer fra Norge. Jeg ønsker dog også at gøre opmærksom på, at der er taget initiativer til at sikre øget genbrug af data i Danmark. Som et konkret og markant eksempel herpå kan jeg fremhæve eIndkomstregistret, der træder i kraft i 2008.

Endelig påpeger statsrevisorerne i beretningen, at Dansk Erhverv og Håndværksrådet har udtalt, at det er utilfredsstillende, at en betydelig del af virksomhederne endnu ikke oplever de administrative lettelser i dagligdagen. Jeg er enig i, at det er et problem, hvis virksomhederne ikke oplever lettelser i hverdagen. Jeg vil dog hertil bemærke, at det er forventeligt med en vis tidsmæssig forskydning imellem de opnåede lettelser og virksomhedernes oplevelse heraf, idet ændringer i virksomhedernes administrative praksis ikke kan forventes at ske øjeblikkeligt. Jeg er således af den opfattelse, at det endnu er for tidligt at sige, hvornår virksomhederne fremadrettet vil kunne mærke forenklingerne, efterhånden som virksomhedernes administrative omkostninger frem mod 2010 vil blive reduceret. På samme måde er jeg af den overbevisning, at de positive effekter af de omfattende digitaliseringsprojekter, som regeringen har gennemført fx på Skatteministeriets område, først for alvor vil blive oplevet som lettelser efter en vis tilpasningsperiode.

Jeg vil i forlængelse af ovenstående endvidere tilføje, at der fremadrettet vil gøres en større indsats for at kommunikere de realiserede lettelser til virksomhederne. Herudover vil forenklingsindsatsen også fremadrettet have større fokus på de forhold, virksomhederne oplever som irriterende og besværlige, som supplement til AMVAB-målinger og reduktionsmål.

Endelig ønsker jeg at gøre opmærksom på, at regeringen bevidst har valgt at målrette forenklingsindsatsen i forhold til de lovbestemte administrative omkostninger, da regeringen ikke kan eller skal blande sig i, hvilke aktiviteter virksomhederne frivilligt vælger at udføre som del af den generelle interne forretningsførelse.

Med venlig hilsen

Thor Pedersen

Nr. 7 2006

ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTEREN

Den 26. april 2007

Beretning om effekten af regelforenklingsindsatsen

Redegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning nr. 7/2006 om effekten af regelforenklingsindsatsen

I anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 7/2006 om effekten af regelforenklingsindsatsen samt ledsagende statsrevisorbemærkning af den 21. februar 2007 vil jeg i det følgende – under henvisning til § 18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber mm. – redegøre for de overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Statsrevisorerne bemærker, at der er arbejdet tilfredsstillende med regelforenklingsindsatsen over for virksomhederne, men at den målbare effekt af indsatsen foreløbig har været relativ lav. Hertil kommer, at en betydelig del af virksomhederne endnu ikke oplever de administrative lettelser i dagligdagen.

Jeg skal bemærke, at mit ministerium har gennemført en opdatering af målingen for Folketingsåret 05/06. Denne opdatering peger på væsentlige yderligere lettelser af virksomhedernes administrative byrder. De nye tal offentliggøres i min redegørelse til Folketinget i maj. Erfaringerne viser desuden, at der som oftest går et stykke tid før alle lettelser vil kunne mærkes hos virksomhederne.

Ud over de allerede opnåede lettelser er et vigtigt resultat af arbejdet desuden, at der er skabt et solidt fundament for yderligere lettelser. Erfaringer fra Holland viser, at en række væsentlige resultater kom på et senere tidspunkt i indsatsen.

Det kan også bemærkes, at et væsentligt resultat af forenklingsarbejdet har været, at indsatsen har medvirket til at skabe en kulturforandring i ministerierne, således at der i højere grad er fokus på at reducere de administrative byrder, både bagudrettet i form af systematisk regelforenklings og fremadrettet i forhold til ny lovgivning.

Til Rigsrevisionens bemærkning om, at det er usikkert, om målet kan nås i 2010, kan bemærkes, at det er afgørende, at der er et sagligt og veldokumenteret grundlag for de planlagte administrative lettelser samt fokus på at begrænse byrderne fra ny lovgivning. Derfor analyseres alle initiativer, fx fra regeringens handlingsplan, grundigt inden de iværksættes. Derudover er der igangsat flere projekter, som har en relativ lang tidshorison, hvorfor de administrative lettelser først realiseres efter en længerevarende indsats. I lyset af de hollandske erfaringer er det derfor for tidligt at vurdere, om målet kan nås.

Til det forhold, at nogle virksomheder endnu ikke oplever de administrative lettelser i dagligdagen kan bemærkes, at regeringens mål er at reducere de administrative omkostninger for erhvervslivet, der følger af *lovbestemte* krav. Hvis reguleringen på et område afskaffes, vil det således betyde en reduktion af de lovbestemte administrative omkostninger for virksomhederne. Det er herefter frivilligt for de omfattede virksomheder, om de vil fortsætte med at udføre de pågældende administrative handlinger.

Økonomi- og Erhvervsministeriet er opmærksom på, at det er vigtigt, at informere virksomhederne effektivt om nye regler, for at lettelserne kan mærkes i virksomhedernes dagligdag.

Økonomi- og Erhvervsministeriet er også opmærksom på, at virksomhederne oplever nogle administrative pligter som værende mere irriterende eller u hensigtsmæssige end andre. Derfor er der i regelforenklingsindsatsen også fokus på at reducere de såkaldte ”irritationsbyrder”. Dette er et centralt indsatsområde i regeringens handlingsplan, og er indgået som et vigtigt element i forbindelse med de fire byrdekomitéer, der har været nedsat på Økonomi- og Erhvervsministeriets område.

Rigsrevisionen konstaterer, at genbrug af virksomhedernes og borgernes indberettede oplysninger til de offentlige myndigheder vil medføre væsentlige lettelser af de administrative omkostninger, men at forudsætningerne for genbrug af indberettede oplysninger endnu kun delvist er til stede. Jeg bakker op om Rigsrevisionens anbefaling om, at der tages initiativ til at styrke den tværgående sam-

---

ordning af oplysninger og registreringer til det offentlige og kan bemærke, at mit ministerium allerede har igangsat en række initiativer for at øge genbrug af data.

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisor, St. Kongensgade 45, 1264 København K.

Med venlig hilsen

Bendt Bendtsen

Nr. 7 2006

SKATTEMINISTEREN

Den 7. maj 2007

Beretning om effekten af regelforenklingsindsatsen

Skatteministerens redegørelse om statsrevisorernes beretning nr. 7/2006 om effekten af regelforenklingsindsatsen

Jeg har den 2. marts 2007 fra Statsrevisoratet modtaget statsrevisorernes beretning nr. 7/2006 om effekten af regelforenklingsindsatsen. Efter lov om revision af statens regnskaber m.m. skal jeg redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

I Skatteministeriet har vi arbejdet intenst med at forenkling skattelovgivning. Det har ført til, at Skatteministeriet ifølge den seneste AMVAB opdatering når op på at have forenklet 20,6 pct. af erhvervslivets byrder på skatteområdet pr. 1. juli 2006. Heraf er 14 pct. endeligt opgjort, hvilket vil sige, at virksomhederne allerede har erfaring med at bruge reglerne.

Rigsrevisionen udtrykker bekymring for, om målet kan nås i 2010, fordi nogle ministerier først sent i måleperioden forventer at have identificeret alle initiativer. Skatteministeriet er som sagt allerede nået langt med forenklingerne. Jeg har derfor tillid til, at Skatteministeriet i 2010 nok skal nå målet om at have reduceret op til 25 pct. af de administrative byrder på skatteområdet. Jeg er enig med statsrevisorerne i, at succesen i en vis grad skyldes, at vi i Skatteministeriet tidligt i perioden fik identificeret og gennemført mange forenklinger.

Det kvantitative mål om at lette op til 25 pct. af de administrative byrder gælder kun for erhvervslivet. Men jeg har også prioriteret at lette administrative byrder for de private skatteborgere i perioden. Det har påvirket mulighederne for at lave lettelser for virksomhederne. Som nævnt i beretningens eksempelboks 3 har det ikke været muligt at fjerne så mange indberetningspligter for virksomhederne som forventet. Det skyldes, at SKAT skal bruge indberetningerne til brug for arbejdet med det selvangivelsesløse samfund for 3,9 mio. private skatteborgere. Her valgte jeg at prioritere lettelser for de mange private skatteborgere.

Af beretningen fremgår, at Dansk Erhverv og Håndværksrådet mener, at det er utilfredsstillende, at mange virksomheder endnu ikke oplever de administrative lettelser i hverdagen. Videre oplyser de to virksomhedsorganisationer, at medlemmerne er klar til at foretage indberetninger digitalt, og at digitale løsninger skal tænkes ind i ny lovgivning.

Jeg er enig med virksomhederne i, at digitale indberetningsløsninger er vejen frem i arbejdet med at lette virksomhedernes administrative byrder på skatteområdet. Men digitale løsninger kan bruges til mere end indberetninger. I Skatteministeriet arbejdes der intensivt på at yde service via hjemmesiden dels i form af information, men også som selvbetjeningsløsninger.

Nogle digitale løsninger er allerede i drift – jeg kan nævne TastSelvErhverv hvor omkring 70 pct. af alle momspligtige virksomheder bruger løsningen ved angivelse af moms. Men der er også nye digitale muligheder på vej, som virksomhederne endnu ikke har haft mulighed for at stifte bekendtskab med. Det skyldes, at digitale løsninger tager tid at udvikle. Der går derfor nogen tid fra et initiativ er vedtaget, til virksomhederne kan bruge løsningerne. Således afventer mange af initiativerne på Skatteministeriets område, at forenklingen udmøntes i forbindelse med implementeringen af nye edb-systemer. Det gælder eksempelvis forenklingen af motorregistreringen, etableringen af én skattekonto, det fælles inddrivelsessystem og e-indkomstregistret. Disse initiativer kommer først i drift i perioden 2008 –2009. Det er nok en del af forklaringen på, at virksomhederne endnu ikke har følt alle forenklingerne.

En anden forklaring kan være, at nogle af ordningerne er frivillige at bruge. Jeg kan nævne muligheden for at sende ansatte lønsedlen digitalt og muligheden for at undlade at informere ansatte om årets samlede A-skat etc. Ifølge AMVAB målinger foretaget efter gennemførelsen af lovgivningen har en del virksomheder oplyst, at de ikke forventer at bruge disse nye muligheder. Det er

virksomhedernes frie valg. Det er dog mit håb, at flere virksomheder over tid også vil tage disse initiativer til sig og få glæde af de lettelser, der ligger heri.

Rigsrevisionen anbefaler, at Finansministeriet tager initiativ til, at der kan blive genbrugt oplysninger, der er indsendt til offentlige myndigheder. I den forbindelse nævner Rigsrevisionen, at det bør undersøges, om der er lovmæssige barrierer for udveksling af allerede indberettede oplysninger myndighederne imellem. Rigsrevisionen nævner også, at det er væsentligt, at it-infrastrukturen støtter udvekslingen af disse oplysninger. I den forbindelse understreges vigtigheden af, at samordne oplysningerne for at forhindre, at oplysninger, der allerede er indberettet til en offentlig myndighed, ikke kræves igen af en anden myndighed. Rigsrevisorerne henviser til den ordning, der er etableret i Norge under navnet Brønnøysundregistrene.

Jeg er enig i, at genbrug af data er et vigtigt instrument i arbejdet med at lette administrative byrder. Skatteministeriet har således en lønportal (e-indkomst) under opbygning. Her bliver virksomhedernes indberetning af løn, A-skat, lønindeholdte beløb, produktionsenheder, lønperiode, løntimer, feriegodtgørelse m.m., oplysninger af betydning for administration af barselsudligning samlet. Så kan andre ministerier - under overholdelse af reglerne om udveksling af data mellem myndigheder - hente oplysninger til brug for deres sagsbehandling. I takt med at andre ministerier kobler deres sagsbehandling op på at hente informationer om løn etc. i e-indkomstregistret, vil der opstå lettelser.

Muligheden for genbrug af data på tværs af ministerielle ressortområder er givet vis en effektiv vej til at nedbringe administrative byrder væsentligt. Midlet til at genbruge data er efter min opfattelse øget brug af de digitale løsninger, der udvikles i samarbejde på tværs af relevante ministerområder. Jeg kan nævne, at SKAT sammen med Danmarks Statistik og med deltagelse fra erhvervsorganisationer er i gang med at udvikle en integreret indberetningsløsning for udenrigshandelsoplysninger. Løsningen skal gøre det muligt for virksomheder automatisk at overføre data fra deres egne systemer ved en system-til-system løsning.

It-infrastrukturen er et vigtigt værktøj i forbindelse med udviklingen af digitale indberetningsløsninger i nemme system-til-system løsninger. Det stiller krav til, at systemerne kan tale sammen. Til det formål samarbejder SKAT, Danmark Statistik og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen om fælles standarder for finansielle virksomhedsdata. Det er således aftalt, at man på det finansielle område vil udvikle løsninger baseret på den åbne standard XBRL.

Rigsrevisionen har foreslået, at der i Danmark skal etableres en myndighed til at holde styr på indberetninger til offentlige myndigheder i lighed med de norske Brønnøysundregistre.

Jeg er en varm fortaler for, at virksomheder og borgere ikke skal belastes med unødige administrative byrder. Det er klart, at det i videst mulige omfang skal undgås, at virksomheder og borgere belastes med at indsende samme oplysning til det offentlige flere gange. Hvorvidt Danmark skal iværksætte et initiativ svarende til Brønnøysundregistret, skal imidlertid afvejes overfor de øvrige muligheder, der er for at forenkle virksomheders og borgers administrative byrder samt ulemperne ved det bureaukrati, som følger med etableringen af en ny myndighed.

Etableringen af lønportalen e-indkomst varetager lignende formål, som ligger bag idéen med Brønnøysundregistrene. Men uden etablering af flere myndigheder end vi allerede har i dag. Med lønportalen er der skabt mulighed for, at andre myndigheder kan hente oplysninger om løn etc. et centralt sted. Det giver mulighed for at indfri visionen om én indberetning, én gang, ét sted på lønområdet. Fordelen ved e-indkomstregistret frem for Brønnøysundregistret er, at det ikke er nødvendigt at etablere en myndighed til at oplyse om, hvem der har oplysningen. Oplysningerne kan hentes direkte i registret, fordi det er kendt, at SKAT har oplysningerne.

Efter planen skal e-indkomstregistret sættes i drift i 2008. Registeret er grundlaget for, at SKAT kan lette virksomhedernes arbejde med lønindeholdelse. Når systemet er i drift vil virksomhederne ikke længere skulle foretage lønindholdelse overfor deres ansatte. Det klares ved, at trækprocenten på skattekortet forhøjes. Virksomheden får automatisk tilsendt det nye trækkort elektronisk. Flere lettelser for virksomheder og borgere vil komme i takt med, at andre myndigheder får etableret administrative systemer, som genbruger oplysningerne i e-indkomstregisteret.

Med disse bemærkninger er jeg i øvrigt enig i statsrevisorenes beretning. Redegørelsen er samtidig sendt til Rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen

Nr. 7 2006

JUSTITSMINISTEREN

Den 30. april 2007

Beretning om effekten af regelforenklingsindsatsen

Under henvisning til Statsrevisoratets brev af 1. marts 2007, hvor Statsrevisorernes beretning nr. 7/06 om effekten af regelforenklingsindsatsen var vedlagt, skal jeg hermed i overensstemmelse med lov om revision af statens regnskaber redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Jeg har noteret mig statsrevisorernes bemærkninger om, at beretningen viser, at der er arbejdet tilfredsstillende med regelforenklingsindsatsen over for virksomhederne, men at den målbare effekt af indsatsen foreløbig har været relativ lav.

Endvidere har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen i beretningen konstaterer, at Justitsministeriet allerede på nuværende tidspunkt bl.a. med vedtagelsen af lov nr. 539 af 8. juni 2006 om ændring af lov om tinglysning og forskellige andre love (Digital tinglysning), har tilvejebragt det nødvendige grundlag for ministeriets bidrag til opfyldelse af målet om reduktion af de administrative byrder for erhvervslivet i 2010.

Jeg har også noteret mig, at Rigsrevisionen i beretningen er opmærksom på, at Justitsministeriet arbejder videre med den målrettede regelforenklingsindsats, og at Justitsministeriet således i regeringens handlingsplan om regelforenklingsindsats har forpligtet sig til at undersøge mulighederne for yderligere omkostningsreduktioner på de 10 lovgivningsområder, som ifølge AMVAB-målingerne har flest administrative omkostninger.

Jeg er desuden glad for at konstatere, at ministerierne til Rigsrevisionen har oplyst, at Justitsministeriets »Vejledning om lovkvalitet« bruges aktivt i lovgivningsarbejdet.

Rigsrevisionens beretning bekræfter mig i, at det med regeringens målrettede fokus på digitalisering og regelforenklingsindsats er muligt at lette de administrative byrder for borgerne og erhvervslivet. Der er imidlertid tale om en omfattende proces, og det er derfor kun naturligt, at der vil være en vis indkøringsperiode, inden alle digitaliserings- og regelforenklingsindsatser fører til faktiske lettelser. Der vil naturligvis også være områder, hvor retssikkerhedsmæssige og andre hensyn fører til, at potentialet for forenkling er begrænset.

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisor, St. Kongensgade 45, 1264 København K.

Med venlig hilsen

Lene Espersen

Nr. 7 2006

SOCIALMINISTEREN

Den 23. april 2007

Beretning om effekten af regelforenklingsindsatsen

Redegørelse om statsrevisorernes beretning om effekten af regelforenklingsindsatsen 7/06

Statsrevisoratet har d. 1. marts 2007 fremsendt Statsrevisorernes beretning nr. 7/06 om effekten af regelforenklingsindsatsen.

I henhold til § 18, stk. 2 i lov om revisionen af statens regnskaber mm., vil jeg i det følgende redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Statsrevisorernes beretning nr. 7/06 er også en opfølgning på beretning nr. 6/96 om almennyttige boligselskabers forhold og organisering. Beretningen blev dengang afsluttet under henvisning til, at regeringen havde regelforenklings som selvstændigt politisk tema og havde nedsat et udvalg om modernisering og forenkling af boliglovgivningen, hvorfor rigsrevisor ville behandle spørgsmålet på et senere tidspunkt i en ny og bredere anlagt undersøgelse.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen vurderer, at effekten af ministeriets regelforenklingsiltag på dette område indtil nu har været begrænset.

Socialministeriet har over for Rigsrevisionen oplyst, at regelsættet om almennyttige boligselskaber, på trods af de regelforenklende tiltag, fortsat er omfattende og kompliceret som følge af en række nyskabelser på området, som er udtryk for ændrede politiske prioriteringer. Rigsrevisionen har oplyst enighed i denne vurdering.

Jeg har desuden noteret mig, at Rigsrevisionen konkluderer, at der er etableret systematiske metoder til at måle virksomhedernes og kommunernes administrative omkostninger.

Endelig har jeg noteret mig, at statsrevisorerne konkluderer, at Finansministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet samt de øvrige ministerier har iværksat en række regelforenklingsinitiativer for at gøre nye regler enkle.

Regelforenklings arbejdes der løbende med på Socialministeriets område. Som udgangspunkt er den sociale lovgivning en enkel rammelovgivning, der for nylig er blevet gennemskrevet i forbindelse med kommunalreformen. Det betyder ikke, at der ikke på enkelte områder findes komplicerede regler, men der er et klart politisk flertal for at opretholde disse regler - ofte ud fra hensynet til borgenes retssikkerhed.

På boligområdet er der som led i boligaftalen af 4. november 2006 nedsat et udvalg om styring af den almene boligsektor med deltagelse af bl.a. Boligselskabernes Landsforening og Kommunernes Landsforening. Et hovedpunkt i udvalgets kommissorium er, udover øget decentralisering, regelforenklings. Udvalget skal færdiggøre sit arbejde senest den 1. april 2008.

Herudover er der bl.a. fokus på i så stor udstrækning som muligt at kunne genanvende de data, som er indtastet i Socialministeriets informations- og forvaltningssystem for støttet boligbyggeri (BOSSINF).

Oplysningerne i BOSSINF er i relevant omfang tilgængelige for andre aktører i en almen støttesag, f.eks. Byggeskadefonden, Økonomistyrelsen og realkreditinstitutterne, som yder støttede lån til byggeriet. I tilknytning til BOSSINF er der etableret et digitalt register over støttede lån, der bl.a. anvendes i forbindelse med udbetalingen af offentlig støtte i lånets løbetid.

BOSSINF får en central rolle, når der snart indføres krav om nøgletal til brug for udvælgelse af entreprenører til almene byggeopgaver. Dels findes en del af de oplysninger, der skal bruges, allerede i BOSSINF. Dels vil en stor del af de nye oplysninger, der skal indsamles, skulle indberettes til BOSSINF. En bevidst udnyttelse af de muligheder, som det eksisterende BOSSINF-system tilbyder, herunder genbrug af eksisterende data, har således gjort det muligt at holde udgifterne til etablering og drift af et nøgletalssystem for det almene byggeri på et relativt lavt niveau, ligesom byggherrers og byggende virksomheders indberetningsbyrde er minimeret mest muligt.

Kopi af redegørelsen er fremsendt til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Eva Kjer Hansen

Nr. 7 2006

RIGSREVISIONEN

Den 1. juni 2007

Beretning om effekten af regelforenklingsindsatsen

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 7/06 om effekten af regelforenklingsindsatsen

Socialministerens redegørelse af 23. april 2007**Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse af 26. april 2007****Finansministerens redegørelse af 30. april 2007****Justitsministerens redegørelse af 30. april 2007****Skatteministerens redegørelse af 7. maj 2007**

I. Indledning

1. Statsrevisorerne anførte i deres bemærkninger til beretningen, at der er arbejdet tilfredsstillende med regelforenklingsindsatsen over for virksomhederne, men at den målbare effekt af indsatsen foreløbig har været relativt lav. Hertil kommer, at en betydelig del af virksomhederne endnu ikke oplever de administrative lettelser i dagligdagen.

II. Den målbare effekt

2. Finansministeren, økonomi- og erhvervsministeren, skatteministeren, socialministeren og justitsministeren har noteret sig, at det af beretningen fremgår, at effekten af regelforenklingsindsatsen fra 2001 til 2006 ikke kan opgøres i et samlet resultat, da forenklingssindsatsen er rettet mod både borgere, myndigheder og virksomheder, og da der kun er opstillet et kvantitativt mål for virksomhederne.

Ministrene har desuden noteret sig, at effekten af den målbare virksomhedsrettede indsats hidtil har været relativt lav. Finansministeren og økonomi- og erhvervsministeren bemærker dog hertil, at målet først skal være opfyldt i 2010, og at en lignende udvikling er set i Holland.

3. Økonomi- og erhvervsministeren bemærker, at ministeriet har gennemført en opdatering af målingen for folketingsåret 2005/06. Denne opdatering peger på, at der er væsentlige yderligere lettelser af virksomhedernes administrative byrder. De nye tal offentliggøres i ministerens redegørelse til Folketinget i maj 2007.

4. Finansministeren er enig i beretningens konklusion om, at opfyldelsen af målet om en reduktion i virksomhedernes administrative byrder med op til 25 % i 2010 er behæftet med en vis usikkerhed. Finansministeren finder dog i lyset af de udarbejdede handlingsplaner, at det endnu er for tidligt at vurdere, hvorvidt regeringens mål vil blive nået.

5. Økonomi- og erhvervsministeren bemærker, at det er afgørende, at der er et sagligt og veldokumenteret grundlag for de planlagte administrative lettelser samt fokus på at begrænse byrderne fra ny lovgivning. Hertil kommer, at der er igangsat flere projekter, som har en relativt lang tids-horisont, hvorfor de administrative lettelser først realiseres efter en længerevarende indsats.

6. Skatteministeren har tillid til, at Skatteministeriet når reduktionsmålet, og er enig i beretningens konklusion om, at dette til en vis grad skyldes, at Skatteministeriet tidligt i perioden fik identificeret og gennemført mange forenklinger.

7. Socialministeren har noteret sig, at det fremgår af beretningen, at effekten af ministeriets regelforenklingstiltag på dette område indtil nu har været begrænset. Socialministeriet har tidligere oplyst, at regelsættet om almennyttige boligselskaber, på trods af de regelforenklingstiltag, fortsat er omfattende og kompliceret som følge af en række nyskabelser på området, som er udtryk for ændrede politiske prioriteringer. Det fremgår af beretningen, at Rigsrevisionen er enig i denne vurdering.

På boligområdet er der som led i boligaftalen af 4. november 2006 nedsat et udvalg om styring af den almene boligsektor med deltagelse af bl.a. Boligselskabernes Landsforening og Kommunernes Landsforening. Et hovedpunkt i udvalgets kommissorium er, ud over øget decentralisering, regelforenkling. Udvalget skal færdiggøre sit arbejde senest den 1. april 2008.

8. Justitsministeren har noteret sig, at det fremgår af beretningen, at Justitsministeriet allerede på nuværende tidspunkt har tilvejebragt det nødvendige grundlag for ministeriets bidrag til opfyldelse af målet om reduktion af de administrative byrder for erhvervslivet i 2010. Desuden har justitsministeren noteret sig, at det fremgår af beretningen, at Justitsministeriet undersøger mulighederne for yderligere omkostningsreduktioner.

9. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministrene har taget beretningens konklusioner om den lave effekt af den hidtidige regelforenklingssindsats til efterretning og er bevidste om, at en succesfuld målopnåelse i 2010 vil afhænge af en fortsat højt prioriteret indsats i de kommende år.

III. Virksomhedernes oplevede effekt

10. Det fremgår af beretningen, at Dansk Erhverv og Håndværksrådet, som repræsentanter for brugerne af den virksomhedsrettede lovgivning, har udtalt, at det er utilfredsstillende, at en betydelig del af virksomhederne endnu ikke oplever de administrative lettelser i dagligdagen.

11. Finansministeren er enig i, at det er et problem, hvis virksomhederne ikke oplever de administrative lettelser i hverdagen. Ministeren bemærker dog hertil, at det er forventeligt med en vis tidsmæssig forskydning imellem de opnåede lettelser og virksomhedernes oplevelse heraf, idet ændringer i virksomhedernes administrative praksis ikke kan forventes at ske øjeblikkeligt. Det er således ministerens vurdering, at det endnu er for tidligt at sige, hvornår virksomhederne fremadrettet vil kunne mærke forenklingerne, efterhånden som virksomhedernes administrative omkostninger frem mod 2010 bliver reduceret.

12. Økonomi- og erhvervsministeren bemærker, at regeringens mål er at reducere de administrative omkostninger for erhvervslivet, der følger af lovbestemte krav. Det er frivilligt for de omfattede virksomheder, om de vil fortsætte med at udføre de pågældende administrative handlinger. Økonomi- og erhvervsministeren er opmærksom på, at det er vigtigt at informere virksomhederne effektivt om nye regler, for at lettelserne kan mærkes i virksomhedernes dagligdag.

13. Finansministeren og økonomi- og erhvervsministeren er enige om, at der fremadrettet skal gøres en stor indsats for at kommunikere de realiserede lettelser til virksomhederne. Herudover vil forenklingssindsatsen også fremadrettet have større fokus på de forhold, virksomhederne oplever som irriterende og besværlige.

14. Skatteministeren bemærker, at en del af årsagen til, at virksomhederne endnu ikke har oplevet alle forenklinger, er, at implementeringen af vedtagne lovændringer vedrørende fx motorregistrering, én skattekonto, det fælles inddrivelsessystem og eIndkomstregistret først realiseres i 2008-2009.

15. Jeg har særligt konstateret, at finansministeren oplyser, at det endnu er for tidligt at sige, hvornår virksomhederne fremadrettet vil kunne mærke forenklingerne, efterhånden som virksomhedernes administrative omkostninger frem mod 2010 bliver reduceret, samt at finansministeren og øko-

nomi- og erhvervsministeren er enige om, at der fremadrettet skal gøres en stor indsats for at kommunikere de realiserede lettelser til virksomhederne.

Jeg vil følge udviklingen.

IV. Genbrug af oplysninger i de offentlige myndigheder

16. Det fremgår af beretningen, at genbrug af virksomhedernes indberettede oplysninger til de offentlige myndigheder vil betyde væsentlige lettelser af de administrative omkostninger, men forudsætningerne for genbrug af virksomhedernes indberettede oplysninger til de offentlige myndigheder er endnu kun delvist til stede.

17. Finansministeren, økonomi- og erhvervsministeren, skatteministeren og socialministeren er enige i beretningens konklusioner om, at der stadigvæk kan gøres en indsats for at forbedre mulighederne for datagenbrug i de offentlige myndigheder.

Finansministeriet har, som det fremgår af beretningen, tidligere over for Rigsrevisionen tilkendegivet, at Finansministeriet vil undersøge muligheden for og relevansen af at indføre en model i Danmark, der bl.a. bygger på de gode erfaringer fra Norge, hvor der er etableret et register, som giver de offentlige myndigheder adgang til en række oplysninger indberettet af borgere og virksomheder, samt et tilsynskrav med de indberetningskrav som myndighederne stiller.

18. Ministrene gør opmærksom på, at der er taget initiativer til at sikre øget genbrug af data i Danmark, fx eIndkomstregistret, der implementeres i 2008, og Socialministeriets informations- og forvaltningssystem for støttet boligbyggeri (BOSSINF). BOSSINF er tilgængeligt for fx Byggeskadedefonden, Økonomistyrelsen og realkreditinstitutterne. BOSSINF får, ifølge socialministeren, en central rolle, når der snart indføres krav om nøgletal til brug for udvælgelse af entreprenører til almene byggeopgaver, idet en del af oplysningerne allerede ligger i systemet.

19. Jeg finder det tilfredsstillende, at finansministeren og de øvrige ministre arbejder på at skabe forudsætningerne for genbrug af virksomhedernes indberettede oplysninger til de offentlige myndigheder, så virksomhederne herigennem kan opnå væsentlige lettelser af de administrative omkostninger. Jeg finder det i den forbindelse væsentligt, at ministerierne fortsat samarbejder på tværs af ministerierne, så myndighederne på tværs af ressortområderne får mulighed for at genbruge de oplysninger, som virksomhederne allerede én gang har indberettet til en offentlig myndighed.

V. Sammenfatning

20. Jeg finder samlet set redegørelserne fra finansministeren, økonomi- og erhvervsministeren, skatteministeren, socialministeren og justitsministeren for tilfredsstillende.

Jeg har noteret mig, at ministerierne har taget beretningens konklusioner om effekten af regelforenklingsindsatsen, virksomhedernes oplevede effekter og genbrug af indberettede oplysninger til de offentlige myndigheder til efterretning, og at ministerierne vil fortsætte deres regelforenklingsindsats mere målrettet fremover.

21. Jeg vil fortsat følge udviklingen i:

- om ministerierne i de kommende år prioriterer målene om en væsentlig reduktion af de administrative byrder i 2010
- Finansministeriets videre arbejde med at genbruge virksomhedernes indberettede oplysninger til de offentlige myndigheder, og om det vil reducere de administrative omkostninger, og om virksomhederne kan mærke forbedringerne. I den forbindelse vil jeg følge Finansministeriets overvejelser om muligheden for og relevansen af at indføre fx den norske model i Danmark.

Nr. 8 2006

UDVIKLINGSMINISTEREN

Den 13. juni 2007

Beretning om Udenrigsministeriets administration af NGO-bistanden

Vedrørende beretning nr. 8 2006 om Udenrigsministeriets administration af NGO-bistanden

I henhold til Statsrevisoratets skrivelse af 10/4-2007 fremsendes min redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til. Jeg har med interesse gennemgået beretningens konklusioner, som jeg finder både konstruktive og fremadrettede. Det glæder mig, at Rigsrevisionen i sin vurdering finder, at Udenrigsministeriets administration af NGO-bistanden generelt har været tilfredsstillende, og at tidligere problemer med hensyn til håndteringen af NGO'ernes projektregnskaber nu er et overstået kapitel.

Jeg er samtidig glad for, at statsrevisorerne og Rigsrevisionen kommer med anbefalinger til, hvordan administrationen af NGO-bistanden kan blive endnu bedre.

Som opfølgning på anbefalingerne har jeg iværksat en række initiativer. Særligt vil jeg fremhæve beslutningen om igangsættelse af arbejdet med at opdatere Civilsamfundsstrategien. Operationaliseringen af den opdaterede strategi forventes at ske gennem udarbejdelse af en årlig rullende handlingsplan, hvori der søges opstillet mål for udmøntning af strategien. Opdateringen vil ske i tæt samarbejde og dialog med de danske NGO'er. Jeg håber dette afsæt yderligere kan være med til at styrke den danske støtte til civilsamfundet og herigennem bidrage til udviklingslandenes bestræbelser på at indfri 2015-målene.

Statsrevisorerne fremhæver vigtigheden af, at Civilsamfundsstrategien udmøntes, så det kan måles hvordan NGO-bistanden bidrager til målene for dansk udviklingsbistand. En betragtning jeg er ganske enig i. Dette kan imidlertid gøres på forskellig vis. Den mest hensigtsmæssige måde er efter min opfattelse – som også fremhævet i beretningen – at benytte de mål og resultatstyringsmetoder, som allerede anvendes i Udenrigsministeriet. I den forbindelse vil det være vigtigt, at kravene til resultatmålingen nøje afstemmes med organisationernes størrelse og kapacitet. Resultatmålingen skal give et billede af organisationernes bidrag til afhjælpning af fattigdom og udvikling i Syd og skal give et billede af organisationernes rolle som katalysatorer for den folkelige forankring af bistanden i Danmark.

For så vidt angår Rigsrevisionens anbefaling om at vurderingerne af rammeorganisationernes virke i højere grad bør fokusere på resultaterne af bistandsindsatsen og de udvalgte indsatsområder vil der blive taget initiativ til, at dette i højere grad indarbejdes i de årlige konsultationer med Udenrigsministeriet og i den efterfølgende rapportering til Styrelsen for Internationalt Udviklingsarbejde. Flere af rammeorganisationerne har allerede iværksat monitoreringsinitiativer, som vil kunne bidrage hertil.

Rigsrevisionen anbefaler, at der gennemføres en undersøgelse, der overordnet sammenligner resultaterne af de forskellige støtteordninger med hinanden. Dette spørgsmål vil indgå centralt i opdateringen af civilsamfundsstrategien og der er derfor endnu ikke taget konkret stilling til udformningen af en sådan undersøgelse.

Der opstilles i beretningen en række konkrete anbefalinger til, hvorledes Udenrigsministeriets administration af især enkeltprojekterne kan forbedres. Som det fremgår af beretningen, har Udenrigsministeriet allerede taget skridt til en opdatering af såvel sagsbehandlervejledningen for NGO-området som relevante dele af de administrative retningslinier for NGO'ernes forvaltning af bistanden. For sagsbehandlervejledningen gælder, at opdateringen også vil bidrage til at sikre, at indkomne ansøgninger fremover vurderes endnu mere ensartet, end det allerede er tilfældet. I formatet, der anvendes i forbindelse med ansøgninger om enkeltprojekter, vil kravene til planlægning af en realistisk og bæredygtig udfasning af projekterne endvidere blive yderligere skærpet. Samtidig vil der blive udarbejdet en udførlig budgetteringsvejledning, som både skal bidrage til mere ensartethed i

budgetteringen og sikre Udenrigsministeriet mulighed for bedre at vurdere udgiftsposterne kritisk på tværs af ansøgningerne.

Der vil i den kommende tid blive set på mulighederne for at iværksætte tematiske evalueringer af NGO-bistanden med henblik på at sikre bedre læring på tværs af organisationernes forskellige indsatser. Jeg vil endvidere sikre, at der sker en systematisk indsamling og registrering af de evalueringer, der gennemføres på NGO'ernes eget initiativ. Endelig vil der med afsæt i Udenrigsministeriets egne regler på området blive opstillet mere formelle krav til evalueringernes gennemførelse med henblik på at sikre større ensartethed.

Opdateringen af Civilsamfundsstrategien vil også omfatte en gennemskrivning af de afsnit, der vedrører ambassadernes involvering i støtte til civilsamfundet. En sådan gennemskrivning vil naturligt forholde sig til de anbefalinger, der både fremkommer i Rigsrevisionens beretning og i statsrevisorernes bemærkninger vedrørende udveksling af informationer og erfaringer. Hertil kommer, at der i ambassadernes rapporteringsformater vil blive indarbejdet formuleringer, der specifikt beskæftiger sig med status for arbejdet med civilsamfundet i de pågældende samarbejdslande. Det er dog samtidig vigtigt at understrege, at arbejdet med at styrke civilsamfundet i de danske samarbejdslande mest effektivt gennemføres gennem det koordinerede samarbejde mellem regeringen og donorerne om udarbejdelse af fattigdomsstrategier, fælles landestrategier og andre harmoniserede indsatser. Heri ligger også en forpligtelse hos statslige og private aktører til at sikre at såvel internationale som lokale NGOer tager aktivt del i dette harmoniseringsarbejde.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at beretningen ikke alene vil være til inspiration for Udenrigsministeriet, men afgjort også for de mange danske organisationer, der tager aktiv del i udviklingsarbejdet.

Med venlig hilsen

Ulla Tørnæs

Nr. 8 2006

RIGSREVISIONEN

Den 21. juni 2007

Beretning om Udenrigsministeriets administration af NGO-bistanden

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 8/06 om Udenrigsministeriets administration af NGO-bistanden

Udviklingsministerens redegørelse af 13. juni 2007

I. Indledning

1. Statsrevisorerne bemærkede, at Udenrigsministeriet siden 2002 havde forbedret regnskabsopfølgningen og tilsynet på tilskudsområdet, og at Udenrigsministeriet generelt havde administreret NGO-bistanden tilfredsstillende. Statsrevisorerne bemærkede, at Udenrigsministeriets administration af NGO-bistanden kunne forbedres yderligere på en række områder. Udviklingsministeren har iværksat en række initiativer som opfølgning på beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger.

II. Operationalisering af Civilsamfundsstrategien

2. Ministeren oplyser i sin redegørelse, at Udenrigsministeriet på baggrund af beretningen vil igangsætte en opdatering af Civilsamfundsstrategien, hvilket vil ske i tæt samarbejde og dialog med de danske NGO'er. Operationaliseringen af den opdaterede strategi forventes at ske gennem en årlig rullende handlingsplan, hvori der søges opstillet mål for udmøntningen af strategien. Rigsrevisionens anbefaling om at gennemføre en undersøgelse, der overordnet sammenligner resultaterne af de forskellige støtteordninger med hinanden, vil indgå i opdateringen af Civilsamfundsstrategien. Den konkrete udformning af undersøgelsen er derfor endnu ikke besluttet.

Ministeren er enig med Statsrevisorerne i, at Civilsamfundsstrategien skal udmøntes, så det kan måles, hvordan NGO-bistanden bidrager til målene for dansk udviklingsbistand. Ministeren finder det mest hensigtsmæssigt, at der i denne forbindelse tages udgangspunkt i de mål- og resultatstyringsmetoder, som allerede anvendes i ministeriet.

3. Jeg finder udviklingsministerens initiativer vedrørende opdatering og operationalisering af Civilsamfundsstrategien tilfredsstillende og vil følge gennemførelsen heraf.

III. Rammeorganisationerne

4. Ministeren vil tage initiativ til, at vurderingerne af rammeorganisationernes virke i højere grad fokuseres på resultaterne af bistandsindsatsen og de udvalgte indsatsområder. Dette vil ske i forbindelse med de årlige konsultationer med Udenrigsministeriet og i den efterfølgende rapportering til Styrelsen for Internationalt Udviklingssamarbejde.

5. Jeg finder dette tilfredsstillende og vil følge arbejdet.

IV. Administration af enkeltprojekter

6. Udenrigsministeriet har igangsat en række initiativer for at forbedre administrationen af især enkeltprojekterne på baggrund af de anbefalinger, der opstilles i beretningen. Følgende initiativer er sat i gang:

- opdatering af sagsbehandlervejledningen samt relevante dele af de administrative retningslinjer for NGO'ernes forvaltning af bistanden med henblik på at sikre, at indkomne ansøgninger fremover vurderes mere ensartet
- revision af projektansøgningsformatet, så kravet til NGO'erne om planlægning af en realistisk og bæredygtig udfasning af projekter bliver yderligere skærpet
- udarbejdelse af en udførlig budgetteringsvejledning, som både skal bidrage til mere ensartethed i NGO'ernes budgetteringspraksis og sikre Udenrigsministeriet mulighed for bedre at kunne vurdere udgiftsposterne kritisk på tværs af ansøgningerne
- opkvalificere evalueringsområdet ved bl.a. at se på mulighederne for at iværksætte tematiske evalueringer af NGO-bistanden, sikre en systematisk indsamling og registrering af de evalueringer, der gennemføres på NGO'ernes eget initiativ, samt opstille mere formelle krav til evalueringernes gennemførelse med henblik på at sikre større ensartethed i evalueringerne.

7. Jeg finder ministerens initiativer til forbedring af administrationen af enkeltprojekter relevante og vil følge Udenrigsministeriets arbejde med udmøntningen af initiativerne.

V. Ambassadernes rolle i forhold til Civilsamfundsstrategien

8. Ministeren oplyser i sin redegørelse, at opdateringen af Civilsamfundsstrategien også vil omfatte en gennemskrivning af de afsnit, der vedrører ambassadernes involvering i støtte til civilsamfundet. Gennemskrivningen vil forholde sig til beretningens anbefalinger og til Statsrevisorernes bemærkninger vedrørende udveksling af informationer og erfaringer.

Ministeren noterer desuden, at ambassadernes rapporteringsformat fremover vil have fokus på status for arbejdet med civilsamfundet i de pågældende samarbejdslande. I denne sammenhæng understreger ministeren, at arbejdet med at styrke civilsamfundet i de danske samarbejdslande mest effektivt gennemføres gennem det koordinerede samarbejde mellem regeringen og donorerne om udarbejdelse af fattigdomsstrategier, fælles landestrategier og andre harmoniserede indsatser, og at såvel internationale som lokale NGO'er skal tage aktivt del i dette harmoniseringsarbejde.

9. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeriet i forbindelse med opdateringen af Civilsamfundsstrategien fortsat vil have fokus på ambassadernes involvering i støtte til civilsamfundet, og at status for støtten fremover vil indgå i ambassadernes rapporteringsformater. Jeg vil følge dette arbejde.

VI. Sammenfatning

10. Jeg finder samlet redegørelsen fra udviklingsministeren for tilfredsstillende, og jeg finder det positivt, at Udenrigsministeriet vil igangsætte en række initiativer bl.a. med henblik på at kunne vurdere, hvordan NGO-bistanden bidrager til målene for den danske udviklingsbistand. Jeg vil følge:

- Udenrigsministeriets videre arbejde med at opdatere og operationalisere Civilsamfundsstrategien, herunder udarbejdelse af en årlig rullende handlingsplan, hvori der opstilles mål for udmøntningen af strategien
- Udenrigsministeriets arbejde med at inddrage NGO-bistanden i ministeriets mål- og resultatstyringssystem
- udarbejdelsen af mere resultatorienterede vurderinger for rammeorganisationerne
- Udenrigsministeriets initiativer vedrørende forbedring af administrationen af enkeltprojekter
- Udenrigsministeriets initiativer vedrørende ambassadernes fortsatte fokus på og støtte til civilsamfundet i samarbejdslandene.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om udviklingen.

Henrik Otbo

Nr. 9 2006

TRANSPORT- OG ENERGIMINISTEREN

Den 10. maj 2007

Beretning om forbedringer af Svendborgbanen

Vedr. Statsrevisorernes beretning nr. 9/2006 om forbedringer af Svendborgbanen

Statsrevisoratet har med brev af 10. april 2007 bedt mig om at redegøre for hvilke overvejelser og foranstaltninger, jeg finder, at Statsrevisorernes beretning 9/2006 om Svendborgbanen måtte give anledning til.

På baggrund af formålet med Statsrevisorernes beretning 9/2006 om Svendborgbanen og denne beretnings resultater redegør jeg i det følgende for mine overvejelser, og for hvilke tiltag jeg vil igangsætte.

Formålet med beretningen var at klarlægge:

- 1) I hvilket omfang opgraderingsprojektet i dag lever op til formålene
- 2) hvilket omfang handlingsplanen har sikret en forbedret rettidighed på Svendborgbanen
- 3) Om totaludgiften på ca. 200 mio. kr. til anlægsprojektet »Odense-Svendborg« er afholdt i overensstemmelse med aktstykker, finanslove og den indgåede politiske aftale.

Ad 1)

Jeg har med tilfredshed noteret mig, at det fremgår af beretningen, at der i dag er opnået forbedringer på Svendborgbanen, som opfylder formålene med opgraderingsprojektet. Når de sidste restarbejder og udarbejdelsen af teknisk dokumentation er helt afsluttet og Trafikstyrelsens endelige godkendelse af opgraderingsprojektet foreligger, vil jeg i den halvårslige status over anlægsprojekter på Transport- og Energiministeriets område orientere Finans- og Trafikudvalget herom.

Ad 2)

Jeg er tilfreds med, at det fremgår af beretningen, at handlingsplanen har levet op til sit formål og har bidraget til at nedbringe omfanget af aflysninger og forsinkelser i forhold til perioden umiddelbart før den blev igangsat. Når de 2 sidste aktiviteter i handlingsplanen endeligt er gennemført vil jeg bede Banedanmark om en fornyet status for handlingsplanen effekt.

Ad 3)

Jeg har med tilfredshed noteret mig, at det fremgår af beretningen, at totaludgiften til anlægsprojektet er afholdt i overensstemmelse med aktstykker og finanslove.

Med venlig hilsen

Flemming Hansen

Nr. 9 2006

RIGSREVISIONEN

Den 1. juni 2007

Beretning om forbedringer af Svendborgbanen

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 9/06 om forbedringer af Svendborgbanen

Transport- og energiministerens redegørelse af 10. maj 2007

1. Statsrevisorerne anførte i deres bemærkninger til beretningen, at målene med opgraderingsprojektet er nået, dog med de begrænsninger, som skyldes, at opgraderingsprojektet ikke er helt afsluttet, da det endnu ikke har været muligt at indsætte de planlagte IC2-tog på banen.

Transport- og energiministeren oplyser i sin redegørelse, at Trafikstyrelsens endelige godkendelse af opgraderingsprojektet afventer færdiggørelsen af de sidste restarbejder og udarbejdelsen af teknisk dokumentation. Når denne godkendelse foreligger, vil ministeren orientere Finansudvalget og Trafikudvalget herom i den halvårige status over anlægsarbejder på Transport- og Energiministeriets område.

2. Derudover konstaterede Statsrevisorerne i deres bemærkninger, at handlingsplanen næsten er gennemført, og at de foreløbige resultater viser forbedringer af rettidigheden.

Transport- og energiministeren oplyser i sin redegørelse, at når de 2 sidste aktiviteter i Banedanmarks handlingsplan er gennemført, vil ministeren bede Banedanmark om en fornyet status for handlingsplanens effekt.

3. Jeg vil orientere Statsrevisorerne, når Trafikstyrelsens godkendelse af opgraderingsprojektet og status for handlingsplanens effekt foreligger. Jeg vil i forbindelse hermed afgive en status for levering af IC2-togene.

Henrik Otbo

Nr. 10 2006

FINANSMINISTEREN

Den 3. juli 2007

Beretning om statens køb af konsulentydelse

Finansministerens redegørelse vedrørende statsrevisorernes beretning nr. 10 2006 om statens køb af konsulentydelse

Under henvisning til Statsrevisoratets skrivelse af 3. maj 2007, hvormed fulgte Statsrevisorernes beretning nr. 10 2006 om statens køb af konsulentydelse, skal jeg hermed redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Statsrevisorerne afgav beretningen til Folketinget med bemærkning om, at statens virksomheder generelt er omkostningsbevidste, når de køber konsulentydelse. Statens virksomheder bør imidlertid generelt vurdere relevansen af at købe konsulentydelse eksternt og foretage købene mere strategisk og kan hente inspiration til forbedringer i denne beretning.

Rigsrevisor peger i sin beretning til statsrevisorerne på, at myndighederne ikke har et tilstrækkeligt samlet overblik over udgifterne til køb af konsulentydelse samt overblik over, hvordan købet er sammensat. Jeg noterer mig dette og er i øvrigt enig i, at ministeriernes fremtidige rapportering til Finansministeriet fordelt på indkøbskategorier vil kunne forbedre myndighedernes grundlag for fremtidige beslutninger på området.

Rigsrevisor peger endvidere i sin beretning til statsrevisorerne på, at hovedparten af myndighederne ikke har formuleret en samlet strategi for, i hvilke situationer de ønsker at købe konsulentydelse på det eksterne marked. I forlængelse heraf peges på, at myndighederne må sikre, at en samlet strategi udmøntes og efterlevs i forbindelse med myndighedernes køb af konsulentydelse. Myndighedernes effektiviseringsstrategier og fælles udbudspolitikker udgør efter Rigsrevisors opfattelse et godt udgangspunkt for at formulere en samlet strategi for køb af konsulentydelse.

Jeg noterer mig dette og vil foranledige, at der udarbejdes en strategi for Finansministeriets køb af konsulentydelse. Strategien vil blive indarbejdet i Finansministeriets effektiviseringsstrategi således, at strategien for køb af konsulentydelse indgår som en integreret del af ministeriets indsats for effektiv opgavevaretagelse.

I forbindelse med udarbejdelsen af Finansministeriets strategi for køb af konsulentydelse vil der blive taget udgangspunkt i de af Rigsrevisor nævnte hensyn, der bør indgå i overvejelserne, inden der træffes en beslutning om at rekvirere eksternt konsulentbistand samt de anbefalinger, der følger af Rigsrevisors såkaldte tjekliste.

I udarbejdelsen af strategien vil der også indgå overvejelser om anvendeligheden af en sådan strategi i forhold til henholdsvis højt specialiserede rådgivningsydelse og mere rutineprægede ydelse.

Rigsrevisor konkluderer i sin beretning til statsrevisorerne, at konsulentopgaverne generelt er klart beskrevet og der er formuleret relevante forudsætninger for konsulentopgavernes løsning. Det konkluderes endvidere, at det for større købs vedkommende er veldokumenteret, at myndigheden har valgt den billigste og/eller bedste konsulent, hvorimod der ikke altid er samme grad af dokumentation for valg af leverandør ved køb med en mindre kontraktsum.

Rigsrevisor peger i sin beretning til statsrevisorerne også på, at en del myndigheder ikke konsekvent vurderer, om ydelse er leveret rettidigt i den aftalte kvalitet, og om deres egen projektstyring har understøttet købet af konsulentydelse. Endvidere sker der ofte ikke en opsamling af øvrige relevante positive og negative erfaringer.

Jeg noterer mig, at statsrevisorerne generelt udtrykker tilfredshed med myndighedernes håndtering af forberedelses- og gennemførelsesfasen ved køb af konsulentydelse. Jeg noterer mig dog også, at valget af leverandør for mindre købs vedkommende er mindre veldokumenteret.

Jeg vil i den forbindelse fremhæve, at valget af leverandør alt andet lige bør være mere veldokumenteret i forbindelse med større køb end ved mindre køb. Jeg vil også med henvisning til udbudscirkulæret (CIS nr. 159 af 17/12/2002) understrege, at en opgave ikke skal udbydes i konkur-

rence, hvis udbuddet af opgaven medfører uforholdsmæssigt store omkostninger eller administration.

Jeg noterer mig endvidere, at der ikke altid gennemføres en tilstrækkelig opfølgning på et køb af konsulenttydelser. Der vil således i særlig grad indgå overvejelser om håndtering af opfølgningsfasen i udformningen af Finansministeriets strategi for køb af konsulenttydelser.

Med venlig hilsen

Thor Pedersen

Nr. 10 2006

ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTEREN

Den 20. juni 2007

Beretning om statens køb af konsulentydelse

Redegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning nr. 10/2006 om statens køb af konsulentydelse

I anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 10/2006 om statens køb af konsulentydelse samt ledsagende statsrevisorbemærkning af den 25. april 2007 vil jeg i det følgende – under henvisning til § 18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber mm. – redegøre for de overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Statsrevisorerne bemærker, at statens virksomheder generelt bør vurdere relevansen af at købe konsulentydelse eksternt og foretage købene mere strategisk. Jeg finder, at beretningen indeholder brugbare anbefalinger, som ministeriet vil inddrage i opgavevaretagelsen fremover. Ministeriets effektiviseringsstrategi skal opdateres i 2. halvår af 2007, og her vil de relevante anbefalinger fra Rigsrevisionen blive inddraget.

Erhvervs- og Byggestyrelsen har været en af de 10 statslige myndigheder, som har været omfattet af denne undersøgelse. Langt den overvejende del af styrelsens indkøb af konsulentydelse kommer fra ordninger, hvor der i finansloven eller i anden lovgivning er angivet den overordnede ramme for, hvad styrelsen skal anvende konsulentindkøbene til. Erhvervs- og Byggestyrelsen har igangsat et arbejde med at udarbejde beskrivelser, som yderligere operationaliserer disse krav, hvilket skal give en bedre strategisk ramme for de løbende konsulentkøb i styrelsen. Dette skal ses, som et supplement til de allerede eksisterende indsatser, som for eksempel at hovedparten af styrelsens konsulentkøb skal forelægges direktionen inden, der indgås aftale herom.

Erhvervs- og Byggestyrelsen har endvidere fra starten af 2007 oprettet et tilskudssekretariat, som blandt andet skal involveres i købene, yde sparring og opsamle styrelsens erfaringer i forbindelse med indkøb af konsulentydelse. Denne indsats skal ses som et supplement til styrelsens interne vejledninger om køb af konsulentydelse og gennemførelse af udbud.

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisor, St. Kongensgade 45, 1264 København K.

Med venlig hilsen

Bendt Bendtsen

Nr. 10 2006

SKATTEMINISTEREN

Den 1. august 2007

Beretning om statens køb af konsulentydelse

Beretning nr. 10/06 om statens køb af konsulentydelse

Hermed fremsender jeg min redegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning 10/06 om statens køb af konsulentydelse.

Redegørelsen er ligeledes sendt til Rigsrevisionen i 1 eksemplar.

Først og fremmest har jeg noteret mig, at der i beretningen ikke fremgår en konkret kritik af SKAT, men at det er Rigsrevisionens opfattelse, at køb af eksterne konsulentydelse på nogle punkter kan gøres mere strategisk og mere omkostningsbevidst hos de 10 undersøgte myndigheder.

Jeg har endvidere noteret mig, at SKAT er nævnt i undersøgelsen med positiv omtale - bl.a. som eksempel på en myndighed, der har etableret en fast forretningsgang for gennemførelsen af køb af konsulentydelse i forhold til kontrakter samt som eksempel på en myndighed, der gennemfører systematisk vurdering af egen projektstyring.

Nedenfor redegør jeg for de konkrete initiativer og overvejelser beretningen har givet anledning til.

Generelt

Skatteministeriet tager beretningen til efterretning og vil inddrage statsrevisorernes kommentarer i ministeriets videre arbejde med effektiviseringer.

Med udgangspunkt i Statsrevisorernes bemærkninger til rapporten har beretningen endvidere været forelagt SKATs direktion.

Der udarbejdes i SKAT en generel orientering om rapporten og dens konklusioner med samtidig anbefaling af, at tjeklisten anvendes i relevant omfang. Dette indebærer, at det fra køb til køb må vurderes, hvilke af tjeklistens anbefalinger, der er relevante i det konkrete tilfælde.

Da SKAT i meget stort omfang baserer sine køb af konsulentydelse på rammekontrakter indgået af Statens og Kommunernes indkøbsservice, vil spørgsmålet omkring forbedringspotentialer for kontraktindhold og kvalitetssikring ved lejlighed blive drøftet med SKI.

De statslige myndigheders køb af konsulentydelse kan gøres mere strategisk

Skatteministeriet er enig i, at den fremtidige rapportering til Finansministeriet vedrørende indkøb af konsulentydelse kan forbedre Skatteministeriets grundlag for at analysere forbruget af konsulentydelse, hvormed de ledelsesmæssige beslutninger vedrørende indkøb af konsulentydelse kan træffes på et mere oplyst grundlag.

Skatteministeriet arbejder løbende på at forbedre de strategier ministeriet administrerer. I ministeriets løbende arbejde med at fastlægge effektiviseringer vil Skatteministeriet tage Rigsrevisionens konklusion vedrørende en samlet strategi for køb af konsulentydelse til efterretning.

De statslige myndigheder handler generelt omkostningsbevidst, når de køber konsulentydelse. Købene kan dog på visse områder forbedres

SKAT vil fremover bestrebe sig på at sammenhængen mellem de konkrete køb af konsulentydelse og myndighedernes strategiske overvejelser afspejles i de enkelte sager om køb af konsulentydelse i sådan en grad, som det kan lade sig gøre.

SKAT vil endvidere så vidt muligt dokumentere valget af leverandør også i små sager.

Skatteministeriet tager i øvrigt Rigsrevisionens konklusioner vedr. myndighedernes omkostningsbevidsthed til efterretning.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen

/ Jens Madsen

Nr. 10 2006

JUSTITSMINISTEREN

Den 19. juni 2007

Beretning om statens køb af konsulentydelse

Under henvisning til Statsrevisoratets brev af 3. maj 2007, hvor Statsrevisorernes beretning nr. 10/06 om statens indkøb af konsulentydelse var vedlagt, skal jeg hermed i overensstemmelse med lov om revision af statens regnskaber redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Jeg har noteret mig statsrevisorernes bemærkninger om, at statens virksomheder generelt er omkostningsbevidste, når de køber konsulentydelse. Endvidere har jeg noteret mig statsrevisorernes bemærkninger om, at statens virksomheder generelt bør vurdere relevansen af at købe konsulentydelse eksternt og foretage købene mere strategisk og kan hente inspiration til forbedringer i denne beretning.

Jeg skal i den anledning bemærke, at beretningen efter min opfattelse på en god måde sætter fokus på en række centrale initiativer, der kan understøtte et mere strategisk og effektivt køb af konsulentydelse.

I den forbindelse finder jeg særligt, at den i beretningen anførte tjekliste vedrørende statslige myndigheders køb af konsulentydelse er et brugbart bidrag til, at Justitsministeriet yderligere kan professionalisere køb af konsulentydelse. Jeg vil derfor også tage initiativ til, at tjeklisten indarbejdes i Justitsministeriets effektiviseringsstrategi.

Jeg er samtidig glad for at konstatere, at Rigsrevisionen har valgt at fremhæve Rigspolitiets strategi for køb af konsulentydelse som et godt eksempel for andre statslige myndigheder, der står overfor udarbejdelse af lignende strategier vedrørende køb af konsulentydelse.

Kopi af denne redegørelse er samtidigt sendt til Rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Lene Espersen

Nr. 10 2006

FORSVARSMINISTEREN

Den 2. august 2007

Beretning om statens køb af konsulentydelse

Statsrevisoratet har den 3. maj 2007 fremsendt Statsrevisorernes Beretning nr. 10 2006 om statens indkøb af konsulentydelse. Her fremsendes min redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til. Redegørelsen er samtidig sendt til Rigsrevisor.

Foranlediget af Statsrevisorernes beretning skrev Forsvarsministeriet ultimo maj 2007 til alle underlagte myndigheder med henblik på at sikre, at beretningens konklusioner og anbefalinger blev fulgt. I den forbindelse udstak ministeriet overordnede retningslinier for køb af konsulentydelse.

Forsvarsministeriet er herudover i færd med at justere sin effektiviseringsstrategi herunder udbuds- og indkøbspolitikken. Det er bl.a. hensigten at sikre, at der etableres en mere strategisk og koordineret tilgang til ministerområdets indkøb af varer og ydelse.

Der vil i den justerede strategi komme yderligere fokus på ministerområdets køb af konsulentydelse. Således ventes ministeriet ca. medio august 2007 at udsende nærmere retningslinjer og rammer for køb af konsulentydelse inden for hvilke, ministeriets myndigheder i nødvendigt omfang vil skulle udarbejde lokale strategier mv.

Som udgangspunkt finder Forsvarsministeriet, at køb af konsulentydelse skal følge de samme generelle retningslinier som køb af andre tjenesteydelse. Dette betyder, at hvor man ikke selv har den fornødne ekspertise og/eller, hvor opgaven kan løses billigere og mere effektivt i privat regi, bør den løses eksternt. Henset til de ofte betydelige omkostninger ved at gøre brug af konsulenter, vil konsulentydelse derfor som udgangspunkt alene skulle anvendes, hvor det ud fra en samlet vurdering er fordelagtigt at købe ydelse eksternt frem for at etablere eller fastholde en intern kapacitet.

Inden for Forsvarsministeriet bør konsulenter generelt anvendes til løsning af afgrænsede opgaver, der fordrer specielle kompetencer, og hvor det er uhensigtsmæssigt at opretholde en »in-house« kompetence. Dette gælder eksempelvis opgaver, hvor det at sikre et specifikt fagligt miljø, dyr efteruddannelse m.v. ikke står mål med at opretholde en »in-house« kapacitet.

I forbindelse med den kvartalsvise indkøbsrapportering vil der fremover kunne opnås et mere detaljeret billede af omfanget og sammensætningen af ministerområdets køb af konsulentydelse, hvilket vil kunne understøtte bestræbelserne på at effektivisere området i overensstemmelse med Statsrevisorernes anbefalinger og Forsvarsministeriets retningslinier. Herudover kan Forsvarsministeriet henvise til, at myndighederne er i færd med at gennemgå alle deres opgaver for at identificere de områder, der er udbudsegnete. Dette arbejde, der skal være tilendebragt med udgangen af 2007, forventes at give et yderligere indblik i karakteren af de konsulentydelse, som man forventer at gøre brug af ved ministeriets myndigheder, og vil derved bl.a. kunne medvirke til at understøtte bestræbelserne på at sikre en mere målrettet og ensartet tilgang til anvendelse af konsulentydelse inden for ministerområdet.

Søren Gade

/ Peter M. Pilgaard

Nr. 10 2006

UNDERVISNINGSMINISTEREN

Den 16. august 2007

Beretning om statens køb af konsulentydelse**Undervisningsministerens redegørelse vedr. Statsrevisorernes beretning nr. 10 2006 om statens køb af konsulentydelse.**

I Statsrevisorernes beretning nr. 10 2006 om statens køb af konsulentydelse vurderer Rigsrevisionen, at de statslige myndigheders køb af konsulentydelse kan gøres mere strategisk, og selv om de statslige myndigheder generelt handler omkostningsbevidst, kan købene på visse områder forbedres.

Med hensyn til strategier for køb af konsulentydelse finder Rigsrevisionen, at både strategiske, faglige, økonomiske og praktiske hensyn samt hensyn til eksterne vilkår bør indgå i overvejelserne, inden der i konkrete situationer træffes en beslutning om at rekvirere ekstern konsulentbistand.

Jeg er enig med Rigsrevisionen, og jeg mener, at beretningen udgør en god inspiration i forbindelse med Undervisningsministeriets igangværende effektiviseringsarbejde.

Med hensyn til omkostningsbevidsthed ved køb af konsulentydelse er jeg enig i Rigsrevisionens vurdering, og jeg finder, at den vedlagte tjekliste vil være nyttig for ministeriets fremtidige køb af eksterne konsulentydelse.

Jeg tilslutter mig således statsrevisorernes bemærkninger til beretningen, herunder at der kan hentes inspiration til forbedringer i beretningen.

Den sene fremsendelse af redegørelsen beklages.

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder

Nr. 10 2006

MILJØMINISTEREN

Den 1. august 2007

Beretning om statens køb af konsulentydelse

Vedrørende Beretning nr. 10/06 om statens køb af konsulentydelse

Jeg har med Statsrevisorernes skrivelse af 3. maj 2007 modtaget rigsrevisors beretning nr. 10/06 til Folketinget vedrørende statens køb af konsulentydelse.

I henhold til § 18, stk. 2, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m. skal jeg bemærke følgende:

Fra Miljøministeriet har Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen indgået i undersøgelsen. Rigsrevisionen har i beretningen anført, at de statslige myndigheder generelt handler omkostningsbevidst, når de køber konsulentydelse, men at købene på visse områder kan forbedres og at de statslige myndigheders køb af konsulentydelse kan gøres mere strategisk.

Miljøministeriet og dets institutioner vil i videst muligt omfang inddrage de anbefalinger, som Rigsrevisionen – bl.a. i form af en tjekliste til støtte for de statslige myndigheders køb af ekstern konsulentbistand – har givet, i ministeriets fremtidige tilrettelæggelse af køb af konsulentbistand.

En kopi af denne skrivelse er sendt til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Connie Hedegaard

Nr. 10 2006

TRANSPORT- OG ENERGIMINISTEREN

Den 2. juli 2007

Beretning om statens køb af konsulentydelse

Rigsrevisionens beretning nr. 10 2006 om statens køb af konsulentydelse

Statsrevisorerne har ved brev af 3. maj 2007 fremsendt ovenstående beretning og har anmodet om en redegørelse for beretningens indhold og konklusioner. Den ønskede redegørelse følger her.

En af koncernens institutioner – Vejdirektoratet – har deltaget i Rigsrevisionens udredningsarbejde, men beretningen fremsætter kun generelle bemærkninger og anbefalinger, og det er således disse, som denne redegørelse forholder sig til.

Som beskrevet i beretningen, finder Statsrevisorerne, i lighed med Rigsrevisionen, at institutionerne generelt er omkostningsbevidste, når der foretages køb af eksterne konsulentydelse, og at institutionerne i købsprocessen bør lægge vægt på relevans og strategisk formål.

Jeg har noteret mig disse synspunkter.

Jeg har også noteret mig Rigsrevisionens anbefalinger i beretningens »tjekliste« til brug for institutionernes køb af ekstern konsulentbistand. Samtidig er jeg enig med Rigsrevisionen i, at køb af konsulentydelse er en uensartet størrelse således, at det må vurderes fra køb til køb, hvilke af Rigsrevisionens anbefalinger, der er relevante i det konkrete tilfælde. Det vil også være tilfældet for Transport- og Energiministeriets koncern, at køb af eksterne konsulentydelse har en varierende størrelse og kompleksitet, idet koncernen er kendetegnet ved meget forskelligartede forretningsområder og forretningsprocesser.

I forlængelse af beretningen har jeg, gennem koncernens netværkssamarbejde, redegjort for beretningens anbefalinger overfor koncernens større institutioner.

En kopi af denne redegørelse er sendt til rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Flemming Hansen

Nr. 10 2006

RIGSREVISIONEN
Den 5. september 2007

Beretning om statens køb af konsulentydelse

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 10/06 om statens køb af konsulentydelse

Justitsministerens redegørelse af 19. juni 2007

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse af 20. juni 2007

Transport- og energiministerens redegørelse af 2. juli 2007

Finansministerens redegørelse af 3. juli 2007

Miljøministerens redegørelse af 1. august 2007

Skatteministerens redegørelse af 1. august 2007

Forsvarsministerens redegørelse af 2. august 2007

Undervisningsministerens redegørelse af 16. august 2007

I. Indledning

1. Statsrevisorerne anførte i deres bemærkning til beretningen, at statens virksomheder generelt er omkostningsbevidste, når de køber konsulentydelse. Statsrevisorerne fandt videre anledning til at bemærke, at statens virksomheder generelt bør vurdere relevansen af at købe konsulentydelse eksternt og foretage købene mere strategisk, hvilket der ifølge Statsrevisorerne kan hentes inspiration til i beretningen.

2. Beretningen omhandler køb af konsulentydelse i Rigspolitiet, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Vejdirektoratet, Finansministeriets departement, SKAT, Forsvarskommandoen, Skov- og Naturstyrelsen, Miljøstyrelsen, Undervisningsministeriets departement og UNI•C. Følgende omhandler ministrenes redegørelser for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til.

II. Ministrenes redegørelser vedrørende køb af konsulentydelse

3. Det fremgår af beretningen, at de statslige myndigheders køb af konsulentydelse kan gøres mere strategisk. Hovedparten af myndighederne i undersøgelsen har fx ikke formuleret en samlet strategi for, i hvilke situationer de ønsker at købe konsulentydelse. Derudover har myndighederne ikke et tilstrækkeligt samlet overblik over udgifterne til køb af konsulentydelse.

4. Min gennemgang af ministrenes redegørelser viser samlet, at de har noteret sig statsrevisorernes bemærkning om, at statslige myndigheder generelt bør lægge mere vægt på strategiske køb af konsulentydelse. Ministrene vil desuden generelt lade beretningens anbefalinger og tjekliste indgå i det fortsatte arbejde med at effektivisere og tilrettelægge ministeriernes køb af konsulentydelse.

5. I beretningen vurderer Rigsrevisionen, at myndighederne må sikre, at en samlet strategi udmøntes og efterleves. I den forbindelse udgør myndighedernes effektiviseringsstrategier og fælles udbudspolitikker et godt udgangspunkt for formulering af en samlet strategi for køb af konsulentydelse.

6. Justitsministeren, økonomi- og erhvervsministeren, finansministeren og forsvarsministeren oplyser i deres redegørelser, at de vil tage initiativ til, at en strategi for køb af konsulentydelse indarbejdes i de pågældende ministeriers effektiviseringsstrategi. Finansministeren tilføjer i den forbindelse, at strategien vil blive indarbejdet i Finansministeriets effektiviseringsstrategi, så strategien

for køb af konsulentydelse indgår som en integreret del af ministeriets indsats for effektiv opgavevaretagelse. Derudover vil justitsministeren og finansministeren tage initiativ til, at beretningens tjekliste indarbejdes i ministeriernes effektiviseringsstrategi.

7. Økonomi- og erhvervsministeren oplyser i sin redegørelse, at hovedparten af Erhvervs- og Byggestyrelsens køb af konsulentydelse forelægges direktionen, inden der indgås aftale herom. Som supplement hertil har styrelsen igangsat et arbejde med at udarbejde beskrivelser, der yderligere operationaliserer kravene til køb af konsulentydelse. I begyndelsen af 2007 oprettede styrelsen desuden et tilskudssekretariat, som bl.a. skal involveres i købene, yde sparring og opsamle erfaringerne med køb af konsulentydelse. Ministeren oplyser, at indsatserne på området tilsammen skal give en bedre strategisk ramme for de løbende køb af konsulentydelse, som styrelsen foretager.

8. Finansministeren har desuden bemærket, at overvejelser om håndtering af opfølgingsfasen i særlig grad vil indgå i Finansministeriets udarbejdelse af en strategi for køb af konsulentydelse. Endvidere gør ministeren opmærksom på, at der i strategiarbejdet vil indgå overvejelser om anvendeligheden af strategien i forhold til henholdsvis højt specialiserede rådgivningsydelse og mere rutineprægede ydelse.

9. Jeg er enig med finansministeren i, at der i udarbejdelsen af en samlet strategi på området kan være et behov for en sondring mellem forskellige typer af køb af konsulentydelse.

10. Alle ministerområder skulle fra den 1. januar 2007 indsende oplysninger om deres indkøb til Finansministeriet. Med dette tiltag kan Finansministeriet fremover følge op på ministerområdernes anvendelse af de nye fællesstatslige indkøbsaftaler og forberede udbud af nye fælles aftaler. I beretningen fremgår det, at myndighederne ikke har et tilstrækkeligt samlet overblik over, hvordan konsulentkøbet er sammensat. Rigsrevisionen vurderer, at ministeriernes indrapportering til Finansministeriet, fordelt på indkøbskategorier, vil kunne forbedre myndighedernes grundlag for fremtidige beslutninger vedrørende køb af konsulentydelse.

11. Finansministeren er i sin redegørelse enig i, at der ligger et forbedringspotentiale i myndighedernes indrapportering til Finansministeriet fordelt på indkøbskategorier.

Skatteministeren bemærker desuden, at den fremtidige rapportering til Finansministeriet vedrørende køb af konsulentydelse kan forbedre Skatteministeriets grundlag for at analysere forbruget af konsulentydelse og derved træffe ledelsesmæssige beslutninger vedrørende køb af konsulentydelse på et mere oplyst grundlag. Skatteministeren oplyser endelig, at SKAT fremover vil bestræbe sig på, at sammenhængen mellem de konkrete køb af konsulentydelse og myndighedernes strategiske overvejelser afspejles i de enkelte sager. Endvidere vil SKAT så vidt muligt dokumentere valget af leverandør, både når det gælder store og små sager.

Forsvarsministeren redegør ligeledes for, at indkøbsrapporteringen giver mulighed for at opnå et mere detaljeret billede af omfanget og sammensætningen af ministerområdets køb af konsulentydelse, hvilket vil kunne understøtte bestræbelserne på at effektivisere området i overensstemmelse med Statsrevisorernes anbefalinger og Forsvarsministeriets retningslinjer.

12. Skatteministeren har noteret sig, at det af beretningen fremgår, at myndighederne i forberedelsen af køb af konsulentydelse kan forbedre kontraktindholdet og kvalitetssikringen af kontrakterne. Ministeren bemærker i sin redegørelse, at SKAT i meget stort omfang baserer sine køb af konsulentydelse på rammekontrakter indgået af Statens og Kommunernes Indkøbsservice (SKI). Ved lejlighed vil SKAT derfor drøfte forbedringspotentialet for kontraktindhold og kvalitetssikring af konsulentydelse med SKI.

III. Sammenfatning

13. Jeg finder samlet set ministrenes redegørelser tilfredsstillende og anser det desuden som positivt, at justitsministeren, økonomi- og erhvervsministeren, finansministeren samt forsvarsministeren vil tage initiativ til at indarbejde en samlet strategi for køb af konsulentydelse i ministeriernes effektiviseringsstrategi. Jeg finder, at lignende tiltag med fordel kan tages i de øvrige ministerier i forbindelse med justering af myndighedernes effektiviseringsstrategier og fælles udbudspolitikker.

14. Jeg finder det positivt, at ministerierne i relevant omfang vil indarbejde beretningens anbefalinger og tjekliste i deres fremtidige tilrettelæggelse af køb af konsulentydelse. Jeg har endvidere særligt konstateret, at flere ministre ser en mulighed for at opnå bedre sammenhæng mellem strategi og køb af konsulentydelse gennem ministeriernes indrapportering af indkøb til Finansministeriet fordelt på indkøbskategorier.

15. Jeg vil forsat følge myndighedernes bestræbelser på:

- at udarbejde en strategi for køb af konsulentydelse.
- at indrapportere indkøb til Finansministeriet fordelt på indkøbskategorier i relation til køb af konsulentydelse.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om udviklingen.

Henrik Otbo

Nr. 11 2006

UDENRIGSMINISTEREN

Den 21. september 2007

Beretning om Udenrigsministeriets investeringsfonde, IFU og IØ

Redegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning nr. 11/06 om Udenrigsministeriets investeringsfonde IFU og IØ.

Formålet med IØ er at fremme den erhvervsmæssige udvikling i reformvenlige østlande i et samarbejde med dansk erhvervsliv. Jeg kan tilslutte mig Statsrevisorernes konklusion om, at fondene (IFU & IØ) har forfulgt deres formål tilfredsstillende.

Jeg kan ligeledes tilslutte mig, at Rigsrevisionens beretning konkluderer, at »Rammerne for fondene er hensigtsmæssige«.

Af Rigsrevisionens beretning fremgår, at Udenrigsministeriet i 2006 har taget en række initiativer til et mere tilfredsstillende tilsyn. Som opfølgning på Rigsrevisionens beretning har ministeriet endvidere indgået aftale med IFU/IØ om formatet for, omfanget af og tidspunktet for rapporteringen til ministeriet. Kopi af aftalen i skematisk form er samtidig hermed af Udviklingsministeren fremsendt til Rigsrevisionen til orientering.

Rigsrevisionens beretning konkluderer, at IØ ikke har udarbejdet en overordnet strategi, der samler op på fondens mange særlige planer. Udenrigsministeriet er enig i, at der er brug for, at fonden også mere overordnet formulerer sine strategiske overvejelser inden for rammen af regeringens beslutning om udfasning pr. 2012.

Tilrettelæggelsen af fondenes overordnede strategi sker i forbindelse med Bestyrelsens drøftelser.

Fremover vil jeg i overensstemmelse med ministeriets nye aftale med fondene om omfang af og tidsplan for fondenes rapportering modtage en kort skriftlig redegørelse for Bestyrelsens aktuelle målsætninger for IØ, fondens succeskriterier og fondens operationelle retningslinier.

Bendt Bendtsen, fg.

Nr. 11 2006

UDVIKLINGSMINISTEREN

Den 21. september 2007

Beretning om Udenrigsministeriets investeringsfonde, IFU og IØ

Redegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning nr. 11/06 om Udenrigsministeriets investeringsfonde IFU og IØ.

Formålet med IFU er at fremme den erhvervsmæssige udvikling i udviklingslande i et samarbejde med dansk erhvervsliv. Jeg kan tilslutte mig Statsrevisorernes konklusion om, at fondene (IFU & IØ) har forfulgt deres formål tilfredsstillende.

Jeg kan ligeledes tilslutte mig, at Rigsrevisionens beretning konkluderer, at »Rammerne for fondene er hensigtsmæssige«.

Jeg kan i denne forbindelse oplyse, at der pågår drøftelser mellem Udenrigsministeriet og IFU med henblik på at vurdere konsekvensen af, at IFU's investeringer i henhold til lovgrundlaget kun kan ske sammen med danske virksomheder. Formålet med denne vurdering er primært at vurdere muligheden for at fremme IFU's aktiviteter i Afrika og de fattigere lande. Det er fondens vurdering, at en liberalisering på dette område vil kunne forbedre IFU's muligheder for at deltage i projekter med gode udviklingseffekter og med gode perspektiver for indirekte at tiltrække investeringer fra danske virksomheder. Udenrigsministeriet vil i givet fald sikre sig det nødvendige lovgivningsmæssige grundlag herfor og underrette Rigsrevisionen herom.

Af Rigsrevisionens beretning fremgår, at Udenrigsministeriet i 2006 har taget en række initiativer til et mere tilfredsstillende tilsyn. Som opfølgning på Rigsrevisionens beretning har ministeriet endvidere indgået aftale med IFU/IØ om formatet for, omfanget af og tidspunktet for rapporteringen til ministeriet. Aftalen er samtidig hermed fremsendt til Rigsrevisionen til orientering.

Hvad angår tilsynet med IFU, har Statsrevisorerne bemærket, at »Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at Udenrigsministeriet ikke har ført et tilsyn med fondene, der i tilstrækkelig grad fulgte op på, i hvilket omfang IFU's aktiviteter blev orienteret mod mere risikofyldte investeringer i fattige lande«. Bemærkningen er rettet mod Udenrigsministeriets opfølgning på Akt 382 af 26. juni 1996.

Udenrigsministeriet og Finansministeriet, er som det fremgår af beretningen, ikke enige med Rigsrevisionen i fortolkningen af Akt 382 af 26. juni 1996. Udenrigsministeriet har oplyst, at IFU fra og med 2006 af ministeriet er blevet pålagt at styrke sin fattigdomsorientering ved at foretage alle nyinvesteringer i lande omfattet af en særlig og lavere BNI-grænse (på 2.604 USD for kalenderåret 2006, stigende til 2.772 USD for kalenderåret 2007) hvorfor der efter Udenrigsministeriets opfattelse ikke synes at være behov for fornyet forelæggelse af sagen for Finansudvalget.

Ministeriet følger løbende op på, at IFU overholder det nye BNI-loft ved nyinvesteringer.

Rigsrevisionens beretning konkluderer, at fondene ikke har udarbejdet en overordnet strategi, der samler op på fondenes mange særlige planer. Udenrigsministeriet er enig i, at der er brug for, at IFU også mere overordnet formulerer sine strategiske overvejelser. Tilrettelæggelsen af fondenes overordnede strategi sker i forbindelse med Bestyrelsens drøftelser.

Jeg vil fremover i overensstemmelse med ministeriets nye aftale med fondene om omfang af og tidsplan for fondenes rapportering modtage en kort skriftlig redegørelse for Bestyrelsens aktuelle målsætninger for IFU, fondens succeskriterier og fondens operationelle retningslinier.

Ulla Tørnæs

Nr. 11 2006

RIGSREVISIONEN
Den 17. oktober 2007

Beretning om Udenrigsministeriets investeringsfonde, IFU og IØ

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 11/06 om Udenrigsministeriets Investeringsfonde, IFU og IØ

Udviklingsministerens redegørelse af 21. september 2007

Udenrigsministerens redegørelse af 21. september 2007

I. Indledning

1. Beretningen handlede om Udenrigsministeriets investeringsfonde. Disse omfatter Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU) og Investeringsfonden for Østlande (IØ). IFU hører under udviklingsministerens ressortområde, og IØ hører under udenrigsministerens ressortområde.

2. Statsrevisorerne fandt det utilfredsstillende, at Udenrigsministeriet ikke har ført et tilsyn med fondene, der i tilstrækkelig grad fulgte op på, om IFU's aktiviteter blev orienteret mod mere risikofyldte investeringer i fattigere lande.

II. Tilsyn og koordination

3. Udviklingsministeren hæfter sig i sin redegørelse ved, at Statsrevisorernes bemærkning er rettet mod Udenrigsministeriets opfølgning på Akt 382 26/6 1996. Beretningen viser, at Udenrigsministeriet ikke har sikret sig tilstrækkelige, konkrete informationer om fondenes investeringer i fattigere lande. Udenrigsministeriet har i perioden 1996-2000 med Akt 382 26/6 1996 tilført IFU en kapital på 750 mio. kr. til brug for investeringer i fattigere lande. Kapitaltilførslen medførte merinvesteringer på 472 mio. kr., men kun 150 mio. kr. i nye projekter i de fattigere lande.

Udviklingsministeren henleder i sin redegørelse opmærksomheden på, at Udenrigsministeriet har oplyst, at IFU fra og med 2006 af ministeriet er blevet pålagt at styrke sin fattigdomsorientering ved at foretage alle nyinvesteringer i lande omfattet af en særlig og lavere BNI-grænse på 2.604 USD for kalenderåret 2006, stigende til 2.772 USD for kalenderåret 2007. Udviklingsministeren oplyser endvidere i sit svar, at ministeriet løbende vil følge op på, at IFU overholder det nye BNI-loft ved nyinvesteringer, og derved sikre den styrkede fattigdomsorientering.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Udenrigsministeriet i 2006 pålagde IFU den fattigdomsorientering, som var en væsentlig faktor i aktstykket fra 1996.

Jeg vil følge, hvordan Udenrigsministeriet sikrer overholdelse af det nye BNI-loft ved nyinvesteringer.

4. Udviklingsministeren og udenrigsministeren henviser i deres redegørelser til, at det af beretningen fremgår, at Udenrigsministeriet i 2006 har taget en række initiativer til et mere tilfredsstillende tilsyn. Udenrigsministeriet har, som opfølgning på Rigsrevisionens beretning, indgået aftale med IFU og IØ om formatet for, omfanget af og tidspunktet for rapporteringen til ministeriet. Rigsrevisionen har modtaget aftalen i forbindelse med ministersvarene.

Jeg vil følge Udenrigsministeriets tilsyn med IFU og IØ.

5. Udenrigsministeriet har i 2006 udarbejdet en erhvervshandlingsplan for de forskellige erhvervsinstrumenter. Det fremgår af beretningen, at ministeriet hermed har taget initiativ til et klarere grundlag for at koordinere IFU's aktiviteter med ministeriets øvrige erhvervstiltag på udviklingsområdet.

Udenrigsministeriets erhvervshandlingsplan er et bedre grundlag for koordinering. Jeg vil følge Udenrigsministeriets arbejde med at sikre en effektiv koordination.

III. Strategi for fondene

6. Beretningen viste, at fondene ikke har udarbejdet en overordnet strategi, der samler op på de mange særlige planer for fx indsatsen over for små og mellemstore virksomheder, forretningsetik og Afrika-investeringer. Udviklingsministeren er enig i, at der er brug for, at IFU også mere overordnet formulerer sine strategiske overvejelser for at samle op på fondens mange særlige planer. Udenrigsministeren er ligeledes enig i, at der er brug for, at IØ også mere overordnet formulerer sine strategiske overvejelser inden for rammen af regeringens beslutning om, at IØ skal udfases frem til 2012, hvorefter fonden helt vil stoppe for nyinvesteringer. Udviklingsministeren og udenrigsministeren oplyser, at fondenes overordnede strategi tilrettelægges i forbindelse med IFU- og IØ-bestyrelsens drøftelser. Således oplyser udviklingsministeren og udenrigsministeren, at de i overensstemmelse med ministeriets nye aftale med fondene om omfang af og tidsplan for fondenes rapportering modtager en kort skriftlig redegørelse for bestyrelsens aktuelle målsætninger for IFU og IØ, fondenes succeskriterier og fondenes operationelle retningslinjer.

Jeg finder dette tiltag tilfredsstillende og vil følge implementeringen af IFU's og IØ's strategier.

IV. IFU's binding til danske virksomheder

7. Udviklingsministeren anfører i sit svar, at der pågår drøftelser mellem Udenrigsministeriet og IFU med henblik på at vurdere konsekvensen af, at IFU's investeringer i henhold til lovgrundlaget kun kan ske sammen med danske virksomheder. Udviklingsministeren oplyser, at Udenrigsministeriet i tilfælde af en liberalisering på dette område vil sikre sig det nødvendige lovgivningsmæssige grundlag herfor og underrette Rigsrevisionen herom.

Jeg finder dette tilfredsstillende og vil følge sagen.

8. Det er sammenfattende min opfattelse, at ministrenes redegørelse er tilfredsstillende.

Jeg vil følge ministeriets tilsyn og orientere Statsrevisorerne om følgende punkter:

- Udenrigsministeriets tiltag vedrørende sikring af, at IFU lever op til det nye BNI-loft for nyinvesteringer
- Udenrigsministeriets tilsyn med IFU og IØ
- Udenrigsministeriets arbejde med erhvervshandlingsplanen i relation til IFU og IØ
- IFU's og IØ's redegørelser om målsætninger, fondenes succeskriterier og fondenes operationelle retningslinjer
- om Udenrigsministeriet sikrer det nødvendige lovgrundlag ved en eventuel afbinding af IFU til danske virksomheder.

Henrik Otbo

Statsrevisorernes bemærkning

Statsrevisorerne har noteret sig, at Udenrigsministeriet fra og med 2006 har pålagt IFU (Industrialiseringsfonden for Udviklingslande) at styrke fattigdomsorienteringen i nyinvesteringerne. Nyinvesteringerne vil fremover blive foretaget i lande, som er omfattet af en særlig og lavere BNI-grænse. Statsrevisorerne vil følge, hvordan Udenrigsministeriet sikrer, at det ny BNI-loft overholdes.

Nr. 12 2006

TRANSPORTMINISTEREN
Den 24. august 2007

Beretning om tilsynet med luftfarten

Redegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning nr. 12/06 om tilsynet med luftfarten.

Statsrevisorernes Sekretariat har ved brev af 31. maj 2007 sendt beretning nr. 12/06 om tilsynet med luftfarten, som blev behandlet på statsrevisorernes møde den 23. maj 2007.

I den anledning skal jeg herved redegøre for de foranstaltninger og overvejelser som beretningen giver anledning til.

Beretningens samlede vurdering

Flyvning er som bekendt en meget sikker transportform.

Antallet af havarier og hændelser i dansk luftfart med udgangspunkt i 10-års gennemsnit har udvist en faldende tendens gennem de seneste år.

Statens Luftfartsvæsen udfører tilsynet med den civile luftfart

Et velfungerende tilsyn, der baserer sin virksomhed på internationalt fastsatte standarder og anbefalinger har bidraget til denne udvikling og er en forudsætning for at denne positive udvikling kan fortsætte.

Jeg har derfor med glæde noteret, at den overordnede konklusion i beretningen er, at tilsynet med den civile luftfart i Danmark samlet set er tilfredsstillende.

I tilslutning hertil er i sammenfatningen i beretningen indeholdt en række bemærkninger og anbefalinger om anvendelse af risikovurderinger, Statens Luftfartsvæsens (SLV) overblik over Skandinavisk Tilsynskontors (STK) tilsyn med SAS samt Transport- og energiministeriets tilsyn.

SLV's tilsyn med den civile luftfart

Undersøgelsen har – som det anføres i beretningen – vist, at SLV's tilrettelæggelse af tilsynet med den civile luftfart er tilfredsstillende.

Jeg tager anbefalingen fra Rigsrevisionen og statsrevisorernes bemærkning om, at SLV i højere grad sikrer sig, at tilsynene lever op til nationale og internationale krav om tilsynsfrekvenser samt om i videre omfang at anvende risikovurderinger m.v. til efterretning.

Der er i beretningen indeholdt oplysning om, at SLV vil anskaffe et nyt IT- baseret tilsynssystem, som vil muliggøre at tilsynsplanerne kan trækkes på grundlag af en base over tilsynsobjekter, hvilket vil reducere den i forvejen lille risiko for, at enkelte tilsynsobjekter utilsigtet falder ud af tilsynsplanerne eller at tilsyn ikke gennemføres i overensstemmelse med de nationalt og internationalt fastsatte krav om minimumsfrekvenser. Arbejdet hermed er iværksat.

Jeg er endvidere enig i, at der bør arbejdes mod en mere risikobaseret tilsynsmetodik.

SLV har en klar målsætning om, at tilsyn i højere grad skal udføres på grundlag af risikovurderinger, hvilket dog samtidig skal ses i sammenhæng med den internationale udvikling på dette område.

SLV vil fremover anvende sådanne vurderinger og vurderinger om tilsynsintensiteten i tilsynsplanlægningen vedrørende en række større tilsynsobjekter. Der vil som led i tilsynsvirksomheden i 2008 blive gennemført et projekt med sådanne vurderinger for udvalgte luftfartsselskaber.

SLV's tilsyn med Skandinavisk tilsynskontor (STK)

Rigsrevisionen finder ikke SLV's tilsyn med Skandinavisk tilsynskontor for tilfredsstillende, mens statsrevisorerne finder dette tilsyn tilfredsstillende. Det anføres, at SLV bør tilvejebringe et solidt dokumenteret overblik over, om tilsynet med SAS mindst svarer til det tilsyn, som SLV fører med den øvrige civile luftfart i Danmark, og lever op til internationale og nationale krav.

Jeg tager dette til efterretning.

SLV vil derfor sammen med de svenske og norske luftfartsmyndigheder inden for rammerne af det skandinaviske luftfartssamarbejde sikre, at dokumentationen for STK's tilsynsvirksomhed forbedres.

Det bemærkes i den forbindelse, at de skandinaviske luftfartsmyndigheder afholder regelmæssige møder med STK i en række fora, ligesom repræsentanter for myndighederne også deltager i visse dele af den egentlige tilsynsvirksomhed, og herved har et løbende indblik i de udførte tilsyn og om disse udføres i overensstemmelse med de fastsatte krav.

De enkelte tilsyn, der foretages af STK, er dokumenterede, hvorfor forbedringerne vil ske i relation til den samlede dokumentation for STK's tilsynsvirksomhed.

Beretningen indeholder oplysning om et antal ureglementerede flyvninger med SAS-fly, idet foranstaltninger angivet i luftdygtighedsdirektiver ikke blev foretaget forskriftsmæssigt som følge af brist i selskabets kontrol- og kvalitetssystemer. Bl.a. på baggrund heraf finder Rigsrevisionen det vigtigt, at STK fører et tilsyn, der som minimum svarer til det tilsyn, som SLV fører med andre luftfartsselskaber. Dette danner grundlag for Rigsrevisionens ovenfor anførte bemærkninger om SLV's tilsyn med STK.

Statsrevisorerne bemærker imidlertid, at der ikke er fulgt tilfredsstillende op på, at der siden 1999 er foretaget ureglementerede flyvninger med fly, der formelt set ikke var luftdygtige.

Jeg skal i tilknytning hertil bemærke, at der efter hændelserne i 1999 blev iværksat et større udredningsarbejde om tilsynet med SAS, som resulterede i en redegørelse og ændringer i tilsynet med SAS, herunder ændringer i STK. Denne redegørelse blev fremsendt til Folketingets Trafikudvalg i februar 2002.

Endvidere indhentede Transport- og Energiministeriet senest i oktober/november 2006 en redegørelse fra SLV om de seneste uregelmæssige flyvninger i SAS samt om, hvad tilsynsmyndighederne ville foretage sig.

Det skal endvidere anføres, at det efter luftfartslovgivningen er luftfartsselskabernes ansvar at sikre, at luftdygtighedsdirektiver overholdes. Såfremt det ikke er tilfældet, skal luftfartsmyndighederne have underretning herom, og disse træffer derefter konkret beslutning om flyene må anvendes. Det er beslutninger, der alene træffes af luftfartsmyndighederne.

De skandinaviske luftfartsmyndigheder har haft speciel fokus på dette område, og det har dannet grundlag for en række særlige tiltag både i relation til STK og SAS.

Det kan samtidig oplyses, at dette område fortsat er undergivet særlig opmærksomhed hos såvel selskabet som de skandinaviske luftfartsmyndigheder.

Transport- og energiministeriets tilsyn og indseende med SLV og STK

Rigsrevisionen anbefaler, at Transport- og energiministeriet indhenter opgørelser, der viser, om SLV overholder internationale krav og nationale krav til minimumsfrekvenser m.v. for tilsyn, ligesom det bemærkes, at ministeriet ikke modtager helt basale informationer fra SLV om STK. Statsrevisorerne kritiserer i sine bemærkninger, at disse oplysninger ikke er indhentet og finder det utilfredsstillende, at der således ikke har foreligget det nødvendige grundlag for at vurdere, om de uddelegerede opgaver er løst reglementeret og efter hensigten.

SLV udarbejder årlige tilsynsplaner og redegørelser for det udførte tilsyn. Vedrørende 2006 er disse fremsendt til ministeriet. Det er i resultatkontrakten med SLV for perioden 2007-2010 præciseret, at disse fremtidigt systematisk skal fremsendes til ministeriet, der således får den omhandlede mere detaljerede redegørelse om minimumsfrekvenser m.v. for tilsyn.

Tilsvarende er SLV anmodet om at sikre, at ministeriet fremover løbende modtager oplysninger om STK's virksomhed.

Kopi af denne redegørelse er samtidig sendt til Rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Flemming Hansen

Nr. 12 2006

TRANSPORTMINISTEREN

Den 26. oktober 2007

Beretning om tilsynet med luftfarten

Supplerende redegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning nr. 12/06 om tilsynet med luftfarten.

I forbindelse med havarierne i henholdsvis Aalborg og Vilnius den 9. og 12. september 2007 har der i medierne været omtalt en mulig sammenhæng med en række ureglementerede flyvninger med SAS-fly.

I den anledning finder jeg det hensigtsmæssigt at supplere redegørelsen af 24. august 2007.

Havarierne i Aalborg og Vilnius

Havarikommissionerne i Danmark og Litauen har i de foreløbige rapporter om havarierne oplyst, at hovedårsagen til havarierne formodes at være korrosion i et gevind, som har reduceret dette gevinds styrke i en sådan grad, at landingshjulet kollapsede.

Det beskadigede gevind er ikke synligt, idet gevindet sidder indvendigt i et hul på den såkaldte aktuator, som bruges til at udfælde landingshjulene.

Ud over visuel inspektion, kræver fabrikantens vedligeholdelsessystem, at ak-tuatoren udskiftes efter 22.400 landinger.

Flyet som havarerede i Aalborg havde foretaget 14.795 landinger. Flyet, som havarerede i Vilnius, havde foretaget 14.224 landinger.

For begge flys vedkommende var der således ca. 1/3 af de tilladelige antal landinger tilbage, før demontering af aktuatoren skulle foretages i henhold til vedligeholdelsesforskrifterne.

Luftfartsmyndigheden i Canada og EASA har derfor efter havarierne udstedt et luftdygtighedsdirektiv (AD-note), der kræver, at de berørte landingsstelsdele efterses, repareres og om nødvendigt udskiftes.

I en senere revision heraf er der indført krav om inspektion med faste intervaller.

Havarierne i Aalborg og Vilnius var således ikke en følge af, at SAS ikke overholdt de luftdygtighedsdirektiver, der er udstedt.

Tilsynet med implementering af luftdygtighedsdirektiver

Det er brugeren af luftfartøjet, i dette tilfælde SAS, der er ansvarlig for luftfartøjets vedvarende luftdygtighed.

Et fly er luftdygtigt, når vedligeholdelsen er foregået i overensstemmelse med det godkendte vedligeholdelsesprogram, og alle relevante luftdygtighedsdirektiver er gennemført.

Luftfartsselskaber skal have en særlig godkendelse for så vidt angår sikring af den vedvarende luftdygtighed, hvorved forstås de procedurer, som sikrer, at et luftfartøj på et hvert tidspunkt overholder de gældende luftdygtighedskrav, hvilket omfatter styring af et stort antal årlige vedligeholdelses- og reparationsarbejder.

Tilsvarende skal den virksomhed, der forestår selve udførelsen af disse arbejder, have en særlig godkendelse hertil.

De to organisationer, som kan være dele af det samme luftfartsselskab, er underlagt krav om egenkontrol, hvilket forudsætter omfattende og velfungerende kvalitets- og styringssystemer.

Myndighedernes tilsyn er primært rettet mod at sikre, at egenkontrollsystemerne virker.

I SAS er de to organisationer adskilt, idet selve udførelsen af vedligeholdelses- og reparationsopgaverne gennem de senere år er udført af et SAS selskab (SAS Technical Services AB)

Myndighederne har, som beskrevet i redegørelsen til Statsrevisorerne af 24. august 2007, konstateret, at SAS siden 1999 har foretaget ureglementerede flyvninger med fly, der formelt set ikke var luftdygtige.

Dette er sket som følge af, at et antal luftdygtighedsdirektiver ikke har været overholdt af SAS.

Årsagerne hertil har blandt andet været, at de datasystemer, som styrer hvornår de enkelte fly skal vedligeholdes, ikke har fungeret optimalt. Dertil kommer, at der har været en række problemer med koordinationen mellem de to SAS-ejede selskaber, som sammen varetager vedligeholdelsesprogrammerne.

Når der konstateres en overskridelse af et luftdygtighedsdirektiv bliver de pågældende foranstaltninger straks gennemført, og luftfartøjerne må ikke uden særlig godkendelse foretage flyvninger inden arbejdets udførelse.

De skandinaviske luftfartsmyndigheder ser med stor alvor på manglende overholdelse af luftdygtighedsdirektiver, og har de seneste år gennem det fælles samarbejdsudvalg (OPS-udvalget) besluttet en række særlige tiltag i relation til SAS.

SAS blev den 21. december 2005 pålagt at træffe særlige foranstaltninger til at sikre overholdelse af luftdygtighedsdirektiver på baggrund af, at et Airbus 330 og 340 fly ikke var vedligeholdt som foreskrevet.

Efterfølgende meddelte SAS den 12. januar 2006, at der ville blive anskaffet nyt datasystem samt foretaget en række organisatoriske ændringer med henblik på at undgå lignende situationer i fremtiden.

I februar 2006 meddelte OPS-udvalget, at de kortsigtede foranstaltninger var tilfredsstillende, men at der var behov for en række yderligere oplysninger, hvilket SAS afgav medio februar måned.

I den efterfølgende periode blev der fra myndighedernes side fulgt op på de af SAS igangsatte foranstaltninger, og der kunne på visse områder konstateres afvigelser fra planen.

OPS-udvalget rettede derfor den 14. november 2006 henvendelse til SAS på baggrund af nye tilfælde af manglende overholdelse af luftdygtighedsdirektiver og præciserede, at indsatsen for at sikre overholdelse heraf ikke var tilstrækkelig, da der var vanskeligheder med at gennemføre en række af de tidligere besluttede tiltag: Nyt IT-system, overføring af data hertil, bemanning m.v.

SAS blev i den forbindelse pålagt at gennemføre forbedringer straks og redegøre herfor.

SAS afgav 5. december 2006 en redegørelse, herunder om en række forsinkelser i gennemførelsen og årsagerne hertil.

OPS-udvalget fandt ikke denne redegørelse tilfredsstillende, og anmodede 14. december 2006 SAS om inden 1. februar 2007 at fremkomme med en detaljeret projektplan og derefter afrapportere fremdriften hver 14. dag. Endvidere blev SAS pålagt at gennemføre en audit af processen.

Videre besluttede OPS-udvalget, at myndighederne skulle foretage en inspektion af et antal luftfartøjer af hver type, ud fra en af SAS udarbejdet compliance-liste, som dokumenterer at det enkelte fly overholder alle gældende luftdygtighedsdirektiver.

SAS redegjorde 1. februar 2007 for udviklingen i projektet og en række supplerende foranstaltninger, der var iværksat.

OPS-udvalget meddelte 6. februar 2007 SAS, at redegørelsen blev taget til efterretning, men præciserede, at det måtte vurderes, om projektet havde den ønskede virkning, da der ellers måtte iværksettes yderligere aktiviteter.

Samtidig blev det meddelt, at myndighedernes gennemførte audit af et antal luftfartøjer viste, at luftdygtighedsdirektiver var indført som foreskrevet.

OPS-udvalget meddelte den 18. juli 2007 SAS, at myndighederne havde foretaget en evaluering af de af SAS udarbejdede compliance-lister.

Det blev på den baggrund besluttet at indføre skærpede krav til disse listers udformning med virkning fra 1. oktober 2007.

Listerne indeholder nu mere detaljerede informationer, hvorved myndighedernes arbejde med at konstatere overholdelse af samtlige gældende krav i relevante luftdygtighedsdirektiver er blevet forenklet.

OPS-udvalget godkendte den 10. september 2007 efter behandling i udvalget den 4. september 2007 den endelige udformning af listen og meddelte samtidig SAS, at fornyelse af luftdygtighedsbeviser ikke vil blive foretaget, medmindre der foreligger korrekt fyldestgørende compliance-lister.

De skandinaviske luftfartsmyndigheders behandling af SAS' manglende overholdelse af en antal luftdygtighedsdirektiver har således været en løbende proces siden starten af 2006, og der er ingen sammenhæng mellem det og de to havarier i Aalborg og Vilnius.

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen

Nr. 12 2006

RIGSREVISIONEN
Den 23. november 2007

Beretning om tilsynet med luftfarten

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 12/06 om tilsynet med luftfarten

Transport- og energiministerens redegørelse af 24. august 2007 samt supplerende redegørelse af 26. oktober 2007

I. Transport- og Energiministeriets tilsyn med SLV og indseende i STK

1. Statsrevisorerne kritiserer i tilknytning til beretningen, at Transport- og Energiministeriet har forsømt at indhente oplysninger fra Statens Luftfartsvæsen (SLV) og Skandinavisk Tilsynskontor (STK), der kan give indblik i, om tilsynene med luftfarten er tilfredsstillende, og om de lever op til nationale og internationale krav.

Oplysninger fra SLV

2. Det fremgår af beretningen, at Transport- og Energiministeriet indhenter opgørelser, der viser, om SLV overholder internationale og nationale krav til minimumsfrekvenser mv. for tilsyn.

Transport- og energiministeren oplyser, at SLV årligt udarbejder tilsynsplaner og redegørelser for det udførte tilsyn. Vedrørende 2006 er disse fremsendt til ministeriet. Det er i resultatkontrakten for perioden 2007-2010 præciseret, at disse fremtidigt systematisk skal fremsendes til ministeriet, der således får en mere detaljeret redegørelse om minimumsfrekvenser mv. for tilsyn.

3. Jeg vil følge, at Transport- og Energiministeriet fremover modtager mere detaljerede redegørelser om minimumsfrekvenser mv. for SLV's tilsyn.

Oplysninger fra STK

4. Det fremgår af beretningen, at Transport- og Energiministeriet ikke modtager helt basale informationer fra SLV om STK, selv om ministeriet er overordnet ansvarlig tilsynsmyndighed.

Statsrevisorerne understreger i tilknytning hertil, at transport- og energiministeren, uanset delegation af tilsynsopgaven, er øverste ansvarlige på området. Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at ministeren ikke har sørget for at have det nødvendige grundlag for at vurdere, om de uddelegerede opgaver er løst reglementeret og efter hensigten.

5. Transport- og energiministeren oplyser, at SLV er anmodet om at sikre, at ministeriet fremover løbende modtager oplysninger om STK's virksomhed.

6. Jeg vil følge, at Transport- og Energiministeriet fremover modtager oplysninger om STK's virksomhed. Jeg finder det naturligt, at ministeriet sikrer, at STK efterlever det fællesskandinaviske af-talegrundlag og derfor fremover også afgiver årsberetning og aflægger årsregnskab.

II. SLV's tilsyn

7. Det fremgår af beretningen, at SLV i planlægningen og opfølgningen på sine tilsyn i højere grad bør sikre, at alle tilsynsobjekter tilses med frekvenser, der mindst svarer til internationale og nationale minimumskrav.

Transport- og energiministeren oplyser i sin redegørelse, at ministeren tager anbefalingen til efterretning.

8. Det fremgår videre af beretningen, at SLV er i gang med at tilvejebringe et nyt tilsynssystem, hvor det er hensigten, at tilsynsplaner kan trækkes automatisk på en base over tilsynsobjekter, så der ikke er risiko for, at objekter falder ud af planen. Kravspecifikationen for det nye system blev færdiggjort i foråret 2007.

Transport- og energiministeren oplyser, at det nye tilsynssystem vil reducere den i forvejen lille risiko for, at enkelte tilsynsobjekter utilsigtet falder ud af tilsynsplanerne, eller at tilsyn ikke gennemføres i overensstemmelse med de nationalt og internationalt fastsatte krav om minimumsfrekvenser. Arbejdet med at skaffe det nye tilsynssystem er iværksat.

9. Det fremgår endvidere af beretningen, at SLV i højere grad bør anvende risikovurderinger og overvejelser om tilsynsintensitet over for de enkelte tilsynsobjekter.

Transport- og energiministeren oplyser, at ministeren er enig i, at der bør arbejdes mod en mere risikobaseret tilsynsmetodik. Ministeren oplyser videre, at der som led i tilsynsvirksomheden i 2008 vil blive gennemført et projekt med sådanne vurderinger for udvalgte selskaber.

10. Jeg finder transport- og energiministerens svar tilfredsstillende.

III. SLV's tilsyn med STK

11. Det fremgår af beretningen, at SLV's tilsyn med STK ikke er tilfredsstillende. SLV bør derfor tilvejebringe et solidt dokumenteret overblik over, om STK fører et tilsyn, der mindst svarer til det tilsyn, som SLV fører med den øvrige civile luftfart i Danmark, og som lever op til internationale og nationale krav.

Transport- og energiministeren oplyser, at ministeren tager bemærkningen til efterretning.

Transport- og energiministeren oplyser videre, at SLV sammen med de svenske og norske luftfartsmyndigheder vil sikre, at dokumentationen for STK's tilsynsvirksomhed forbedres. Da de enkelte tilsyn, der foretages af STK, allerede er dokumenterede, vil forbedringerne ske i relation til den samlede dokumentation for STK's tilsynsvirksomhed.

12. Jeg vil følge SLV's tilsyn med, at dokumentationen for STK's virksomhed forbedres. Jeg finder det relevant, at SLV sikrer, at STK's samlede dokumentation for tilsynsvirksomheden klart viser, om STK overholder internationale og nationale krav til minimumsfrekvenser mv., og om STK's tilsyn med SAS mindst svarer til det tilsyn, som SLV underlægger den øvrige civile luftfart. Jeg finder det endvidere relevant, at STK dokumenterer sammenhængen mellem STK's resurser, indsats og resultater.

13. Statsrevisorerne finder, at der ikke er fulgt tilfredsstillende op på, at SAS siden 1999 har foretaget ureglementerede flyvninger med fly, der formelt set ikke var luftdygtige.

Transport- og energiministeren oplyser, at de ureglementerede flyvninger er sket som følge af, at et antal luftdygtighedsdirektiver ikke har været overholdt. Årsagerne hertil har bl.a. været, at de datasystemer, som styrer, hvornår de enkelte fly skal vedligeholdes, ikke har fungeret optimalt. Der til kommer, at der har været en række problemer med koordinationen mellem de 2 selvstændige selskaber i SAS, der er ansvarlige for vedligeholdelsesprogrammerne.

Ministerens oplyser videre, at de skandinaviske luftfartsmyndigheders behandling af SAS' manglende overholdelse af et antal luftdygtighedsdirektiver har været en løbende proces siden starten af 2006. De skandinaviske luftfartsmyndigheder ser med stor alvor på manglende overholdelse af luftdygtighedsdirektiver og har de seneste år gennem det fælles samarbejdsudvalg (OPS-udvalget) besluttet en række særlige tiltag i relation til SAS.

Det fremgår således af ministerens redegørelse bl.a., at SAS blev pålagt at træffe særlige foranstaltninger til at sikre overholdelse af luftdygtighedsdirektiverne, men at myndighederne på visse områder kunne konstatere afvigelser i forhold til planen. SAS blev derfor pålagt at gennemføre forbedringer straks og redegøre herom. OPS-udvalget fandt ikke redegørelsen tilfredsstillende. SAS skulle derfor bl.a. fremkomme med en deltaljeret projektplan. OPS-udvalget tog efterfølgende SAS'

redegørelse til efterretning, men præciserede, at det måtte vurderes, om projektet havde den ønskede virkning.

Det fremgår videre af redegørelsen bl.a., at OPS-udvalget i juli 2007 meddelte SAS, at myndighederne havde foretaget en evaluering af SAS' compliance-lister, som dokumenterer, at det enkelte fly overholder alle gældende luftdygtighedsdirektiver. Det blev på den baggrund besluttet at indføre skærpede krav til disse listers udformning med virkning fra 1. oktober 2007. Listerne indeholder nu mere detaljerede informationer, hvorved myndighedernes arbejde med at konstatere overholdelse af samtlige gældende krav i relation til luftdygtighedsdirektiverne er blevet forenklet. SAS er samtidig blevet oplyst om, at fornyelse af luftdygtighedsbeviser ikke vil blive foretaget, medmindre der foreligger fyldestgørende compliance-lister.

14. Jeg vil følge, at SLV's tiltag i OPS-udvalget medvirker til at sikre, at SAS fremover ikke foretager ureglementerede flyvninger med fly, der formelt set ikke er luftdygtige.

IV. Sammenfatning

15. Jeg finder samlet transport- og energiministerens redegørelse tilfredsstillende.

Jeg vil følge, at:

- Transport- og Energiministeriet fremover modtager mere detaljerede redegørelser om minimumsfrekvenser mv. for SLV's tilsyn
  - Transport- og Energiministeriet fremover modtager oplysninger om STK's virksomhed
  - SLV's tilsyn sikrer, at dokumentationen for STK's virksomhed fremover forbedres
  - SLV i OPS-udvalget medvirker til at sikre, at SAS fremover ikke foretager ureglementerede flyvninger med fly, der formelt set ikke er luftdygtige.
- Jeg vil orientere Statsrevisorerne om udviklingen.

Kirsten Leth-Nissen

fg.

Statsrevisorernes bemærkning

Statsrevisorerne lægger stor vægt på, at Transportministeriets tilsyn sikrer, at SAS og andre luftfartsselskaber ikke foretager ureglementerede flyvninger med risiko for passagerer og personel.

Statsrevisorerne konstaterer, at transportministeren nu har iværksat en række tiltag, som skal sikre et effektivt tilsyn med Statens Luftfartsvæsen (SLV), Skandinavisk Tilsynskontor (STK) og dermed i sidste instans bl.a. SAS. Tiltagene skal sikre, at tilsynene lever op til nationale og internationale krav.

Statsrevisorerne ser frem til resultatet af ministerens tiltag.

Nr. 13 2006

KULTURMINISTEREN

Den 23. oktober 2007

Beretning om forvaltning af kulturarven

Kulturministerens redegørelse til Statsrevisorernes beretning nr. 13 2006 om forvaltningen af kulturarven

Hermed redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som Statsrevisorernes Beretning nr. 13/06 og Statsrevisorernes brev af 21. juni 2007 har givet anledning til.

Jeg konstaterer, at Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at den danske kulturarv generelt forvaltes hensigtsmæssigt og at statsrevisorerne er opmærksomme på, at der med kulturbevaringsplanen fra 2003 er iværksat en række – endnu uafsluttede – initiativer, der skal imødekomme problemer med indsamling, registrering og bevaring af kulturarven.

Af beretningen fremgår det, at Statsrevisorerne finder det bekymrende,

- at betydelige dele af kulturgendstandene er i fare for nedbrydning, og at magasinerne, hvor genstandene skal opbevares, er mangelfulde
- at flere af de statslige museer har et omfattende registreringsefterslæb
- at såvel statslige som statsanerkendte museer ikke overholder museumslovens krav om at indberette genstande og værker i de centrale registre
- at Kulturarvsstyrelsen og Kulturministeriet ikke i tilstrækkelig grad har sikret, at de centrale registre er opdaterede og tilgængelige for museerne
- at Kulturministeriet ikke har fastsat klare mål for hvilke meraktiviteter der forventes gennemført for kulturbevaringsplanens ekstra bevillinger til konservering af genstande af enestående national betydning.

I Kulturministeriets udredning om bevaring af kulturarven fra 2003, blev det påvist, at der var et efterslæb – ikke mindst hvad angår registrering, magasin kapacitet og konserveringstilstand. Med udgangspunkt i anbefalingerne fra udredningen og den gennem de sidste 4-5 års intensiverede politiske interesse for forvaltningen af kulturarven, har det været muligt at skaffe ekstra midler, herunder 40 mio. kr. pr. år fra og med 2004 til en kulturbevaringsplan, der indeholder en forstærket indsats for bevaringen af museers, arkiver og bibliotekers samlinger.

Der er med kulturbevaringsplanen iværksat en række initiativer, som skal imødekomme problemer med indsamling, registrering og bevaring af kulturarven. Disse initiativer er fortsat under udmøntning, og derfor kan det fulde resultat endnu ikke registreres. Som det fremgår nedenfor, har Kulturministeriet således ikke afsluttet vurderingen af behovet for mere konkrete forbedringsinitiativer.

For så vidt angår problemstillingen med hensyn til nedbrydning og mangelfulde magasinforhold kan Kulturministeriet endvidere henvise til den iværksatte gennemførelse af udbygningen af magasin kapaciteten ved Statens Arkiver og Det Kongelige Bibliotek samt den planlagte udbygning af Nationalmuseets magasiner.

For så vidt angår Statsrevisorernes bemærkninger om opfyldelsen af museumslovens krav om indberetning til de centrale registre over museums genstande og disse registres opdatering og tilgængelighed skal det påpeges, at udviklingen af de centrale kulturarvsregistre har stået på i mere end 20 år. Der er tale om en fortløbende proces, der hele tiden forbedrer vort overblik over og forvaltning af kulturarven. Samtidig er det en proces, hvor der også udvikles nye registre. Status er, at der i dag er registreret mere end 1,3 mio. genstande og 88.000 kunstværker i de digitale brugerflader, der centralt stilles til rådighed for museerne. Heraf er 361.000 genstande publiceret i det kulturhistoriske register »Museernes Samlinger« og 77.000 kunstværker publiceret i det kunsthistoriske register »Kunstindeks Danmark«. Det betyder, at 27 % af de kulturhistoriske genstande indtil nu er gjort tilgængelige for offentligheden, mens 87 % af kunstværkerne er publiceret. Det er korrekt, at et vist administrativt efterslæb gør sig gældende på registreringsområdet. Det er imidlertid Kultur-

ministeriets klare forventning, at den iværksatte udvikling på registreringsområdet over en årrække vil imødekomme den rejste kritik på dette punkt.

Med hensyn til fastsættelsen af mål for de i kraft af kulturbevaringsplanen muliggjorte meraktiviteter på konserveringsområdet, er jeg enig med Rigsrevisionen i, at man kunne have valgt at opstille Finanslovens anmærkninger til bevillingen bag kulturbevaringsplanen på en måde, som mere tydeligt viser den ekstra bevaringsindsats, som planen muliggør på den enkelte institution. Det havde imidlertid krævet, at alle de berørte kulturbevaringsinstitutioner – allerede før kulturbevaringsplanens iværksættelse – havde fastlagt en detaljeret plan for registrering og konservering mv. af egne samlinger. En sådan plan kunne have været udbygget med de mertiltag, som regeringens kulturbevaringsplan muliggjorde.

Det var imidlertid først med Kulturbevaringsplanen i 2003, at der for alvor blev sat fokus på behovet for konservering af genstande af enestående national betydning. Derfor har Kulturministeriet først i tilknytning til udmøntningen af den første del af den med planen forbundne merbevilling i 2004, pålagt institutionerne at udarbejde en handlingsplan, som redegør for den konkrete bevaringsindsats. Som opfølgning på dette skal institutionerne hvert år i deres årsrapport redegøre for, hvordan konserveringsarbejdet skrider frem. For en række institutioners vedkommende er det således først på foranledning af kulturbevaringsplanen, at institutionerne har formuleret en samlet strategi på bevaringsområdet. Dermed bliver de ny lokale handlingsplaner udtryk for en planlægning af institutionernes samlede virksomhed på bevaringsområdet.

Med andre ord er det ikke muligt at sammenligne den konserveringsindsats, som museerne havde før, med den, de har kunnet iværksætte efter tilførsel af midler fra kulturbevaringsplanen.

Statsrevisorerne har i bemærkningerne anført, at man forventer, at kulturministeren lader beretningens bemærkninger og anbefalinger indgå i den videre planlægning af, hvordan kulturarven skal bevares, herunder en vurdering af tidshorisonten for løsning af problemerne

Som nævnt er det endnu ikke muligt i fuldt omfang at registrere resultaterne af de initiativer, som er iværksat i henhold til kulturbevaringsplanen. Det hænger sammen med, at de praktiske fremgangsmåder i flere tilfælde har skullet udvikles fra bunden, før en egentlig indsats har kunnet igangsættes. Kulturbevaringsplanen blev iværksat i 2004 og beretningen tager udgangspunkt i forhold, som kunne konstateres i midten af 2006, dvs. kun 2 1/2 år inde i et i forløb, der er planlagt til at strække sig over en længere årrække. På flere områder har Kulturministeriet således kun i begrænset omfang mulighed for at registrere effekten af de allerede iværksatte initiativer. På den baggrund vil ministeriet nøje overveje, om der allerede nu skal iværksætte yderligere initiativer.

Statsrevisorernes beretning, dens konklusioner og anbefalinger vil indgå i Kulturministeriets arbejde med løbende at justere de i Kulturbevaringsplanen indeholdte initiativer. Beretningen vil derfor naturligt indgå som et helt centralt element i Kulturministeriets forvaltning af kulturarven.

Blandt de mere konkrete fremadrettede initiativer til forbedringer på området vil jeg først og fremmest pege på de overordnede styringsmuligheder, som ministeriet tager i anvendelse i forbindelse med forhandlingerne af de flerårige resultatkontrakter, der indgås med kulturbevaringsinstitutionerne. Det er i den forbindelse ministeriets plan at opstille resultatmål med henblik på gennemførelse af opfølgningstiltag, herunder en forbedring af indsatsen omkring registrering og konservering af genstande på de to hovedmuseer Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst. Udviklingen og opstillingen af de konkrete forbedringstiltag på registreringsområdet vil blive gennemført i samarbejde med Kulturarvsstyrelsen for at sikre en fornuftig sammenhæng mellem registreringsindsatsen på henholdsvis de statslige og de statstilskudsberettigede museer, herunder en opfølgning på de enkelte museers registreringsindsats.

Kulturarvsstyrelsen har endvidere oplyst, at styrelsen som tilkendegivet overfor Rigsrevisionen vil udvikle strategier for en forøgelse af effekten og antallet af tilsyn med de statsanerkendte museers indsats for forvaltning af kulturarven. Dette vil dels ske ved fortsatte kvalitetsvurderinger af en række museer, dels ved udvikling af en generel indikator-model, hvorefter der med et passende interval kan skabes et grundlag for styrelsens vurderinger af museernes forvaltning af kulturarven.

Ministeriet har fremsendt kopi af denne redegørelse til Rigsrevisor, St. Kongensgade 45, 1264 København K. En kopi er endvidere sendt til Folketingets Kulturudvalg.

Med venlig hilsen

Brian Mikkelsen

Nr. 13 2006

RIGSREVISIONEN
Den 29. november 2007

Beretning om forvaltning af kulturarven

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 13/06 om forvaltning af kulturarven

Kulturministerens redegørelse af 23. oktober 2007

I. Indledning

1. Beretningen handler om forvaltningen af den fysiske kulturarv i arkiver, biblioteker og museer på Kulturministeriets område, de såkaldte ABM-institutioner. Beretningen kortlagde, hvilke konkrete problemer der på undersøgelsestidspunktet var i forbindelse med ABM-institutionernes forvaltning af kulturarven, ligesom Kulturarvsstyrelsen og Kulturministeriets tiltag i forhold til de konstaterede problemer på området blev vurderet.

Rigsrevisionen har modtaget kulturministerens redegørelse den 29. oktober 2007.

II. Bevaring af kulturgenstande og mangelfulde magasinforhold

2. Statsrevisorerne fandt det bekymrende, at betydelige dele af kulturgenstandene er i fare for nedbrydning, og at magasinerne, hvor genstandene skal opbevares, er mangelfulde.

3. Kulturministeren oplyser i sin redegørelse, at en række initiativer, der skal imødekomme problemer med indsamling, registrering og bevaring af kulturarven, er blevet iværksat i forbindelse med kulturbevaringsplanen, men at disse fortsat er under udmøntning, og derfor kan det fulde resultat endnu ikke registreres, ligesom Kulturministeriet ikke har afsluttet vurderingen af behovet for mere konkrete forbedringsinitiativer.

Kulturministeren henviser i sin redegørelse endvidere til den iværksatte gennemførelse af udbygningen af magasinkapaciteten ved Statens Arkiver og Det Kongelige Bibliotek samt den planlagte udbygning af Nationalmuseets magasiner, der ligeledes var omtalt i beretningen.

4. Jeg vil fortsat følge Kulturministeriets gennemførelse af kulturbevaringsplanen, herunder også de initiativer, som rækker ud over 2007.

III. Registrering og anvendelsen af de centrale registre

5. Statsrevisorerne fandt det bekymrende, at flere af de statslige museer har et omfattende registreringsefterslæb, og at såvel statslige som statsanerkendte museer ikke overholder museumslovens krav om at indberette genstande og værker i de centrale registre, ligesom det bekymrede Statsrevisorerne, at Kulturarvsstyrelsen og Kulturministeriet ikke i tilstrækkelig grad har sikret, at de centrale registre er opdaterede og tilgængelige for museerne.

Det fremgår videre af beretningen, at Kulturarvsstyrelsens udvikling af de centrale registre – Museernes Samlinger (MS) og Kunst Indeks Danmark (KID) – har været præget af en række forsinkelser.

Rigsrevisionen fandt i sin beretning, at Kulturarvsstyrelsen burde afslutte udviklingen af de centrale registre uden yderligere forsinkelser.

6. Kulturministeren har i sin redegørelse bl.a. oplyst, at udviklingen af de centrale kulturarvsregistre har stået på i mere end 20 år, at der er tale om en fortløbende proces, og at 27 % af de kulturhistoriske genstande p.t. er gjort tilgængelige for offentligheden, mens 87 % af kunstværkerne

er publiceret i registrene. Kulturministeren medgiver, at et vist administrativt efterslæb gør sig gældende på registreringsområdet, men det er Kulturministeriets klare forventning, at den iværksatte udvikling på registreringsområdet over en årrække vil imødekomme den kritik, som Rigsrevisionen rejser vedrørende dette punkt.

Det fremgår videre af redegørelsen, at det er Kulturministeriets plan at opstille resultatmål for kulturbevaringsinstitutionerne med henblik på gennemførelse af opfølgningstiltag, herunder en forbedring af indsatsen omkring registrering og konservering af genstande på de 2 hovedmuseer (Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst). Udviklingen og opstillingen af de konkrete forbedringstiltag på registreringsområdet vil blive gennemført i samarbejde med Kulturarvsstyrelsen for at sikre en fornuftig sammenhæng mellem registreringsindsatsen på henholdsvis de statslige og de statstilskudsberettigede museer, herunder en opfølgning på de enkelte museers registreringsindsats.

7. Jeg har med tilfredshed noteret mig, at kulturministeren har planer om at opstille resultatmål med henblik på bl.a. at gennemføre en forbedring af indsatsen omkring registrering og konservering på de 2 hovedmuseer. Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeren vil tage en række tiltag for at bedre registreringsindsatsen på de statslige og statsanerkendte museer.

Jeg vil følge det videre arbejde med at nedbringe registreringsefterslæbet.

IV. Kulturministeriets målfastsættelse for ABM-institutionerne

8. Statsrevisorerne fandt det bekymrende, at Kulturministeriet ikke har fastsat klare mål for, hvilke meraktiviteter der forventes gennemført for kulturbevaringsplanens ekstrabevillinger til konservering af genstande af enestående national betydning.

9. Kulturministeren har i sin redegørelse oplyst, at ministeriet på flere områder kun i begrænset omfang har mulighed for at registrere effekter af de allerede iværksatte initiativer. For en række institutioners vedkommende er det først på foranledning af kulturbevaringsplanen, at institutionerne har formuleret en samlet strategi på bevaringsområdet. Dermed bliver de ny lokale handlingsplaner udtryk for en planlægning af institutionernes samlede virksomhed på bevaringsområdet. Med andre ord er det ikke muligt at sammenligne den konserveringsindsats, som museerne havde tidligere, med den indsats, der har kunnet iværksættes efter tilførsel af midler fra kulturbevaringsplanen. Kulturministeriet vil dog nøje overveje, om der allerede nu skal iværksættes yderligere initiativer.

10. Kulturministeren har som mere konkrete og fremadrettede initiativer til forbedringer på området peget på de overordnede styringsmuligheder, som ministeriet tager i anvendelse i forbindelse med forhandlingerne af de flerårige resultatkontrakter med kulturbevaringsinstitutionerne.

11. Jeg vil fortsat følge Kulturministeriets arbejde med at fastsætte mål for de kulturbevarende institutioners virksomhed.

V. Kulturarvsstyrelsens tilsyn og opfølgning over for museerne

12. Det fremgår af beretningen, at Rigsrevisionen anbefaler, at Kulturarvsstyrelsen udvider antallet af tilsyn. Styrelsen har i forbindelse med beretningen oplyst, at styrelsen er indstillet på at overveje strategier for en forøgelse af effekten og antallet af tilsyn, hvilket Rigsrevisionen i beretningen finder tilfredsstillende.

13. Kulturministeren har oplyst, at Kulturarvsstyrelsen vil udvikle strategier for en forøgelse af effekten og antallet af tilsyn ved de statsanerkendte museers indsats for forvaltningen af kulturarven. Dette vil dels ske ved fortsatte kvalitetsvurderinger af en række museer, dels ved at styrelsen vil udvikle en generel indikatormodel, hvorefter der med et passende interval kan skabes et grundlag for styrelsens vurderinger af museernes forvaltning af kulturarven.

14. Jeg finder disse initiativer tilfredsstillende, og jeg vil følge Kulturministeriets udvikling af strategier for en forøgelse af effekten og antallet af tilsyn ved de statsanerkendte museer.

VI. Afslutning

15. Statsrevisorerne anførte slutteligt, at de forventede, at Kulturministeriet ville lade beretningens bemærkninger og anbefalinger indgå i den videre planlægning af, hvordan kulturarven skal bevares, herunder en vurdering af tidshorizonten for løsning af problemerne.

Jeg finder det tilfredsstillende, at kulturministeren oplyser, at beretningens konklusioner og anbefalinger vil indgå i ministeriets arbejde med løbende at justere de i kulturbevaringsplanen indeholdte initiativer, og at beretningen derfor naturligt vil indgå som et helt centralt element i Kulturministeriets forvaltning af kulturarven.

Jeg har dog noteret mig, at ministerens redegørelse ikke konkret forholder sig til udviklingen af de centrale registre, hvor Rigsrevisionen har anbefalet, at registrene skal afsluttes uden yderligere forsinkelser, til fastlæggelse af hovedmuseernes opgaver samt til procedurer for svindkontrollen og gennemførelse af evalueringer af den faglige standard.

Jeg havde fundet det rigtigst, at redegørelsen havde omtalt disse forhold. Imidlertid går jeg ud fra, at redegørelsens oplysninger om, at beretningens konklusioner og anbefalinger vil indgå i ministeriets videre arbejde, også er dækkende for disse forhold.

Ved behandlingen af beretningen ytrede Statsrevisorerne ønske om, at Rigsrevisionen i forbindelse med opfølgningen på beretningen skulle inddrage emnerne indsamling og kassation.

I min opfølgning vil dette indgå tillige med:

- Kulturministeriets gennemførelse af kulturbevaringsplanen, herunder særligt sikring af kulturgenstande og magasinforhold
- museernes anvendelse af de 2 centrale registre
- Kulturministeriets arbejde med at fastsætte mål for de kulturbevarende institutioners virksomhed
- Kulturministeriets udvikling af strategier for en forøgelse af effekten og antallet af tilsyn ved de statsanerkendte museers indsats for forvaltningen af kulturarven.

16. Jeg vil i et notat orientere Statsrevisorerne om min opfølgning.

Henrik Otbo

Nr. 14 2006

ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTEREN

Den 8. oktober 2007

Beretning om Økonomi- og Erhvervsministeriets engagement i de internationale investeringsbanker

Redegørelse vedrørende Statsrevisorernes Beretning nr. 14 2006 om Økonomi- og Erhvervsministeriets engagement i de internationale investeringsbanker.

Med brev af den 23. august 2007 har Statsrevisorerne fremsendt beretning nr. 14 2006 om Økonomi- og Erhvervsministeriets engagement i de internationale investeringsbanker.

Under henvisning til § 18, stk. 2, i lov om revision af statens regnskaber m.m., vil jeg i det følgende redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Som angivet i Statsrevisorernes bemærkninger viser beretningen, at Økonomi- og Erhvervsministeriet på tilfredsstillende vis forvalter det danske engagement i Den Nordiske Investeringsbank (NIB), Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD), herunder at Økonomi- og Erhvervsministeriet i vidt omfang sikrer, at danske synspunkter fremmes i bankerne.

Jeg hilser det velkomment, at Statsrevisorerne og Rigsrevisor kommer med anbefalinger til fokusområder for det videre arbejde med bankerne, som vil indgå i Økonomi- og Erhvervsministeriets arbejde med færdiggørelsen af strategier for det danske engagement i de 3 banker. Dette vil ske i koordination med relevante ministerier.

Det er og har været et fokus for Danmark, at bankerne lever op til deres formål og drives produktivt, effektivt og sparsommeligt. Jeg er af den opfattelse, at der på nuværende tidspunkt er flere foranstaltninger, der bidrager til at sikre dette. Rigsrevisor nævner i sin rapport flere af disse, men jeg vil alligevel fremhæve nogle eksempler. Efter min mening kan flere af foranstaltningerne anses som værende uafhængige og eksterne i forhold til bankerne. Et forhold, som Statsrevisorerne i deres bemærkning lægger vægt på.

For blandt andet at sikre at bankerne lever op til deres formål, har alle tre banker en bestyrelse, som tager stilling til den strategiske orientering af bankernes virksomhed samt godkender konkrete låneprojekter. Bestyrelsen består af medlemmer indstillet af det enkelte medejerland.

Endvidere har bankerne forskellige foranstaltninger, som yderligere skal være med til at sikre, at bankerne lever op til deres formål. Som eksempel kan nævnes Kontrolkomitéen i NIB, som består af 10 medlemmer, som er udpeget af henholdsvis Det Nordiske Råd og parlamenterne i Estland, Letland og Litauen. Denne komité er uafhængig af banken og er ifølge bankens overenskomster blandt andet tillagt ansvaret for at være med til at sikre, at bankens virksomhed sker i overensstemmelse med vedtægterne.

Et andet eksempel er, at dele af EIB's virksomhed er underlagt forvaltningsrevision af Den Europæiske Revisionsret (ECA).

Endvidere kan nævnes at EBRD, ud over den eksterne revision, den interne revisionsafdeling, den af bankens ledelse uafhængige evalueringsafdeling yderligere har en Revisionskomité, som består af 8 bestyrelsesmedlemmer. Disse enheder bidrager alle til, at banken både lever op til sit formål og drives effektivt.

Det er vigtigt for mig, at bankerne fortsat lever op til deres formål og drives produktivt, effektivt og sparsommeligt, som også Statsrevisorerne lægger vægt på. Disse forhold vil naturligvis reflekteres i arbejdet med færdiggørelsen af strategierne for det danske engagement i bankerne.

Afslutningsvis vil jeg understrege, at beretningen er et velkomment bidrag til det fortsatte arbejde med det danske engagement i de internationale banker.

En kopi af denne redegørelse er samtidigt sendt til Rigsrevisor, Landgreven 4, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Bendt Bendtsen

Nr. 14 2006

RIGSREVISIONEN
Den 5. november 2007

Beretning om Økonomi- og Erhvervsministeriets engagement i de internationale investeringsbanker

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 14/06 om Økonomi- og Erhvervsministeriets engagement i de internationale investeringsbanker

Økonomi- og Erhvervsministerens redegørelse af 8. oktober 2007

1. Beretningen omhandlede Økonomi- og Erhvervsministeriets forvaltning af det danske engagement i Den Nordiske Investeringsbank (NIB), Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og Den Europæiske Investeringsbank for Genopbygning og Udvikling (EBRD).

Statsrevisorerne anførte i deres bemærkninger til beretningen, at undersøgelsen viser, at Økonomi- og Erhvervsministeriet i vidt omfang sikrer, at danske synspunkter fremmes i bankerne, men også at dette kunne ske på en mere systematisk måde. Statsrevisorerne fandt således, at ministeriet bør færdiggøre arbejdet med at prioritere mål og strategier for det danske engagement i bankerne.

Statsrevisorerne fandt det væsentligt, at ministeriet koordinerer disse mål og strategier med andre relevante ministerier, så det fx bliver klarere, hvordan det danske engagement i de internationale investeringsbanker bidrager til de danske politiske målsætninger i forhold til Central- og Østeuropa. Statsrevisorerne anbefalede desuden, at Økonomi- og Erhvervsministeriet arbejder for, at de internationale investeringsbanker omfattes af en ekstern, uafhængig forvaltningsrevision til kontrol af, at bankerne lever op til deres formål og drives sparsommeligt, produktivt og effektivt.

2. Økonomi- og erhvervsministeren har i sin redegørelse oplyst, at Statsrevisorernes og Rigsrevisionens anbefalinger vil indgå i Økonomi- og Erhvervsministeriets arbejde med færdiggørelsen af strategier for det danske engagement i de 3 banker. Ministeren oplyser, at dette vil ske i koordinering med relevante ministerier.

Rigsrevisionen anførte i beretningen, at der ikke er en fast procedure, der sikrer en koordinering af danske synspunkter med andre ministerier, hvilket fx har betydet, at de relevante ressortministerier, i forbindelse med arbejdet med Den Nordiske Investeringsbank, ikke er blevet hørt om den danske holdning i en lånesag.

Jeg forudsætter, at en øget koordinering af strategierne med andre relevante ministerier også vil indebære en tættere koordinering af de løbende sager, hvor dette er relevant.

Jeg finder ministerens initiativer tilfredsstillende og vil fortsat følge arbejdet med færdiggørelsen af strategierne.

3. Økonomi- og erhvervsministeren har i sin redegørelse anført, at for Danmark er og har der været fokus på, at bankerne lever op til deres formål og drives sparsommeligt, produktivt og effektivt. Disse forhold vil blive reflekteret i arbejdet med færdiggørelsen af strategierne for det danske engagement i bankerne.

Ministeren nævner desuden en række eksempler på bankernes kontrolforanstaltninger. Foranstaltningerne er også nævnt i beretningen.

Jeg er enig med økonomi- og erhvervsministeren i, at der i de internationale investeringsbanker er flere foranstaltninger, der tjener til at sikre, at bankerne lever op til formålet og drives sparsommeligt, produktivt og effektivt.

Det afgørende for mig er imidlertid, om foranstaltningerne lever op til INTOSAI's principper for revision af internationale institutioner, herunder bl.a. at den eksterne revisor skal være uafhængig

i sin revision, at revisionen skal have ret og pligt til at rapportere om resultaterne af revisionen til de berørte medlemslande gennem institutionernes besluttende organer, og at revisionen skal have tilstrækkelige resurser til at gennemføre revisionen. I de eksempler, som ministeren nævner, er det alene revisionen af en del af EIB's virksomhed, der lever op til principperne.

Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeren har fokus på, at bankerne fortsat lever op til deres formål og drives sparsommeligt, produktivt og effektivt, og jeg vil følge, hvordan anbefalingen om en ekstern, uafhængig forvaltningsrevision reflekteres i strategierne for det danske engagement i bankerne.

4. Jeg finder samlet redegørelsen fra økonomi- og erhvervsministeren tilfredsstillende. Jeg vil følge:

- udarbejdelsen af de nye danske strategier for de internationale investeringsbanker med henblik på, om der sker en koordinering med de relevante myndigheder
- hvordan anbefalingen om en ekstern, uafhængig forvaltningsrevision reflekteres i strategierne for det danske engagement i bankerne.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om udviklingen.

Henrik Otbo

Nr. 15 2006

UNDERVISNINGSMINISTERIET

Den 21. januar 2008

Beretning om Undervisningsministeriets takstfastsættelse og -regulering på AMU-området

Statsrevisorernes beretning nr. 15 om Undervisningsministeriets takstfastsættelse og -regulering på AMU-området

Statsrevisoratet har den 20. september 2007 fremsendt beretning nr. 15 om Undervisningsministeriets takstfastsættelse og -regulering på AMU-området.

Beretningen omhandler primært Undervisningsministeriets takstfastsættelse og -regulering på området for arbejdsmarkedsuddannelser, men også ministeriets initiativer med henblik på at sikre kvaliteten af de data, der ligger til grund for ministeriets takstregulering og eventuelle produktivitsanalyser.

Jeg er grundlæggende enig i såvel beretningens indhold og konklusioner som statsrevisorernes bemærkninger hertil. Min redegørelse over foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til, fremgår nedenfor under overskrifterne:

- Takstfastsættelse
- Takstregulering
- Understøttelse af skolernes kontering
- Datagrundlag

Takstfastsættelse

Takstfastsættelse af AMU-fag sker typisk ved, at efteruddannelsesudvalgene og Undervisningsministeriet sammenligner fagets indhold med tidligere takstindplacerede AMU-fag og placerer faget i den familiegruppe, hvor det fagligt hører til. I de tilfælde, hvor overvejelser om skolernes undervisningsudgifter indgår i takstindplaceringen, sker det på baggrund af overordnede vurderinger baseret på efteruddannelsesudvalgene og ministeriets erfaringer med takstindplacering af AMU-fag med tilsvarende krav til udstyr.

Rigsrevisionen påpeger, at der ikke findes retningslinjer for, på hvilken måde informationer om skolernes undervisningsudgifter skal indgå i takstindplaceringen af AMU-fagene, men at ministeriet vil overveje at etablere vejledende retningslinjer for, på hvilken baggrund efteruddannelsesudvalget skal foreslå takstindplacering.

Ministeriet har udarbejdet et udkast til vejledende retningslinjer til brug for efteruddannelsesudvalgets forslag til takstindplacering. Herudover er der udarbejdet et udkast til en procedurebeskrivelse for takstindplacering af AMU-fagene, der skal følges af de kontorer i ministeriet, der forestår takstindplaceringen. Disse udkast drøftes i øjeblikket internt i ministeriet med henblik på snarlig færdiggørelse. Vejledning og procedure for takstindplacering vil blive fremsendt til Rigsrevisionens orientering inden udgangen af marts 2008.

Takstregulering

Taksterne fastsættes på de årlige finanslove ud fra en overordnet uddannelses- og udgiftspolitisk prioritering, således at et landsdækkende udbud tilgodeses bedst muligt inden for de økonomiske rammer. Taksterne er dermed uafhængige af den enkelte institutions udgiftsdispositioner og omkostningsforhold. Det betyder i praksis, at det er de politisk fastsatte takster, der er styrende for resourceforbruget på institutionerne og ikke omvendt.

Rigsrevisionen påpeger, at takstreguleringen ikke bygger på en effektiv overvågning af, om der er vedvarende eller systematiske ubalancer mellem taksterne og skolernes undervisningsudgifter, herunder hvor ofte indberetningerne skal anvendes til gennemførelse af taksteftersyn.

Ministeriet arbejder på at færdigudvikle et koncept for fremtidige taksteftersyn. I disse taksteftersyn vil der indgå elementer som ressourceudnyttelse blandt institutionerne og afdækning af, om der er systematisk uoverensstemmelser mellem takster/indtægter og udgifter på udvalgte takster, uddannelser eller områder.

Konceptet vil løbende blive videreudviklet på baggrund af erfaringsopsamling fra gennemførte taksteftersyn og i takt med den forbedring af datakvaliteten, ministeriet forventer på baggrund af nedenstående tiltag.

Understøttelse af skolernes kontering

Rigsrevisionen finder, at Undervisningsministeriet ikke i tilstrækkelig grad har understøttet, at skolerne kan kontere ensartet. Rigsrevisionen nævner bl.a., at ministeriets vejlednings- og rådgivningsindsats bør styrkes, så skolernes kontering bliver mere ensartet, og skolernes indberetning af undervisningsudgifter bliver sammenlignelige.

Ministeriet vil fremover offentliggøre dagsordener og beslutningsreferater fra møder mellem ministeriet og regnskabskonsulenterne på ministeriets hjemmeside. Det vil endvidere blive muligt at se eksempler på ofte stillede spørgsmål fra institutionerne om kontering og regnskabsmæssige spørgsmål samt svar på disse.

Der vil også blive sat særligt fokus på en forstærket vejledningsindsats i forhold til institutionernes kontering, da Rigsrevisionen har påpeget, at Undervisningsministeriets regnskabsmæssige rådgivning ikke har været tilstrækkelig i forhold til institutionernes behov, jf. Rigsrevisionens spørgeskemaundersøgelse.

Undervisningsministeriet har drøftet den eksisterende kontoplan og konteringsvejledning med regnskabskonsulenterne. På grundlag af disse drøftelser og erfaringerne med konteringsvejledningen for 2007 er det ministeriets plan at udmelde mere detaljerede retningslinjer for kontering af udvalgte omkostningstyper.

Undervisningsministeriet vil følge op på skolernes kontering i 2007 på to måder. Dels indhentes regnskabskonsulenternes erfaringer i forbindelse med afslutningen af regnskabsåret 2007 og udarbejdelsen af årsrapporterne for 2007. Dette vil give et indtryk af, hvordan skolerne opfatter og har anvendt den nye konteringsvejledning. Dels vil indberetningerne af skolernes formålsregnskaber for 2007 (tidligere benævnt skolernes forbrugsindberetninger) blive gennemgået stikprøvevis med henblik på at vurdere udgiftsfordelingen på udvalgte AMU-fag.

Som led i denne opfølgning vil ministeriet også undersøge anvendelsen af fordelingsnøgler og måden, hvorpå skolerne omkostningsfordeler mellem de forskellige uddannelser, jf. Rigsrevisionens bemærkninger herom. Centralt fastsatte fordelingsnøgler vil efter ministeriets opfattelse ikke nødvendigvis give et bedre sammenligningsgrundlag, når ministeriet skal analysere udgifterne pr. årselev på forskellige uddannelser og forskellige skoler. Den enkelte skoles personalemæssige organisering og ressourceanvendelse i øvrigt vil være af betydning for skolens valg af fordelingsnøgler.

Hovedparten af skolerne anvender årselever som fordelingsnøgle, men foretager individuelle vægtninger i forhold til det faktiske træk på ressourcerne. Det kan fx være i forhold til anvendelsen af IT.

Rigsrevisionen vil blive holdt orienteret om resultatet af opfølgningen på skolernes kontering og anvendelsen af fordelingsnøgler.

Datagrundlag

Som det fremgår af beretningen, vil ministeriet følge Rigsrevisionens opfordring og udarbejde procedurer for validering og anvendelse af skolernes indberetninger fra 2008 vedrørende undervisningsudgifter.

Der er allerede i juni 2007 igangsat et meget omfattende arbejde med at opstille krav til elektronisk indberetning af skolernes undervisningsudgifter mv. Det sker bl.a. med henblik på at kunne validere skolernes indberetninger inden modtagelsen i ministeriet.

Kopi fremsendt til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder

Nr. 15 2006

RIGSREVISIONEN
Den 19. februar 2008

Beretning om Undervisningsministeriets takstfastsættelse og -regulering på AMU-området

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 15/06 om Undervisningsministeriets takstfastsættelse og -regulering på AMU-området

Undervisningsministerens redegørelse af 21. januar 2008

I. Indledning

1. Beretningen handler om Undervisningsministeriets takstfastsættelse og -regulering på området for arbejdsmarkedsuddannelser samt ministeriets initiativer med henblik på at sikre kvaliteten af de data, der ligger til grund for ministeriets takstregulering og eventuelle produktivitetsanalyser.

Det fremgår af undervisningsministerens redegørelse, at ministeren grundlæggende er enig i såvel beretningens indhold og konklusioner som Statsrevisorernes bemærkninger hertil.

II. Undervisningsministeriets takstfastsættelse og -regulering

2. Statsrevisorerne anførte i deres bemærkninger til beretningen, at Undervisningsministeriets fastsættelse og regulering af taksterne – herunder efteruddannelsesudvalgenes og ministeriets takstindplacering af de enkelte AMU-fag – foregår på et så utilstrækkeligt grundlag, at der ikke er sikkerhed for, at taksterne afspejler kravene til undervisningens tilrettelæggelse og dermed skolernes udgifter.

3. Undervisningsministeren oplyser i sin redegørelse, med hensyn til takstindplaceringen af AMU-fag, at ministeriet har udarbejdet et udkast til vejledende retningslinjer til brug for efteruddannelsesudvalgenes forslag til takstindplacering. Herudover har ministeriet udarbejdet et udkast til en procedurebeskrivelse for takstindplacering af AMU-fagene, der skal følges af de kontorer i ministeriet, der forestår takstindplaceringen.

4. Med hensyn til Undervisningsministeriets takstregulering kritiserede Rigsrevisionen i sin beretning bl.a., at ministeriet ikke har nogen strategi for, hvor ofte skolernes indberetninger af undervisningsudgifter skal anvendes til gennemførelse af taksteftersyn.

5. Undervisningsministeren oplyser, at ministeriet er i færd med at færdigudvikle et koncept for fremtidige taksteftersyn, hvori der bl.a. vil indgå en afdækning af, om der er systematiske uoverensstemmelser mellem takster/indtægter og udgifter på udvalgte takster. Ministeren oplyser endvidere, at konceptet løbende vil blive videreudviklet på baggrund af erfaringsopsamling fra gennemførte taksteftersyn og i takt med forbedringen af datakvaliteten.

6. Jeg har med tilfredshed noteret mig, at Undervisningsministeriet er i færd med at udarbejde retningslinjer for efteruddannelsesudvalgenes takstindplaceringer af AMU-fag samt procedurebeskrivelser for ministeriets takstindplaceringer. Jeg forventer, at retningslinjerne bl.a. vil omhandle, hvordan efteruddannelsesudvalgene og Undervisningsministeriet skal inddrage skolernes undervisningsudgifter ved takstindplaceringer af AMU-fag.

Jeg vil fortsat følge ministeriets arbejde hermed.

Jeg vil derudover følge ministeriets udarbejdelse af et koncept for fremtidige taksteftersyn, herunder særligt om det i konceptet er klarlagt, i hvilken grad skolernes forbrugsindberetninger skal indgå i ministeriets taksteftersyn.

III. Undervisningsministeriets etablering af et retvisende datagrundlag

7. Statsrevisorerne kritiserede i deres bemærkninger til beretningen, at Undervisningsministeriet ikke har etableret en tilstrækkelig styring på AMU-området, herunder sikret ensartede og pålidelige regnskabstal samt tilstrækkelig vejledning og rådgivning om kontering, til at skolernes indberetninger af undervisningsudgifter bliver sammenlignelige.

Derudover bemærkede Rigsrevisionen i sin beretning, at Undervisningsministeriet ikke har procedurer for at validere skolernes indberetninger af undervisningsudgifter.

8. Undervisningsministeren oplyser i sin redegørelse, at ministeriet, på baggrund af drøftelser med regnskabskonsulenterne og erfaringerne med konteringsvejledningen for 2007, vil udmelde mere detaljerede retningslinjer for kontering af udvalgte omkostningstyper. Ministeriet vil i denne proces bl.a. stikprøvevist gennemgå skolernes forbrugsindberetninger for 2007 med henblik på at vurdere udgiftsfordelingen på udvalgte AMU-fag. Endvidere vil ministeriet forstærke vejledningsindsatsen i forhold til skolernes kontering, bl.a. gennem ministeriets hjemmeside.

Derudover vil ministeriet udarbejde procedurer for ministeriets validering og anvendelse af skolernes indberetninger af undervisningsudgifter.

9. Jeg vil følge ministeriets arbejde med konteringsvejledningen og styrkelse af rådgivningsindsatsen over for skolerne. Jeg vil derudover følge ministeriets udarbejdelse af procedurer for validering af skolernes indberetning af undervisningsudgifter. Formålet hermed vil bl.a. være at vurdere, om ministeriets datagrundlag dermed er blevet tilstrækkeligt retvisende til at udarbejde produktivetsanalyser for grupper af arbejdsmarkedsuddannelser.

IV. Afslutning

10. Jeg finder samlet set undervisningsministerens redegørelse for tilfredsstillende.

Jeg vil følge udviklingen i:

- Undervisningsministeriets udarbejdelse af retningslinjer i forbindelse med takstindplacering af AMU-fag
- Undervisningsministeriets udarbejdelse af et koncept for fremtidige taksteftersyn
- Undervisningsministeriets etablering af et retvisende datagrundlag, så ministeriet kan blive i stand til at udarbejde retvisende produktivetsanalyser for grupper af arbejdsmarkedsuddannelser.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo

Afsnit 3

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Nr. 16 2006

STATSMINISTEREN

Den 23. januar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Statsrevisoratet har med skrivelse af 6. december 2007 fremsendt beretning nr. 16/06 om revisionen af statsregnskabet for 2006. Statsrevisoratet anmoder i samme skrivelse om en redegørelse til statsrevisorerne vedrørende beretningen.

Jeg har ingen bemærkninger til beretningen for Statsministeriets område.

Kopi af dette brev fremsendes til Rigsrevisionen til orientering.

Med venlig hilsen

Anders Fogh Rasmussen

Nr. 16 2006

UDENRIGSMINISTEREN
Den 4. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Med henvisning til brev af 6. december 2007 fra Statsrevisorernes sekretariat, hvormed beretning nr. 16/2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006 blev fremsendt, redegøres herved for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til. For udviklingsbistandens område henvises til særskilt redegørelse fra udviklingsministeren.

Jeg har igen i år med tilfredshed noteret mig Rigsrevisionens positive vurdering af regnskabsafleggelsen og regnskabsforvaltningen på Udenrigsministeriets område, herunder at tilskudsforvaltningen samlet set er vurderet som tilfredsstillende.

Det er således tilfredsstillende, at Rigsrevisionen har vurderet, at Udenrigsministeriets regnskab samlet set er rigtigt, samt at Rigsrevisionen har vurderet, at ministeriets forretningsgange og interne kontroller i videst muligt omfang sikrer, at ministeriets dispositioner er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love m.v.

Det er ligeledes tilfredsstillende at konstatere, at Statsrevisorerne ikke har fundet anledning til at afgive bemærkninger om Udenrigsministeriet. Dette forhold understreger således, at kvaliteten af Udenrigsministeriets økonomiforvaltning og regnskabsafleggelse fortsat forbedres og styrkes.

Vedrørende den såkaldte *revision i årets løb ved Udenrigstjenesten*, som har omfattet hjemmetjenesten samt 11 repræsentationer, har jeg med tilfredshed noteret mig Rigsrevisionens samlede bedømmelse heraf som tilfredsstillende. For så vidt angår de områder, hvor Rigsrevisionen konstaterede forhold, som gav anledning til bemærkninger enten i hjemmetjenesten eller på repræsentationerne i udetjenesten, har jeg med glæde konstateret, at Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at ministeriet har taget en række tiltag for at forbedre regnskabsforvaltningen.

For så vidt angår Rigsrevisionens opfølgning *vedrørende tilskudsforvaltningen uden for udviklingsbistandens område*, er det godt at kunne konstatere, at Rigsrevisionen finder det positivt, at ministeriet har etableret et system til kontrol af, om de enkelte decentrale tilskudsforvaltende enheder følger op på og gennemgår tilskudsregnskaber. Jeg har desuden noteret mig, at Rigsrevisionen finder ministeriets fortsatte overvejelse om et eventuelt fælles system til en samlet opfølgning på alle tilskudsområder i ministeriet for hensigtsmæssig.

Vedrørende revision i årets løb ved den selvejende institution *Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder (DCISM)*, hvor Rigsrevisionens samlede bedømmelse var *ikke helt tilfredsstillende*, har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen finder, at ledelsen i DCISM fortsat bør have fokus på det økonomiske og det regnskabsmæssige område, herunder både driften og udviklingsopgaverne i handlingsplanen. Ministeriet vil fortsat følge udviklingen i DCISM nøje, herunder løbende drøfte gennemførelsen af DCISM's handlingsplan med DCISM, med henblik på, at administrationen på økonomi- og regnskabsområdet i DCISM hurtigst muligt vil kunne vurderes som tilfredsstillende af Rigsrevisionen.

Kopi af denne skrivelse er samtidig fremsendt til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Per Stig Møller

Nr. 16 2006

UDVIKLINGSMINISTEREN
Den 30. januar 2008**Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006****Redegørelse vedr. statsrevisorernes beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006**

Med henvisning til skrivelse af 6. december 2007 fra Statsrevisorernes sekretariat, hvormed beretning nr. 16/06 om revisionen af statsregnskabet for 2006 blev fremsendt, skal jeg herved redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til på udviklingsbistandens område. For Udenrigsministeriets områder i øvrigt henvises til udenrigsministerens redegørelse.

Jeg har med tilfredshed noteret mig, at Rigsrevisionen igen har vurderet, at regnskabsforvaltningen på Udenrigsministeriets område samlet set har været *tilfredsstillende*, herunder tilskudsforvaltningen, som udgør en meget væsentlig del af Udenrigsministeriets udgiftsområde.

For så vidt angår Rigsrevisionens bemærkning i relation til bevillingskontrollen og renteudgiften på en voldgiftssag under et vejsektorprogram i Tanzania, har jeg med tilfredshed noteret mig, at Rigsrevisionen har fundet ministeriets efterfølgende initiativer tilfredsstillende. Det er således blevet indskærpet over for relevante enheder, at Finansministeriet altid skal orienteres i lignende sager. Endvidere er det blevet understreget i forbindelse med indkaldelsen af bidrag til Program- og Projektorienteringen for 2007, at alle ansvarlige enheder bør sikre, at beskrivelserne for alle relevante aktiviteter samt alle faktuelle oplysninger er fuldt opdaterede.

I relation til opfølgning på sagen om bedrageri og regnskabsmæssig uregelmæssighed med støttemidler til uddannelsessektorprogrammet i Mozambique er jeg glad for Rigsrevisionens anerkendelse af min beslutning om at stoppe bistanden til programmet. Jeg har dog bemærket, at Rigsrevisionen mener, at jeg i forbindelse med min orientering af Finansudvalget og Udenrigsudvalget om sagen i juli 2006 burde have oplyst om de faktiske økonomiske konsekvenser, som indebar kontraktligt betingede udbetalinger på 69 mio. kr.

Jeg anførte imidlertid i min orientering af Finansudvalget følgende: *»I lyset heraf har jeg besluttet at stoppe alle nye aktiviteter og betalinger i uddannelsessektorprogrammet som helhed med undtagelse af de allermest nødvendige aktiviteter, som videreføres under skærpet tilsyn af ambassaden.«* Jeg mener derfor, at min udtalelse er fuldt retvisende, idet bistanden blev bragt til ophør. De udbetalinger, som fandt sted efterfølgende, vedrørte alene kontraktlige forpligtelser.

Slutteligt har jeg med tilfredshed bemærket, at Rigsrevisionen vurderer, at ministeriet gennem de iværksatte initiativer har håndteret sagen om tilbagebetaling af udokumenterede udgifter under uddannelsessektorprogrammet i Mozambique tilfredsstillende.

Kopi af denne skrivelse er samtidig fremsendt til rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Ulla Tørnæs

Nr. 16 2006

FINANSMINISTEREN

Den 6. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Revision af statsregnskabet for 2006

Vedlagt fremsender jeg svar på Beretning til Statsrevisorerne om revision af statsregnskabet for 2006. I det følgende redegøres for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen og statsrevisorernes bemærkninger giver mig anledning til.

Mine bemærkninger er for det første knyttet til den almindelige revision på Finansministeriets område. Rigsrevisionen vurderer, at Finansministeriets regnskab samlet set er rigtigt, og at dispositionerne har været i overensstemmelse med bevillinger og love mv.

For det andet knytter mine bemærkninger sig til beretningens kapitler om digital kommunikation, administrative servicecentre samt kapitlet om cheflønspuljeordningen.

Afsnit III.C. § 7. Principiel sag om ledelsespåtegning i forhold til årsrapporten

Som nævnt i beretningen til Statsrevisorerne har Økonomistyrelsen udarbejdet et oplæg vedrørende ledelseserklæringer i forbindelse med regnskabsgodkendelsen. I oplægget indgår et forslag til, hvordan virksomhederne skal forholde sig, hvis der ikke kan afgives en ledelseserklæring omfattende forhold i regnskabsbekendtgørelsen, § 39, stk. 4. Det er foreslået, at erklæringen skal udformes, så den omfatter de forhold, ledelsen kan erklære sig om, og samtidig begrunde, hvorfor den pågældende ledelse ikke kan afgive den forudsatte uforbeholdne erklæring.

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen er enig i Finansministeriets forslag til retningslinjer og kan tilslutte sig, at de bliver indarbejdet i Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning. Økonomistyrelsen har foretaget indarbejdelsen af retningslinjerne i januar 2008.

Afsnit III.C. § 7. Revision af Statsgældsforvaltningen og 3 fonde

Rigsrevisionen har revideret Statsgældsforvaltningen, Den Sociale Pensionsfond, Højteknologifonden og Finansieringsfonden til øgede uddelinger fra Danmarks Grundforskningsfond, som er omfattet af § 9-aftaler om intern revision.

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen vurderer, at Statsgældsforvaltningens og fondenes regnskaber er rigtige, og at regnskabsforvaltningen har været meget tilfredsstillende tilrettelagt og dermed har medvirket til, at regnskaberne for 2006 er rigtige.

Afsnit III.C. § 7. Pensionsrevision ved Økonomistyrelsen

Det fremgår af beretningen, at Rigsrevisionens Pensionsrevision ved Økonomistyrelsen har vist, at de gennemgåede forretningsgange og de interne kontroller på tjenestemandspensionsområdet *ikke var helt tilfredsstillende* og generelt ikke opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig forvaltning på området.

Rigsrevisionen konstaterer, at der manglede beskrivelser af de interne kontroller, og at pensionsagerne i flere tilfælde ikke indeholdt fyldestgørende dokumentation for beregning og udbetaling, ligesom en stikprøvevis gennemgang i flere tilfælde viste, hvor der ikke var udarbejdet noter i forbindelse med sagsbehandlingen. Det var derfor ikke muligt for Rigsrevisionen at efterprøve rigtigheden af pensionsalder og skalatrin på flere pensionsager. Rigsrevisionen har ligeledes omtalt ufyldstgørende dokumentation i forbindelse med revisionen af området i 2004 og 2005. Rigsrevisionen fandt det utilfredsstillende, at dokumentationen fortsat ikke var til stede på en række områder.

I den forbindelse har jeg yderligere noteret mig Statsrevisorernes kritik af, at det for 3. år i træk må konstateres, at Økonomistyrelsens interne kontroller og dokumentation ved forvaltningen af tjenestemandspensioner er ufyldstgørende.

Jeg tager Rigsrevisionens og Statsrevisorernes kritik til efterretning, og i den forbindelse har Økonomistyrelsen iværksat følgende tiltag: Pensionsinstruksen er nu opdateret og godkendt i forhold til en beskrivelse af de interne kontroller, og der er iværksat tiltag til løbende godkendelse af instruksen ved ændringer. Som følge af Rigsrevisionens kommentarer angående samarbejdsaftaler, vil Økonomistyrelsen fremover offentliggøre den generelle ansvarsfordeling vedrørende beregning og udbetaling af pension mellem Økonomistyrelsen og ansættelsesmyndighederne på Økonomistyrelsens hjemmeside www.oes.dk. Herudover har Økonomistyrelsen, for at sikre fyldestgørende dokumentation, udarbejdet en dokumentationsvejledning, der klarlægger, hvad der skal foreligge af dokumentation på en sag samt hvilke notater og henvisninger, der skal foretages i notatfeltet. Der vil internt i Økonomistyrelsen blive fulgt op på, at dokumentationsvejledningen overholdes ved løbende stikprøvekontroller.

Jeg har bemærket, at det i beretningen fremhæves, at Rigsrevisionen finder Økonomistyrelsens initiativer tilfredsstillende.

Afsnit III.C. § 7. Revision af Personalestyrelsen

I beretningens pkt. 76-83 anføres, at Rigsrevisionen vurderer, at Personalestyrelsens regnskab er rigtigt, samt at regnskabsforvaltningen er tilfredsstillende tilrettelagt.

Rigsrevisionen bemærker endvidere, at revisionens udvidede gennemgang af årsrapporten viste, at Personalestyrelsens årsrapport samlet set er tilfredsstillende.

Rigsrevisionen påpeger dog i pkt. 79, at forretningsgange og interne kontroller på områderne indtægter og aflæggelse af halvårsregnskab ikke fungerede helt tilfredsstillende.

I beretningen fremhæves det, at Personalestyrelsen kun i begrænset omfang kontrollerede det økonomiske og materielle indhold mv. i afregningsbilag fra eksterne partnere, inden bilagene blev videregivet til FAF til bogføring. Endvidere var der ikke fastlagt eller beskrevet en forretningsgang for procedurerne for gennemgang i styrelsen af de konti, som ikke afstemmes af FAF. Endelig var der behov for en ajourføring af regnskabsinstruksen.

I den forbindelse kan jeg bemærke, at Personalestyrelsen har ajourført styrelsens regnskabsinstruks, som bl.a. nu indeholder fuldstændige forretningsgangsbeskrivelser. Der er desuden foretaget opstramninger som bl.a. betyder, at afregningsbilag fra eksterne partnere kontrolleres, inden bilagene videregives til FAF til bogføring.

Jeg har yderligere noteret mig Rigsrevisionens vurdering af, at der er sket flere forbedringer, og at implementeringen af styrelsens og SCKK's initiativer vil medføre, at kravene til en god og pålidelig regnskabsforvaltning opfyldes.

Afsnit III.C. § 7. Revision af Slots- og Ejendomsstyrelsen

Slots- og Ejendomsstyrelsen er i forbindelse med udarbejdelsen af årsregnskabet for 2006 blevet opmærksom på en række forhold, som har betydning for regnskabs rigtighed eller betyder, at der kan være uklarhed om regnskabs rigtighed. Forholdene skyldes bl.a. uklarhed om regelgrundlaget. Disse forhold er beskrevet i ledelsens påtegning på årsrapporten for 2006 og har betydet, at ledelsen ikke har kunnet afgive en fuldstændig erklæring om regnskabs rigtighed.

Rigsrevisionen anfører i sammenhæng hermed i beretningens punkt 85 og 91, at Rigsrevisionen ikke har kunnet vurdere, om Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskab for 2006 er rigtigt. Revisionen viste, at der var fejl i regnskabet og at enkelte dispositioner ikke er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Som det fremgår af punkt 89 er det dog Rigsrevisionens opfattelse, at de væsentligste årsager til problemerne med revisionen fremgår af de supplerende oplysninger til ledelsens påtegning af årsrapporten. Det er endvidere Rigsrevisionens vurdering, at regnskabsforvaltningen i Slots- og Ejendomsstyrelsen *ikke har været tilfredsstillende* tilrettelagt og har dermed ikke i tilstrækkelig grad medvirket til at sikre, at regnskabet for 2006 var rigtigt.

Statsrevisorerne kritiserer i deres bemærkninger til Rigsrevisionens beretning de nævnte forhold.

Jeg tager Rigsrevisionens og Statsrevisorernes kritik til efterretning og hæfter mig ved, at såvel Finansministeriets Koncernrevision som ledelsen har adresseret forholdene i deres påtegning på årsrapporten.

For så vidt angår Rigsrevisionens kritik af regnskabsforvaltningen og administrationen af indgåede lejeaftaler i Slots- og Ejendomsstyrelsen kan det oplyses, at projektet omtalt i Rigsrevisionens beretning vedrørende forbedring af regnskabsforvaltningen i Slots- og Ejendomsstyrelsen forløber tilfredsstillende.

Slots- og Ejendomsstyrelsens økonomiforvaltning er såvel organisatorisk som ledelsesmæssigt blevet styrket. Der er desuden pr. medio 2007 udfærdiget nye og enklere retningslinjer for statens huslejeordning, som Slots- og Ejendomsstyrelsen skal administrere efter. De nye retningslinjer indeholder en præcisering og afklaring af de gældende regler.

Der blev i foråret 2007 foretaget en konsulentanalyse, som beskrev og vurderede ressourceforbrug, sagsgange og systemunderstøttelse på økonomi- og administrationsområdet i Slots- og Ejendomsstyrelsen. På baggrund af analysen blev der igangsat et omfattende projekt med henblik på at optimere regnskabsfunktionen, herunder beskrive regnskabspraksis, revidere interne forretningsgange samt forbedre økonomistyring og rapportering. Som en del af projektet er den anvendte regnskabspraksis således gennemgået og revideret, og der er udarbejdet tilhørende konteringsvejledninger. Derudover er en række forretningsgange inden for økonomi og regnskab nu revideret og beskrevet. Endvidere er styrelsens finanslov- og økonomistruktur forenklet og omlagt på den kommende finanslov for 2008. Finansministeriets departement har fulgt fremdriften tæt.

En række af de igangsatte projekter og forbedringer vil fortsætte i 2008 og implementeres løbende.

For så vidt angår Rigsrevisionens kritik af, at enkelte dispositioner ikke er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis er følgende tiltag iværksat:

I relation til Rigsrevisionens kritik af Slots- og Ejendomsstyrelsens reguleringsmetode af indgåede lejeaftaler som anført i beretningens pkt. 87 står grundlaget herfor nu på FFL08. Endvidere er grundlaget herfor præciseret med de nye retningslinjer for statens huslejeordning og implementeret i Slots- og Ejendomsstyrelsen i forbindelse med det nævnte projekt til forbedring af styrelsens regnskabsforvaltning.

Vedrørende beretningens pkt. 89 hvor Rigsrevisionen henviser til de af ledelsen anførte forbehold for regnskabet's rigtighed bemærkes det, at det ikke har været muligt at henføre enkelt fakturaer på byggesager til de respektive finansieringskilder. Forholdet er håndteret dels med præciseringen af regelsættet for statens huslejeordning, dels med omlægningen af Slots- og Ejendomsstyrelsens finanslovsstruktur og dels med det nævnte projekt til forbedring af styrelsens regnskabsforvaltning.

På samme måde er det i beretningens punkt 89 anført, at Slots- og Ejendomsstyrelsens henlæggelser til udskiftning af basisinstallationer ikke er håndteret i overensstemmelse med omkostningsreformen. Forholdet er bragt i orden i forbindelse med vedtagelsen og implementeringen af ny anvendt regnskabspraksis i styrelsen.

Endvidere er det i beretningens punkt 89 bemærket at Slots- og Ejendomsstyrelsen burde have indtægtsført optagne forpligtigelser på afhændede ejendomme på cirka 4,5 millioner kroner. Reglerne herfor er præciseret med de nye retningslinjer for statens huslejeordning og er implementeret i Slots- og Ejendomsstyrelsen i forbindelse med det nævnte projekt til forbedring af styrelsens regnskabsforvaltning.

Endelig er det i beretningens pkt. 89 bemærket, at Slots- og Ejendomsstyrelsens anvendelse af anlægsløn på anlægsbyggesager i kulturejendomsvirksomheden har manglet bevillingsmæssig hjemmel. Finansministeriets departement har i foråret 2007 besluttet, at en sådan hjemmel ikke skal gives, og på den baggrund er Slots- og Ejendomsstyrelsen i 2007 ophørt med denne praksis.

Jeg noterer mig i øvrigt, at Rigsrevisionen finder, at Finansministeriets departement løbende har taget de nødvendige initiativer til at sikre genopretningen af Slots- og Ejendomsstyrelsens økonomiske forvaltning. Finansministeriets departement vil fortsat følge processen i Slots- og Ejendomsstyrelsen tæt.

Afsnit V.A. Digital kommunikation

Jeg har noteret mig Rigsrevisionen og Statsrevisorernes bemærkninger omkring digital kommunikation.

Rigsrevisionen vurderer, at hovedparten af de undersøgte virksomheder har etableret mulighed for digital kommunikation på de områder, hvor det er økonomisk rationelt. I ca. halvdelen af de besøgte virksomheder var det Rigsrevisionens vurdering, at der var et betydeligt potentiale for forbedringer.

Rigsrevisionen vurderer yderligere, at de undersøgte virksomheders arbejde med digitalisering vanskeliggøres af en række barrierer. Her fremhæver Rigsrevisionen særligt, at der er behov for at styrke det tværgående samarbejde inden for og mellem stat, regioner og kommuner samt at over halvdelen af de undersøgte virksomheder peger på digital signatur som en barriere for at udbrede digitale løsninger med borgerkontakt.

I den anledning vil jeg fremhæve, at Regeringens målsætning for digital kommunikation er, at digital kommunikation mellem den offentlige sektor og borgerne og virksomhederne skal udbredes til alle områder. Senest i 2012 skal al relevant skriftlig kommunikation mellem virksomheder, borgere og den offentlige sektor kunne foregå digitalt.

Det bemærkes, som også Rigsrevisionen gør det, at styrkelse af det tværgående samarbejde inden for og mellem stat, regioner og kommuner er et centralt element i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi for 2007-2010. Endvidere henledes opmærksomheden på arbejdet med »borgertemaer« i tilknytning til Borgerportalen, hvor fire grupper af myndigheder indenfor hvert deres område samarbejder om at give borgerne et samlet overblik over deres situation og muligheder – på tværs af myndigheder.

Endvidere kan fremhæves, at Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling er i færd med et udbud af den digitale signatur, der bl.a. skal medvirke til at den digitale signatur bliver enklere og bedre at bruge for borgerne.

Afsnit V.B. Administrative servicecentre

Finansministeriets analyser peger på et betydeligt potentiale ved at etablere administrative servicecentre på tværs af ministerierne. Som Rigsrevisionen anser også Finansministeriet serviceleveranceaftalerne for et afgørende styringsredskab i forhold til arbejdsfordelingen mellem virksomhederne og servicecentrene.

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen er positivt indstillet over for udviklingen og udbredelsen af administrative servicecentre i staten, og er enig i, at dette kan medvirke til effektivisering, fleksibilitet, driftssikkerhed samt kvalitets- og kompetenceudvikling. Rigsrevisionens anbefalinger angående serviceleveranceaftaler vil være centrale i det videre arbejde med etableringen af administrative servicecentre på tværs af ministerierne.

Afsnit V.C. Chef lønspuljeordningen

Rigsrevisionen og statsrevisorerne bemærker, at der ikke er sikret overblik over, hvorvidt chef lønspuljens beløbsrammer overholdes, og at Personalestyrelsen bør kende omfanget af puljens størrelse.

Chef lønspuljeordningen, der er fastlagt ved en rammeaftale mellem Finansministeriet og centralorganisationerne, er i sin nuværende indretning baseret på, at Personalestyrelsen beregner og udmelder årlige opskrivninger af puljerne til ministerområderne, og at de enkelte departementer og virksomheder har ansvaret for at føre regnskab med de tildelte puljemidler. Herudover følger Personalestyrelsen chefområdet via de lønstatistiske værktøjer som led i den almindelige lønovervågning.

Rigsrevisionens og Statsrevisorernes bemærkninger vil indgå i Finansministeriets overvejelser om ordningens fremtid.

Rigsrevisionens vurderer i øvrigt, at reglerne på området er komplekse, at dette medvirker til at besværliggøre administrationen, og at en administrativ regelforenklings kunne være hensigtsmæssig.

Selve regelsættet er fastsat i en aftale mellem Finansministeriet og centralorganisationerne, og Finansministeriet kan derfor ikke ensidigt foretage ændringer i reglerne. Personalestyrelsen vil overveje en forenkling af ordningen i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2008. Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Rigsrevisionens undersøgelse har endvidere vist, at Finansministeriet har sikret systemunderstøttelse i SLS, men at systemanvendelsen er uensartet. Økonomistyrelsen vil overveje, om vejledningerne kan forbedres, ligesom styrelsen vil se på mulighederne for at udarbejde et afstemningsuddata, der i højere grad opfylder virksomhedernes og departementernes behov. Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder dette tilfredsstillende.

Med venlig hilsen

Lars Løkke Rasmussen

Nr. 16 2006

ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTEREN

Den 8. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Redegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning nr. 16 2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006

I anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 16/2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006 samt ledsagende statsrevisorbemærkning af den 28. november 2007 vil jeg i det følgende – under henvisning til § 18, stk. 2 i lov om revision af statens regnskaber mm. – redegøre for de overvejelser, som beretningen giver anledning til.

Jeg tager beretningen til efterretning og konstaterer med tilfredshed, at Rigsrevisionen samlet set har fundet Økonomi- og Erhvervsministeriets regnskabsaflæggelse for rigtig.

Kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisor, St. Kongensgade 45, 1264 København K.

Med venlig hilsen

Bendt Bendtsen

Nr. 16 2006

SKATTEMINISTEREN

Den 5. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Statsrevisorernes beretning nr. 16. 2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006.

Statsrevisorerne har ved brev af 6. december 2007 fremsendt statsrevisorernes beretning nr. 16. 2006 om revision af statsregnskabet. Nedenfor følger en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til. Redegørelsen er samtidig sendt i 1 eksemplar til Rigsrevisor.

- A. Revision af registreringsafgift mv. af motorkøretøjer
- B. IT-sikkerhed og IT-styring
- C. Digital kommunikation
- D. Told og landbrugsafgifters ikke retvisende opgørelser

A. Revision af registreringsafgift mv. af motorkøretøjer

I forbindelse med indtægtsrevisionen noterer jeg med tilfredshed, at Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at SKAT vil tage de nødvendige initiativer med henblik på at forbedre regnskabsforvaltningen på de områder, hvor Rigsrevisionen har påvist forbedringsmuligheder.

B. IT-sikkerhed og IT-styring

I forbindelse med IT-revisionen af SKAT noterer jeg med tilfredshed, at SKAT har taget Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning og gennemført aktiviteter til afhjælpning af de konstaterede forhold.

C. Digital kommunikation

Jeg noterer med tilfredshed, at SKAT i beretningen beskrives som blandt »de undersøgte virksomheder, som efter Rigsrevisionens vurdering har været bedst til at omsætte regeringens digitaliseringsplaner til faktiske løsninger«, at SKAT »har opnået en høj grad af digitalisering i forhold til borgerne«, og at SKAT »har haft stor succes med tilvejebringelse af digitale løsninger«.

I beretningen beskrives dog en række overordnede forbedringspunkter for de undersøgte virksomheder, som også er relevante for SKAT. Jeg vil knytte bemærkninger til følgende generelle forbedringspunkter:

1. Der er fortsat behov for etablering af nye digitale løsninger såvel som udvikling af de eksisterende.
2. Der er behov for at styrke det tværgående samarbejde i relation til systemer og data inden for og mellem stat, regioner og kommuner.
3. Der skal sikres større udbredelse af den digitale signatur, hvilket bl.a. en mere brugervenlig og fleksibel generation af digital signatur skal bane vejen for.

Ad 1: Etablering af nye digitale løsninger og udvikling af de eksisterende

Som en del af SKATs systemmodernisering er der iværksat et projekt med titlen »Nyt TastSelv Borger«. I projektet indgår bl.a. overvejelser om at udbrede selvbetjeningsløsningerne til de sidste segmenter af skatteydere, der endnu ikke kan klare deres selvangivelse via TastSelv samt at muliggøre en højere grad af samarbejde med den finansielle sektor, hvor princippet er smartere digital kommunikation (genanvendelse af data).

TastSelv for alle selvangivelsestyper

De fleste skatteborgere kan i dag klare deres almindelige skatteforhold digitalt og få beregnet deres årsopgørelse og skattekort i form af straksafgørelser (online årsopgørelse og online skattekort).

Der er dog stadig nogle segmenter af borgere, der ikke har fuld, digital service, selvom antallet af henvendelser er mindre for disse typer, lægger de beslag på betydelige ressourcer hos SKATs frontpersonale, hvilket kunne mindskes gennem bedre, digital understøttelse af både vejledning, indberetning, afregning og integration til fagsystemer.

I projektet Nyt TastSelv Borger undersøges mulighederne for at tilbyde TastSelv indberetning inden for følgende områder:

- Begrænset skattepligtige med virksomhedsindkomst
- Skatteydere med nuværende eller tidligere udenlandsk indkomst (fuldt skattepligtige borgere/bosiddende i Danmark)
- Skatteydere med nuværende eller tidligere udenlandsk virksomhedsindkomst
- Skatteydere med udenlandske aktier i dansk depot
- Skatteydere med udlejning af fast ejendom
- Skatteydere med erhvervsmæssig befordring
- Beskatning af dødsboer og efterlevende

Der er primært tale om mindre dele af områder, som allerede kan indberettes digitalt, men som hidtil er fundet for teknisk vanskelige og dermed for dyre at medtage i tidligere projekter. De mulige gevinster for både SKAT og skatteyderne undersøges og vurderes. Om der i den sidste ende udvikles en fuld digital indberetningsløsning afhænger af, hvor god en businesscase projektet kan udregne for forslagene.

Særligt »selvangivelse for udenlandsk indkomst« repræsenterer en udfordring, da området Udland dels er voksende, dels er komplekst som følge af forskellige dobbeltbeskatningsaftaler, lempelsesregler, pensionsregler, aftaler for opholdslængde osv.

Idet SKAT er afhængig af Danmarks individuelle aftaler, er det vanskeligt at lave en automatisering af disse indberetninger. Der er nedsat en arbejdsgruppe, der arbejder med at definere, hvilke tiltag/indberetningsmuligheder der kan lette sagsbehandlingen, og på sigt hvordan der kan etableres en fuld indberetningsløsning.

Samarbejde med den finansielle sektor

Det er SKATs mål at reducere mængden af kommunikation fra borgerne i forbindelse med ændring af forskudsopgørelsen. Dette mål skal bl.a. opfyldes ved frivillige ordninger, hvor en tredjepart efter borgerens samtykke forestår forskudsændringen digitalt på vegne af borgeren.

SKAT forestiller sig, at långivere (bank, kreditforening, kreditkortselskab, forbrugslånsudsteder osv.) i forbindelse med lånoptagning eller låneomlægning forestår forskudsændringen via en web-service efter bemyndigelse fra skatteyderen.

Forinden vil SKAT på borgerens vegne sende årsopgørelsesoplysninger og e-indkomst oplysninger (lønsedler) digitalt til långiveren på vegne af borgeren. Efterfølgende indberetter långiveren digitalt de ændrede renteoplysninger på vegne af borgeren.

Långiverens interesse i sagen er at modtage data digitalt direkte fra SKAT, i stedet for at kunden skal indsende dokumentation (årsopgørelse og lønsedler).

I forbindelse med låneforretningen vil borgeren bemyndige långiveren til to forhold:

- at långiveren må modtage skatteyderens data (årsopgørelsesoplysninger for senest afsluttede indkomstår) digitalt fra SKAT til anvendelse i forbindelse med låneansøgningen.
- at långiveren efter endt behandling af låneansøgningen (hvis lånet optages) må oplyse det ændrede rentebeløb for det pågældende år digitalt til SKAT med henblik på ændring af skatteyderens forskudsopgørelse.

Ad 2: Tværgående samarbejde i relation til systemer og data inden for og mellem stat, regioner og kommuner

SKAT arbejder kontinuerligt på at blive en integreret del af Virk.dk og Borger.dk med henblik på, at disse tværoffentlige portaler kan blive samlede indgange til det offentlige. Kunderne skal opleve, at det offentlige som et samlet hele er lettilgængeligt via disse portaler.

Via Virk.dk skal der på sigt være samme muligheder for at indberette, ansøge mv. som på SKAT.dk. Begrundelsen for, at dette først er muligt på sigt er, at SKATs strategi for forretningsudvikling ikke i alle tilfælde stemmer overens med de tværoffentlige portalers strategi. Fx har udstillingen af TastSelv Erhverv på Virk.dk været forsinket i forhold til Virk.dks strategi, da denne ikke var i overensstemmelse med tidsplanen for udviklingen af nyt TastSelv Erhverv.

Også på borger.dk skal der på sigt være samme funktionalitet som på SKAT.dk – og mere til. SKAT er ansvarlig for »borgertemaet« Min Økonomi, der indgår som en del af videreudviklingen af borger.dk. Min Økonomi har som formål at skabe et helhedsorienteret billede af den enkelte borgers økonomiske situation, forbedre informationsniveauet samt at skabe bedre tværoffentlige løsninger i forhold til offentlige økonomiske ydelser. I denne sammenhæng er skatteoplysninger og de data, SKAT ligger inde med, væsentlige.

Ad 3: Udbredelse af den digitale signatur

Selvom det i beretningen anføres, at det er Videnskabsministeriet, der skal arbejde på at skabe forbedringer vedrørende anvendelse og udbredelse af digital signatur, er SKAT dybt engageret i at medvirke til udbredelsen af digital signatur.

SKAT forventer allerede en stærkt stigende anvendelse af digital signatur på erhvervsområdet i indeværende år, når der med Nyt TastSelv Erhverv åbnes for log-in med personcertifikat, når personen er virksomhedens ejer.

Overordnet ønsker SKAT at støtte brugen og udbredelsen af den digitale signatur. SKAT har i den forbindelse store forhåbninger til den nye digitale signaturs brugervenlighed, herunder bl.a. mobilitet. SKAT deltager derfor i udbuddet af den digitale signatur via diverse arbejdsgrupper.

SKAT ønsker på sigt (senest i 2012) at lukke for, at kunderne kan foretage log-in med TastSelv-kode. SKAT udarbejder derfor en samlet strategi for udfasning af eksisterende log-in-løsninger. Strategien afleveres medio april 2008.

Strategien vil indeholde:

- En vurdering af muligheden for i SKAT udelukkende at benytte den digitale signatur
- En handleplan for en evt. total overgang til den digitale signatur – der inkluderer specifikke og målbare delmål frem mod 2012
- En vurdering af muligheden for at overgå til en anden log-in-løsning end såvel TastSelv-koden som digital signatur
- Et bud på behovet for support af den digitale signatur og en handleplan for øget kendskab til signaturen blandt frontpersonalet i SKAT
- En vurdering af det hensigtsmæssige i at installere digital signatur på relevante SKAT-medarbejders computere – set i sammenhæng med edag2 og udbredelsen af direkte korrespondance mellem sagsbehandlere og kunder.

D. Told og landbrugsafgifters ikke retvisende opgørelser

Revisionen af EU-midler i Danmark for finansåret 2006 viser at opgørelsen af told og landbrugsafgifter mv. fra SKAT kan være behæftet med fejl. Fejlene består af:

1. Fejl i virksomhedernes oplysninger til brug for afregning af told og landbrugsafgifter mv..
2. Ikke færdigbehandlede ekspeditioner i SKATs IT-system Importsystemet.

1. Rigsrevisionen konkluderer, at SKAT samlet set har opgjort told og landbrugsafgifter mv. korrekt på grundlag af de afgiftspligtige virksomheders oplysninger, og at SKAT har etableret forretningsgange og interne kontroller, som i videst mulig omfang sikre dette.

Men revisionen har også vist, at opgørelserne fra SKAT af told og landbrugsafgifter mv., der er baseret på oplysninger fra virksomhederne, kan være behæftet med fejl.

Baggrunden herfor er en stikprøveundersøgelse, af 300 toldangivelser, gennemført af Intern Revision i SKAT. Rigsrevisionens konklusion på baggrund af stikprøven er, at

- antallet af fejl er højt, og
- der derfor er behov for en målrettet indsats fra SKATs side for at nedbringe antallet af fejl.

SKAT har oplyst, at størstedelen af de registrerede fejl fra undersøgelsen, er af mere formel karakter, men der er stadig et antal fejl, som bevirker, at Danmarks afregning af toldbeløb, som en del af EU's egne indtægter kan være behæftet med fejl. Det samlede årlige antal fortoldninger udgør mere end 1.3 millioner angivelser.

Et væsentligt forhold i tilrettelæggelsen af toldkontrolopgaven er, at fortoldning af varer er reguleret af EU lovgivning og i mindre grad af den danske toldlov. Det betyder, at EU medlemslandene er underlagt en lang række forpligtelser, som ikke kan negligeres, og at ændring af lovgivningen er mere kompliceret end hvis der var tale om national lovgivning.

Skatteministeriet arbejder for at der på EU-plan fremsættes forslag til ændringer og forbedringer af toldreglerne, som kan lette og effektivisere erhvervslivets mulighed for hurtig og smidig toldbehandling til lavest mulige omkostninger og byrder, mod så til gengæld, at tolldatakvaliteten er tilfredsstillende.

SKAT arbejder efter en indsatsstrategi med baggrund i en såkaldt compliancemodel, som også omfatter toldområdet, og hvor indsatsen er tilrettelagt ud fra en risiko- og væsentlighedsvurdering.

SKAT har besluttet at fortsætte den landsdækkende indsats for at forbedre kvaliteten af de indberettede data i 2008. Nu med særlig fokus på de professionelle aktører, speditører m.fl., hvilket forventes at øge kvaliteten på væsentlige områder inden for fortoldning.

Tilrettelæggelsen af denne indsats på toldområdet betyder også, at SKAT har fokus på den nødvendige konsekvens over for ikke-efterrettelige virksomheder.

Set i lyset af erfaringen med vejledningsindsatsen i forhold til virksomhederne i de tidligere år vil SKAT fremover mere end før have fokus på konsekvens i form af øget brug af sanktioner i de tilfælde hvor oplysningerne ikke leveres i den kvalitet, som er fastlagt af EU-lovgivningen.

2. Rigsrevisionen bemærker endvidere, at SKAT ikke har besvaret en anmodning fra Europa Kommissionen vedr. antallet af ikke færdigbehandlede angivelser fra virksomheder, der ligger i SKATs importsystem.

SKAT har i brev af 4. januar 2008 besvaret Europa Kommissionens anmodning.

Samtidigt har SKAT iværksat foranstaltninger, der i løbet af første kvartal 2008 vil sikre en løbende opfølgning på de angivelser, hvor virksomhederne ikke har færdigekspederet toldangivelsen.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen

/ Jens Madsen

Nr. 16 2006

JUSTITSMINISTEREN

Den 6. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Kære Statsrevisorer

Jeg kan med tilfredshed konstatere, at Rigsrevisionen i Beretning nr. 16/06 om revision af statsregnskabet for 2006 har konkluderet, at Justitsministeriets regnskab samlet set er rigtigt. Det er videre Rigsrevisionens vurdering, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at dispositionerne omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Bevilningskontrollen har ikke givet Rigsrevisionen anledning til bemærkninger, og 1 område blev bedømt meget tilfredsstillende, mens de resterende 19 reviderede områder blev bedømt tilfredsstillende.

Ved den løbende revision foretaget af politiets interne revision blev det i både 2005 og 2006 konstateret, at de interne kontroller i en række politikredse på et eller flere punkter var utilstrækkelig. Samlet set var der således grundlag for at konkludere, at politikredsenes interne kontroller fortsat kunne styrkes.

Rigspolitiet har i den forbindelse oplyst, at Rigspolitiet i en skrivelse af 13. juli 2006 til samtlige politikredse understregede vigtigheden af, at den interne kontrol udføres og dokumenteres i overensstemmelse med de gældende bestemmelser. Det oplyses endvidere, at der med henblik på at styrke den interne kontrol i 2007 er etableret nye funktioner, der har til opgave at forestå den interne kontrol og resultatopfølgning i de enkelte politikredse, og at der er etableret en egentlig controllerfunktion i Rigspolitiet.

Jeg har ikke yderligere bemærkninger til beretningen for Justitsministeriets område.

Kopi af denne skrivelse er sendt til rigsrevisor, Landegreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Lene Espersen

Nr. 16 2006

FORSVARSMINISTEREN

Den 5. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Ministerredegørelse til beretning 16/06 om statsregnskabet 2006

Jeg fremsender hermed min redegørelse til beretningen om revisionen af statsregnskabet for 2006 (16/06), som statsrevisorerne offentliggjorde den 28. november 2007. Redegørelsen omhandler de foranstaltninger og overvejelser, beretningen har givet anledning til på Forsvarsministeriets område. Redegørelsen er samtidig sendt til rigsrevisor.

Jeg tager til efterretning, at Rigsrevisionen i beretningen vurderer, at status for Forsvarskommandoen og Hjemmeværnskommandoen ikke er helt tilfredsstillende, ligesom regnskabsforvaltningen ved Farvandsvæsenet heller ikke er helt tilfredsstillende. Jeg noterer mig, at Statsrevisorerne på baggrund af Rigsrevisionens beretning har fundet anledning til at kritisere, at regnskabsforvaltningen trods forbedringer ikke er helt tilfredsstillende, og at status ved flere myndigheder ikke er rigtig.

Derudover hæfter jeg mig ved, at Rigsrevisionen noterer, at myndighedernes driftsregnskaber samlet set er rigtige, og at der er sket betydelige fremskridt i regnskabsforvaltningen i 2006 og 2007. Jeg finder det meget tilfredsstillende, at Rigsrevisionen vurderer, at Forsvarsministeriet har fastholdt et forstærket ledelsesmæssigt fokus på den nødvendige styrkelse af regnskabsforvaltningen og forbedring af regnskabskvaliteten.

I det nedenstående vil jeg redegøre for de konkrete forhold, Rigsrevisionen har fundet anledning til at kommentere, samt de sager, der er udvalgt af Rigsrevisionen.

Generelle kommentarer til regnskabet for 2006

Ved gennemgangen af åbningsbalancen for 2005 vurderede Rigsrevisionen, at status ved en række myndigheder ikke var rigtig. Omfanget og karakteren af udeståender vedrørende åbningsbalancen og overgangen til det omkostningsbaserede regnskab, blev erkendt ultimo 2005, og de berørte myndigheder har siden december 2005 gennemført en lang række tiltag.

Som det er Rigsrevisionen bekendt, og som det fremgår af beretningerne om statsregnskabet for både 2005 og 2006 (beretning 18/05 og 16/06), er der inden for hele Forsvarsministeriets område iværksat en lang række tiltag, herunder en styrkelse af regnskabsforvaltningen og det ledelsesmæssige fokus. Alle tiltag er samlet i flere handleplaner, der bl.a. skal sikre, at status for Forsvarsministeriets myndigheder bliver rigtig. Jeg finder det positivt, at Rigsrevisionen vurderer, at der er sket betydelige fremskridt, og at det forstærkede ledelsesmæssige fokus er fastholdt. Jeg deler Rigsrevisionens opfattelse af de opnåede fremskridt og kan oplyse, at alle problemområder på nuværende tidspunkt enten er løst eller er dækket af de omtalte handleplaner. Handleplanerne har været forelagt Rigsrevisionen, og arbejdet med implementeringen følges tæt af Forsvarsministeriets Interne Revision og Forsvarsministeriet. Rigsrevisionens vurdering af, at regnskabsforvaltningen og status ved Forsvarskommandoen og Hjemmeværnskommandoen ikke var helt tilfredsstillende, var derfor også forventet. Regnskabsforvaltningen og status vil først være tilfredsstillende, når handleplanerne er implementeret tilfredsstillende.

Derudover er det min vurdering, at hele ministerområdet i 2006 og 2007 har gjort en meget stor indsats med omstillingen til omkostningsbaserede regnskabsprincipper. Dette har medført, at samtlige myndigheder, der var omtalt i Rigsrevisionens beretning om statsregnskabet 2005, har fået forbedret bedømmelse i 2006. Ved to myndigheder er alle væsentlige udeståender nu løst, og de bedømmes derfor tilfredsstillende. Tilbage er, som Rigsrevisionen bemærker, en række udeståender, der arbejdes intensivt på at afslutte.

Tiltagene har indledningsvist været fokuseret på udbedring af udeståender i relation til åbningsbalancen. Sideløbende hermed er der sket en tilpasning af regnskabsorganisationen og en styrkelse af uddannelsen, så den fornødne regnskabsmæssige kapacitet sikres fremadrettet.

Forsvarskommandoen har oplyst, at den del af processen, der vedrører forsvaret, forløber tilfredsstillende, og der er sket en intensivering af samarbejdet med det nye administrative fællesskab Forsvarets Regnskabs tjeneste. Der er sket en organisatorisk tilpasning af Forsvarets Regnskabs tjeneste således, at organiseringen og opdelingen på faglighed i langt højere grad modsvarer regnskabsaf-læggelsens krav til faglighed og muligheden for at udnytte ressourcerne optimalt. Dette kombineret med ansættelsen af en lang række regnskabsfaglige kompetencer på både chef- og sagsbehandler-niveau medfører, at processen omkring regnskabsaf-læggelsen er styrket betragteligt.

Lønrevision ved Forsvarskommandoen

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen samlet finder lønregnskabet rigtigt, men også anfører, at for-retningsgange og de interne kontroller på løn- og personaleområdet ikke har været helt tilfredsstil-lende.

Forsvarskommandoen har oplyst, at man med henblik på at sikre en fremadrettet rigtighed i løn-regnskabet, har intensiveret kontrollen med uddata, og hver måned gennemføres der systematiske månedlige lønafstemninger. Der er tillige opnået et øget fokus på forvaltningen inden for lønom-rådet.

Jeg kan endvidere oplyse, at det administrative fællesskab Forsvarets Personeltjeneste har gen-nemført en lang række uddannelsesmæssige aktiviteter og foretaget en organisatorisk justering, hvor forvaltningen knyttes tættere til lønadministration og dermed samlet styrker området.

Revision af Forsvarskommandoen

Rigsrevisionen har vurderet, at Forsvarskommandoens driftsregnskab er rigtigt, mens der på bal-ancen udestår en række problemområder, hvorfor Rigsrevisionens samlede vurdering af regnskabet er ikke helt tilfredsstillende.

Som nævnt i min generelle kommentar til regnskabet for 2006, går Forsvarskommandoens ud-fordringer tilbage til udarbejdelsen af åbningsbalancen pr. 1. januar 2005. De konstaterede forhold medførte, at der blev udarbejdet en handleplan, hvori en række tiltag er under gennemførelse. For-svarskommandoen har oplyst, at tiltagene i handleplanen er i færd med at blive effektueret. Jeg be-mærker Rigsrevisionens forbehold vedrører åbningsbalancen, og finder det tilfredsstillende, at der ikke er konstateret væsentlige fejl ved regnskabsregistreringer i 2006, samt at der er sket en væsentlig forbedring af regnskabsmaterialets kvalitet og dokumentation for regnskabsets poster.

Forsvarskommandoen har endvidere oplyst, at der inden aflæggelsen af regnskab 2007 vil være foretaget validering af lagrene samt en gennemgang og opdatering af standardpriser, således at vær-diansættelsen og klassificeringen inden for lagerområdet er retvisende. Dermed bliver Forsvarskom-mandoens status korrekt i henhold til gældende regnskabspraksis. Der har i den forbindelse været arbejdet med en række tiltag og implementering af ny funktionalitet i forsvarets økonomisty-ringssystem DeMars.

Revision af Hjemmeværnskommandoen

Jeg tager til efterretning, at revisionen har vist, at hjemmeværnets driftsregnskab er rigtigt, men at revisionen samtidig påpeger, at status ikke er rigtig. Det skyldes, at der udestod en afklaring for hele ministerområdet om værdiansættelsesprincipper for varelageret. Det skal i den forbindelse op-lyses, at hjemmeværnets varelager fra og med 2007 er overført til Forsvarskommandoens aktivmas-se. Det omtalte udestående omkring varelageret er således overgået til Forsvarskommandoen, hvor det er omfattet af kommandoens handleplan, jf. ovenfor.

Rigsrevisionen anfører, at hjemmeværnet i ledelsespåtegningen af årsrapporten har undladt at tage forbehold for usikkerheden omkring værdiansættelsen af varebeholdninger. Forbeholdet er udtrykt i årsrapportens punkt 3.1 (regnskabspraksis), og ledelsespåtegningen i årsrapporten er foretaget un-der henvisning til årsrapportens punkt 3.1. Sagen har efterfølgende været drøftet med Rigsrevisio-nen, der fandt, at det var nødvendigt eksplicit at gentage forbeholdet i selve ledelsespåtegningen, idet det ikke var tilstrækkeligt at nævne forbeholdet i regnskabspraksis. Jeg tager Rigsrevisionens

afgørelse til efterretning, og fremover vil eventuelle forbehold eksplicit fremgå af myndighedens påtegning.

Revision af Farvandsvæsenet

Jeg har noteret mig, at revisionen har vist, at Farvandsvæsenets regnskab er rigtigt, også selvom revisionen finder regnskabsforvaltningen ikke helt tilfredsstillende.

Farvandsvæsenet var én af de myndigheder, hvor Rigsrevisionen ved gennemgangen af åbningsbalancen i 2005 kunne konstatere, at der var en række udeståender. Ved udgangen af regnskabsåret 2006 konstaterede Rigsrevisionen, at der endnu udestod enkelte afklaringer og posteringer. Der er efterfølgende blevet arbejdet målrettet med disse forhold, og Farvandsvæsenet har oplyst, at de forventer, at regnskabet for 2007 vil være retvisende. Farvandsvæsenet har endvidere oplyst, at der nu er implementeret faste procedurer for opfølgning på likviditetsordningen i 2007.

Jeg er tilfreds med, at Rigsrevisionen vurderer Farvandsvæsenets initiativer for genopretning som tilfredsstillende.

Revision af Redningsberedskabet

Jeg finder det meget tilfredsstillende, at Redningsberedskabet har forbedret regnskabsaflæggelsen betydeligt, og at Rigsrevisionen finder, at der er sket et væsentligt kvalitetsløft i Redningsberedskabets regnskabsaflæggelse, og at regnskabet som følge heraf bedømmes tilfredsstillende.

Med venlig hilsen

Søren Gade

/ Peter Pilgaard

Nr. 16 2006

VELFÆRDSMINISTEREN

Den 12. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Redegørelse fra Velfærdsministeriet om Beretning nr. 16. 2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006

Statsrevisorernes har ved brev af 6. december 2007 (ref. 07-001318-11) anmodet Velfærdsministeriet om bemærkninger til revisionsberetningen for 2006.

Velfærdsministeriets dele af beretningen omfatter § 15. Socialministeriet bortset fra Kennedy Institutet, under § 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet primært dele af dele af departementet, CPR-administrationen, Regional Statsforvaltning, KREVI og tilskud til kommuner m.v. og under § 27. Ministeriet for Forbruger- og Familieanliggender primært dele af departementet, børnetilskud, andre ydelser til børn samt udvikling af dagtilbud på børne- og familieområdet.

Det fremgår af beretningen vedr. § 15. Socialministeriet, s. 43, at reguleringen af hensættelser og samarbejdet med Økonomistyrelsen vedrørende tilskudsordningen for ydelsesstøtte til almenboliger ikke var helt tilfredsstillende. Velfærdsministeriet kan oplyse, at vurderingen af hensættelserne og beregningernes kvalitet er foretaget, og at der er truffet aftale med Økonomistyrelsen om samarbejdet om tilskudsordningen.

Under § 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet, beretningen s. 47, fremgår det, at den generelle IT-sikkerhed i departementet ikke var helt tilfredsstillende. Velfærdsministeriet kan i den anledning oplyse, at der nu foreligger en ledelsesgodkendt informationssikkerhedspolitik, og at der er nedsat informationssikkerhedsgruppe, som skal følge op på politikken. Det kan ligeledes oplyses, at der taget initiativ til at reducere personafhængigheden ved drift og vedligeholdelse af valgsystem og udlignings- og bloktilskudssystemer. Endvidere der indført en procedure, som sikrer, at ingen enkelt person har adgang til alle produktions- og sikkerhedskopier af data i statsforvaltninger og departement.

Under § 27. Ministeriet for Forbruger- og Familieanliggender, beretningen s. 91 og 92, fremgår, at administrationen af statsrefusioner til kommunerne var tilfredsstillende, men at arbejdet med instrukser og forretningsgange for afregninger af refusioner til kommunerne burde have været påbegyndt og afsluttet tidligere. Velfærdsministeriet har noteret sig disse bemærkninger og kan oplyse, at administrationen af tilskudsordninger, som er overført fra Familie- og Forbrugerministeriet vil blive søgt afstemt med tilskudsordninger, som er overført fra Socialministeriet.

Beretningen giver i øvrigt ikke Velfærdsministeriet anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Karen Jespersen

/ Jens Kristian Poulsen

Nr. 16 2006

SUNDHEDSMINISTEREN

Den 5. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Redegørelse til statsrevisorerne vedr. beretning nr. 16 2006 om revision af statsregnskabet for 2006

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har noteret sig, at det er Rigsrevisionens samlede konklusion på revisionen af regnskaberne for 2006 for § 16, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at regnskaberne og de tilhørende forretningsgange og kontroller generelt er tilfredsstillende.

2 områder vurderes som meget tilfredsstillende, nemlig partistøtteordningen, som er blevet administreret af departementet (nu overført til Velfærdsministeriet), samt Sundhedsstyrelsens IT-sikkerhed. 27 områder vurderes som tilfredsstillende. 1 område vurderes som ikke helt tilfredsstillende.

Dette sidste område, som drejer sig om den generelle it-sikkerhed ved Sundhed.dk – der er et samarbejde mellem Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Danske Regioner, Kommunernes Landsforening m.fl. – blev ved en af Rigsrevisionen gennemført it-revision i 2006 vurderet til *ikke tilfredsstillende*.

Statsrevisorerne har i sine bemærkninger til revision af statsregnskabet for 2006 således anført, »at den generelle it-sikkerhed ved den fælles offentlige sundhedsportal **Sundhed.dk** ikke var tilfredsstillende, bl.a. var der utilstrækkelig kontrol af adgangen til personfølsomme oplysninger.«

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse kan i den forbindelse oplyse, at Rigsrevisionen ved en opfølgende revision ultimo 2006 har kunnet konstatere, at Sundhed.dk havde fulgt op på Rigsrevisionens kritik ved bl.a. at indgå en ny serviceaftale med Danske Regioner og en aftale med en leverandør om en it-løsning til kontrol af brugerrettigheders aktualitet. Sundhed.dk's initiativer medførte, at Rigsrevisionen ved denne opfølgende revision vurderede den generelle it-sikkerhed til *ikke helt tilfredsstillende*.

Siden har Sundhed.dk i dialog med Rigsrevisionen taget initiativ til yderligere forbedringer af it-sikkerheden. I forlængelse af Rigsrevisionens opfølgende revision ultimo 2006 indgik Sundhed.dk således i 2007 en aftale med et eksternt konsulentfirma om at bistå sundhed.dk med at implementere sikkerhedsstandard DS 484. Dette initiativ, der allerede har ført til yderligere forbedringer i form af risikovurdering, it-politik og it-sikkerhedsstrategi, medførte, at Rigsrevisionen ved en it-revision ultimo 2007 vurderede den generelle it-sikkerhed til *tilfredsstillende* – dog under forudsætning af at implementeringen ville fortsætte som planlagt.

Sundhed.dk har siden fortsat implementeringen af DS484, og på baggrund af de øvrige initiativer, der er taget af Sundhed.dk samt Rigsrevisionens seneste vurdering af it-sikkerheden, er det ministeriets opfattelse, at borgere o.a. kan have tillid it-sikkerheden hos Sundhed.dk.

Ministeriet har i øvrigt noteret sig Rigsrevisionens anbefalinger ved it-revisionen ultimo 2007 om, at Sundhed.dk bør gennemgå aftaler med dataleverandører o.a. samarbejdspartnere med henblik på at sikre præcision og konsistens i relation til afgrænsningen af Sundhed.dk's ansvar i forhold til behandlingen af de modtagne data. Sundhed.dk har således meget få personfølsomme data og er derfor generelt set ikke dataansvarlig, men databehandler af de fremviste data, hvilket ikke i alle tilfælde er fremgået præcist af de hidtidige aftaler.

Ministeriet og institutionerne under ministeriet følger generelt op på Rigsrevisionens bemærkninger og anbefalinger og vil også fortsat gøre dette i henseende til Sundhed.dk.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen

/ Kaj Nørrehede Christensen

Nr. 16 2006

BESKÆFTIGELSESMINISTEREN

Den 5. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Beskæftigelsesministerens bemærkninger til Beretning om revision af statsregnskabet for 2006

Med skrivelse af 6. december 2007 har statsrevisoratet fremsendt beretning nr. 16 2006 om revision af statsregnskabet for 2006. I henhold til lov om revision af statens regnskaber § 18, stk. 2, skal jeg bemærke følgende om de overvejelser og bemærkninger, som beretningen giver anledning til.

Ad. 223-225 Aktstykkebevilling til afslutning af uafsluttede sager i Arbejdsskadestyrelsen samt Statsrevisorernes bemærkninger hertil

I relation til Statsrevisorernes bemærkning om at Beskæftigelsesministeriet har afgivet ufuldstændige oplysninger i et aktstykke til Finansudvalget vedrørende omkostningerne til at afslutte en række uafsluttede sager i Arbejdsskadestyrelsen skal jeg beklage, at statsrevisorerne finder, at dette er tilfældet.

Jeg er enig i, at det burde være fremgået af aktstykket, at der i statsregnskabet for 2006 var optaget en primokorrektion på 174,1 mio. kr., der som udgangspunkt skulle dække de samme udgifter som aktstykkebevillingen samt at denne primokorrektion ville blive udtaget af regnskabet for 2007.

Samtidig finder jeg, at det var korrekt at søge Finansudvalgets tilslutning til at optage en bevilling til dækning af omkostningen ved afslutning af de uafsluttede sager ved Arbejdsskadestyrelsens overgang til omkostningsbaseret bevilling pr. 1. januar 2007.

Jeg er desuden enig i, at det burde være fremgået af aktstykket, at der ved beregningen ikke var taget hensyn til værdien af den allerede udførte sagsbehandling. Af aktstykket fremgår, at der er foretaget en rent teknisk beregning baseret på de i 2006 gældende takster pr. anmeldt sag.

Som følge af aktstykket er Arbejdsskadestyrelsen tilført en periodeafgrænsningspost på 135,8 mio. kr. til løsning af et sagsniveau på 44.759, hvilket svarer til antallet af uafsluttede sager ved Arbejdsskadestyrelsens overgang til gebyrfinansieret statsvirksomhed i 1993.

Jeg kan oplyse, at der nu er truffet beslutning om, at Arbejdsskadestyrelsen skal indprioritere omkostningen ved løsning af de resterende uafsluttede 8.386 sager pr. 31. december 2006. Dette indebærer, at Arbejdsskadestyrelsen skal indprioritere hver femte af de uafsluttede sager, hvilket alt andet lige svarer til, at værdien af den allerede udførte sagsbehandling udgør tyve procent.

Ad. 225-229 Lønrevision af Arbejdstilsynet

I relation til Rigsrevisionens bemærkninger til lønrevision af Arbejdstilsynet vedrørende forretningsgangene og de interne kontroller på løn- og personaleområdet vil jeg henvise til, at Rigsrevisionen finder Arbejdstilsynets initiativer tilfredsstillende.

Ad. 230-233 Revision af kommunal afregning ved Beskæftigelsesministeriet

I relation til Rigsrevisionens bemærkninger til revision af kommunal afregning har jeg med tilfredshed noteret, at Rigsrevisionen vurderer den samlede administration af statsrefusioner til kommunerne var tilfredsstillende.

Ad. 234 – 235 Revision af Arbejdsformidlingen

I relation til Rigsrevisionens bemærkninger til revisionen af Arbejdsformidlingen har jeg med tilfredshed noteret, at Rigsrevisionen fortsat vurderer regnskabsforvaltningen som tilfredsstillende.

Rigsrevisionens beretning har ikke givet anledning til yderligere foranstaltninger og overvejelser i Beskæftigelsesministeriet, udover hvad der fremgår af de indarbejdede bemærkninger i beretningen. I forlængelse heraf har jeg med tilfredshed noteret mig, at Rigsrevisionen vurderer, at Beskæftigelsesministeriets regnskab samlet set er rigtigt.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen

/ Mikkel Dirks

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Vedr. Statsrevisorernes beretning nr. 16 2006 om revision af statsregnskabet for 2006.

Under henvisning til brev af 6. december 2006 fra Statsrevisorernes sekretariat, samt § 18, stk. 2, i lov om revisionen af statens regnskaber, redegøres for de foranstaltninger og overvejelser som beretning 16/2006 giver anledning til. Gennemgangen af bevillingskontrollen har ikke givet anledning til bemærkninger fra statsrevisorernes side. Den øvrige revision af ministerområdet resulterede i, at et område vurderedes som *meget tilfredsstillende*, mens de øvrige reviderede områder vurderedes som *tilfredsstillende*.

I Statsrevisorernes beretning nr. 16 2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006 indgår, udover revisionerne af de enkelte ministerområder, fire revisioner af udvalgte emner:

- Digital kommunikation
- Administrative servicecentre
- Cheflønspuljeordningen
- 15 kommuners forvaltning af integrationsloven

Statsrevisorerne har fundet anledning til følgende bemærkninger i forbindelse med emnerevisionen vedr. *15 kommuners forvaltning af integrationsloven*:

- 1) *»At der er mulighed for forbedringer af forvaltningen, bl.a. ved opstilling af mere helhedsorienterede mål for integrationsindsatsen over for de enkelte udlændinge.«*
- 2) *»At Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration bør overveje mulighederne for at lette kommunernes administration af hjemtagelse af tilskud«*

Ministeriet tager Statsrevisorernes/Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning.

Jeg er i forhold til første punkt enig i, at opstillingen af mere helhedsorienterede mål for integrationsindsatsen i de enkelte kommuner, potentielt vil kunne forbedre kommunernes forvaltning af området. Integrationsministeriet følger løbende kommunernes forvaltning af området.

Det er min forventning, at de generelt større kommunale enheder – som følge af kommunalreformen – på sigt vil medføre en generel forbedring af forvaltningen af integrationsområdet, herunder at kommunerne vil formulere mere helhedsorienterede mål for integrationsindsatsen.

Integrationsministeriet har løbende arbejdet med udvikling af metoder til måling af kommunernes indsats på integrationsområdet, og har opnået erfaring med målemetoder i forhold til såvel de hårde mål såsom beskæftigelse og danskundervisning som de mere brede målsætninger om inddragelse og kontakt til det øvrige samfund.

Integrationsministeriet har i 2007 lanceret en ny version af ministeriets erfaringsdatabase, hvor kommuner og andre kan læse om erfaringer fra en række kommunale integrationsprojekter. Der er i tilknytning hertil også en oversigt over de samlede integrationspolitikker, som flere kommuner har vedtaget. Ministeriet har prioriteret erfaringsudveksling og har oprettet en særlig enhed »integrationservice«, der skal formidle gode erfaringer til kommunerne. Det forventes, at det systematiske arbejde med måling af integrationsindsatsen og erfaringsudvekslingen vil føre til, at flere kommuner formulerer en samlet strategi for integrationsarbejdet. Det er ministeriets udgangspunkt, at indsatsen fortsat bør baseres på en dialog med kommunerne, og at det ikke vil være hensigtsmæssigt med en egentlig lovregulering om kommunernes formulering af en integrationspolitik, idet kommunerne står over for en meget forskelligartet opgave på integrationsområdet.

I forhold til spørgsmålet om resultattilskud søger Integrationsministeriet løbende at lette kommunernes administration af integrationsloven. Som følge af henvendelse fra Københavns Kommune og Rigsrevisionen er Integrationsministeriet blevet opmærksom på, at visse kommuner finder det besværligt at fremskaffe den påkrævede dokumentation i forbindelse med hjemtagelsen af resultattilskud ved opnåelse af beskæftigelse. Integrationsministeriet har rettet henvendelse til SKAT om

muligheden for at kommunerne kan indhente oplysninger fra SKAT vedrørende ATP-indbetalinger og indberetninger fra arbejdsgivere om ansættelsesperioder uden den pågældende udlændings samtykke.

Et eksemplar af dette brev er sendt til Rigsrevisor, Landegreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Birthe Rønn Hornbech

Nr. 16 2006

VIDENSKABSMINISTEREN
Den 5. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Ministeriets redegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning nr. 16 2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006

Følgende redegørelse er også fremsendt til rigsrevisor.

Ad. Revision af departementet (Beretningens punkt 252-256)

I Rigsrevisionens beretning punkt 252 fremgår, at det *ikke er helt tilfredsstillende*, at departementets ledelse ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller inden regnskabet blev godkendt.

Jeg kan oplyse, at departementet efterfølgende har foretaget de nødvendige afstemninger og kontroller. Herudover kan jeg oplyse, at ministeriet har etableret nye skabeloner og interne procedurer for at sikre ens månedlige afstemningsstandarder i hele koncernen.

I punkt 253 redegøres for, at man i forbindelse med revisionen i årets løb kunne konstatere, at regnskabsafleggelsen var præget af en række overgangsløsninger som følge af reorganiseringen i ministeriet. Der var således flere regnskabsmæssige udeståender, herunder deling af hensættelse af fratrædelsesbeløb til åremålsansættelser samt it-udstyr.

Jeg kan oplyse, at disse udeståender er bragt i orden pr. 30. december 2006.

Der fremgår i punkt 254, at ikke alle regnskabsmæssige udeståender som følge af reorganiseringen var faldet på plads i forbindelse med den afsluttende revision for 2006. Gennemgangen af udvalgte statuskonti viste, at ikke alle afstemninger var udarbejdet inden regnskabet blev godkendt.

Det skal oplyses, at der efterfølgende er foretaget de nødvendige afstemninger og som nævnt, implementeret nye standarder og procedurer for afstemninger i regnskabet.

Der redegøres i punkt 255 for, at departementet blev bedt om et finansielt regnskab og dette blev fremsendt ad to omgange. I gennemgangen af det finansielle regnskab fandt man, at ikke alle regnskabsmæssige udeståender som følge af reorganiseringen var bragt på plads inden årsafslutningen.

Det skal oplyses, at grunden til det finansielle regnskab måtte fremsendes ad to omgange var, at en ledelsespåtegning i den første version var formuleret efter Økonomistyrelsens vejledning fra december 2005 og ikke den nyeste fra januar 2007.

I forbindelsen med reorganiseringen af ministeriet i 2006 blev indgået en aftale mellem departementet og Universitets- og Bygningsstyrelsen (UBST) om, at departementet til udgangen af 2006 fortsat ville varetage den fysiske bogføring af de tilskudskonti, der overgik til UBST i forbindelse med reorganiseringen. Derfor har departementet i hele 2006 udbetalt tilskud til universiteterne, samt modtaget eventuelle indbetalinger vedrørende afdrag på gældsbrevene vedrørende universiteterne. Administrationsaftalen med UBST indebar, at departementet udførte opgaver for en anden »virksomhed«, som derfor vil indgå i departementets virksomhed. Den fysiske bogføring i det lokale økonomisystem for bogføringskredsen vedrørende tilskudskonti, herunder universiteterne, er efterfølgende blevet flyttet til UBST, men henhører stadig under den samme paragraf i finansloven.

I beretningens punkt 256 fremgår, at der i forbindelse med undersøgelsen blev konstateret en udestående korrektion af differencer på it-udstyr og inventar ultimo 2006 som følge af reorganiseringen. Derudover kunne departementet ikke sandsynliggøre det beløb, der var afsat til skyldige feriepenge i det finansielle regnskab.

I denne forbindelse skal det oplyses, at departementet har foretaget de nødvendige korrektioner af differencerne på it-udstyr og inventar og man har samtidig indført en procedure, så dette bliver opgjort automatisk. Sandsynliggørelsen af skyldige feriepenge er blevet rettet i samråd med Rigsrevisionen og på baggrund af Økonomistyrelsens vejledning og departementet har nu oprettet en procedure for sandsynliggørelsen af skyldige feriepenge i fremtiden.

Ad. Universitets- og Bygningsstyrelsen (Beretningens punkt 259-262)

I beretningens punkt 259 fremgår, at det ikke er helt tilfredsstillende, at Universitets- og Bygningsstyrelsens (UBST) ledelse ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller inden regnskabet blev godkendt.

Ministeriet tilslutter sig bemærkningen. Jeg kan oplyse, at UBST efterfølgende har foretaget de nødvendige afstemninger. Herudover har UBST i 2007 indarbejdet en række standarder til gennemførelse af de månedlige afstemninger og kontroller, hvilket gør det muligt for ledelsen at påse, at der er foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller inden regnskabet godkendes.

I punkt 260 bemærkes, at den modtagne dokumentation for nogle regnskabsposter ikke i alle tilfælde var tilstrækkelig. Ved gennemgangen af årsrapporten konstaterede Rigsrevisionen bl.a., at årsrapporten ikke var dateret, og at der manglede bilag, som skal udarbejdes på baggrund af Økonomistyrelsens vejledning, samt at der var flere mindre differencer.

Jeg kan oplyse, at UBST ultimo juni 2007 har fremsendt en dateret årsrapport med et korrigeret driftsregnskab og resultatopgørelse, hvilket også indeholdt de manglende bilag til de specifikke regnskabsposter. Med hensyn til de mindre differencer i forhold til statsregnskabet vedrørende driftsregnskabet og resultatopgørelsen, kan jeg oplyse, at UBST har fremsendt dokumentation til Rigsrevisionen angående korrektion af feriepengeforpligtelsen.

Herudover kan jeg meddele, at UBST i 2007 har øget fokus på regnskabsaflæggelse, herunder en styrkelse af afstemningsproceduren. Som tidligere nævnt, har ministeriet på koncernniveau indarbejdet en række standarder og vejledninger til brug ved månedlige afstemninger og kontroller.

I punkt 261 fremgår, at underkonto §19.11.06.40 Medfinansiering fra institutioner havde et akkumuleret underskud til videreførelse på -12,2 mio. kr. ultimo 2006.

Jeg kan oplyse, at beløbet er indtægtsført i 2007.

I punkt 262 redegøres for, at UBST ikke fulgte almindelig praksis i forbindelse med kontering af forudbetalte tilskud til universiteter

Jeg kan oplyse, UBST nu har ændret konteringspraksis således, at de almindelig gældende regler for forudbetaling anvendes.

Jeg kan informere om, at UBST har taget relevante initiativer for at bringe regnskabsaflæggelsen i orden, og at UBST har øget fokus på afstemningsprocedurerne.

Ad. Forsknings- og Innovationsstyrelsen (Beretningens punkt 265-266)

I beretningens punkt 265 og 266 fremgår, at det ikke er helt tilfredsstillende, at Forsknings- og Innovationsstyrelsens (FI) ledelse ikke i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller inden regnskabet blev godkendt.

Jeg kan oplyse, at FI efterfølgende har foretaget de nødvendige afstemninger. Herudover har FI i 2007 indarbejdet en række standarder til gennemførelse af de månedlige afstemninger og kontroller, hvilket gør det muligt for ledelsen at påse, at der er foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller inden regnskabet godkendes.

I punkt 266 bemærkes også, at gennemgangen af specifikationer af udvalgte statuskonti indeholdt en række saldi, som burde være udlignet.

Disse udeståender er blevet udlignet i 3. kvartal 2007.

Ad. Revision af CIRIUS (Statsrevisorernes bemærkninger og beretningens punkt 308-311)

Statsrevisorerne fremhæver i bemærkningen vedrørende CIRIUS, at det ikke er muligt at vurdere om CIRIUS' regnskab for 2006 er rigtigt på det foreliggende grundlag. Forretningsgange, kontroller og afstemninger bør foretages og styrkes på en måde, så regnskabsforvaltningen medvirker til en korrekt regnskabsaflæggelse.

Jeg kan tilslutte mig Statsrevisorernes bemærkninger vedrørende CIRIUS, som jeg overtog ressortansvaret for i november 2007. Jeg er blevet informeret om, at problemerne i forbindelse med årsafslutningen efter 2006 skyldtes et sammenfald af uheldige, personalemæssige omstændigheder

på tidspunktet for årsafslutningen, jf. nedenfor, samt at regnskabsområdet i CIRIUS havde været underbemandet i forhold til det nødvendige niveau i en lang periode forinden.

Herudover skal det oplyses, at CIRIUS' ledelse har iværksat en række foranstaltninger for at sikre en korrekt regnskabsaflæggelse for 2007 og fremover:

- Overordnet har CIRIUS' ledelse skærpet sit fokus på regnskabsaflæggelsen. Det har bl.a. medført en væsentlig opnormering af bemanningen i økonomienheden i forhold til bemanningen i 2006.
- Endvidere har CIRIUS i efteråret 2007 fået gennemført en gennemgang af regnskabet for 2006 af det eksterne revisionsfirma KPMG for at sikre regnskabet's rigtighed. I forhold til den bogføringskreds, der vedrører tilskudsmidler, bemærkede KPMG, at der inden årsrapporten for 2007 bør foretages en tilbundsående oprydning og afstemning af nogle konkrete større tilgodehavender og skyldige beløb i balancen, der ikke var afstemt eller specificeret.

CIRIUS har fulgt KPMG's anbefalinger om oprydning og afstemning i tilskudsregnskabet i forbindelse med årsafslutningen efter 2007. Med henblik på sikring af regnskabet's kvalitet fremadrettet har CIRIUS i 2007 gennemgået og beskrevet forretningsgange for bogføring og afstemning i bogholderiet. Dette arbejde fortsætter i 2008.

I beretningens punkt 308 fremgår, at de undersøgte forretningsgange og interne kontroller ikke er helt tilfredsstillende, idet de ikke fuldt ud opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning. Forretningsgangene og de interne kontroller medvirkede derfor ikke i tilstrækkelig grad til at sikre regnskabet's rigtighed.

Jeg er blevet informeret om, at CIRIUS i 2007 har gennemgået forretningsgange og kontroller i bogholderiet og man har i forbindelse med ressortoverførslen til Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling gennemgået tilstedeværelsen af de obligatoriske afstemninger mv.

I punkt 309 redegøres for, at det ikke er tilfredsstillende, at CIRIUS' ledelse ikke havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller, inden regnskabet for 2006 blev godkendt.

Baggrunden for den mangelfulde regnskabsafslutning i CIRIUS efter 2006 var, at den regnskabsansvarlige bogholder gennem fem år rejste fra CIRIUS i midten af januar 2007 uden at orientere om de mangelfulde afstemninger, og at bogholderiets eneste anden medarbejder samtidigt blev langtidssygemeldt. Bogholderiet blev først fuldt bemandet igen 1. marts, hvor den mangelfulde regnskabsafslutning var gennemført.

I beretningens punkt 310 fremgår, at man ved revisionen i årets løb af CIRIUS i november 2006 konstaterede, at der ikke løbende var foretaget regnskabsmæssige afstemninger af statuskontiene, ligesom bogføringen ikke i alle tilfælde var nøjagtig og fuldstændig.

Jeg skal beklage de manglende afstemninger. CIRIUS har meddelt mig, at der er strammet op på den løbende bogføring og afstemninger.

Der redegøres i punkt 311 for, at CIRIUS' ledelse burde have taget samme forbehold for regnskabet's rigtighed ved påtegningen af årsrapporten for 2006 som ved påtegningen af balancen efter 4. kvartal i 2006. Endvidere anføres, at CIRIUS ikke undervejs i revisionen af årsregnskabet for 2006 fremsendte alle de ønskede afstemninger og specifikationer til Rigsrevisionen.

Jeg kan tilslutte mig Rigsrevisionens vurdering og jeg har indskærpet overfor CIRIUS nødvendigheden af retvisende forbehold ved ledelsens påtegning af regnskabet, samt nødvendigheden af at Rigsrevisionen modtager alle ønskede afstemninger og specifikationer.

Ad. Risø (Beretningens punkt 269-273)

I beretningens punkt 269 fremgår, at revisionen i årets løb viste, at driftsregnskabet samlet set var rigtigt, men at status ikke var rigtig. De gennemgæede forretningsgange og interne kontroller fungerede ikke helt tilfredsstillende, idet de ikke fuldt ud opfyldte de krav, der stilles til en god og pålidelig regnskabsforvaltning.

Jeg kan tilslutte mig Rigsrevisionens bemærkninger og skal blot tilføje, at ledelsen på Forskningscenter Risø i forbindelse med den afsluttende revision i 2006 havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger og kontroller ved godkendelsen af regnskabet.

I punkt 271 og 272 redegøres for mangler med hensyn til indrapportering i SKS og forskningscenterets procedurer for tilskudsfinansierer forskningsvirksomhed, som på nogle områder kunne forbedres.

Jeg er opmærksom på, at Forskningscenter Risø har meddelt Rigsrevisionen, at disse fejl er blevet rettet.

Ad. Rektorkollegiet (Beretningens punkt 276-277)

I Rigsrevisionens punkt 276 og 277 fremgår, at *forretningsgangene og de interne kontroller på løn- og personaleområdet ikke er helt tilfredsstillende og dermed ikke opfyldte de krav, der kan stilles til en god og pålidelig løn- og personaleforvaltning.*

Jeg skal oplyse, at Rektorkollegiets Sekretariat har udfærdiget en ny samarbejdsaftale med Handelshøjskolen i København og opdateret regnskabsinstruksen. Herudover er udbetalingen af særskilt vederlæggelse til formandskaberne ophørt, og man vil sørge for, at der i fremtiden er funktionsadskilte kontroller.

Ad. Kopimaskiner ved AU (Beretningens punkt 293)

I punkt 293 bemærkes, at *Aarhus Universitet (AU) havde indgået en kontrakt om finansiel leasing af kopimaskiner, og at dette ikke er tilladt efter statslige bevillingsregler.*

Jeg er opmærksom på, at AU har meddelt Rigsrevisionen, at man har strammet op på de interne procedurer for kontraktindgåelse.

Ad. Danmarks Tekniske Universitet (Statsrevisorernes bemærkninger og beretningens punkt 294-295)

Statsrevisorerne kritiserer, at Danmarks Tekniske Universitet (DTU) har ydet to lån til datterselskabet Scion-DTU a/s uden bevillingsmæssig hjemmel og uden, at ministeriets godkendelse forelå.

Jeg er enig i Statsrevisorernes kritik og skal blot tilføje, at Universitets- og Bygningsstyrelsen i brev af 18. juni 2007 til Danmarks Tekniske Universitet har præciseret, at DTU burde have afventet, at der blev etableret den fornødne hjemmel.

Ad. Afsluttende revision af Danmarks Miljøundersøgelser (Beretningens punkt 376-378)

I beretningens punkt 376 og 377 fremgår, at *Rigsrevisionen fandt det ikke helt tilfredsstillende, at ledelsen i Danmarks Miljøundersøgelser ikke i havde sikret, at der var foretaget regnskabsmæssige afstemninger inden regnskabet blev godkendt. Samtidig fandt man, at der ikke var redegjort for anvendte indtægtskriterier i regnskabet og konsekvenserne af en ændring af regnskabspraksis for bogføring af indtægter (punkt 378).*

Jeg kan tilslutte mig Rigsrevisionens bemærkninger. Danmarks Miljøundersøgelser har styrket regnskabsprocedurerne ved at ansætte en regnskabschef. Der er således øget fokus på controlling, opfølgning og afstemninger, der nu er indarbejdet som en fast del af regnskabsproceduren.

Danmarks Miljøundersøgelser opererer primært efter aktivitetsprincippet, afspejlet i implementeringen af stadevurdering for projekter, der på sigt vil betyde, at samtlige projekter vil indtægtsføres med baggrund i aktivitet målt ved stadevurderingsprocenten. Der vil i udarbejdelsen af årsrapporten for 2007, som en del af implementeringen af stadevurdering, blive redegjort for anvendte indtægtskriterier samt vurderet på eventuel effekt for årsregnskabet.

Ad. Danmarks Fødevarerforskning (Statsrevisorernes bemærkninger og Rigsrevisionens punkt 409-416)

Statsrevisorerne fremhæver i bemærkningen vedrørende Danmarks Fødevarerforskning, at *regnskabsforvaltningen for andet år i træk må vurderes at være ikke helt tilfredsstillende bl.a. som følge af, at ledelsen ikke har sikret, at der foretages tilstrækkelige regnskabsmæssige afstemninger og kontroller, inden regnskabet godkendes.*

Jeg tilslutter mig Statsrevisorernes bemærkning, ligesom jeg også tilslutter mig beretningens punkt 409-412. Danmarks Fødevareforskning har oplyst, at man er enig i Statsrevisorernes kritik og man vil imødekomme Rigsrevisions anbefalinger. Danmarks Fødevareforskning har ligeledes oplyst, at det nuværende regnskabssystem og forretningsgange den 1. januar 2008 skal indgå i Danmarks Tekniske Universitets regnskabssystem og forretningsgange, hvilket medfører en ny regnskabspraksis.

I Rigsrevisionens punkt 415 og 416 fremgår, *at den generelle IT-sikkerhed ikke er helt tilfredsstillende, fordi der var mangler, som kan give problemer ved afviklingen af de væsentligste IT-systemer.*

Danmarks Fødevareforskning har oplyst, at man har planlagt en styrkelse af IT-området. Endvidere har man gennemført en risikoanalyse og igangsat dokumentation af IT-sikkerhedspolitik og IT-sikkerhedsprocedurer.

Ad. Digital kommunikation (Statsrevisorernes bemærkninger og Rigsrevisionens kapitel V)

Statsrevisorerne fremhæver i bemærkningen vedrørende udbredelsen af digital kommunikation, *at mange virksomheder har været gode til at omsætte regeringens digitaliseringsplaner, mens der hos andre er et betydeligt potentiale for forbedringer, samt at ministeriet i særlig grad bør fokusere på forbedringer vedrørende anvendelse og udbredelse af digital signatur.*

Regeringens digitaliseringsplaner

Det er, som det også fremgår af beretningen, regeringens erklærede mål, at digitaliseringen skal bidrage til og skabe en effektiv og sammenhængende offentlig sektor med høj servicekvalitet, hvor borgere og virksomheder er i centrum.

Det er også på den baggrund, at regeringen, Kommunernes Landsforening og Danske Regioner i juni 2007 vedtog en ny digitaliseringsstrategi (Strategi for digitalisering af den offentlige sektor 2007-2010), som indeholder både konkrete initiativer og strategiske indsatsområder, der skal fremme digitaliseringen.

Jeg kan meddele, at de 35 konkrete initiativer i digitaliseringsstrategien skal udmøntes løbende inden 2010. Der er etableret en fællesoffentlig styregruppe med deltagelse af departementschefer, samt de administrerende direktører for Kommunernes Landsforening og Danske Regioner, der løbende følger op på udmøntningen af strategien.

Strategien indeholder en lang række initiativer, der skal styrke den tværgående kommunikation mellem statslige, regionale og kommunale myndigheder. Der lægges i strategien op til, at større fremtidige digitaliseringsinitiativer skal løses i et mere forpligtende samarbejde på tværs af myndighedsgrænser.

Det fremgår blandt andet, at alle digitale selvbetjeningsløsninger for borgerne i den offentlige sektor i 2010 bør være fuldt integreret i portalen borger.dk, og i 2012 skal de generelt være fuldt integreret. Tilsvarende skal virksomhederne i 2009 kunne tilgå alle statslige og kommunale erhvervsrettede digitale indberetningsløsninger via portalen virk.dk. Borgere og virksomheder skal fra 2010 endvidere kunne vælge at modtage alle breve fra det offentlige i en digital dokumentboks på borger.dk og virk.dk.

Endvidere skal det oplyses, at der arbejdes på at tilvejebringe en række fællesoffentlige IT-arkitekturkrav, baseret på åbne standarder, fælles metoder, krav og anbefalinger. Disse krav kan bidrage til etableringen af en fællesoffentlig infrastruktur, der kan håndtere fællesoffentlige services, baseret på åbne standarder til sikker og pålidelig udveksling af data og hurtig etablering af nye løsninger og processer. Hertil kommer fælles metoder, krav og anbefalinger for formater og dataudveksling. Der arbejdes endvidere i regi af Den Digitale Taskforce på en handlingsplan for udvikling af den samlede forretnings- og IT-arkitektur i den offentlige sektor.

Det bør i den forbindelse også nævnes, at der i forlængelse af en folketingsbeslutning om anvendelse af åbne standarder i 2007 blev indgået aftale mellem regeringen og de kommunale parter om,

i første omgang, at gøre syv sæt af åbne standarder obligatoriske for offentlige myndigheder i forbindelse med fremtidig indkøb af IT-løsninger fra den 1. januar 2008.

Endelig bør jeg nævne, at ministeriet også arbejder på at forbedre styringen af de offentlige IT-projekter. Således indgår en modenhedsmodel – et redskab, der skal give de offentlige myndigheder og IT-leverandørerne et bedre, fælles grundlag for vurdering af egne og samarbejdspartneres evne til at styre større IT-projekter – som en integreret del af den netop vedtagne standardkontrakt for større offentlige IT-projekter (K02). Endvidere har ministeriet udviklet et effektmålingsværktøj, som kan måle IT-projekter på udvalgte parameter – herunder f.eks. nytteværdi for borgerne.

Der er derfor min vurdering, at der er igangsat en lang række initiativer, der adresserer de forhold, som fremhæves af Statsrevisorerne, og ministeriet vil sikre, at der løbende følges op på fremdriften på disse områder.

Digital signatur

Som det fremgår af beretningen, har ministeriet tidligere tilkendegivet, at brugervenlighed og mobilitet er afspejlet i kravspecifikationen og de tildelingskriterier, der ligger til grund for udbuddet af næste generation af den digitale signatur. Jeg kan oplyse, at brugervenlighed og mobilitet også vægtes således i den igangværende dialog med leverandøren og der forventes indgået kontrakt om den nye løsning i sommeren 2008.

Ministeriet foretager jævnligt målinger og undersøgelser om anvendelsen af den digitale signatur i befolkningen og disse viser, at antallet af danskere med en digital signatur er støt stigende, og at flere offentlige myndigheder og private virksomheder understøtter den digitale signatur i selvbetjeningssystemer, IT-systemer og mail-systemer. Ydermere kan jeg henvise til en landsdækkende brugerundersøgelse om borgernes anvendelse af den digitale signatur som ministeriet i november 2007 har fået foretaget af analyseinstituttet Userneeds A/S. Resultatet heraf er, at 54 % benytter den digitale signatur flere gange om måneden, 81 % har tillid til den digitale signatur, og 89 % finder, at den er brugervenlig. Efter det første år, hvor udbredelsen af den digitale signatur ikke blev løbet i gang så hurtigt som forventet, har udbredelsen i de følgende år af kontraktperioden fulgt en udbredelsestakt som forventet. I forbindelse med det igangværende udbud er der i ministeriet fokus på, at den nye digitale signatur skal fortsætte med mindst samme udbredelsestakt, herunder at udviklingen af attraktive indholdstjenester fortsat skal understøttes for at skabe incitament til udbredelsen.

Med venlig hilsen

Helge Sander

Nr. 16 2006

UNDERVISNINGSMINISTEREN

Den 6. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Statsrevisorernes beretning nr. 16 2006 om revision af statsregnskabet for 2006

Statsrevisorerne har den 6. december 2007 fremsendt beretning nr. 16. 2006 om Rigsrevisionens beretning til statsrevisorerne om revision af statsregnskabet for 2006 med henblik på mine bemærkninger til beretningen og til statsrevisorernes udtalelser.

For Undervisningsministeriets område har Statsrevisorerne ikke særlige bemærkninger, idet deres kritik af CIRIUS regnskab efter regeringsomdannelsen hører under Videnskabsministeriet.

Rigsrevisor har i sin beretning til Statsrevisorerne om revision af statsregnskabet for 2006 udvalgt nogle sager, som jeg hermed skal give min redegørelse for. Disse sager omfatter:

- Bevillingskontrol af § 20.98.31. Specialpædagogisk støtte i videregående uddannelser (SPS)
- Revision af departementet
- Afsluttende revision af Nævnet for Fremme af Debat og Oplysning om Europa (Europanævnet)
- Revision af 28 CVU'er

Bevillingskontrol af § 20.98.31. Specialpædagogisk støtte i videregående uddannelser, erhvervsuddannelser mv. og arbejdsmarkedsuddannelser

Rigsrevisionen har ved bevillingskontrollen for 2006 konstateret et merforbrug på 16,2 mio. kr. på § 20.98.31. Specialpædagogisk støtte i videregående uddannelser, erhvervsuddannelser mv. og arbejdsmarkedsuddannelser. Bevillingen var overskredet med 6,4 mio. kr. svarende til 6,5 procent af bruttodriftsudgifterne. Bevillingen er en driftsbevilling, som ifølge Budgetvejledning 2001 maksimalt kan overskrides med 2 procent af bruttodriftsudgifterne.

Jeg skal hermed beklage overskridelsen af bevillingen.

Merforbruget skyldes primært en uforudset stor stigning i antallet af støttemodtagere på erhvervsuddannelser og videregående uddannelser. Bevillingen er vanskeligt styrbar, dels fordi antallet af ansøgninger om støtte og tildelingene varierer meget over tid, dels fordi udgifterne, der har karakter af refusioner, bogføres relativt sent, hvilket indebærer, at der altid vil være en relativ stor usikkerhed om refusionsgraden og dermed om forbruget.

En ansøgning kan ikke helt eller delvist afslås med henvisning til manglende bevilling. Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte tildeler den nødvendige støtte i henhold til loven, hvilket i praksis betyder, at støttemodtageren har et retskrav på støtten. Dette indebærer, at udgifterne har en lovbunden karakter.

Ministeriet har igangsat flere fremadrettede initiativer, som skal forhindre fremtidige overskridelser og sikre en bedre styring af bevillingen. Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte har gennem bekendtgørelsesændringer strammet op på refusionsprocedurerne, så udgifterne kan bogføres tidligere. Bevillingen er på Finanslovsforslaget for 2008 foreslået hævet i perioden fra 2008-2011 i et omfang, der stemmer overens med den på nuværende tidspunkt forventede stigning i antallet af støttemodtagere. I forbindelse med udarbejdelsen af Finanslovsforslaget for 2009 vil det blive søgt afklaret, hvilke bevillingsmæssige forudsætninger der skal knyttes til den afsatte bevilling med henblik på at sikre en bedre fremtidig styring, herunder fx om bevillingen fortsat skal være optaget på en reservationsbevilling. Endelig skal det bemærkes, at der med bevillingstilførsel på Tillægsbevillingsloven for 2007 og bevillingsjustering på bevillingsafregningen for 2007 sikres, at der ultimo 2007 opnås udgiftsbalance på kontoen.

Revision af departementet

Revisionen viste, at i relation til departementets it-anvendelse af Navision Stat, kunne departementet ikke oplyse omfanget og opfølgningen på logningen. Rigsrevisionen har konstateret, at departementets initiativ med hensyn til etablering af en hensigtsmæssig logningsprocedure endnu ikke er afsluttet.

Jeg kan oplyse, at der for så vidt angår omfanget af logningen er udarbejdet rapporter, der fokuserer på specifikke roller, herunder særligt superbrugerrollen. Rapporterne blev taget i brug i uge 5, 2008. Der vil endvidere blive gennemført kvartalsvis opfølgning for så vidt angår gennemgang af brugere og brugerrettigheder. Endelig foregår der en løbende kontrol, der sikrer oprydning efter brugere, som holder op.

Samlet set er det således min opfattelse, at man fra januar 2008 gennemfører en hensigtsmæssig logningsprocedure, der lever op til Økonomistyrelsens vejledning og krav.

Afsluttende revision af Nævnet for Fremme af Debat og Oplysning om Europa (Europanævnet)

Europanævnet aflagde den 28. juni 2007 regnskab for 2006. Rigsrevisionen fandt ikke, at dette regnskab levede op til statens regler for regnskabsaflæggelse for tilskud med tilsagnsordninger. Rigsrevisionen bad nævnet Europanævnet om at udarbejde et nyt regnskab.

Den 12. september 2007 fremsendte Europanævnet et korrigeret regnskab til Rigsrevisionen, som tog højde for de kritiske bemærkninger, som var fremkommet i den tidligere rapport. Den 21. september 2007 godkendte Rigsrevisionen regnskabet uden at konstatere væsentlige fejl og mangler.

Europanævnet har siden implementeret sagsbehandlingssystemet PULS fuldt ud, blandt andet således at alle tilsagn registreres og bogføres på bevillingstidspunktet. Europanævnet mener således at have imødekommet Rigsrevisionens kritik og sikret sig, at regnskabsaflæggelsen fremover vil foregå i overensstemmelse med statens regler for regnskabsaflæggelse for tilskud med tilsagnsordninger.

Revision af 28 CVU'er

Rigsrevisionen har revideret 28 CVU'er, som er omfattet af en § 9 aftale om intern revision. Rigsrevision konkluderer, at årsrapporterne på området er rigtige.

Jeg har ikke yderligere at tilføje til dette.

Kopi fremsendt til Rigsrevisor.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder

Nr. 16 2006

KULTURMINISTEREN
Den 25. januar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Redegørelse i anledning af Statsrevisorernes beretning nr. 16 2006 om revision af statsregnskabet for 2006

Under henvisning til Statsrevisoratets brev af 6. december 2007 skal jeg herved redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretning nr. 16/06 om revisionen af statsregnskabet for 2006 giver anledning til:

§ 21. Kulturministeriet, jf. pkt. 320-351.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen har vurderet, at Kulturministeriets regnskab samlet set har været rigtigt, og at de dispositioner, som har været omfattet af regnskabsafleggelsen, har været i overensstemmelse med de meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Jeg har noteret mig, at statsrevisorerne har kritiseret forretningsgange og kontroller på løn- og personaleområdet på Ordrupgaard, jf. beretningens punkt 344-347.

Efter Rigsrevisionens kritik af administrationen af personalesagerne på Ordrupgaard, er alle personalesager på institutionen er blevet gennemgået, og de kritiserede forhold er blevet bragt i orden. Ordrupgaard har revideret sin lokale personale- og lønpolitik, Museet forventer sammen med Kulturministeriets Administrationscenter at gøre en løn- og personaleinstruks færdig senest i foråret 2008.

Museet vil fremover i samarbejde med Kulturministeriets Administrationscenter udarbejde lønbudgetter og føre en tæt kontrol hermed.

For yderligere at understøtte en opgradering af administrationen på Ordrupgaard har Kulturministeriets Administrationscenter udarbejdet et nyt udkast til Ordrupgaards regnskabsinstruks. Det er hensigten, at samarbejdsaftalen med Kulturministeriets Administrationscenter skal bearbejdes med henblik på at etablere en revideret samarbejdsaftale for 2008.

At sagen overhovedet er opstået afspejler, at Kulturministeriets små institutioner har svært ved på egen hånd at overholde alle administrative krav. Det problem arbejder vi fortsat målrettet for at løse først og fremmest gennem øget støtte fra Kulturministeriets Administrationscenter.

For så vidt angår de øvrige punkter vedrørende Kulturministeriet i beretningen, har jeg noteret mig, at Rigsrevisionen betegner de tiltag, som er gennemført for at imødekomme kritikken rejst i forbindelse med revisionen som tilfredsstillende. Jeg finder jeg ingen anledning til at kommentere disse punkter yderligere.

Et eksemplar af denne redegørelse er sendt til rigsrevisor, Landgreven 4, Postboks 9009, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Brian Mikkelsen

Nr. 16 2006

KIRKEMINISTEREN

Den 21. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Statsrevisorerne har med brev af 6. december 2007 sendt beretning nr. 16 2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006. Statsrevisoratet anmoder om en redegørelse til statsrevisorerne vedrørende beretningen.

Jeg har ingen bemærkninger til beretningens indhold og konklusioner.

Statsrevisoratets brev af 6. december 2008 er ved en fejl ikke blevet registreret i Kirkeministeriets journal og er derfor ikke blevet besvaret rettidigt, hvilket jeg beklager.

Med venlig hilsen

Birthe Rønn Hornbech

Nr. 16 2006

MILJØMINISTEREN

Den 5. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Vedrørende beretning nr. 16/2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006

Jeg har med Statsrevisoratets skrivelse af 6. december 2007 modtaget Rigsrevisors Beretning nr. 16/2006 til Folketinget om revisionen af statsregnskabet for 2006.

I henhold til § 18, stk. 2 i lov om revisionen af statens regnskaber m.v. skal jeg bemærke følgende:

Det er på baggrund af den udførte revision Rigsrevisionens vurdering, at Miljøministeriets regnskab samlet set er rigtigt, og at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, som i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Rigsrevisionen har ud over den løbende bevillingskontrol gennemført 21 særlige revisioner. Resultatet heraf bedømmes af Rigsrevisionen i 18 tilfælde som tilfredsstillende og i 3 tilfælde som ikke helt tilfredsstillende. Sidstnævnte revisioner drejer sig om revision af Miljøstyrelsen, afsluttende revision af Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) samt om udvidet gennemgang af årsrapporter fra Institut for Miljøvurdering.

Rigsrevisionen har kommenteret tre udvalgte sager:

- Revision af Miljøstyrelsen,
- Afsluttende revision af Danmarks Miljøundersøgelser (DMU),
- It-revision ved Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse.

Revision af Miljøstyrelsen

Rigsrevisionen har konstateret, at Miljøstyrelsen i en enkelt sag har disponeret uden den tilstrækkelige hjemmel. Det drejer sig om administration og udbetaling af beløb til udviklingsprojektet »Oil Spill Identification System« (OSIS).

På baggrund af Rigsrevisionens gennemgang af OSIS-projektet og Miljøstyrelsens interne kontroller og forretningsgange har Miljøstyrelsen opdateret styrelsens virksomhedsinstruks og regnskabsinstruks. Kontroller og forretningsgange i forbindelse med styrelsens projektstyring er styrket og er nu dokumenteret i en projektstyringshåndbog. Serviceleveranceaftalen med Miljøministeriets fælles administrationscenter, Center for Koncernforvaltning er opdateret, så ansvars- og kompetencefordelingen mellem styrelsen og centeret er klarere beskrevet. Opdateringen er sket på baggrund af drøftelser med Rigsrevisionen. Den opdaterede serviceleveranceaftale anvendes nu generelt i forholdet mellem Center for Koncernforvaltning og Miljøministeriets departement og øvrige institutioner, der er tilsluttet servicecenteret.

Rigsrevisionen har fundet, at Miljøstyrelsens initiativer er tilfredsstillende og at dispositionerne, der er omfattet af styrelsens regnskabsaflæggelse, er i overensstemmelse med love og bestemmelser.

Miljøstyrelsen har efterfølgende styrket økonomiområdet ressourcemæssigt, og der arbejdes i 2008 videre med økonomistyringen bl.a. med en systematisk controllerindsats, målrettet ledelsesinformation og igangsættelse af et projekt, der skal styrke medarbejdernes kompetencer på økonomiområdet.

Med afsæt i OSIS-sagen er der iværksat en række initiativer dækkende hele Miljøministeriets områder med henblik på at understøtte økonomistyring og god forvaltningsskik.

Der udbydes nu undervisning for budgetmedarbejdere. Kurserne skal give en introduktion til finanslovssystemet og behandler herudover, hvordan økonomiadministrationen fungerer i det daglige i Miljøministeriet.

Miljøministeriet har sammensat en projektgruppe, der skal sikre god forvaltningsskik i Miljøministeriet. Projektgruppen er forankret i Center for Koncernforvaltning, men samarbejdspartnere fra de øvrige institutioner bidrager til projektgruppen. Målgruppen er alle ansatte i Miljøministeriet.

En af udløberne af projektgruppens arbejde er gennemførelse af kurser i forvaltningsteknik med undervisning fra ombudsmandens side. Kurserne er målrettet sagsbehandlere og chefer samt andre med behov for kendskab til god forvaltning. Den første række af kurser har været afholdt og tilsvarende kurser forventes afholdt 1-2 gange årligt.

Herudover er projektgruppen ved at kortlægge eksisterende retningslinier, både generelle regler og vejledninger og Miljøministeriets interne forskrifter og vejledninger.

Danmarks Miljøundersøgelser er pr. 1. januar 2008 fusioneret med Aarhus Universitet, og Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse er som følge af ressortomlægningerne i forbindelse med regeringsdannelsen i november 2007 overført til Klima- og Energiministeriet, jf. kongelig resolution af 23. november 2007. Redegørelse til statsrevisorerne vedrørende disse institutioner vil blive afgivet af henholdsvis Videnskabsministeren og Klima- og Energiministeren.

Beretningen giver mig ikke herudover anledning til bemærkninger eller særlige foranstaltninger. Nærværende redegørelse er samtidig sendt til Rigsrevisor.

Troels Lund Poulsen

Nr. 16 2006

FØDEVAREMINISTEREN

Den 5. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Ministerredegørelse til beretning nr. 16/2006 om revision af statsregnskabet for 2006

Statsrevisoratet har i brev af 6. december 2007 fremsendt beretning nr. 16/2006 om revision af statsregnskabet for 2006.

Under henvisning til lov om revision af statens regnskaber m.m. § 18, stk. 2, skal jeg herved afgive følgende redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til.

Jeg har med tilfredshed konstateret, at Rigsrevisionen samlet vurderer, at § 24, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris regnskabsaflæggelse for 2006 er korrekt og tilfredsstillende.

Under afsnittet om revision af EU-midler i Danmark er det Rigsrevisionens opfattelse, at Direktoratet for FødevarerErhvervs administration af EU-tilskud som helhed betragtet er korrekt i henhold til gældende regler. Vedrørende revision af direktoratets tilskudsadministrative IT-systemer noterer jeg mig med tilfredshed, at direktoratet har kompenseret for de beskrevne fejl og mangler i systemet »CAP-kort sigt« ved målrettede, supplerende kontroller. Rigsrevisionen henviser i den forbindelse til Den interne Revision og Det Attesterende Organs vurdering af, at regnskabet for 2006 er retvisende og ikke indeholder væsentlige fejl og mangler.

Endvidere har jeg orienteret mig om revisionen af Fødevarestyrelsen, som indtil ressortomlægningen i november 2007 hørte under § 27, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggenders ressort. Rigsrevisionen har ikke fundet det helt tilfredsstillende, at enkelte regnskabsmæssige afstemninger i styrelsen manglede. Jeg har sikret mig, at Fødevarestyrelsen har fokus på at få rettet op på disse problemstillinger, og Fødevarerministeriets departement vil løbende følge op på sagen, så situationen ikke gentager sig.

Vedrørende de rejste forhold ved Danmarks Fødevarerforskning om ikke helt tilfredsstillende forretningsgange og interne kontroller samt den ikke helt tilfredsstillende IT-sikkerhed henviser jeg til Videnskabsministerens redegørelse.

Med venlig hilsen

Eva Kjer Hansen

/ Jette Petersen

Nr. 16 2006

TRANSPORTMINISTEREN

Den 7. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Redegørelse for foranstaltninger og overvejelser i anledning af statsrevisorernes beretning nr. 16/2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006

Statsrevisorerne har ved brev af 6. december 2007 fremsendt ovenfor anførte beretning og har anmodet om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen giver anledning til. Den ønskede redegørelse følger nedenfor.

Redegørelsen omfatter alle de institutioner, som var en del af § 28 Transport- og Energiministeriet i 2006, dvs. bl.a. Energistyrelsen og Danmarks Meteorologiske Institut.

Rigsrevisionens bedømmelse af Transportministeriets institutioner

Rigsrevisionen har på baggrund af de foretagne revisioner i Transportministeriet bedømt 1 område som meget tilfredsstillende, 29 områder som tilfredsstillende, 5 områder som ikke helt tilfredsstillende og 1 område som ikke tilfredsstillende. Samtidig er der gennemført 19 bevillingskontroller, hvor ingen har givet anledning til bemærkninger.

Jeg noterer mig, at Rigsrevisionen har fundet, at Transportministeriets regnskab samlet set er rigtigt og at der er etableret de fornødne forretningsgange og interne kontroller, som sikrer, at regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med bevillinger, love mv.

Rigsrevisionen vurderer dog, at Færdselsstyrelsens regnskab ikke er rigtigt og tager forbehold for Banedanmarks infrastrukturaktivers tilstedeværelse og værdiansættelse. Samtidig har Rigsrevisionen bemærkninger til departementets og Vejdirektoratets regnskabskvalitet. Jeg tager generelt Rigsrevisionens bemærkninger til efterretning.

Jeg noterer ligeledes, at Rigsrevisionen vurderer, at Banedanmark er inde i en positiv udvikling med hensyn til genopretning af økonomistyring og regnskabsvæsen samt at Rigsrevisionen bemærker, at det betydelige ledelsesmæssige fokus på disse områder er opretholdt.

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. departementets afsluttende revision

Rigsrevisionen bemærker, at departementet ikke i tilstrækkelig grad har foretaget regnskabsmæssige afstemninger og ikke har foretaget korrekt periodisering.

Departementet er nu i gang med at styrke strukturen til håndtering af den løbende regnskabsmæssige drift mhp. yderligere forbedring af regnskabskvaliteten. Som led i denne styrkelse gennemføres også en intern kompetenceudvikling af de regnskabsmæssige ressourcepersoner, som tilknyttes den nye struktur.

Rigsrevisionen anfører endvidere, at Jernbanetilsynet ikke regnskabsmæssigt er blevet lukket.

Jeg kan hertil oplyse, at Jernbanetilsynet nu er blevet regnskabsmæssigt lukket.

Rigsrevisionen anfører desuden, at der ikke blevet foretaget korrekt periodisering af indtægter og omkostninger på Femern Bælt projektet, som det skulle have været gjort i henhold til de omkostningsbaserede regnskabsprincipper.

Der er som konsekvens heraf indført en intensiveret styring af Femern Bælt projektet, idet der kvartalsvis fortages flytninger og dermed indtægtsføring af EU-tilskuddet, så der løbende skabes sammenhæng mellem de afholdte omkostninger og indtægterne.

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. revision af Færdselsstyrelsen

Jeg skal indledningsvis bemærke, at Rigsrevisionens revision i årets løb viste, at de enkelte dispositioner omfattet af regnskabsaflæggelsen var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Imidlertid opregner Rigsrevisionen i beretningen en række forhold både af regnskabsmæssig og it-mæssig karakter, som Rigsrevisionen har haft bemærkninger til, herunder bl.a., at budgetopfølgningen ikke gav en tilstrækkelig valid og fuldstændig information om status på regnskabet. Rigsrevisionen finder endvidere, at Færdselsstyrelsen bør styrke det ledelsesmæssige fokus på forvaltningen af regnskabsområdet.

Færdselsstyrelsen har således taget initiativ til at imødegå Rigsrevisionens bemærkninger både bagudrettet, for at rette de eksisterende fejl, og fremadrettet for at sikre, at lignende fejl ikke opstår.

Endvidere har den øverste ledelse i Færdselsstyrelsen foretaget en organisationsændring, således at der er udpeget en ny chef for økonomiområdet, ansat en ny regnskabsmedarbejder samt ansat yderligere en økonomisk medarbejder med henblik på en samlet styrkelse af området.

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder Færdselsstyrelsens iværksatte initiativer til forbedring af regnskabsforvaltningen tilfredsstillende.

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. revision i årets løb vedr. Vejdirektoratet

Rigsrevisionen har anført, at forvaltningen af eksterne udgifter ikke fungerede helt tilfredsstillende grundet periodiseringsproblemer. Hertil oplyste Vejdirektoratet i beretningen, at der vil blive strammet op på procedurerne vedrørende periodisering af udgifter.

Vejdirektoratet kan oplyse, at ovennævnte nu er implementeret og endvidere, at der i forbindelse med årsafslutningen er særlig stor fokus på problematikken.

Rigsrevisionen har endvidere anført, vedrørende forvaltningen af eksterne udgifter, at der kunne forekomme en forsinket behandling af indkomne fakturaer. Hertil oplyste Vejdirektoratet i beretningen, at der ville blive indført nye procedurer i den interne fakturaopfølgning.

Disse procedurer er ligeledes implementeret. Vejdirektoratet har således fået udviklet rapporter, der understøtter den interne fakturaopfølgning og disse rapporter anvendes nu som en integreret del af forretningsgangene i Bogholderiet.

Rigsrevisionen anbefaler, at alle udlandsrejser skal forhåndsgodkendes. Praksis i Vejdirektoratet er, at alle rejser, der forventes at overstige 50.000 kr. skal forhåndsgodkendes.

Vejdirektoratet har taget anbefalingen til efterretning.

Endelig bemærker Rigsrevisionen vedrørende revisionen i årets løb, at der var mangelfulde procedurer omkring inddrivelse af forfaldne tilgodehavender og afskrivning af uerholdelige tilgodehavender. Hertil har Vejdirektoratet oplyst, at procedurerne for inddrivelse af forfaldne tilgodehavender vil blive gennemgået og reglerne for afskrivning af restante fordringer vil blive opstrammet.

Vejdirektoratet vil primo 2008 følge op på forfaldne tilgodehavender og sikre at uerholdelige tilgodehavender afskrives. I forbindelse hermed foretages en præcisering af de foreliggende forretningsgange.

Jeg bemærker, at Rigsrevisionen har fundet Vejdirektoratets lovede og nu implementerede initiativer tilfredsstillende.

Rigsrevisionens bemærkninger til den udvidede gennemgang af Vejdirektoratets årsrapport

Rigsrevisionen finder, at den anvendte regnskabspraksis i Vejdirektoratets årsrapport ikke er tilstrækkeligt beskrevet, idet det ikke fremgår af årsrapporten, at infrastrukturaktiver ikke er omfattet af omkostningsreformen.

Vejdirektoratet vil fremover nævne ovennævnte i årsrapporten – startende med årsrapporten for 2007. Det skal dog bemærkes, at det fremgår af Økonomistyrelsens vejledninger og retningslinier, at infrastrukturaktiver er undtaget af omkostningsreformen på grund af deres særlige karakter.

Rigsrevisionen har endvidere bemærket, at koblingen mellem de faglige og de finansielle resultater ikke er tilstrækkeligt belyst.

Vejdirektoratet vil gennemføre en analyse af de supplerende krav, en sådan yderligere ressourceallokering vil stille til økonomisystemet og til registreringspraksis, sammenholdt med den økonomistyringsmæssige merværdi, der måtte blive skabt heraf. Efter denne analyseopgave er afsluttet

vil Vejdirektoratet i samarbejde med Transportministeriets departement træffe beslutning om dette arbejde skal iværksættes.

Vejdirektoratet vil dog under alle omstændigheder søge at opgøre ressourceforbruget på det enkelte målområde i den fremtidige målrapportering, hvor den eksisterende registreringspraksis og formålskontering giver mulighed herfor.

Rigsrevisionen har i beretningen fremført, at bevillingsafregningen er forkert på grund af fejl i omregningstabellen mellem resultatopgørelsen og årets nettoudgifter.

Vejdirektoratet har efterfølgende i tæt samarbejde med revisionsfirmaet Deloitte, departementet og Økonomistyrelsen undersøgt forholdet nærmere. Konklusionen på undersøgelsen var, at fejlen i omregningstabellen ikke havde indvirkning på bevillingsafregningen.

Den bevillingsmæssige påvirkning af standardkonto 42 problematikken¹⁾ er endvidere afklaret og løsningen er godkendt af departementet, Økonomistyrelsen og Finansministeriet. Det kan i den forbindelse nævnes, at forholdet er beskrevet på Forslag til Lov om Tillægsbevilling 2007.

Endelig har Vejdirektoratet tidligere oplyst, at Vejdirektoratet vil udarbejde skriftlige retningslinier for dokumentation og kvalitetskontrol af oplysninger, der medtages i årsrapporten.

Vejdirektoratet vil således primo året og inden opstart af arbejdet med årsrapporten udarbejde et særligt sæt retningslinjer herfor.

Vejdirektoratet har således iværksat en række initiativer, jf. ovenfor. På baggrund af disse initiativer er det Vejdirektoratets opfattelse, at eventuelle mangler er udbedret eller vil blive udbedret i løbet af 2008.

Rigsrevisionens bemærkninger vedr. revision af Banedanmark

Rigsrevisionen bemærker, at der må tages forbehold for Banedanmarks balance vedr. infrastrukturaktiverne.

Det skal bemærkes, at der ifølge de statslige regler ikke er krav om opstilling af en åbningsbalance for infrastruktur.

Banedanmark oplyser, at det forventes, at der pr. 2008 vil foreligge en ny åbningsbalance indeholdende de aktiver, hvormed der er sikkerhed om den fysiske registrering og Banedanmarks juridiske ejerskab. Endvidere oplyser Banedanmark, at der samtidig hermed forventes at foreligge handlingsplaner for de aktiver, hvor der ikke er sikkerhed om den fysiske registrering og/eller Banedanmarks juridiske ejerskab mhp. at afklare dette.

For en uddybning af sagen om etablering af en balance for infrastrukturaktiverne henvises til mit brev af 20. december 2007 til Folketingets Finansudvalg.

Statsrevisorernes bemærkninger til beretning nr. 16/2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006

Statsrevisorerne fremhæver i sine bemærkninger, at forretningsgange og interne kontroller i Færdselsstyrelsen og Vejdirektoratet er svage, at Vejdirektoratets årsrapport ikke var helt tilfredsstillende samt at det har været nødvendigt for Banedanmarks ledelse og Rigsrevisionen at tage forbehold for balancen vedr. infrastrukturaktiverne.

Nærværende redegørelse adresserer de initiativer, som allerede er taget og vil blive taget for at imødekomme både Rigsrevisionens og Statsrevisorernes bemærkninger.

Mit svar fremsendes i 15 eksemplarer og der fremsendes samtidig en kopi til Rigsrevisor, Landgreven 4, 1022 København K.

Med venlig hilsen

Carina Christensen

¹⁾ Standardkonto 42 vedrører afhændelse af anlæg.

Nr. 16 2006

KLIMA- OG ENERGIMINISTEREN

Den 26. februar 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Vedrørende statsrevisorernes beretning nr. 16 2006 om revisionen af statsregnskabet for 2006

Statsrevisorerne har ved skrivelse af 6. december 2007 fremsendt beretning nr. 16 2006 om revision af statsregnskabet for 2006.

Af de af Rigsrevisionen udvalgte sager til nærmere undersøgelse er det kun en enkelt, der kræver undertegnedes svar: Pkt. 56. IT-revision ved Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GEUS) – punkterne 381-85 i beretningen.

Rigsrevisionen vurderede ved revisionen året forinden, i 2005, at GEUS IT-sikkerhed ikke var tilfredsstillende. Ved revisionen i 2006 har Rigsrevisionen imidlertid fundet, at IT-sikkerheden var *tilfredsstillende*, selvom der fortsat var enkelte svagheder. Rigsrevisionen har vurderet, at GEUS på flere områder har iværksat tilfredsstillende initiativer som opfølgning på bemærkningerne fra revisionen i 2005, men at der fortsat manglede initiativer vedr. de konstaterede svagheder i 2006. Rigsrevisionen har vurderet, at de initiativer, som GEUS har iværksat, har været tilfredsstillende.

Jeg har på den baggrund ingen bemærkninger til punkterne 381-85 i statsrevisorernes beretning.

Med venlig hilsen

Connie Hedegaard

Nr. 16 2006

RIGSREVISIONEN

Den 25. marts 2008

Beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 16/06 okm revisionen af statsregnskabet for 2006

Indledning

1. Dette notat er opbygget efter samme struktur som beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006. Det blev ved kongelig resolution af 23. november 2007 besluttet at foretage en række ændringer i ministeriernes ressortansvar, ligesom enkelte ministerier blev nedlagt, og nye ministerier oprettet. Dette medfører, at der for de berørte ministerområder er flere eller nye ministre, der har redegjort for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til.

III.A. § 5. Statsministeriet, jf. beretningens pkt. 31-39

Statsministerens redegørelse af 23. januar 2008

2. Statsministerens redegørelse til afsnittet finder jeg tilfredsstillende.

III.B. § 6. Udenrigsministeriet, jf. beretningens pkt. 40-59

Udviklingsministerens redegørelse af 30. januar 2008

Udenrigsministerens redegørelse af 4. februar 2008

3. Udviklingsministeren har i sin redegørelse til *pkt. 46* oplyst, at det er blevet indskærpet over for relevante enheder, at Finansministeriet altid skal orienteres i sager, hvor der er tale om væsentlige merudgifter pålagt ved dom mv. Endvidere er det blevet understreget i forbindelse med indkaldelsen af bidrag til Program- og Projektorienteringen for 2007, at alle ansvarlige enheder bør sikre, at beskrivelserne for alle relevante aktiviteter samt alle faktuelle oplysninger er fuldt opdaterede.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

4. Udenrigsministeren har i sin redegørelse til *pkt. 55-59* oplyst, at ministeriet fortsat vil følge udviklingen i Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder (DCISM) nøje, herunder løbende drøfte gennemførelsen af DCISM's handlingsplan med DCISM.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

III.C. § 7. Finansministeriet, jf. beretningens pkt. 60-93

Finansministerens redegørelse af 6. februar 2008

5. Finansministeren har i sin redegørelse til *pkt. 67* oplyst, at forslaget til, hvordan virksomhederne skal forholde sig, hvis der ikke kan afgives en ledelsepåtegning på årsrapporten omfattende alle forhold i statsregnskabsbekendtgørelsens § 39, stk. 4, er indarbejdet i Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning i januar 2008. I disse tilfælde skal påtegningen alene omfatte de forhold, ledelsen kan erklære sig om, og samtidig begrunde, hvorfor ledelsen ikke kan afgive den forudsatte uforbeholdne erklæring.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

6. Ministeren har i sin redegørelse til *pkt. 73* oplyst, at han tager Rigsrevisionens og Statsrevisorernes kritik til efterretning. I den forbindelse er pensionsinstruksen nu opdateret og godkendt i for-

hold til en beskrivelse af de interne kontroller, og der er iværksat tiltag til løbende godkendelse af instruksen ved ændringer. Den generelle ansvarsfordeling vedrørende beregning og udbetaling af pension mellem Økonomistyrelsen og ansættelsesmyndighederne vil fremover blive offentliggjort på Økonomistyrelsens hjemmeside. Der er udarbejdet en dokumentationsvejledning, der klarlægger, hvad der skal foreligge af dokumentation på en sag, samt hvilke notater og henvisninger der skal foretages. Økonomistyrelsen vil ved løbende stikprøvekontroller følge op på, at dokumentationsvejledningen overholdes.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge Økonomistyrelsens implementering heraf.

7. Ministeren har i sin redegørelse til *pkt. 79* vedrørende forretningsgange og interne kontroller oplyst, at Personalestyrelsen har ajourført styrelsens regnskabsinstruks, herunder forretningsgangsbeskrivelser, og foretaget opstramninger, som bl.a. betyder, at afregningsbilag fra eksterne partnere kontrolleres, inden bilagene videregives til Finansministeriets Administrative Fællesskab til bogføring.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

8. Ministeren har i sin redegørelse til *pkt. 85 og 91* oplyst, at han tager Rigsrevisionens og Statsrevisorernes kritik til efterretning. I Slots- og Ejendomsstyrelsen er igangsat et omfattende projekt med henblik på at forbedre regnskabsforvaltningen, herunder beskrive regnskabspraksis, revidere interne forretningsgange samt forbedre økonomistyring og rapportering. En række af de igangsatte projekter og forbedringer vil fortsætte i 2008. Finansministeriets departement vil fortsat følge processen i Slots- og Ejendomsstyrelsen tæt.

For så vidt angår Rigsrevisionens kritik af at enkelte dispositioner ikke var i overensstemmelse med bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, har ministeren bl.a. oplyst, at grundlaget for Slots- og Ejendomsstyrelsens reguleringsmetode af indgåede lejeaftaler nu fremgår af forslag til finansloven for 2008. Kritikken af, at det ikke var muligt at henføre enkeltfakturaer på byggesager til de respektive finansieringskilder, er håndteret med præciseringen af regelsættet for statens huslejeordning, med omlægning af Slots- og Ejendomsstyrelsens finanslovstruktur og med det nævnte projekt til forbedring af styrelsens regnskabsforvaltning. Med hensyn til at Slots- og Ejendomsstyrelsens anvendelse af anlægsløn på anlægsbyggesager i kulturrejendomsvirksomheden manglede bevillingsmæssig hjemmel, har Finansministeriets departement besluttet, at en sådan hjemmel ikke skal gives. Slots- og Ejendomsstyrelsen er i 2007 ophørt med denne praksis.

Jeg kan oplyse, at revisionen af Slots- og Ejendomsstyrelsen for 2007 viste, at styrelsen har gennemført forbedringer på de områder, som Rigsrevisionen havde bemærkninger til ved revisionen i 2006, og de områder, der gav anledning til forbehold i påtegningerne på styrelsens årsrapport for 2006. Styrelsens regnskabsforvaltning og regnskabsaflæggelse er forbedret i forhold til 2006, men der bør fortsat arbejdes med, at de iværksatte initiativer får den tilsigtede effekt.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge Slots- og Ejendomsstyrelsens regnskabsforvaltning og regnskabsaflæggelse.

III.D. § 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet, jf. beretningens pkt. 94-106

Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse af 8. februar 2008

9. Økonomi- og erhvervsministerens redegørelse til afsnittet finder jeg tilfredsstillende.

III.E. § 9. Skatteministeriet, jf. beretningens pkt. 107-127

Skatteministerens redegørelse af 5. februar 2008

10. Skatteministerens redegørelse til *pkt. 107-116 og 124-127* finder jeg tilfredsstillende.

11. For så vidt angår ministerens redegørelse til *pkt. 117-123* henviser jeg til pkt. 49 og 50 i dette notat.

III.F. § 11. Justitsministeriet, jf. beretningens pkt. 128-137

Justitsministerens redegørelse af 6. februar 2008

12. Justitsministerens redegørelse til afsnittet finder jeg tilfredsstillende.

III.G. § 12. Forsvarsministeriet, jf. beretningens pkt. 138-178

Forsvarsministerens redegørelse af 5. februar 2008

13. Forsvarsministeren har i sin redegørelse oplyst, at der inden for hele Forsvarsministeriets område er iværksat en lang række tiltag, herunder en styrkelse af regnskabsforvaltningen og det ledelsesmæssige fokus, og at alle tiltag er samlet i flere handleplaner, der bl.a. skal sikre, at status for Forsvarsministeriets myndigheder bliver rigtig. Ministeren har endvidere oplyst, at alle problemer på nuværende tidspunkt enten er løst eller er dækket af de omtalte handleplaner. Endelig har ministeren oplyst, at regnskabsforvaltningen og status først vil være tilfredsstillende, når handleplanerne er implementeret tilfredsstillende.

Jeg vil følge implementeringen af handleplanerne.

14. Ministeren har i sin redegørelse til *pkt. 144-147* oplyst, at det administrative fællesskab »Forsvarets Personeltjeneste« har gennemført en lang række uddannelsesmæssige aktiviteter. Endvidere er der foretaget en organisatorisk justering, hvor forvaltningen knyttes tættere til lønadministration og dermed styrker området. Ministeren har endvidere oplyst, at Forsvarskommandoen har intensiveret kontrollen med uddata, og at der hver måned gennemføres systematiske lønafstemninger.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende.

15. Ministeren har i sin redegørelse til *pkt. 148-158* oplyst, at Forsvarskommandoens udfordringer går tilbage til udarbejdelsen af åbningsbalancen pr. 1. januar 2005. De konstaterede forhold vedrørende åbningsbalancen medførte, at der blev udarbejdet en handleplan. En række af planens tiltag er under gennemførelse. Inden aflæggelsen af Forsvarskommandoens regnskab for 2007 vil der være foretaget validering af lagrene samt en gennemgang og opdatering af standardpriser, så værdiansættelsen og klassificeringen inden for lagerområdet er retvisende. I den forbindelse foretages en række tilretninger og implementering af ny funktionalitet i forsvarrets økonomistyringssystem De-Mars.

Ministeren har endvidere oplyst, at Forsvarskommandoen har intensiveret samarbejdet med det administrative fællesskab »Forsvarets Regnskabstjeneste«, og at der er sket en organisatorisk tilpasning af Forsvarets Regnskabstjeneste, så organiseringen og opdelingen på faglighed i langt højere grad modsvarer regnskabsaflæggelsens krav til faglighed og muligheden for at udnytte ressourcerne optimalt.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende. Jeg vil som led i min opfølgning på handleplanerne, jf. pkt. 13, også følge de initiativer, som Forsvarskommandoen i 2007 har taget på lagerområdet.

16. Ministeren har i sin redegørelse til *pkt. 159-166* oplyst, at Hjemmeværnets varelager fra og med 2007 er overført til Forsvarskommandoens aktivmasse. Det udestående spørgsmål om værdiansættelsesprincipper for varelageret er dermed omfattet af Forsvarskommandoens handleplan.

Jeg vil følge implementeringen af handleplanen, jf. pkt. 13.

17. Ministeren har i sin redegørelse til *pkt. 167-174* oplyst, at der i Farvandsvæsenet nu er implementeret faste procedurer for opfølgning på likviditetsordningen i 2007.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende.

III.H. § 15. Socialministeriet, jf. beretningens pkt. 179-193

Velfærdsministerens redegørelse af 12. februar 2008

18. Velfærdsministerens redegørelse til afsnittet finder jeg tilfredsstillende.

III.I. § 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet, jf. beretningens pkt. 194-216

Ministeren for sundhed og forebyggelses redegørelse af 5. februar 2008

19. Velfærdsministerens redegørelse af 12. februar 2008

Ministeren for sundhed og forebyggelse har i sin redegørelse til *pkt. 212* oplyst, at Sundhed.dk har fortsat implementeringen af DS 484. På baggrund af initiativerne, der er taget af Sundhed.dk, samt Rigsrevisionens seneste vurdering af it-sikkerheden er det ministeriets opfattelse, at borgere og andre kan have tillid til it-sikkerheden hos Sundhed.dk.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil fortsat følge it-sikkerheden ved Sundhed.dk.

20. Velfærdsministerens redegørelse til afsnittet finder jeg tilfredsstillende.

III.J. § 17. Beskæftigelsesministeriet, jf. beretningens pkt. 217-236

Beskæftigelsesministerens redegørelse af 5. februar 2008

21. Beskæftigelsesministeren har i sin redegørelse til *pkt. 223-225* beklaget, at Beskæftigelsesministeriet har afgivet ufuldstændige oplysninger i Akt 176 21/6 2007 om Arbejdsskadestyrelsens omkostninger til afslutning af en række sager. Ministeren er således enig i, at det burde være oplyst i aktstykket, at der i statsregnskabet for 2006 var optaget en primokorrektion, som skulle dække de samme omkostninger som aktstykkebevillingen, og at denne primokorrektion ville blive udtaget af regnskabet for 2007. Ministeren er endvidere enig i, at det burde være oplyst, at man ved beregningen af det ansøgte beløb ikke havde taget hensyn til værdien af den allerede udførte sagsbehandling.

Det fremgik af Akt 176 21/6 2007, at den ansøgte bevilling skulle dække behandling af 44.759 ud af de i alt 53.145 sager, der ikke var afsluttet pr. 31. december 2006. For de resterende 8.386 sager var der endnu ikke truffet beslutning om finansieringen. Ministeren har i sin redegørelse oplyst, at der nu er truffet beslutning om, at Arbejdsskadestyrelsen skal indprioritere omkostningerne ved løsning af de resterende sager. Det indebærer, at Arbejdsskadestyrelsen selv skal finansiere omkostningerne ved sagsbehandlingen. Herved kompenseres der for, at ministeriet ved beregningen af det ansøgte beløb ikke tog hensyn til værdien af den allerede udførte sagsbehandling.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende.

III.K. § 18. Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, jf. beretningens pkt. 237-244

Ministeren for flygtninge, indvandrere og integrations redegørelse af 5. februar 2008

22. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integrations redegørelse til afsnittet finder jeg tilfredsstillende.

III.L. § 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, jf. beretningens pkt. 245-295

Ministeren for videnskab, teknologi og udviklings redegørelse af 5. februar 2008

23. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling har i sin redegørelse til *pkt. 252-266* om manglende regnskabsmæssige afstemninger og kontroller i forbindelse med regnskabsgodkendelsen i departementet, Universitets- og Bygningsstyrelsen samt Forsknings- og Innovationsstyrelsen op-

lyst, at man efterfølgende har foretaget de nødvendige afstemninger og kontroller. Som et led i at øge fokus på regnskabsgodkendelsen har ministeriet endvidere etableret nye skabeloner og interne procedurer for at sikre ensartede månedlige afstemningsprocedurer i hele koncernen.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende.

24. Ministeren har i sin redegørelse til *pkt. 251-268* oplyst, at han er enig i Statsrevisorernes kritik af, at Danmarks Tekniske Universitet (DTU) har ydet 2 lån til datterselskabet Scion-DTU A/S uden bevillingsmæssig hjemmel, og uden at ministeriets godkendelse forelå.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende.

III.M. § 20. Undervisningsministeriet, jf. beretningens pkt. 296-319

Ministeren for videnskab, teknologi og udviklings redegørelse af 5. februar 2008

25. Undervisningsministerens redegørelse af 6. februar 2008

Undervisningsministeren har i sin redegørelse til *pkt. 302* beklaget overskridelsen af bevillingen på § 20.98.31. Specialpædagogisk støtte i videregående uddannelser, erhvervsuddannelser mv. og arbejdsmarkedsuddannelser. Ministeren har oplyst, at ministeriet har igangsat flere fremadrettede initiativer, som skal forhindre fremtidige overskridelser og sikre en bedre styring af bevillingen. SU-styrelsen har således strammet op på refusionsprocedurerne, ligesom de fremtidige bevillinger foreslås hævet, så de stemmer overens med den forventede stigning i antal af støttemodtagere. Ministeren har endvidere oplyst, at det med bevillingstilførsel på tillægsbevillingsloven for 2007 og bevillingsjustering på bevillingsafregningen for 2007 sikres, at der ultimo 2007 opnås udgiftsbalance på kontoen.

Jeg finder det tilfredsstillende, at ministeren har iværksat de nævnte initiativer.

26. Undervisningsministeren har i sin redegørelse til *pkt. 303-307* oplyst, at departementet, for så vidt angår omfanget af it-logningen, har udarbejdet rapporter, der fokuserer på specifikke brugerroller, herunder særligt superbrugerrollen. Rapporterne er taget i brug i 2008. Det er ministerens opfattelse, at departementet fra januar 2008 gennemfører en hensigtsmæssig logningsprocedure, der lever op til Økonomistyrelsens vejledning og krav.

I beretningens *pkt. 305* var det omtalt, at departementets registrering vedrørende afgivne tilsagn om tilskud ikke i alle tilfælde var ajour.

Jeg finder, det havde været velbegrunderet, hvis Undervisningsministeren havde kommenteret dette i sin redegørelse. I forbindelse med revisionen i 2006 oplyste departementet, at der i sommeren 2006 var indført nye opstrammede kontrolprocedurer i puljeadministrationssystemet, som styrer afgivne tilsagn. Desuden ville departementet tage initiativ til at gennemgå ældre åbenstående tilskudsprojekter.

Revisionen i 2007 har vist, at registreringen af afgivne tilsagn om tilskud fortsat ikke var ajour, og at der fortsat var usikkerhed om registreringens tilrettelæggelse. Dette finder jeg uheldigt.

Jeg vil følge departementets it-logning og tilsagnsregistrering.

27. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling har i sin redegørelse til *pkt. 308-313* oplyst, at CIRIUS' ledelse har skærpet sit fokus på regnskabsaflægningen, bl.a. ved opnormering af bemanningen i økonomienheden. CIRIUS har desuden ryddet op i og afstemt tilskudsregnskabet inden afslutningen af årsregnskabet for 2007, ligesom CIRIUS har gennemgået og beskrevet forretningsgange for bogføring og afstemning i bogholderiet. Endelig har ministeren over for CIRIUS indskærpet nødvendigheden af retvisende forbehold ved ledelsens påtegning af regnskabet samt nødvendigheden af, at Rigsrevisionen modtager alle ønskede afstemninger og specifikationer.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge CIRIUS' regnskabsaflægning.

III.N. § 21. Kulturministeriet, jf. beretningens pkt. 320-351

Kulturministerens redegørelse af 23. januar 2008

28. Kulturministeren har i sin redegørelse til *pkt. 344-347* om lønrevision ved Ordrupgaard oplyst, at alle personalesager på museet er blevet gennemgået, og de kritiserede forhold bragt i orden. Museet forventer sammen med Kulturministeriets Administrationscenter at færdiggøre en løn- og personaleinstruks i foråret 2008 og vil fremover i samarbejde med Kulturministeriets Administrationscenter udarbejde lønbudgetter og føre kontrol hermed.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge Ordrupgaards forretningsgange og kontroller på løn- og personaleområdet.

III.O. § 22. Kirkeministeriet, jf. beretningens pkt. 352-359

Kirkeministerens redegørelse af 21. februar 2008

29. Kirkeministerens redegørelse til afsnittet finder jeg tilfredsstillende.

III.P. § 23. Miljøministeriet, jf. beretningens pkt. 360-385

Videnskabsministerens redegørelse af 5. februar 2008

Miljøministerens redegørelse af 5. februar 2008

Klima- og energiministerens redegørelse af 26. februar 2008

30. Miljøministeren har i sin redegørelse til *pkt. 366-375* om disponering uden hjemmel til udviklingsprojektet »Oil Spill Identification System« (OSIS) oplyst, at Miljøstyrelsen efterfølgende har styrket økonomiområdet resurse-mæssigt. Miljøministeren oplyser endvidere, at der er iværksat en række initiativer, dækkende hele Miljøministeriets område med henblik på at understøtte økonomistyringen og god forvaltningskik.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil fortsat følge Miljøstyrelsens interne kontroller og forretningsgange på tilskudsområdet tæt.

31. Ministeren for videnskab, teknologi og udviklings redegørelse til *pkt. 376-380* finder jeg tilfredsstillende.

32. Klima- og energiministerens redegørelse til *pkt. 381-385* finder jeg tilfredsstillende.

III. Q. § 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, jf. beretningens pkt. 386-391

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris redegørelse af 5. februar 2008

33. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris redegørelse til afsnittet finder jeg tilfredsstillende.

III. R. § 27. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, jf. beretningens pkt. 392-418

Ministeren for videnskab, teknologi og udviklings redegørelse af 5. februar 2008

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris redegørelse af 5. februar 2008

Velfærdsministerens redegørelse af 12. februar 2008

34. Jeg finder ministrenes redegørelser til afsnittet tilfredsstillende.

III.S. § 28. Transport- og Energiministeriet, jf. beretningen pkt. 419-460*Transportministerens redegørelse af 7. februar 2008*

35. Transportministeren har i sin redegørelse til *pkt. 429-434* oplyst, at Færdselsstyrelsen har taget initiativ til at imødegå Rigsrevisionens bemærkninger både bagudrettet, for at rette de eksisterende fejl, og fremadrettet, for at sikre at lignende fejl ikke opstår.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge Færdselsstyrelsens implementering heraf.

36. Ministeren har i sin redegørelse til *pkt. 437-440* oplyst, at Vejdirektoratet har implementeret nye procedurer vedrørende periodisering af udgifter, og at der i forbindelse med årsafslutningen er særligt stort fokus på problematikken. Endvidere er der implementeret nye procedurer vedrørende den interne fakturabehandling. Vejdirektoratet har udviklet rapporter, der understøtter fakturaopfølgningen, og disse anvendes som en integreret del af forretningsgangene i bogholderiet. Med hensyn til procedurerne for inddrivelse af forfaldne tilgodehavender og reglerne for afskrivning af restante fordringer vil Vejdirektoratet primo 2008 følge op på forfaldne tilgodehavender og sikre, at uerholdelige beløb afskrives. I forbindelse hermed vil Vejdirektoratet foretage en præcisering af de foreliggende forretningsgange.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende og vil følge Vejdirektoratets implementering heraf.

37. Ministeren har i sin redegørelse til *pkt. 441-444* oplyst om den manglende kobling mellem faglige og finansielle resultater i Vejdirektoratets årsrapport, at Vejdirektoratet vil gennemføre en analyse af de supplerende krav, som en sådan yderligere resurseallokering vil stille til økonomisystemet og registreringspraksis, sammenholdt med den økonomistyringsmæssige merværdi, der måtte blive skabt heraf. Efter analysen vil direktoratet i samarbejde med departementet beslutte, om arbejdet skal iværksættes. Vejdirektoratet vil dog under alle omstændigheder søge at opgøre resurseforbruget på det enkelte målområde i den fremtidige målrapportering, hvor den eksisterende registreringspraksis og formålskontering giver mulighed herfor.

De regnskabstekniske fejl vedrørende anvendelsen af standardkonto 42 (afhændelse af anlægsaktiver) er afklaret. En løsning er godkendt af departementet, Økonomistyrelsen og Finansministeriet, og korrektioner er optaget på forslag til tillægsbevillingsloven for 2007.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende, og jeg vil følge Vejdirektoratets videre arbejde med at forbedre direktoratets årsrapport.

38. Ministeren har i sin redegørelse til *pkt. 447-459* oplyst, at Banedanmark forventer, at der i 2008 vil foreligge en ny åbningsbalance vedrørende infrastrukturaktiverne indeholdende de aktiver, hvor der er sikkerhed om den fysiske registrering og det juridiske ejerskab. Banedanmark forventer, at der samtidig foreligger handlingsplaner for de aktiver, hvor der ikke er sikkerhed om den fysiske registrering og/eller Banedanmarks juridiske ejerskab med henblik på at afklare dette. Ministeren henviser i øvrigt til sit brev af 20. december 2007 til Finansudvalget om sagen om etablering af en balance for infrastrukturaktiverne. Heri anfører ministeren bl.a., at Banedanmark forventer, at der også i 2007 vil skulle tages forbehold for infrastrukturbalancen, da denne fortsat ikke vil være fuldt ud dækkende og reviderbar.

Jeg finder ministerens redegørelse tilfredsstillende, og jeg vil fortsat følge Banedanmarks arbejde med at få registreret og værdiansat sine anlægsaktiver korrekt.

IV. Revision af EU-midler i Danmark, jf. beretningens pkt. 461-483*Skatteministerens redegørelse af 5. februar 2008**Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris redegørelse af 5. februar 2008*

39. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris redegørelse til afsnittet finder jeg tilfredsstillende.

40. Skatteministeren har i sin redegørelse til *pkt. 466* om SKATs opgørelse af told og landbrugsafgifter mv. oplyst, at SKAT arbejder efter en indsatsstrategi, hvor indsatsen er tilrettelagt ud fra en risiko- og væsentlighedsvurdering. SKAT vil i 2008 fortsætte den landsdækkende indsats for at forbedre kvaliteten af de indberettede data med særligt fokus på de professionelle aktører, speditører mfl. Set i lyset af tidligere erfaringer vil SKAT fremover have fokus på konsekvens i form af øget brug af sanktioner, i tilfælde hvor oplysningerne ikke leveres i den kvalitet, som er fastlagt i EU-lovgivningen.

Fortoldning af varer er reguleret af EU-lovgivningen og i mindre grad af den danske toldlov, hvilket betyder, at EU-medlemslandene er underlagt en lang række forpligtelser, og at ændring af lovgivningen er mere kompliceret. Skatteministeriet arbejder for, at der på EU-plan fremsættes forslag til ændringer og forbedringer af toldreglerne, som kan lette og effektivisere erhvervslivets mulighed for hurtig og smidig toldbehandling til lavest mulige omkostninger og byrder, mod at tolldatakvaliteten er tilfredsstillende.

Som svar på Europa-Kommissionens anmodning om yderligere kontrol for perioden 2005-2006 har SKAT i januar 2008 fremsendt en redegørelse til Kommissionen om procedurerne omkring foreløbige angivelser i Importsystemet. SKAT har samtidig iværksat foranstaltninger, der i løbet af 1. kvartal 2008 vil sikre en løbende opfølgning af de angivelser, hvor virksomhederne ikke har færdigekspederet toldangivelsen.

Jeg finder det positivt, at SKAT fortsat arbejder med at forbedre virksomhedernes datadisciplin, så kvaliteten af de indberettede data forbedres.

Jeg har noteret mig, at SKAT har iværksat foranstaltninger, der i løbet af 1. kvartal 2008 vil sikre en løbende opfølgning af de angivelser, som virksomhederne ikke har færdigekspederet. Jeg vil fortsat følge dette arbejde tæt og – i forbindelse hermed – tillige Europa-Kommissionens reaktion på SKATs besvarelse af Kommissionens anmodning om yderligere kontrol for perioden 2005-2006.

Desuden vil jeg gennemgå det endelige resultat af den interne revisions stikprøveundersøgelse af 300 vareposter, som Rigsrevisionen omtalte i beretningen, og orientere Statsrevisorerne herom.

V.A. Digital kommunikation, jf. beretningens pkt. 484-497

Skatteministerens redegørelse af 5. februar 2008

Ministeren for videnskab, teknologi og udviklings redegørelse af 5. februar 2008

Finansministerens redegørelse af 6. februar 2008

41. Skatteministerens redegørelse til afsnittet finder jeg tilfredsstillende.

42. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling har i sin redegørelse beskrevet regeringens digitaliseringsstrategi og den løbende opfølgning på udmøntningen af strategien i en fællesoffentlig styregruppe. Desuden redegør ministeren for initiativer til forbedring og udbredelse af den digitale signatur.

Jeg finder initiativerne tilfredsstillende.

43. Finansministeren har i sin redegørelse oplyst om de igangværende initiativer vedrørende digital kommunikation, herunder det øgede samarbejde mellem myndighederne i tilknytning til Borgerportalen og udbud af den digitale signatur. Udbuddet skal bl.a. medvirke til at sikre, at den digitale signatur bliver enklere og bedre at bruge for borgerne.

Dette finder jeg tilfredsstillende.

V.B. Administrative servicecentre, jf. beretningens pkt. 498-524

Finansministerens redegørelse af 6. februar 2008

44. Finansministeren har i sin redegørelse oplyst, at ministeriet ligesom Rigsrevisionen anser serviceleveranceaftalerne for et afgørende styringsredskab i forhold til arbejdsfordelingen mellem virk-

somhederne og servicecentrene. Ministeren oplyser videre, at Rigsrevisionens anbefalinger angående serviceleveranceaftaler vil være centrale i det videre arbejde med etableringen af administrative servicecentre på tværs af ministerierne.

Dette finder jeg tilfredsstillende.

V.C. Cheflønspuljeordningen, jf. beretningens pkt. 525-557

Finansministerens redegørelse af 6. februar 2008

45. Finansministeren har i sin redegørelse oplyst, at Rigsrevisionens og Statsrevisorernes bemærkninger vil indgå i Finansministeriets overvejelser om cheflønspuljeordningens fremtid. Finansministeren har videre oplyst, at Personalestyrelsen vil overveje en forenkling af ordningen i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2008. Endvidere vil Økonomistyrelsen overveje, om vejledningerne til SLS kan forbedres, og om der kan udarbejdes et afstemningsuddata, der i højere grad opfylder virksomhedernes og departementernes behov.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

V.D. 15 Kommuners forvaltning af integrationsloven, jf. beretningens pkt. 558-582

Ministeren for flygtninge, indvandrere og integrations redegørelse af 5. februar 2008

46. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration har i sin redegørelse om 15 kommuners forvaltning af integrationsloven oplyst, at hun tager Statsrevisorernes bemærkninger til efterretning. Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration har videre oplyst, at ministeriet løbende følger kommunernes forvaltning af integrationsområdet. Ministeriet har i 2007 lanceret en ny version af ministeriets erfaringsdatabase og oprettet en særlig enhed, der skal formidle gode erfaringer til kommunerne. Ministeriet forventer, at det systematiske arbejde vil medføre, at flere kommuner formulerer en samlet strategi for integrationsarbejdet.

Hvad angår kommunernes administration af hjemtagelse af tilskud, oplyser ministeren, at ministeriet løbende søger at lette kommunernes administration af integrationsloven. Ministeriet har i den forbindelse rettet henvendelse til SKAT om muligheden for, at kommunerne kan indhente oplysninger fra SKAT uden den pågældende udlændinges samtykke, for at sikre at kommunerne kan fremskaffe den nødvendige dokumentation.

Jeg finder ministeriets initiativer tilfredsstillende.

Afslutning

47. Det er min generelle vurdering, at de afgivne ministerredegørelser er fyldestgørende og tilfredsstillende.

48. Jeg vil følge sagerne omtalt i notatets pkt. 6, 8, 13, 19, 26, 27, 28, 30, 35, 36, 37, 38, og 40. Jeg betragter de øvrige sager som afsluttet.

Henrik Otbo
rigsrevisor

Vedrørende skatteministerens redegørelse til beretningens pkt. 117-123

49. Rigsrevisor Henrik Otbo har i brev til Folketingets formand af 1. juni 2007 i henhold til § 14, stk. 1, nr. 2, i instruks for rigsrevisor om Rigsrevisionens forhold til offentligheden samt sagsbehandling erklæret sig personligt inhabil i forhold til nogle konkrete sager vedrørende SKATs regnskab under statsregnskabs § 9. Skatteministeriet. Sagerne er omtalt i beretningens pkt. 117-123.

Folketingets formand har efter høring af Statsrevisorerne og forhandling med næstformændene i brev af 25. juni 2007 udpeget tidligere rigsrevisor Jørgen Mohr som sætterigsrevisor til at behandle de forhold, hvor rigsrevisor er inhabil.

Sætterigsrevisor har derfor behandlet skatteministerens redegørelse af 5. februar 2008 for så vidt angår de foranstaltninger og overvejelser, der vedrører SKAT under § 9. Skatteministeriet.

50. Skatteministerens redegørelse til *pkt. 117-123* finder jeg tilfredsstillende.

Jørgen Mohr
sætterigsrevisor

Med afgivelse af denne endelige betænkning over statsregnskabet er revisionen af statsregnskabet for finansåret 2006 tilendebragt. Statsrevisorerne kan herefter i overensstemmelse med grundlovens § 47, stk. 3, foretage

Indstilling

til

Folketingets beslutning med hensyn til statsregnskabet for finansåret 2006

Statsregnskabet for finansåret 2006 godkendes.

Statsrevisorerne, den 9. april 2008

Peder Larsen   Henrik Thorup   Helge Adam Møller

Svend Erik Hovmand   Mogens Lykketoft   Manu Sareen